

KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS 2021–2027 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

TURINYS

TURINYS	2
SANTRUMPOS	4
1. BENDROJI INFORMACIJA.....	6
2. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS 2013–2020 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS.....	9
2.1. VIZIJOS RODIKLIAI	11
2.2. TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ RODIKLIŲ VERTINIMO SUVESTINĖ.....	12
2.3. PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO SUVESTINĖ	13
3. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ	15
3.1. BENDROJI INFORMACIJA APIE KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĘ.....	15
3.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA.....	17
3.2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	17
3.2.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA.....	23
3.3. EKONOMINĖ APLINKA.....	26
3.3.1. EKONOMIKA IR VERSLAS.....	26
3.3.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ	32
3.3.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS.....	38
3.3.4. TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS.....	41
3.4. SOCIALINĖ APLINKA	48
3.4.1. ŠVIETIMAS.....	48
3.4.2. KULTŪRA IR MENAS	58
3.4.3. FIZINIS UGDYMAS IR SPORTAS.....	64
3.4.4. SOCIALINĖ APLINKA	68
3.4.5. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA.....	75
3.4.6. NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA.....	80
3.4.7. VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA	84
3.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA	88
3.5.1. APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS.....	88
3.5.2. VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA.....	92
3.5.3. ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	94
3.5.4. TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA.....	94
3.5.5. TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	99
3.6. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ.....	101
4. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	116
4.1. I PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	117

4.2. II PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	120
4.3. III PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	123
5. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS	125
6. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS SISTEMA...	127
PRIEDAI	128
1 PRIEDAS. VIZIJOS RODIKLIŲ REIKŠMIŲ SUVESTINĖ	128
2 PRIEDAS. TIKSLŲ RODIKLIŲ IR UŽDAVINIŲ RODIKLIŲ VERTINIMAS	129
3 PRIEDAS. PRIEMONIŲ PLANAS	142
4 PRIEDAS. REZULTATO (PRIORITETŲ/ TIKSLŲ) IR PRODUKTO (UŽDAVINIŲ) VERTINIMO RODIKLIAI	157

SANTRUMPOS

AB	Akcinė bendrovė
asm.	asmuo
ASPĮ	asmens sveikatos priežiūros įstaigos
BĮ	Biudžetinė įstaiga
BO	bendruomeninės organizacijos
BUM	bendrojo ugdymo mokyklos
BVP	bendrasis vidaus produktas
d.	diena
DU	darbo užmokestis
EUR	eurai
GMP	greitoji medicinos pagalba
gyv.	gyventojas
HI	Higienos institutas
IĮ	Individuali įmonė
IT	informacinės technologijos
JO	jaunimo organizacijos
LŽŪKT Kazlų Rūdos biuras	Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Kazlų Rūdos konsultavimo biuras
Kazlų Rūdos KC	Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centras
Kazlų Rūdos PPT	Kazlų Rūdos pedagoginė psichologinė tarnyba
Kazlų Rūdos PK	Kazlų Rūdos policijos komisariatas
Kazlų Rūdos TAU	Kazlų Rūdos trečiojo amžiaus universitetas
Kazlų Rūdos TVIC	Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centras
Kazlų Rūdos VB	Kazlų Rūdos Jurgio Dovydaičio viešoji biblioteka
Kazlų Rūdos VSB	Kazlų Rūdos visuomenės sveikatos biuras
km	kilometrai
KRS	Kazlų Rūdos savivaldybė
KRSA	Kazlų Rūdos savivaldybės administracija
KRS Ūkininkų sąjunga	Lietuvos ūkininkų sąjungos Kazlų Rūdos savivaldybės skyrius
kv. km.	kvadratinis kilometras
kv. m.	kvadratinis metras
LR	Lietuvos Respublika
Marijampolės	Marijampolės priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, Kazlų Rūdos
PGT	komanda
m.	metai
MI	materialinės investicijos
mln.	milijonas
mlrd.	milijardas
NGK	natūrali gyventojų kaita
Nr.	numeris
NT	nekilnojamas turtas
NVO	nevyriausybines organizacijos
NŽT	Nacionalinė žemės tarnyba

PASPI	pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigos
pav.	paveikslas
proc.	procentas
SODRA	Valstybinio socialinio draudimo fondas
SPIS	Socialinės paramos šeimai informacinė sistema
SPP	Strateginis plėtros planas
SSGG	stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė
SVV	smulkusis ir vidutinis verslas
t	tona
TUI	tiesioginės užsienio investicijos
tūkst.	tūkstantis
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
VBE	Valstybiniai brandos egzaminai
VĮ	Valstybės įmonė
VLK	Valstybinė ligonių kasa
vnt.	vienetas
VRM	Vidaus reikalų ministerija
VŠĮ	Viešoji įstaiga
VVG	vietos veiklos grupė
žr.	žiūrėti

1. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėse yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektorius) plėtros programa (–os), kurią tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, kuriuos tvirtina savivaldybės administracijos direktorius arba biudžetinės įstaigos vadovas.

Šiuo metu Kazlų Rūdos savivaldybė (toliau – KRS) vadovaujasi Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 metų strateginiu plėtros planu¹ (toliau – Kazlų Rūdos SPP 2013–2020). Baigiantis esamo strateginio plėtros plano (toliau – SPP) įgyvendinimo laikotarpiui bei pasikeitus Kazlų Rūdos savivaldybės ir visos Lietuvos vidaus ir išorės aplinkos situacijai, kilo poreikis parengti naują strateginį plėtros planą. Atsižvelgus į dabartines Kazlų Rūdos savivaldybės vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikio strateginio planavimo dokumentus bei ES struktūrinės paramos skirstymo laikotarpius, kai kurios Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios, be to, atsirado naujų poreikių ir galimybių. Atsižvelgdama į tai, Kazlų Rūdos savivaldybės administracija (toliau – KRSA) inicijavo **Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metams strateginio plėtros plano** (toliau – Kazlų Rūdos SPP 2021–2027) parengimą, kurio tikslas – parengti naują, 2021–2027 metų įgyvendinimo laikotarpio strateginį plėtros planą, perkeliant į jį esamo strateginio plėtros plano neįgyvendintas, aktualias ir (arba) tęstines priemones bei papildant naujomis.

SPP yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. SPP sudaro galimybes nustatyti dabartinę Kazlų Rūdos savivaldybės vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės politikai.

Kazlų Rūdos SPP 2021–2027 rengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika²;
- Regionų plėtros planų rengimo metodika³;
- Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijomis⁴;
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030““⁵;
- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa⁶;
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu⁷;
- Marijampolės regiono 2014–2020 metų plėtros planu⁸;
- Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijos bendruoju planu⁹;
- Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 metų strateginiu plėtros planu;
- Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2015 m. spalio 5 d. sprendimu Nr. TS V(5)-2440 „Dėl Kazlų Rūdos savivaldybės strateginio planavimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

¹ Patvirtintas Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2012 m. rugpjūčio 29 d. nutarimu Nr. TS IV(20)-1620.

² Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2019-02-15).

³ Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706 (įsakymo pakeitimas 2018-01-02 Nr. 1V-17)

⁴ Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435.

⁵ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015.

⁶ Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 (galiojanti suvestinė redakcija nuo 2016-12-13).

⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154 (galiojanti suvestinė redakcija 2006-10-12).

⁸ Patvirtintas Marijampolės regiono plėtros tarybos 2013 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. 51/8S-46 (pakeitimas 2019-12-04 Nr. 51/8S-34).

⁹ Patvirtintas Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 23 d. sprendimu Nr. TS 16-519.

Kazlų Rūdos SPP 2021–2027 rengtas atsižvelgiant į penkis pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus¹⁰:

Kryptingumas

SPP suformuluoti loginiais ryšiais susieti tikslai, uždaviniai bei planuojami pasiekti rezultatai.

Orientavimas į rezultatus

SPP nustatant tikslus kartu suplanuoti ir siekiami rezultatai. Siekiant užtikrinti, kad bus pasiekti planuoti rezultatai ir laiku priimti valdymo tobulinimo sprendimai, informacija apie veiklos rezultatus nuolat stebima, analizuojama ir vertinama.

Efektyvumas

SPP nustatytų tikslų ir rezultatų siekiama mažiausiomis sąnaudomis, racionaliai paskirstant išteklius ir nuolat ieškant veiklos efektyvumo didinimo rezervų bei naujų veiklos tobulinimo būdų.

Atvirumas (partnerystė)

Savivaldybės tikslai ir būdai, kaip jų pasiekti, nustatomi konsultuojantis su savivaldybės bendruomene. SPP ir jo įgyvendinimo ataskaitos – vieši dokumentai, skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.

Bendrumas

Siekiant kryptingos, palyginamos ir nuoseklios savivaldybių veiklos atliekant joms priskirtas funkcijas, savivaldybių plėtra bei veikla planuojama, įgyvendinama ir stebima vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų nuostatomis.

1.1. pav. Strateginio planavimo dokumentų rengimo principai

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Kazlų Rūdos SPP 2021–2027 rengimo laikotarpis – 2019 m. gruodis – 2020 m. gruodis. SPP struktūra pateikiama 1.2. paveiksle.

1.2. pav. Strateginio plėtros plano struktūra

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

¹⁰ Pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas.

Bendrosios informacijos dalyje nurodomas SPP rengimo tikslas, struktūra, kas dalyvavo jį rengiant, pateikiama kita svarbi informacija.

Ekonominės–socialinės aplinkos analizė apima savivaldybės vidaus ir išorės aplinkos analizę ir išvadas, kurios pagrindžia SPP prioritetų, tikslų ir uždavinių pasirinkimą. Analizės tikslas – visapusiškai įvertinti Kazlų Rūdos savivaldybės valdymo srities plėtrai svarbius vidaus ir išorės veiksnius:

- bendroji informacija apie Kazlų Rūdos savivaldybę;
- demografinės aplinkos analizė (demografinė situacija, užimtumas ir darbo rinka);
- ekonominės aplinkos analizė (ekonomika ir verslas, žemės ūkis ir miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas; turizmas, gamtos ir kultūros paveldas);
- socialinės aplinkos analizė (švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, kūno kultūra ir sportas, NVO, bendruomenės ir jaunimo politika, viešasis saugumas);
- aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo analizė;
- infrastruktūros analizė (transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra, technologinė aplinka).

1.3. pav. Lyginamos savivaldybės

Šaltinis: sudaryta autorių

Siekiant įvertinti tam tikros srities vystymosi tendencijas, ekonominės–socialinės aplinkos analizės dalyje atliktas rodiklių lyginimas perspektyvoje. Aplinkos analizei pasirinktas analizės laikotarpis nuo 2013 m. iki 2018 m. imtinai (jei duomenų už 2018 m. dar nėra pateikta, analizuojamas 2013–2017 m. laikotarpis). Esant naujausiems duomenims, vertinti ir 2019 m.

Analizė vykdyta lyginant šalies, Marijampolės apskrities, Marijampolės savivaldybės, Jonavos rajono savivaldybės, Švenčionių rajono savivaldybės, Varėnos rajono savivaldybės ir Vilkaviškio rajono savivaldybės duomenis.

Ekonominės–socialinės aplinkos analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos

statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazes (nacionalinės sveikatos rodiklių, švietimo rodiklių, aplinkos apsaugos rodiklių ir kt. duomenų bazes), įvairių registrų (kultūros paveldo objektų, saugomų teritorijų ir kt.) duomenis, informaciją, pateikiamą įvairiuose KRSA dokumentuose, metinėse veiklos ataskaitose, Kazlų Rūdos savivaldybės įstaigų ir įmonių metinėse veiklos ataskaitose ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius. Analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (toliau – SSGG) analizės metodas.

Kazlų Rūdos SPP 2021–2027 įgyvendinamas jame numatytas priemonės, projektus perkeliant į Kazlų Rūdos savivaldybės veiklos planus ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant SPP įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad keičiantis Kazlų Rūdos savivaldybės aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, SPP bus peržiūrimas. **Kazlų Rūdos SPP 2021–2027** yra skirtas Kazlų Rūdos savivaldybės politikams, Kazlų Rūdos savivaldybės administracijai, Kazlų Rūdos savivaldybės įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

2. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS 2013–2020 METŲ STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMAS

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 patvirtintas Kazlų Rūdos savivaldybės tarybos 2012 m. rugpjūčio 29 d. sprendimu Nr. TS IV(20)-1620.

Rengiant **Kazlų Rūdos SPP 2013–2020** buvo parengta esamos situacijos analizė, apimanti laikotarpį nuo 2004 m. iki 2010 m., o duomenys lyginti su šalies, Marijampolės apskrities ir Marijampolės apskrities savivaldybių rodikliais. Esamos situacijos analizė vykdyta analizuojant šiuos sektorius: teritoriją ir žemės naudojimą, socialinę aplinką (gyventojų demografinės charakteristikos, sveikatą, socialinę paramą, švietimą, kultūrą, žiniasklaidą, sportą, gyvenamąjį būstą, nusikalstamumą, bendruomenių ir NVO veiklas), ekonominę aplinką (investicijas, verslo aplinką, smulkaus ir vidutinio verslo situaciją, pramonę, turizmą ir rekreaciją, žemės ūkį, darbo rinką), gamtinę-rekreacinę aplinką (gaminius išteklius, nematerialiųjų kultūros paveldą, rekreacinius išteklius, aplinkos būklę bei tendencijas) bei infrastruktūrą (susisiekimą, inžinerines komunikacines sistemas).

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 nurodyta Kazlų Rūdos savivaldybės vizija iki 2030 metų:

Patraukli dirbti, gyventi ir ilsėtis savivaldybė

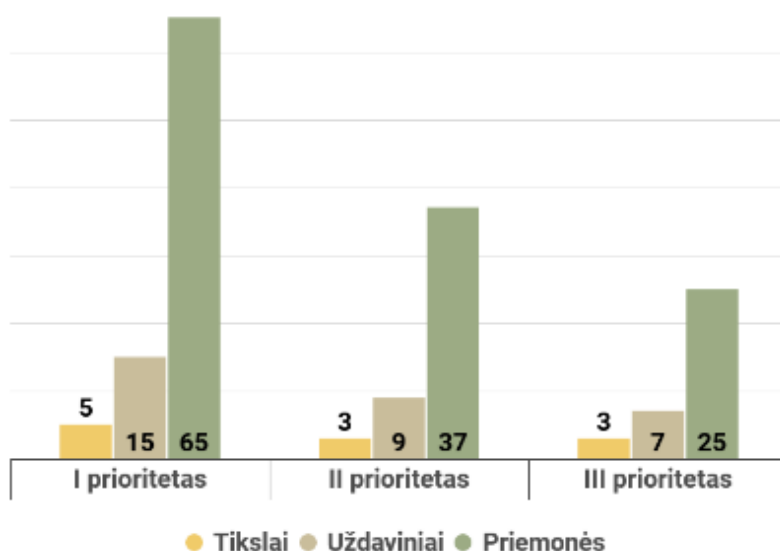
Minėtame plane numatyti 3 Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros iki 2020 metų prioritetai:

I prioritetas. Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė;

II prioritetas. Saugi, švari ir patogiai aplinka;

III prioritetas. Verslui palankios aplinkos kūrimas.

Iš viso **Kazlų Rūdos SPP 2013–2020** metų 3 prioritetams įgyvendinti buvo suplanuota 11 tikslų, 31 uždavinys ir 127 priemonės. Daugiausiai priemonių (iš viso 65) buvo numatyta I prioriteto įgyvendinimui, t. y. pažangios, iniciatyvios ir sveikos bendruomenės vystymui. Mažiausiai priemonių (iš viso 25) buvo numatyta III prioriteto įgyvendinimui, t. y. verslui palankios aplinkos kūrimui. II prioritetui, kuriuo buvo siekiama saugios, švarios ir patogios aplinkos, iš viso planuotos 37 priemonės. Pažymėtina, kad dauguma priemonių yra tęstinės, vykdomos visą SPP įgyvendinimo laiką.

2.1. pav. Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė

Šaltinis: sudaryta autorių

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 įgyvendinimo priežiūros sistema yra aprašyta pačiame strateginiame plėtros plane. Ją sudaro bendrosios nuostatos, institucinė sistema (schema), įgyvendinimo priežiūros ciklas bei stebėsenos rodikliai.

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 yra įgyvendinamas jo priemonės perkeliant į Kazlų Rūdos savivaldybės veiklos planus ir numatant veiklos plano priemonėms lėšas iš savivaldybės biudžeto bei kitų finansavimo šaltinių.

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 įgyvendinimo priežiūros institucinę struktūrą sudaro trys lygmenys: politinis, administracinis ir visuomeninis.

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 nurodyta, kad SPP įgyvendinimo rezultatai matuojami 4 lygių kokybiniais bei kiekybiniais rodikliais:

- 1) Vizijos rodikliais matuojama strateginio plėtros plano įgyvendinimo nauda savivaldybės plėtrai;
- 2) Tikslų rodikliais matuojami atskirų savivaldybės veiklos sričių rezultatai;
- 3) Uždavinių rodikliais apibrėžiami materialiniai ar intelektualiniai produktai ir (ar) paslaugos, kurie atsiranda tikslingai naudojant išteklius uždaviniui įgyvendinti;
- 4) Priemonių rodikliais matuojama, su kokiais ištekliais (finansiniais, žmogiškaisiais, materialiniais) bus sukurti numatyti produktai ar suteiktos paslaugos.

Kiekybiniais rodikliais matuojama tai, kas gali būti suskaičiuojama, jie sudaromi pagal kiekybinę informaciją (faktus, skaičius, statistinius duomenis ir pan.). Tokie rodikliai parodo indėlius arba kiekybinę galutinio produkto ar rezultato apimtį.

Kokybiniai rodikliai parodo veiklos kokybines charakteristikas, t. y. jos gerėjimą arba blogėjimą. Jie sudaromi naudojant apklausų, tyrimų duomenis, apžvalgas, ekspertų ar specialistų grupinių diskusijų medžiagą ir kitą kokybinę informaciją.

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 įgyvendinimo rezultatai yra vertinami kiekvienais metais metinėse SPP įgyvendinimo ataskaitose, pagal kurias vėliau strateginis plėtros planas gali būti keičiamas ir (arba) papildomas. Metinėse SPP įgyvendinimo ataskaitose strateginio plėtros plano įgyvendinimas analizuojamas dviem pjūviais:

- 1) Vertinant SPP rodiklių pasiekiamumą (analizuojant strateginio plėtros plano rengimo metu iškeltų vizijos bei tikslų ir uždavinių rodiklių reikšmių pasiekiamumo lygį);
- 2) Vertinant priemonių įgyvendinimo rodiklius pagal jų įgyvendinimo lygį (priemonė gali būti įgyvendinta; vykdoma arba įgyvendinama (tęstinė priemonė arba dar nepasibaigusi priemonė); nevykdoma arba neįgyvendinta; nebeaktuali arba priemonės įgyvendinimas atidedamas vėlesniam laikotarpiui).

Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 įgyvendinimo ataskaitos buvo parengtos už 2013, 2014 ir 2015 metus. Kitų metų (2016, 2017 ir 2018 m.) SPP įgyvendinimo ataskaitos rengtos nebuvo. Duomenis už šiuos metus surinko Kazlų Rūdos savivaldybės, jos padalinių, įstaigų atsakingi asmenys. Pažymėtina, kad **Kazlų Rūdos SPP 2013–2020** įgyvendinimas bus vertinamas laikotarpiu iki 2018 m. arba 2019 m. pabaigos. Atskaitos taškas – 2011 metai.

Vertinant vizijos, tikslų ir uždavinių rodiklius, vertinama bendra rodiklių 2012–2018 m. arba 2012–2019 m. tendencija bei prognozė, ar 2020 m. rodiklio reikšmė gali būti pasiekta, ir naudojamas toks ženklavimas:

- - rodiklio reikšmė yra jau pasiekta arba prognozuojama, kad bus pasiekta;
- - prognozuojama, kad rodiklio reikšmė nebus pasiekta;
- - nėra aišku, ar rodiklio reikšmė bus pasiekta.

Vizijos, tikslų, uždavinių siektinų reikšmių pasiekiamumo bei priemonių įgyvendinimo vertinimas atliekamas naudojant vienpolę trijų gradacijų skalę: 2-1-0, kai:

- 2 – *rodiklis pasiektas/ priemonė įgyvendinta arba prognozuojama, kad rodiklis bus pasiektas/priemonė įgyvendinta,*

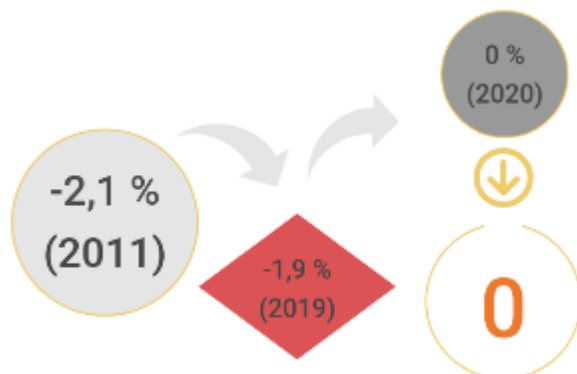
- 1 – *nėra aišku, ar rodiklis bus pasiektas/priemonė įgyvendinta arba priemonė vykdoma iš dalies,*

- 0 – *rodiklis nebus pasiektas/priemonė nevykdoma arba nevykdytina.*

2.1. VIZIJOS RODIKLIAI

Iš viso vizijos pasiekiamumui įvertinti buvo nustatyti trys vizijos rodikliai (rodiklių reikšmių suvestinė pateikiama 1 priede):

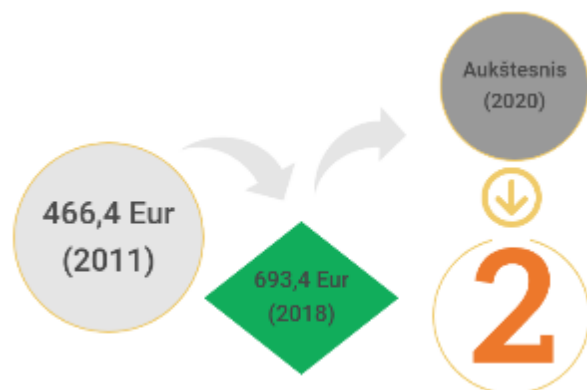
Gyventojų skaičiaus metinis pokytis analizuojamu 2012–2019 m. laikotarpiu nepasiekė nulinės tendencijos (planuotos 2020 m.). Visais nagrinėjamais laikotarpiais gyventojų skaičius tiek Kazlų Rūdos savivaldybėje, tiek Marijampolės apskrityje, tiek šalyje mažėjo. Prognozuojama, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje ir 2020 m. nebus pasiektas teigiamas gyventojų skaičiaus pokytis. Todėl rodiklio pasiekiamumą žymime raudona spalva, o reikšmę – 0 balu.

2.1.1. pav. Vizijos rodiklis – gyventojų skaičiaus pokytis (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių

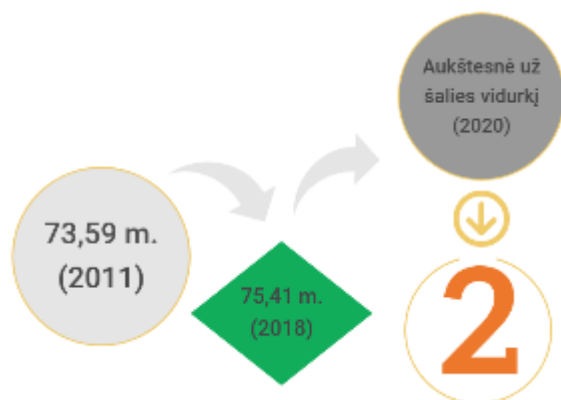
Vidutinis mėnesinis (bruto) darbo užmokestis Kazlų Rūdos savivaldybėje 2018 m. (2019 m. duomenys Lietuvos statistikos departamente analizės rengimo metu dar buvo neteikiami) buvo aukštesnis nei 2011 m. Be to, visais nagrinėjamais metais rodiklis buvo didesnis nei prieš tai buvusiais laikotarpiais. Todėl rodiklio pasiekiamumą žymime žalia spalva, o reikšmę – 2 balais. Tikėtina, kad 2020 m. darbo užmokestis savivaldybėje tikrai nebus mažesnis nei 2019 m.

2.1.2. pav. Vizijos rodiklis – vidutinis mėnesinis (neto) darbo užmokestis (Eur)

Šaltinis: sudaryta autorių

Gyventojų mirtingumo sumažėjimas lėmė **vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės** – vieno iš svarbiausių gyventojų sveikatos rodiklių – ilgėjimą šalyje. Ši tendencija aktuali ir Kazlų Rūdos savivaldybei, kur rodiklis nuo 2011 m. iki 2018 m. pailgėjo 1,8 metais. Nors rodiklis 2018 m. dar nepasiekė šalies lygio, tačiau buvo toks pat, kaip Marijampolės apskrityje. Tikėtina, kad 2020 m. Kazlų Rūdos savivaldybės vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklis susilygins su šalies rodikliu. Todėl rodiklio pasiekiamumą žymime žalia spalva, o reikšmę – 2 balais.

2.1.3. pav. Vizijos rodiklis – vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (m.)

Šaltinis: sudaryta autorių

Kazlų Rūdos savivaldybės vizija 2019 m. pabaigoje yra pasiekta 66,7 proc. (vizijos rodikliai surinko 4 balus iš 6 galimų).

2.2. TIKSLŲ IR UŽDAVINIŲ RODIKLIŲ VERTINIMO SUVESTINĖ

Iš viso **Kazlų Rūdos SPP 2013–2020** suformuota:

- ✓ 21 rodiklis tikslams įvertinti (**10 – I prioritetai, 4 – II prioritetai ir 7 – III prioritetai**);
- ✓ 65 rodikliai uždaviniams įvertinti (**36 – I prioritetai, 20 – II prioritetai ir 9 – III prioritetai**).

Tikslų ir uždavinių rodiklių vertinimas pateikiamas 2 priede.

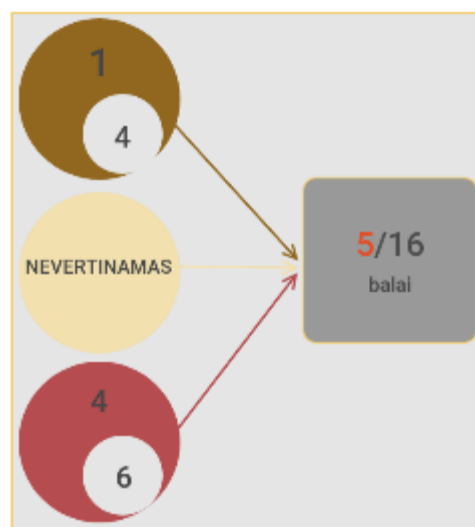
Dėl pasikeitusios situacijos arba duomenų nebuvimo 13 tikslų rodiklių (62 proc.) yra nevertinami. Dauguma tokių duomenų turėjo būti gauti iš apklausų, tyrimų, kurie Kazlų Rūdos savivaldybėje **Kazlų Rūdos SPP 2013–2020** vertinimo metu nebuvo vykdyti. Taigi, iš viso galima įvertinti tik 8 tikslų rodiklių pasiekiamumą. Iš galimai vertinamo 8 tikslų rodiklio 1 rodiklio (12,5 proc.) planuota reikšmė jau yra pasiekta arba iki 2020 m. bus pasiekta, 3 rodiklių (37,5 proc.) reikšmių pasiekiamumą šiandien sunku numatyti, o 4 rodiklių (50,0 proc.) reikšmės, kaip prognozuojama, nebus pasiektos.

2.2.1. lentelė. Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 tikslų rodiklių vertinimo suvestinė

PRIORITETAS	Pasiiekta arba bus pasiekta		Neaišku, ar bus pasiekta		Nebus pasiekta		VERTINAMA	Iš viso surinkta balų	Buvo galima surinkti balų
	Rodiklių skaičius	Balų skaičius	Rodiklių skaičius	Balų skaičius	Rodiklių skaičius	Balų skaičius			
I prioritetas	0	0	1	1	1	0	2	1	4
II prioritetas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
III prioritetas	1	2	2	2	3	0	6	4	12
Viso:	1	2	3	3	4	0	8	5	16

IŠVADA:

- ✓ **100 proc. įgyvendinti tikslai galėjo surinkti 16 balų**
- ✓ **Surinkti 5 balai iš 16 galimų (arba tikslai įgyvendinti 31,3 proc.)**
- ✓ **I prioriteto tikslai – 1 balas iš 4 galimų (arba įgyvendinti 25,0 proc.)**
- ✓ **II prioritetas – nevertinamas**
- ✓ **III prioritetas – 4 balai iš 6 galimų (arba įgyvendinti 66,7 proc.)**

2.2.1. pav. Tikslų rodiklių įgyvendinimas

Šaltinis: sudaryta autorių

Dėl pasikeitusios situacijos arba duomenų nebuvimo 6 uždavinių rodikliai (9 proc.) yra nevertinami. Taigi, iš viso galima įvertinti 59 uždavinių rodiklius. Iš galimai vertinamų 59 uždavinių rodiklių 32 rodiklių (54 proc.) reikšmės jau yra pasiektos arba iki 2020 m. bus

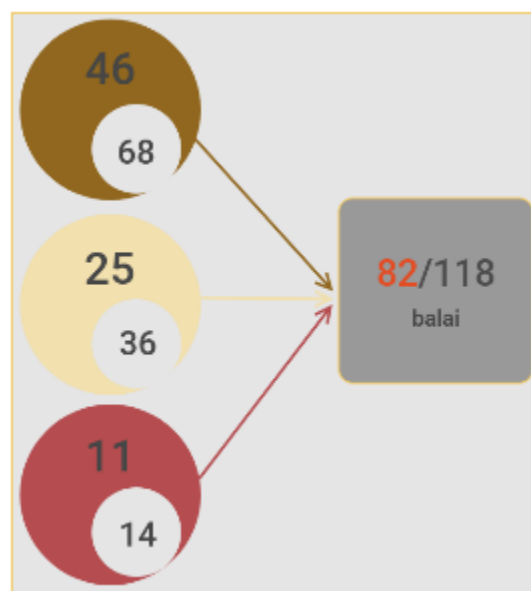
pasiektos, 18 rodiklių (31 proc.) rodiklių pasiekiamumą šiandien sunku numatyti, o 9 rodiklių (15 proc.) reikšmės, kaip prognozuojama, nebus pasiektos.

2.2.2. lentelė. Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 uždavinių rodiklių vertinimo suvestinė

PRIORITETAS	Pasiiekta arba bus pasiekta		Neaišku, ar bus pasiekta		Nebus pasiekta		VERTINAMA	Iš viso surinkta balų	Buvo galima surinkti balų
	Rodiklių skaičius	Balų skaičius	Rodiklių skaičius	Balų skaičius	Rodiklių skaičius	Balų skaičius			
I prioritetas	19	38	8	8	7	0	34	46	68
II prioritetas	9	18	7	7	2	0	18	25	36
III prioritetas	4	8	3	3	0	0	7	11	14
Viso:	32	64	18	18	9	0	59	82	118

IŠVADA:

- ✓ 100 proc. įgyvendinti uždaviniai galėjo surinkti 118 balų
- ✓ Surinkti 82 balai iš 118 galimų (arba uždaviniai pasiekti 69,5 proc.)
- ✓ I prioriteto uždaviniai – 46 balai iš 68 (arba uždaviniai pasiekti 67,6 proc.)
- ✓ II prioriteto uždaviniai – 25 balai iš 36 (arba uždaviniai pasiekti 69,4 proc.)
- ✓ III prioriteto uždaviniai – 11 balų iš 14 (arba uždaviniai pasiekti 78,6 proc.)

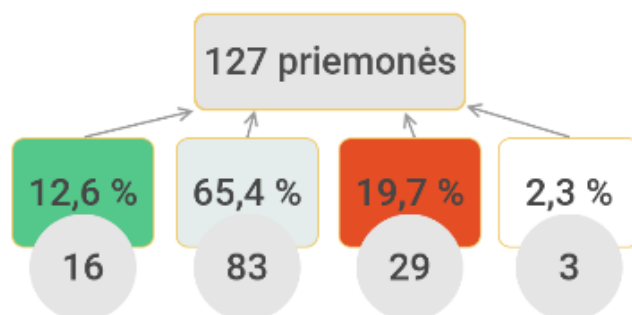
2.2.2. pav. Uždavinių rodiklių įgyvendinimas

Šaltinis: sudaryta autorių

2.3. PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO SUVESTINĖ

Pagal Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos teikiamas Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 įgyvendinimo ataskaitas 2019 m.:

- ✓ Įgyvendinta 12,6 proc. (arba 16) priemonių;
- ✓ Vykdyta 65,4 proc. (arba 83) priemonių;
- ✓ Nevykdoma 19,7 proc. (arba 25) priemonių;
- ✓ Nebeaktualios 2,4 proc. (arba 3) priemonių.

2.3.1. pav. Priemonių įgyvendinimas

Šaltinis: sudaryta autorių

Daugiausiai *įgyvendintų* priemonių 2019 m. buvo II prioritete (10 priemonių), III prioritete įgyvendintų priemonių nebuvo, o I prioritete fiksuojamos 6 įgyvendintos priemonės. Todėl galima teigti, kad daugiausia pažangą Kazlų Rūdos savivaldybė padarė įgyvendindama II prioritetą, t. y. kurdama saugią, švarią ir patogią aplinką, nes šiame prioritete buvo daugiausiai užbaigta darbų. Daugiausiai *vykdomų* priemonių 2019 m. buvo I prioritete (45 priemonės), mažiausiai – III prioritete (17 priemonių). Tai reiškia, kad ugdydama pažangią, iniciatyvią ir sveiką bendruomenę yra daroma daugiausiai darbų šiuo metu, ir tikėtina, pažanga bus pasiekta vėlesniuose perioduose. *Nevykdomų* priemonių 2019 m. daugiausiai buvo I prioritete (12 priemonių), II ir III prioritete fiksuojamas panašus nevykdomų priemonių skaičius (6 ir 7 priemonės). *Nebeaktualių* priemonių fiksuojama I prioritete (2 priemonės) ir III prioritete (1 priemonė), II prioritete jų nebuvo. Tai reiškia, kad mažiausiai dėmesio 2013–2020 metais Kazlų Rūda skyrė verslui palankios aplinkos kūrimui.

2.3.1. lentelė. Kazlų Rūdos SPP 2013–2020 priemonių įgyvendinimo vertinimo suvestinė

PRIORITETAS	Įgyvendinta priemonių (I)	Vykdoma priemonių (V)	Nevykdoma priemonių (N)	Nebeaktualios priemonių (NA)	Iš viso priemonių
I prioritetas	6	45	12	2	65
II prioritetas	10	21	6	0	37
III prioritetas	0	17	7	1	25
Viso:	16	84	29	3	127

Kazlų Rūdos savivaldybės priemonės 2019 m. pabaigoje yra įgyvendintos 79 proc.

3. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ

3.1. BENDROJI INFORMACIJA APIE KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĘ

Kazlų Rūdos savivaldybės **geografinė padėtis** yra patogi, nes savivaldybė išsidėsčiusi pietryčių Lietuvoje ir yra netoli Kauno miesto, per savivaldybės teritoriją eina magistralinis kelias A5 Kaunas – Marijampolė – Suvalkai, tarptautinis greitkelis Via Baltica (Europos kelias E67), geležinkelis Sankt Peterburgas (Rusija) – Varšuva (Lenkija), planuojamas Rail Baltica geležinkelio ruožas. Gerai išvystytos susisiekimo sistemos dėka valstybiniais keliais, greitkeliais ar geležinkeliais galima pasiekti Lenkiją ir Kaliningrado sritį, taip pat patogus susisiekimas su Lietuvos miestais. Artimiausias iš didžiųjų Lietuvos miestų – Kaunas (42 km), tolimiausias – Klaipėda (224 km), iki šalies sostinės – 142 km.

3.1.1. pav. Atstumai tarp Kazlų Rūdos savivaldybės ir didžiųjų Lietuvos miestų

Šaltinis: sudaryta autorių

gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos. Iš viso Kazlų Rūdos savivaldybėje yra 23 seniūnaitijos. Seniūnijų veiklą reglamentuoja Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos direktoriaus patvirtinti seniūnijų veiklos nuostatai, o veikla finansuojama iš KRS biudžeto.

Kazlų Rūdos savivaldybėje yra 1 miestas – Kazlų Rūda, 1 miestelis – Jūrė ir 182 kaimai.

Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų tankumas siekia 20,7 asmenų/kv. km, teritorijos plotas – 554 kv. km.

Gyvenamųjų teritorijų plėtra. Vadovaujantis tiek KRS teritorijos bendruoju planu, tiek Lietuvos Respublikos (toliau – LR) teritorijos bendruoju planu, nustatytos šių funkcinių prioritetų urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos: didžiausią urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų plotą sudaro Kazlų Rūdos miestas ir jo plėtros teritorijos, mažesne apimtimi galėtų vystytis proteguotini ir vystytini centrai (Antanavas, Jankai, Plutiškės).

Gamtinė aplinka.

- Nacionalinės žemės tarnybos prie LR žemės ministerijos 2019 m. pradžios duomenimis, miškais apaugę 58,2 proc. savivaldybės žemių. Tai yra gerokai daugiau nei vidutinis Lietuvos miškingumas (33,1 proc.) ir tenka po 0,8 ha kiekvienam Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojui.
- Pagrindiniai Kazlų Rūdos savivaldybės miškai:

Kazlų Rūdos savivaldybė vakaruose ribojasi su Šakių, Vilkaviškio rajonų savivaldybėmis, pietuose su Marijampolės savivaldybe, rytuose – su Kauno ir Prienų rajonų savivaldybėmis.

Pagal Lietuvos fizinį-geografinį išsidėstymą Kazlų Rūdos savivaldybės didžiąją teritorijos dalį užima Šešupės žemuma, pietryčių pakraštį – Veiverių kalvagūbris.

Administracinis suskirstymas. Kazlų Rūdos savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas, priklausantis Marijampolės apskrčiai.

Kazlų Rūdos savivaldybė suskirstyta į 4 seniūnijas: Kazlų Rūdos, Antanavo, Jankų ir Plutiškių. Seniūnijos yra teritoriniai Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos skyriai, kuriems vadovauja seniūnai. Iš seniūnijų aptarnaujamų teritorijų

- Kazlų Rūdodos miškas – miškas Kazlų Rūdodos seniūnijoje (Bagotosios girininkija), priklausantis Kazlų Rūdodos miškų masyvui, trečiam pagal plotą Lietuvoje miškų masyvui, susidedančiam iš 70 miškų, išsidėsčiusių Marijampolės, Kazlų Rūdodos savivaldybių, bei Šakių ir Kauno rajono savivaldybių teritorijose. Plotas – 58,7 tūkst. ha;
- Braziūkų miškas – išsidėstęs Kauno rajono ir Kazlų Rūdodos savivaldybėse (Jankų seniūnija, Braziūkų girininkija).
- Kazlų Rūdodos savivaldybės teritorija patenka į Vidurio Žemumos Lietuvos hidrologinę sritį bei mažesnį jos vienetą – Nemuno žemupio parajonį. Pagal upių baseinus, Kazlų Rūdodos savivaldybės teritorija patenka į Nemuno baseino Šventosios pabaseinius;
- Vandeny užima 2,2 proc. visos teritorijos ploto ir atsilieka nuo šalies rodiklio (4,1 proc.);
- Savivaldybėje yra 6 valstybinės reikšmės upės, didžiausios iš jų – Višakis, Pilvė. Taip pat 8 valstybinės reikšmės tvenkiniai. Didžiausi iš jų: Pilvės–Vabalkšnės tvenkinys (0,5 kv. km), Jūrės tvenkinys (0,3 kv. km) ir Kazlų tvenkinys (0,1 kv. km).
- Žemės ūkio paskirties žemė sudaro beveik trečdalį savivaldybės teritorijos (29,9 proc.) ir nesiekia šalies vidurkio (52,3 proc.);
- Kazlų Rūdodos savivaldybėje yra registruoti 867 ūkio vienetai, iš kurių 9 – ekologiški ūkiai. Vidutinis vieno ūkio dydis – 7,38 ha.

Lėto gyvenimo būdo miesto koncepcija. Kazlų Rūdodos savivaldybė, turėdama palankias sąlygas, siekia propaguoti pasaulyje sparčiai populiarėjančią lėto gyvenimo būdo (angl. *Slow city*) koncepciją.

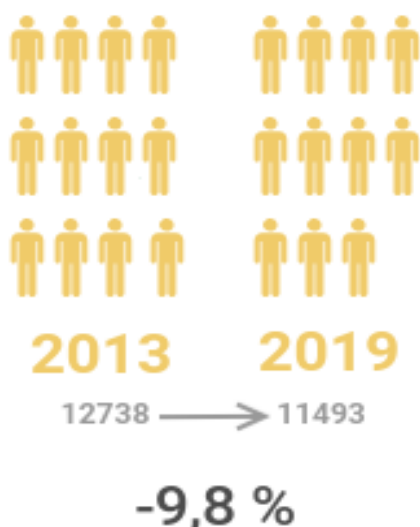
Šią lėto gyvenimo būdo koncepciją propaguojantys miestai išsiskiria nedideliu gyventojų skaičiumi (iki 50 000 gyventojų) bei greitą gyvenimo būdą limituojančiomis sąlygomis. Ši koncepcija didelį dėmesį skiria tvariam ir sveikam gyvenimo būdai „čia ir dabar“. Ypač daug dėmesio skiriama vietinių tradicijų pažinimui, istorijai, daugiau laiko bendravimui, sveikai gyvensenai, vietos autentiškai ir unikalumui. Šiuose miestuose pirmenybė yra teikiama vietos ūkininkų produkcijai, gastronomijos tradicijoms, kultūros paveldo saugojimui. Lėto gyvenimo būdą propaguojančiuose miestuose nėra didelių prekybos centrų, greito maisto restoranų.

Kazlų Rūda išsiskiria savo autentiška bei ramiu gyvenimo būdu, lyginant su didžiais Lietuvos miestais. Kaip minėta anksčiau, didžiąją dalį Kazlų Rūdodos savivaldybės teritorijos sudaro gamta. Kazlų Rūdą iš visų pusių supa viena didžiausių Lietuvos girių, kuri 1863 m. buvo tapusi sukilėlių prieglobsčiu, o tarpukario laikotarpiu – partizanų namais. XVIII amžiuje čia buvo pradėta rūdodos kasyba, kas formavo išskirtinę ir unikalią miesto augimo tradiciją. Taip pat Kazlų Rūda yra turtinga unikaliais amatais bei smulkiais verslininkais.

Pozicionavimas šalyje. Pagal Vilniaus politikos analizės instituto sudarytą Lietuvos savivaldybių gerovės indeksą Kazlų Rūdodos savivaldybė (toliau – Kazlų Rūdodos sav.) 2019 m. užėmė 3-ią vietą mažųjų savivaldybių (iš 12-os savivaldybių) indekse ir 27-ą vietą visų savivaldybių sąrašė.

3.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA

3.2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

3.2.1.1. pav. Gyventojų skaičius (asm.) ir jo dinamika Kazlų Rūdos savivaldybėje (proc.) 2013 m. pr. ir 2019 m. pr.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Gyventojų skaičius ir struktūra. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 metų pradžioje Kazlų Rūdos savivaldybėje gyventojų skaičius siekė 11 493 asmenis (8,3 proc. Marijampolės apskrities ir 0,4 proc. šalies gyventojų). Per šešerius metus gyventojų skaičius KRS sumažėjo beveik dešimtadaliu.

Šalyje ir Marijampolės apskrityje gyventojų skaičius 2013–2019 metų pradžios laikotarpiu mažėjo atitinkamai 6,0 proc. ir 11,4 proc. Taigi, gyventojų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje mažėjo sparčiau nei vidutiniškai šalyje ir lėčiau nei vidutiniškai apskrityje.

Nagrinėjamose savivaldybėse gyventojų skaičius taip pat mažėjo. KRS gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo spartesnis nei Marijampolės savivaldybėje (-9,1 proc.) ir Jonavos rajone (-7,6 proc.), bet lėtesnis nei Vilkaviškio rajone (-14,0 proc.), Švenčionių rajone (-12,9 proc.) ir Varėnos rajone (-12,7 proc.).

Miesto ir kaimo gyventojų santykis Kazlų Rūdos sav. yra 49:51, kai šalyje – 67:33, Marijampolės apskrityje – 49:51. Tai rodo, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje miesto ir kaimo gyventojų skaičius yra panašus (kaip ir apskrityje), o šalyje labiau dominuoja kaimiškosios teritorijos.

Libiausiai apgyvendinta Kazlų Rūdos sav. seniūnija – Kazlų

Rūdos seniūnija.

Kitose nagrinėtose savivaldybėse kaimo gyvenamosios teritorijos dominavimas registruojamas tik Varėnos rajono savivaldybėje (62 proc. gyventojų) ir Vilkaviškio rajono savivaldybėje (67,0 proc. gyventojų). Marijampolės savivaldybėje (65,0 proc. gyventojų), Jonavos rajono savivaldybėje (64,0 proc. gyventojų), Švenčionių rajono savivaldybėje (62,0 proc. gyventojų) gyvena miesto gyvenamosios teritorijose.

Kazlų rūdos savivaldybė nėra tankiai apgyvendinta teritorija, nes jos **gyventojų tankio** rodiklis 2019 m. pradžioje siekė 20,7 asm./kv. km., ir šis rodiklis viršijo Švenčionių r. sav. (13,8 asm./kv. km) ir Varėnos r.

3.2.1.2. pav. Gyventojų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (asm.) ir pasiskirstymas pagal lytį (proc.) 2019 m. pr.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

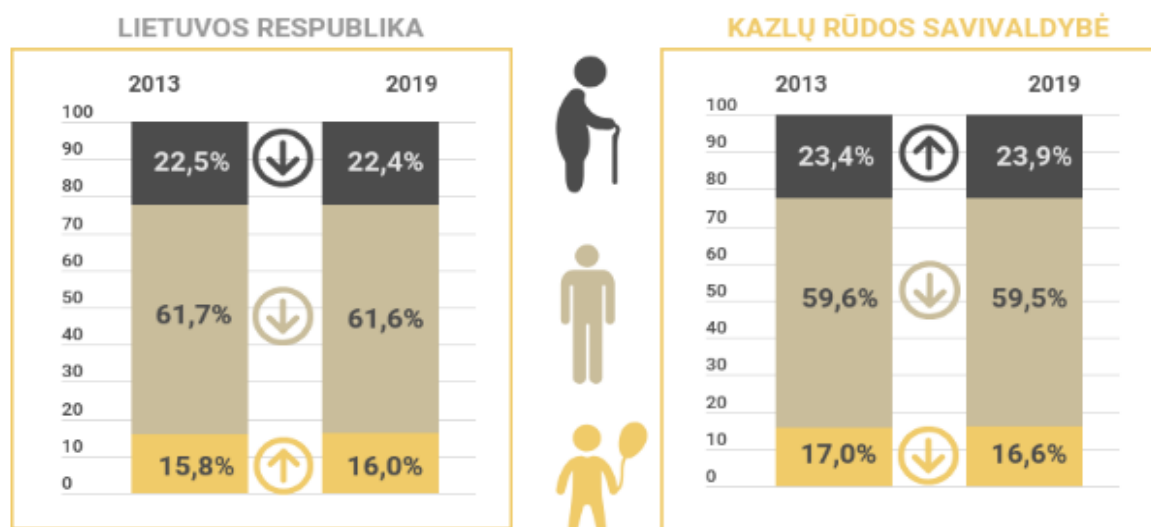
sav. (9,6 asm./kv. km) rodiklius. Šalies vidutinis gyventojų tankis (42,8 asm./kv. m) ir Marijampolės apskrities vidutinis gyventojų tankis (31,1 asm./kv. km) yra žymiai didesni.

2013–2019 m. (vertinant metų pradžios duomenis) **gyventojų sudėtis pagal lytį** Kazlų Rūdos savivaldybėje kito nežymiai. 2019 m. pradžioje 52,8 proc. gyventojų sudarė moterys ir 47,2 proc. – vyrai arba 1 000 vyrų teko 1 117 moterų. Šis rodiklis buvo mažesnis nei šalyje (kur 1 000 vyrų teko 1 157 moterys), bet nežymiai didesnis nei Marijampolės apskrityje (kur 1 000 vyrų teko 1 101 moteris). Visose lyginamose savivaldybėse moterų dalis bendroje gyventojų struktūroje buvo didesnė.

Gyventojų sudėtis pagal amžių. 2019 m. pradžioje Kazlų Rūdos savivaldybėje gyveno 1 912 vaikų (0–15 metų amžiaus), tai buvo 11,7 proc. mažiau nei 2013 m. pradžioje. Kazlų Rūdos sav. šios amžiaus grupės gyventojai 2019 m. pradžioje sudarė 16,6 proc. visų savivaldybės gyventojų. Šis rodiklis buvo geriausias tarp lyginamųjų savivaldybių ir geresnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje.

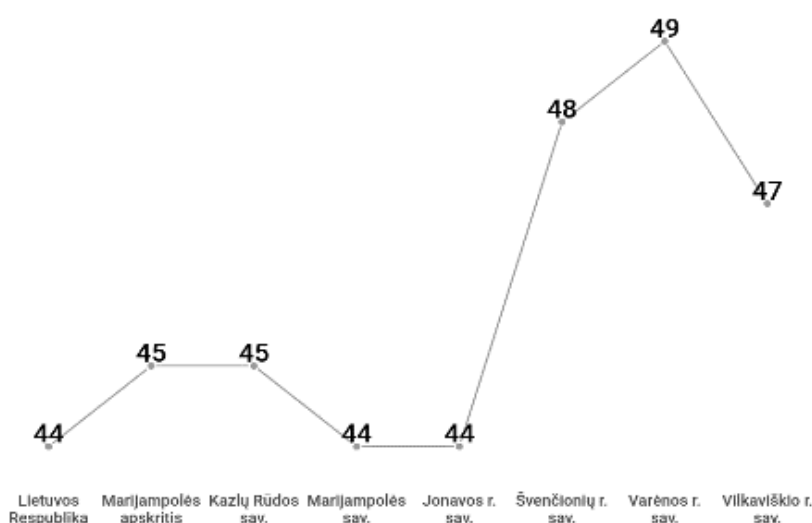
Kazlų Rūdos savivaldybės darbingo amžiaus gyventojai 2019 m. pradžioje sudarė 59,5 proc. visų gyventojų, ir 2,1 procentinio punkto (toliau – proc. p.) atsiliko nuo šalies bei 1,6 proc. p. – nuo apskrities rodiklių.

2019 m. pradžioje Kazlų Rūdos savivaldybėje gyveno 2 740 pensinio amžiaus gyventojų, kas sudarė 23,9 proc. visų savivaldybės gyventojų. Šios amžiaus grupės gyventojų skaičius per šešerius metus sumažėjo 8,1 proc. Šalyje ir apskrityje pensinio amžiaus gyventojų dalis buvo mažesnė (atitinkamai 22,4 proc. ir 23,1 proc.). Kazlų Rūdos sav. rodiklis buvo geresnis už Švenčionių r. sav. (25,7 proc. pensinio amžiaus gyventojų dalis bendroje gyventojų struktūroje), Vilkaviškio r. sav. (24,9 proc.) bei Varėnos r. sav. (27,7 proc.) rodiklius.

3.2.1.3. pav. Gyventojų pagal amžiaus grupes Lietuvos Respublikoje ir Kazlų Rūdos sav. dalis 2013 m. pr. ir 2019 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

3.2.1.4. pav. Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius 2019 m. pr. (m.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

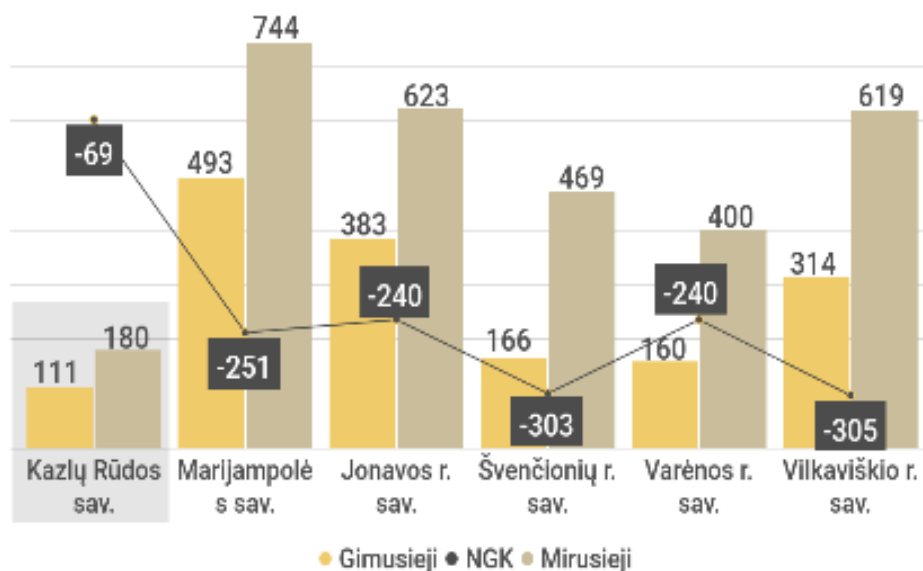
Vadovaujantis statistiniais duomenimis, Kazlų Rūdos savivaldybė pasižymi mažesniu darbingo amžiaus gyventojų skaičiumi, o tuo pačiu ir aktyvios darbo jėgos trūkumu, nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje, tačiau vaikų dalis yra didesnė.

Įtakos veiksniai. Gyventojų skaičiaus pokyčiams įtakos turi kelios priežastys: 1) visuomenės amžiaus pokyčiai; 2) natūrali gyventojų kaita; 3) gyventojų migracija.

Kazlų Rūdos savivaldybėje, kaip ir daugelyje kitų šalies savivaldybių, pastebimos populiacijos senėjimo tendencijos. 2019 m. pradžioje KRS medianinis (vidutinis) gyventojų

amžius siekė 45 metus, tiek pat kaip ir apskrityje, bei vieneriais metais daugiau nei vidutiniškai šalyje. Nagrinėjamas rodiklis tarp lyginamų savivaldybių buvo geresnis nei Vilkaviškio (47 m.), Švenčionių (48 m.) ir Varėnos (49 m.) rajonų savivaldybėse. KRS vidutinis gyventojų amžius per šešerius metus padidėjo trejais metais (nuo 42 m. iki 45 m.).

Kazlų Rūdos sav. demografinis senatvės koeficientas 2019 m. pradžioje siekė 140 (100 vaikų teko 140 pensinio amžiaus asmenys), kai tuo tarpu 2013 m. buvo 121, t. y. 100 vaikų teko 121 pensinio amžiaus asmuo. Nors KRS rodiklis buvo didesnis nei šalies (131) ir apskrities (139) vidurkiai, tačiau buvo geresnis nei Švenčionių (183), Varėnos (204) ir Vilkaviškio (154) rajonų savivaldybių rodikliai.

3.2.1.5. pav. Gimusiųjų, mirusiųjų skaičius ir NGK 2018 m. pr. (asm.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

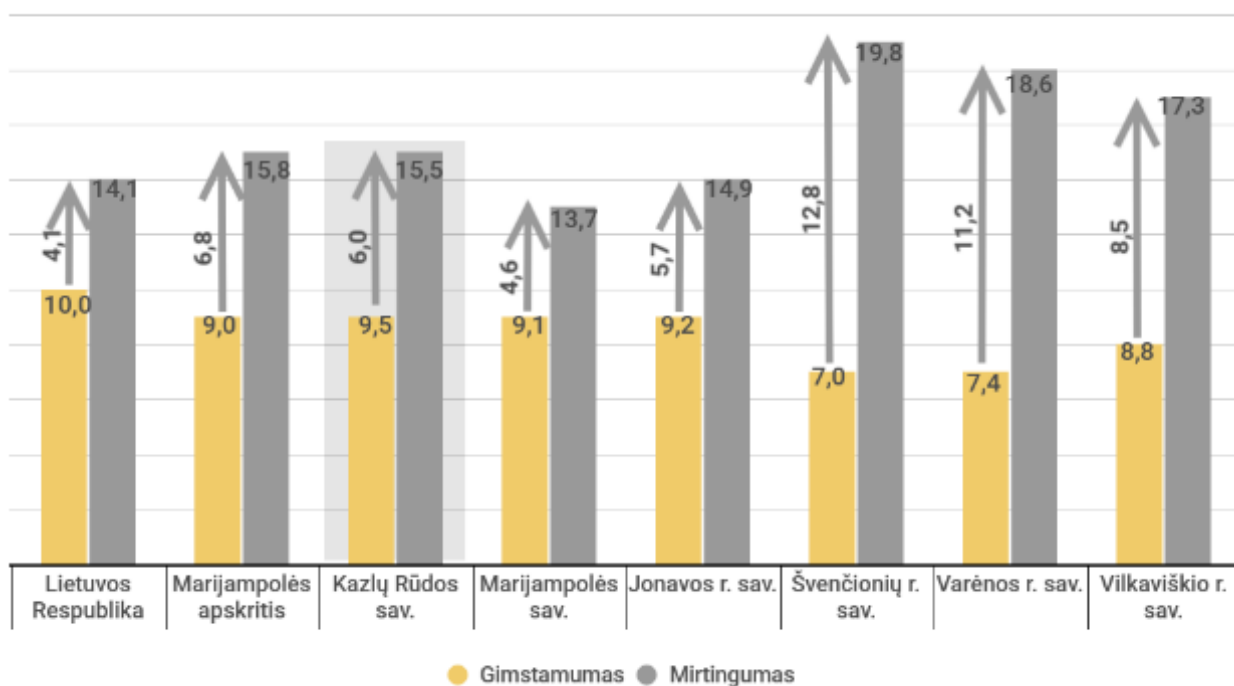
Kazlų Rūdos savivaldybėje gyventojų senėjimas rodo potencialių darbuotojų trūkumo ateityje problemą. Tačiau šią riziką mažina tai, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje užfiksuotas didžiausias jauniausios gyventojų grupės rodiklis, lyginant su visos šalies, Marijampolės apskrities ir kitų lyginamų savivaldybių rodikliais.

Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus pokyčiai turi įtakos **natūraliai gyventojų kaitai**¹¹ (toliau – NGK), kuri šalyje, apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse analizuojamu 2013–2018 m. laikotarpiu buvo neigiama. 2018 m., palyginti su 2013 m., NGK rodiklis pagerėjo šalyje (1,7 proc.) ir Švenčionių bei Varėnos rajonų savivaldybėse (atitinkamai 18,5 proc. ir 5,9 proc.), kai kitose teritorijose toliau blogėjo. Kazlų Rūdos sav. NGK blogėjimo tendencijos buvo prasčiausios lyginamų savivaldybių tarpe ir siekė 50 proc.

Patikimesni rodikliai, vertinantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra **gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus pokyčiai 1 000 gyv.**

Šalyje, Marijampolės apskrityje ir visose lygintose savivaldybėse mirtingumas 1 000 gyv. 2018 m. viršijo gimstamumą 1 000 gyv. 2018 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje 1 000 gyventojų gimė 9,5 asmenys, kai šalyje – 10,0, o apskrityje – 9,0, mirė – 15,5 asmenys, kai šalyje – 14,1, o apskrityje – 15,8. Nors KRS gimstamumo ir mirtingumo 1 000 gyv. rodikliai buvo prastesni už šalies, tačiau viršijo Marijampolės apskrities ir daugelio lyginamų savivaldybių rodiklius.

¹¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *natūrali gyventojų kaita* – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.

3.2.1.6. pav. Gimstamumas ir mirtingumas 1 000 gyventojų ir jo skirtumas, 2018 m. (asm.)

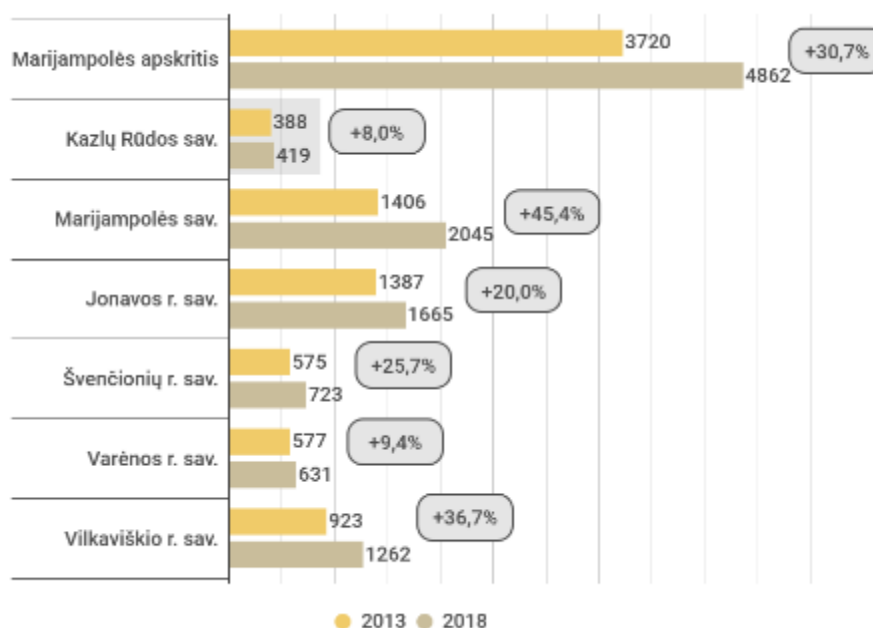
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Lietuvos statistikos departamente skiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina **emigracija**¹² ir **imigracija**¹³, o vidaus migraciją – **atvykusieji ir išvykusieji** (vidaus migrantai).

Atvykstančiųjų ir imigrantų skaičius visose nagrinėjamosiose teritorijose augo. 2013–2018 m. laikotarpiu į Kazlų Rūdos sav. atvykstančiųjų ir imigrantų skaičiaus augimas buvo mažiausias (8,0 proc.) ir žymiai atsiliko nuo šalies bei apskrities vidurkių (atitinkamai 32,6 proc. ir 30,7 proc.). Didžioji dalis atvykusiųjų į KRS (83,8 proc.) buvo vidiniai migrantai.

¹² Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

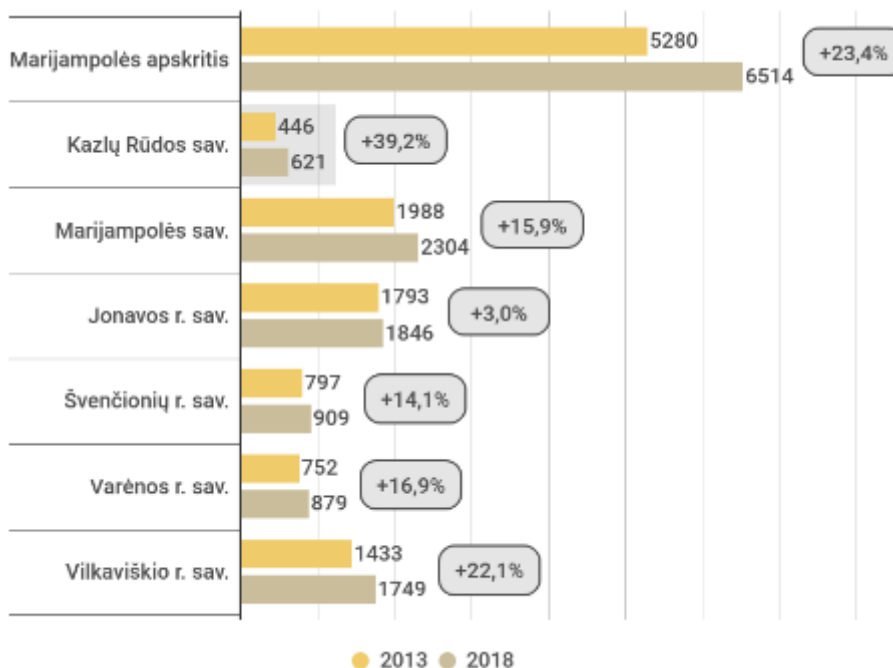
¹³ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *imigracija* – atvykimas į šalį, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

3.2.1.7. pav. Atvykusieji ir imigrantai (asm.) ir rodiklio dinamika (proc.) 2013 m. ir 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

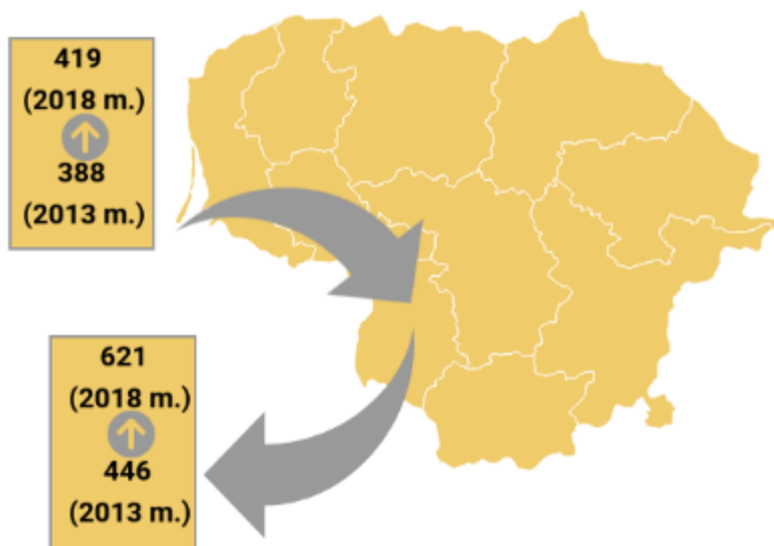
Kazlų Rūdos sav. išvykusiųjų ir emigrantų skaičiaus pokytis 2013–2018 m. laikotarpiu buvo pats didžiausias (39,2 proc.) tarp lyginamų savivaldybių. Išvykusiųjų ir emigrantų skaičius augo visose nagrinėjamose teritorijose. Analizuojant vidinės ir tarptautinės migracijos tendencijas Kazlų Rūdos savivaldybėje, matyti, kad didžioji dalis savivaldybės gyventojų išvyksta į kitus šalies rajonus (72,8 proc. visų išvykstančiųjų). Reikia atkreipti dėmesį, kad nuo 2017 m. išvykstančiųjų skaičius iš Kazlų Rūdos savivaldybės sumažėjo.

3.2.1.8. pav. Išvykusieji ir emigrantai (asm.) ir rodiklio dinamika (proc.) 2013 m. ir 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

2013–2018 m. laikotarpiu **migracijos saldo** arba **neto migracija** buvo neigiama visose lygintose savivaldybėse. Šalyje fiksuojamas rodiklio mažėjimas (-80,4 proc.), kai Marijampolės apskrityje rodiklis didėjo (5,9 proc.). KRS per pastaruosius šešerius metus neto migracijos rodiklis padidėjo daugiau kaip 4 kartus. 2018 m. į KRS atvyko 419 asmenų (kai 2013 m. – 388), o išvyko 621 asmuo (kai 2013 m. – 446).

Tačiau Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo 2017 m. pradžios migracijos saldo rodiklis žymiai sumažėjo. Todėl tikėtina, kad ir toliau jis mažės.

Galima teigti, kad pagrindiniai įtakos KRS demografinės situacijos blogėjimui turintys veiksniai yra augantis demografinės senatvės koeficientas, neigiama natūrali gyventojų kaita bei neigiamas migracijos neto rodiklis.

Siekiant populiacijos augimo Kazlų Rūdos savivaldybėje, reikia ieškoti priemonių, kurios skatintų savivaldybės gyventojus likti gyventi savo savivaldybėje, o emigrantus – susigrąžinti bei pritraukti naujakurius (pvz., užsieniečius).

3.2.1.9. pav. Išvykusieji ir emigrantai bei atvykusieji ir imigrantai 2013 m. ir 2018 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje (asm.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

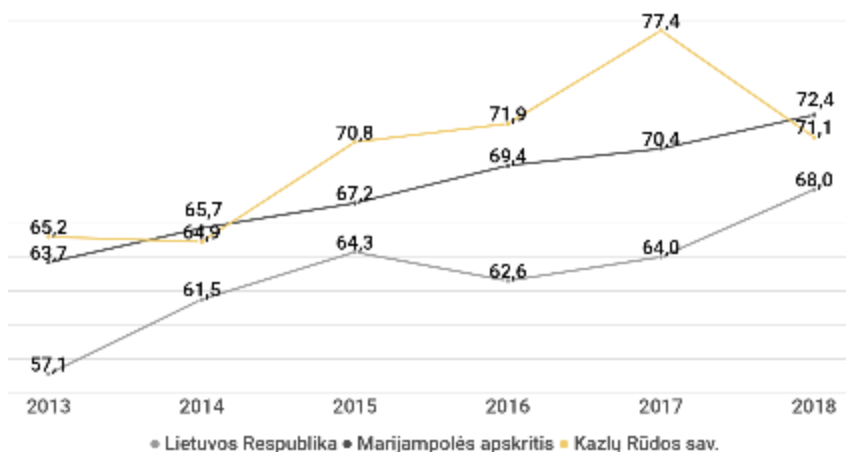
DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Gyventojų skaičiaus dinamika 2013-2019 m. (proc.)	-9,8	-6,0	-11,4
 Darbingo amžiaus gyventojų dalis 2019 m. pradžioje (proc.)	59,5	61,6	61,1
 Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius 2019 m. pradžioje (m.)	45	44	45

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 NGK 2018 m. (asm.)	-69	-190 (vidurkis)	-191 (vidurkis)
 Neto migracijos dinamika 2013-2018 m. (proc.)	+248,3	-80,4	+5,9

3.2.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA

Sėkmingam Kazlų Rūdos savivaldybės ekonominiam ir socialiniam vystymuisi, konkurencingumui ir plėtrai didelę įtaką turi darbo rinkos situacija bei jos pokyčiai.

3.2.2.1. pav. Užimtumo lygis KRS, LR ir Marijampolės apskrityje 2013–2018 m. (proc.)

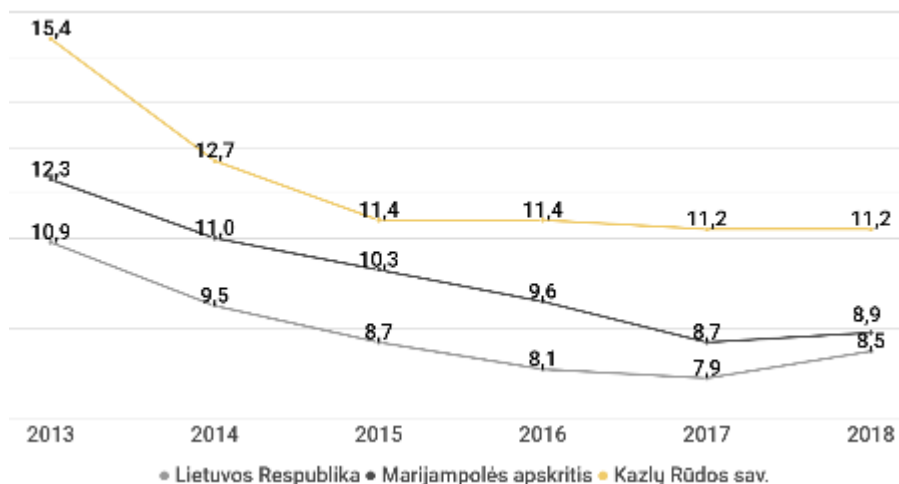
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Užimtumas. Vertinant lyginamas teritorijas, 15–64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis¹⁴ 2013–2018 metų laikotarpiu Kazlų Rūdos sav. buvo nepastovus ir 2018 m. atsiliko nuo šalies užimtumo lygio (72,4 proc.), tačiau, 2017 m. žymiai viršijo šalies vidurkį.

Nuo 2013 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje didėjantis užimtumo lygis 2018 m. ženkliai sumažėjo, tačiau buvo geresnis (71,1 proc.) nei užimtumo lygis Marijampolės apskrityje (68,0 proc.).

Tarp nagrinėjamų savivaldybių KRS užimtumo lygio rodiklis buvo vienas didžiausių.

¹⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, užimtumo lygis – rodiklis, išreiškiamas pasirinktos amžiaus grupės užimtų gyventojų ir to paties amžiaus visų gyventojų santykiu.

Nedarbo lygis 2013–2018 m. mažėjo visose nagrinėjamose teritorijose. 2018 m. Kazlų Rūdos sav. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis siekė 11,2 proc. ir buvo didesnis už šalies (8,5 proc.) bei Marijampolės apskrities (8,9 proc.) nedarbo lygį. Kitose lygintose savivaldybėse nedarbo lygis taip pat buvo mažesnis nei KRS.

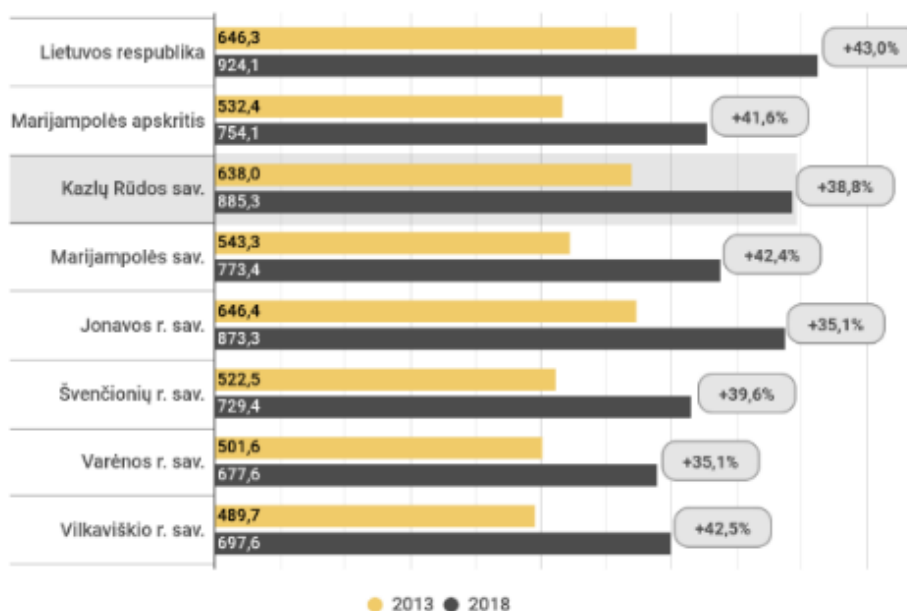
Nors nedarbo lygis KRS ir buvo didžiausias, tačiau 2013–2018 m. laikotarpiu sparčiausiai mažėjo ir išliko stabilus 2018 m., kai šalyje, apskrityje ir daugumoje savivaldybių nedarbo lygis 2018 m. išaugo,

3.2.2.2. pav. Nedarbo lygis KRS, LR ir Marijampolės apskrityje 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

palyginti su 2017 m.

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) bruto¹⁵ nei vienoje iš nagrinėtų savivaldybių 2018 m. nesiekė šalies vidurkio (924,1 Eur). KRS vidutinis DU 2013–2018 m. nuo 638,0 Eur išaugo 38,8 proc. iki 885,3 Eur. Šis rodiklis 131,2 Eur viršijo Marijampolės apskrities vidurkį (754,1 Eur). Sparčiausiai atlyginimai augo šalyje – 43 proc., lėčiausiai Varėnos r. sav. – 35,1 proc. Nors Kazlų Rūdos sav. vidutinis DU ir neaugo sparčiausiai, tačiau 2018 m. buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių.

3.2.2.3. pav. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (Eur) ir jo pokytis 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

¹⁵ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *užimtumo lygis* – Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą darbo uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išeitinė išmoka ir pan.

Analizuojamu laikotarpiu vidutinis moterų darbo užmokestis Kazlų Rūdos sav., kaip ir visose lyginamose teritorijose, buvo mažesnis už vyrų mokamą vidutinį darbo užmokestį. 2018 m. KRS moterų vidutinis darbo užmokestis (748,2 Eur) buvo 289,4 Eur mažesnis už vyrų vidutinį darbo užmokestį (1 037,6 Eur), kai šalyje buvo fiksuojamas 132,3 Eur skirtumas, o Marijampolės apskrityje – 72,2 Eur. Tai buvo didžiausias vidutinio DU atotrūkis tarp visų nagrinėjamų teritorijų. Vyrų vidutinis DU buvo didžiausias 2018 m. buvo didžiausias Kazlų Rūdos savivaldybėje (1 037,6 Eur). Moterų vidutinis DU Kazlų Rūdos sav. (748,2 Eur) buvo mažesnis už šalies vidurkį (858,2 Eur) ir Jonavos r. sav. rodiklį (754,4 Eur), bet didesnis už kitų lyginamų teritorijų rodiklius.

	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis	Kazlų Rūdos sav.	Marijampolės sav.	Jonavos r. sav.	Švenčionių r. sav.	Varėnos r. sav.	Vilkaviškio r. sav.
	990,5 €	792,1 €	1 037,6 €	804,3 €	989,3 €	808,7 €	683,4 €	702,1 €
	858,2 €	719,9 €	748,2 €	740,5 €	754,4 €	678,2 €	673,3 €	694,8 €

3.2.2.4. pav. Moterų ir vyrų bruto vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2018 m. (Eur)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Kazlų Rūdos savivaldybėje, kaip ir kitose teritorijose, užimtumo lygis ir vidutinis mėnesinis darbo užmokestis augo. Nepaisant to, nedarbo lygis KRS buvo didžiausias, kas ateityje gali įtakoti ekonomikos sulėtėjimą, nes didesnė dalis savivaldybės gyventojų dėl vienokių ar kitokių priežasčių nedirba, o tai reiškia, kad neprisideda prie ekonomikos augimo (BVP sukūrimo). Tai gali būti susiję ir su tuo, kad spartėjant 4 technologijų revoliucijos apraiškoms vis dažniau verslo įmonės darbo rinkoje neranda jiems reikiamų specialistų.

UŽIMTUMO IR DARBO RINKOS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Užimtumo lygis 2018 m. (proc.)	71,1	72,4	68,0
 Nedarbo lygis 2018 m. (proc.)	11,2	8,5	8,9
 Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) 2018 m. (Eur)	885,3	924,1	754,1

3.3. EKONOMINĖ APLINKA

3.3.1. EKONOMIKA IR VERSLAS

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2019 m. rugsėjo mėn. paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2019–2022 metams numatoma, kad nors ir turėtų tęstis nuosaikus Lietuvos ekonomikos augimas, bet **bendrasis vidaus produktas**¹⁶ (toliau - BVP) vidutiniu laikotarpiu gali mažėti. Trumpuoju laikotarpiu (2020 m.) BVP augimas gali siekti 2,4 proc., ilguoju laikotarpiu – 2,3 proc. Infliacijos augimas tiek ilguoju, tiek ir trumpuoju laikotarpiais mažės. Darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacijai, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. Prie ekonomikos augimo prisidės ir didėsiantis investicijų lygis šalyje, kurį vidutiniu laikotarpiu skatins palankios bankų kreditavimo sąlygos, alternatyvūs finansavimo šaltiniai.

Siekdamas konkurencingumo augančios darbo jėgos kainos sąlygomis, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones ir darbo jėgos išteklius, investuoti į plėtrą (inovacijoms ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti). Numatoma, jog vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje 2020 m. padidės 7,4 proc., 2021 m. – 5,8 proc., 2022 m. – 5,5 proc. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje, ypač ten, kur didelė darbo jėgos paklausa ir kur darbo užmokestis išlieka mažiausias. Atsižvelgiant į tai, augantis darbo užmokestis atspindi stiprėjančias derybines darbuotojų galias ir darbo užmokesčio suvienodėjimą link darbo užmokesčio dydžio bendroje ES darbo rinkoje.

Nuo 2017 metų spalio metinė infliacija Lietuvoje mažėja. Metinė infliacija ypač sumažėjo 2018 metų kovą išnykus prieš metus padidintų akcizų tarifų alkoholiniams gėrimams poveikiui. Sąlygas infliacijai mažėti sudaro palankesnės maisto žaliavų kainos, kurios sumažino pieno produktų, vaisių, daržovių kainas, stabilios neenerginė pramoninių prekių kainos. Vartojimo prekių ir paslaugų kainų augimą skatina brangesnė nafta ir išliekantis (nors ir silpnėsnis) paslaugų kainų kilimas.

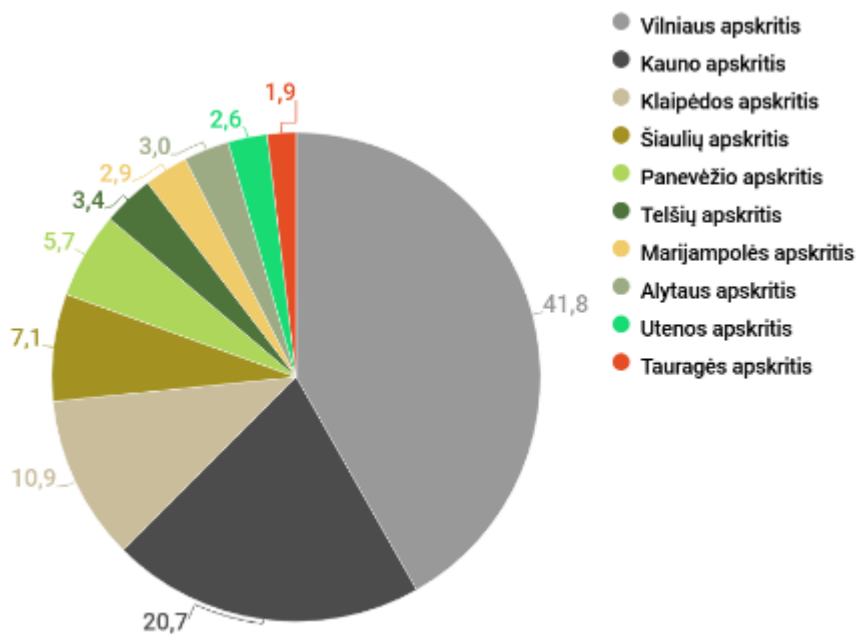
3.3.1.1. lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2018 m.	Projekcija 2019 m. rugsėjis			
		2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	3,5	3,7	2,4	2,3	2,3
Metinė infliacija, proc.	2,5	2,4	2,3	2,1	2,0
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, EUR	924,1	1290,0	1386,0	1466,0	1546,9
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc.	6,1	6,0	5,9	5,9	5,9

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Finansų ministerijos duomenis

¹⁶ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrasis vidaus produktas* – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

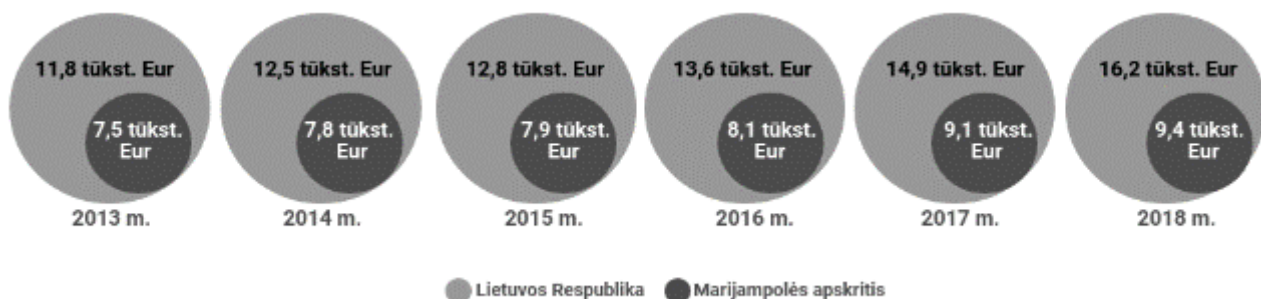
Ekonomikos išsivystymo lygį ir augimą nusako **bendrasis vidaus produktas** (toliau – BVP). Lietuvos statistikos departamente BVP rodiklis pateikiamas apskričių lygmeniu. Per 2018 m. (2018 m. duomenys Lietuvos statistikos departamente apskričių lygiu analizės rengimo metu buvo išankstiniai) Marijampolės apskritis sukūrė 1 322,1 mln. Eur bendrojo vidaus produkto, tai sudarė 2,9 proc. šalyje sukurto BVP. Marijampolės apskrities rodiklis buvo didesnis nei Utenos ir Tauragės apskrityse sukurtas BVP. Per šešerius metus Marijampolės apskrityje sukurto BVP apimtys išaugo 11,0 proc. BVP 2013–2018 m. augo visose šalies apskrityse.

3.3.1.1. pav. BVP to meto kainomis struktūra šalies apskrityse 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

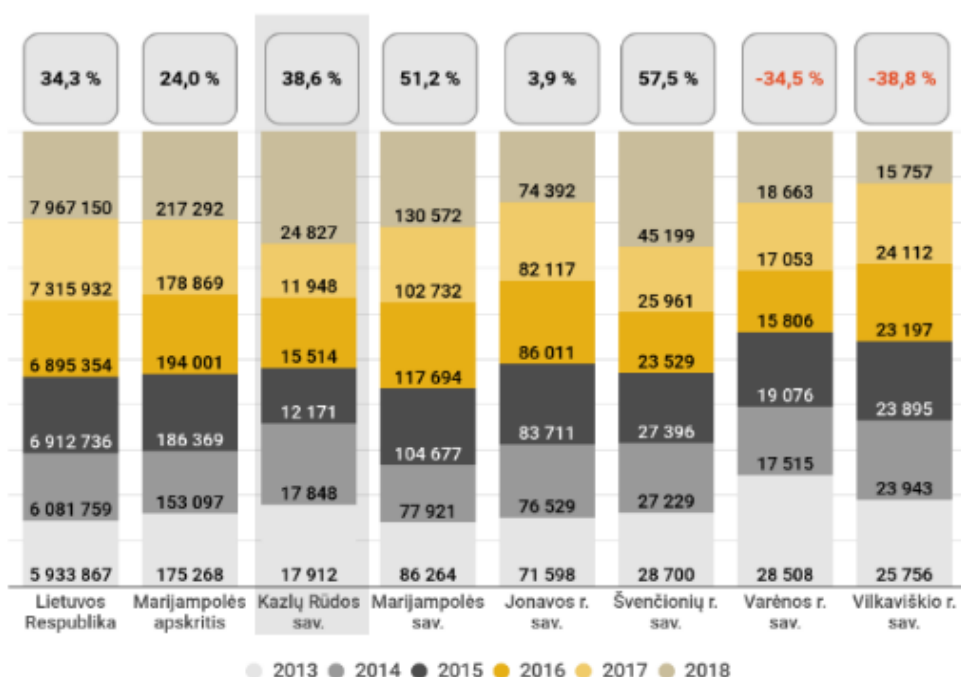
2018 m. išankstiniais duomenimis BVP, tenkantis vienam gyventojui, Marijampolės apskrityje siekė 9,4 tūkst. Eur ir sudarė 58,5 proc. šalies vidurkio (16,2 tūkst. Eur).

3.3.1.2. pav. BVP vienam gyventojui Lietuvos Respublikoje ir Marijampolės apskrityje 2013–2018 m. (Eur)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaikymą yra viena pagrindinių vietos ūkio raidos prielaidų.

3.3.1.3. pav. MI to meto kainomis (Eur) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

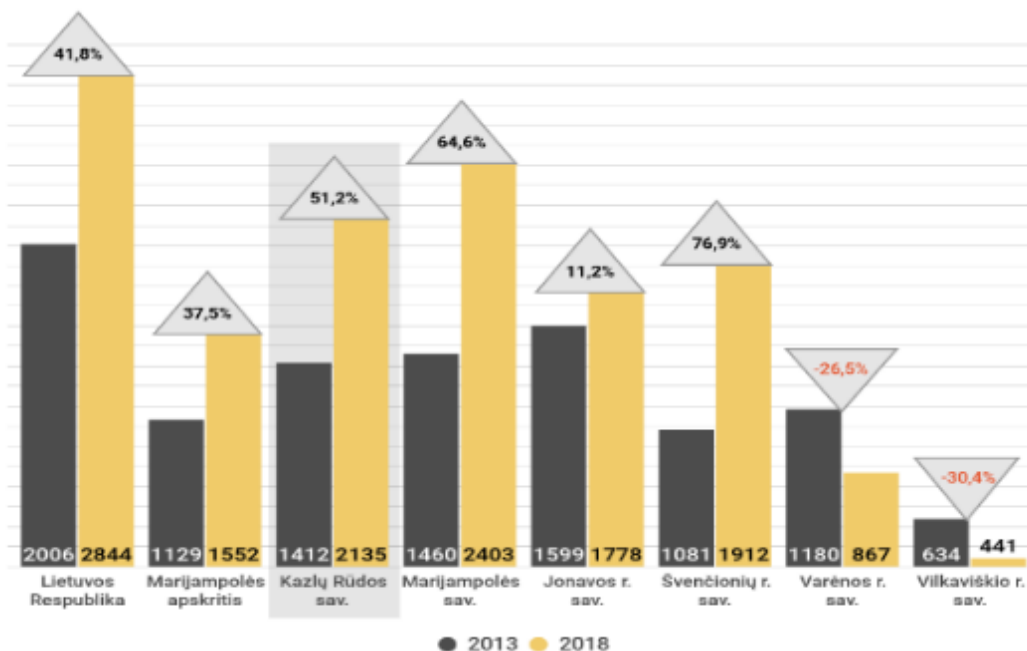
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

2018 m. išankstiniais duomenimis, Kazlų Rūdos savivaldybės materialinių investicijų¹⁷ (toliau – MI) dydis buvo 24 827 Eur ir siekė 0,3 proc. šalies bei 11,4 proc.

Marijampolės apskrities rodiklio. 2013–2018 m. MI augimas Kazlų Rūdos sav. buvo vienas sparčiausių, palyginti su kitomis teritorijomis (išaugo 38,6 proc.), kai tuo pačiu laikotarpiu Varėnos ir Vilkaviškio r. sav. fiksuojamas MI sumažėjimas. MI augimas KRS buvo pakankamai

nuoseklus, išskyrus 2017 m., kai MI apimtyms sumažėjo.

Kazlų Rūdos sav. MI, tenkančios vienam gyventojui, 2018 m. išankstiniais duomenimis, siekė 2 135 Eur ir atsiliko nuo šalies (2 844 Eur) bei viršijo Marijampolės apskrities (1 552 Eur) rodiklius, o tarp lyginamų savivaldybių viršijo visų nagrinėtų savivaldybių, išskyrus Marijampolės sav., rodiklius.

3.3.1.4. pav. MI tenkančios vienam gyventojui (Eur) ir rodiklio dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

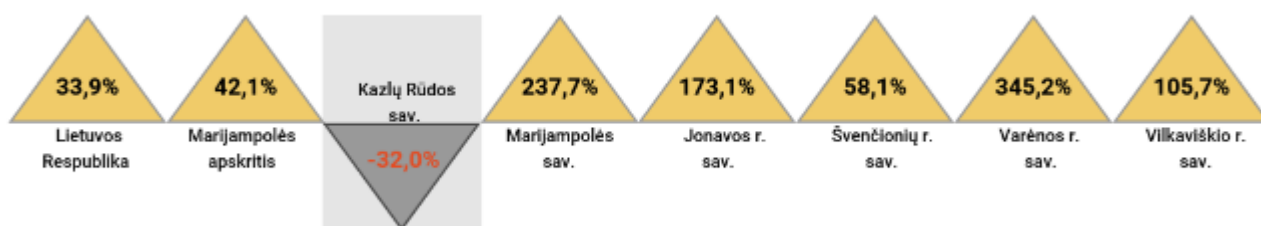
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

¹⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *materialinės investicijos (MI)* – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Įskaitomos finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013–2018 m. laikotarpiu augo visose lyginamose teritorijose, išskyrus Varėnos ir Vilkaviškio r. sav. Pažymėtina, kad Kazlų Rūdos sav. rodiklis analizuojamu laikotarpiu augo sparčiau (51,2 proc.) nei šalyje (41,8 proc.) ir Marijampolės apskrityje (37,5 proc.).

Tiesioginės užsienio investicijos¹⁸ (toliau – TUI) – ekonominio konkurencingumo rodiklis, kuris suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

2018 m. Kazlų Rūdos sav. TUI siekė 59,41 mln. Eur ir sudarė 0,3 proc. šalies ir net 35,0 proc. apskrities rodiklio. 2013–2018 m. laikotarpiu TUI Kazlų Rūdos sav. sumažėjo (32,0 proc.), kai visose kitose teritorijose augo.

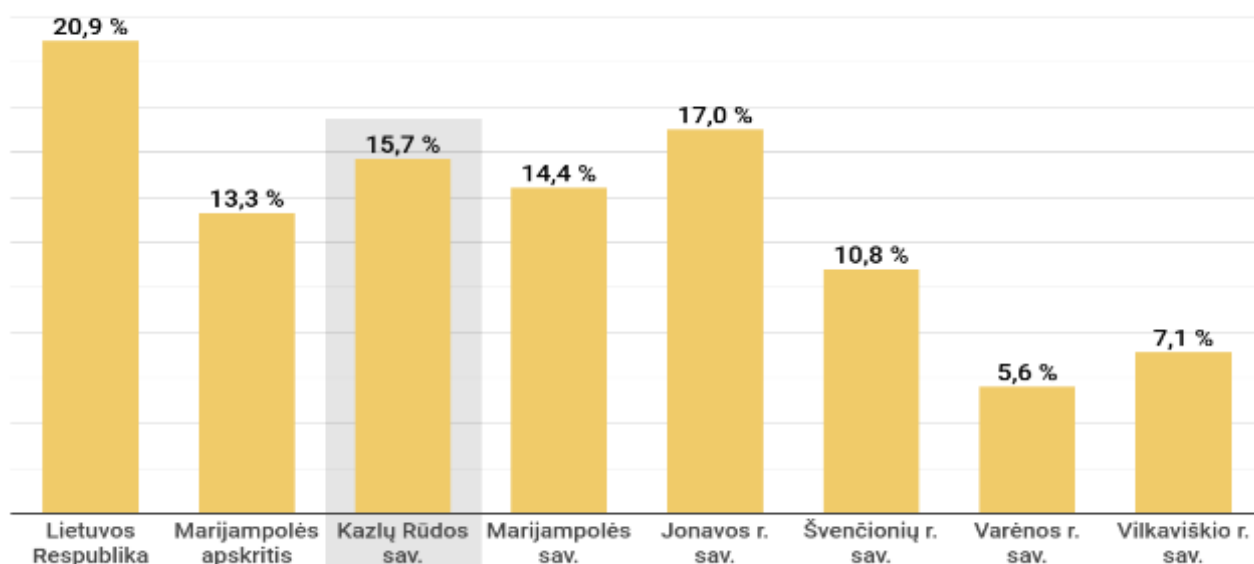

3.3.1.5. pav. TUI dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

2018 m. TUI, tenkančios vienam gyventojui, Kazlų Rūdos sav. (5 169 Eur) atsiliko nuo šalies vidurkio (6 095 Eur), tačiau viršijo Marijampolės apskrities vidurkį (1 226 Eur). Nors 2013–2018 m. laikotarpiu Kazlų Rūdos sav. TUI, tenkančios vienam gyventojui, sumažėjo beveik ketvirtadaliu, tačiau tarp lyginamų savivaldybių rodiklis buvo didžiausias.

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina **veikiančių ūkio subjektų** skaičius, jų pasiskirstymas pagal įmonių dydį, ekonominės veiklos rūšis ir kt. 2019 m. pradžioje Kazlų Rūdos sav. veikė 258 ūkio subjektai. Tai sudarė 7,8 proc. apskrities rodiklio.

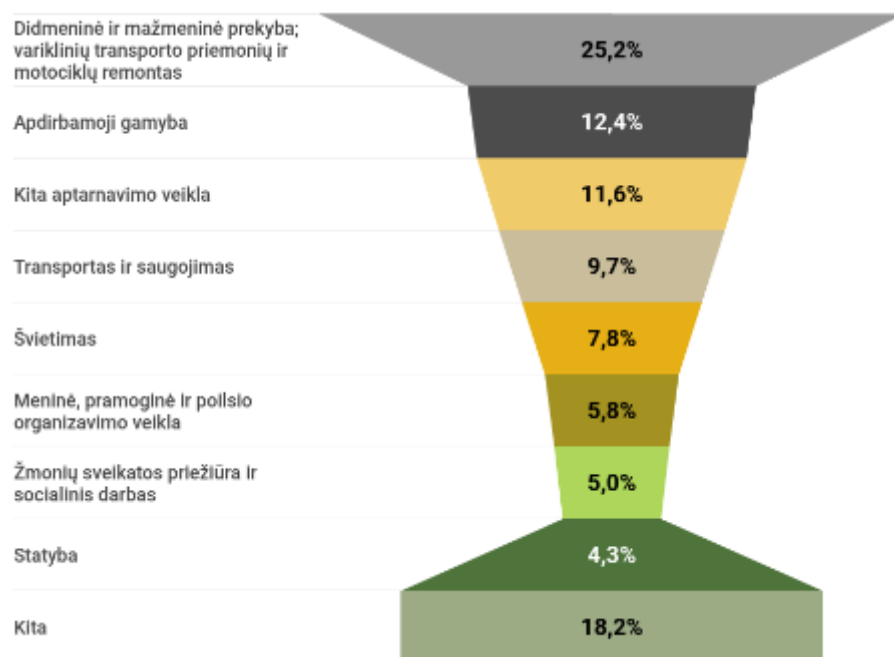

3.3.1.6. pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus dinamika 2013–2019 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

¹⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *tiesioginė užsienio investicija (TUI)* – tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

2013–2019 m. (vertinant metų pradžios duomenis) Kazlų Rūdos sav. veikiančių ūkio subjektų skaičius augo lėčiau (15,7 proc.) nei šalyje (20,9 proc.), bet sparčiau nei Marijampolės apskrityje (13,3 proc.) bei daugelyje nagrinėtų teritorijų (išskyrus Jonavos r. sav.).

Kazlų Rūdos sav., kaip ir šalyje, 2019 m. daugiausiai veikiančių ūkio subjektų pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK) buvo sukoncentruota didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto ir motociklų remonto veiklose.

Antroje vietoje pagal veiklos sritį, Kazlų Rūdos savivaldybėje dominavo apdirbamoji gamyba, kurioje veikė kas 8 ūkio subjektas.

Kazlų Rūdos savivaldybėje profesinėje, mokslinėje ir techninėje srityje buvo sukoncentruota 3,5 proc. veikiančių ūkio subjektų, kai šalyje – 10,5 proc.

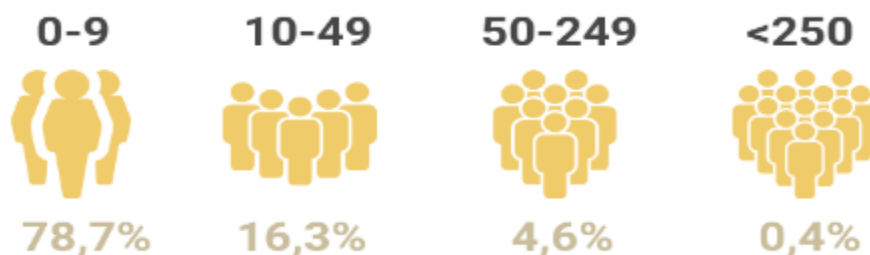
3.3.1.7. pav. Kazlų Rūdos sav. veikiančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal EVRK 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Kazlų Rūdos sav., kaip ir šalyje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas¹⁹ (toliau – SVV),

kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksmų. SVV Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2019 m. SVV įmonės KRS sudarė 99,5 proc. (šalyje – 99,6 proc.) visų veikiančių įmonių.

Dauguma Kazlų Rūdos sav. veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 78,7 proc. visų KRS veikiančių ūkio subjektų (2019 m. duomenimis). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) savivaldybėje yra 16,3 proc., vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 4,6 proc. ir viena

3.3.1.8. pav. Kazlų Rūdos sav. veikiančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal darbuotojų skaičių 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

¹⁹ Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, smulkusis ir vidutinis verslas (SVV) – tai ekonominė veikla, kurią vykdo labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės. Labai maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. Maža įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. Vidutinė įmonė yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

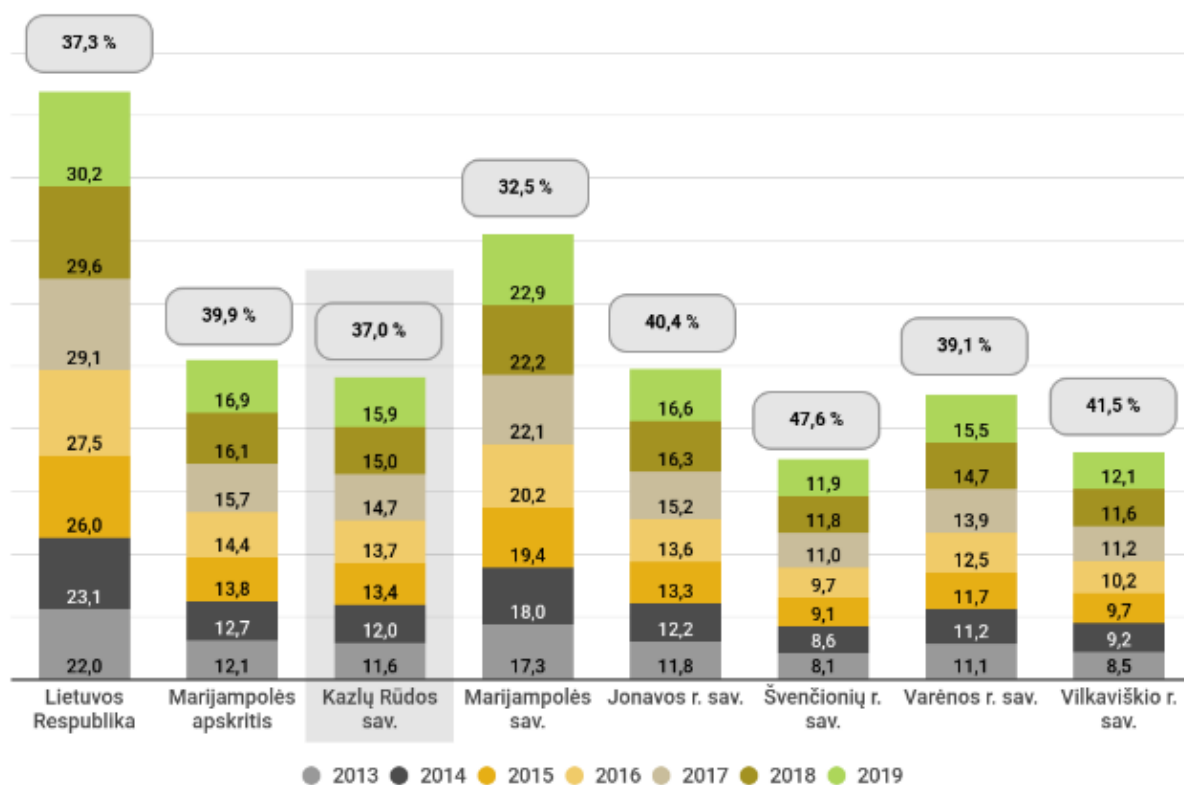
stambi įmonė, kurioje dirba daugiau kaip 250 darbuotojų (0,4 proc.).

Stambiausios ir žinomiausios Kazlų Rūdos sav. įmonės (www.renkuosilietuva.lt duomenimis):

- UAB „IKEA Industry Lietuva“ – baldų gamybos, medžio drožlių plokščių gamybos ir pardavimo įmonė, įsteigta 2014 m., sujungus dvi prieš tai veikusias įmones (2019 m. gruodžio mėn. duomenimis įmonėje dirbo 700 darbuotojų);
- UAB „Sparta Textile“ – 2001 m. Lietuvoje atidaryta apatinių drabužių siuvimo įmonė, priklausanti Danijos įmonei „JBS Textile group“ (2019 m. gruodžio mėn. duomenimis įmonėje dirbo 236 darbuotojai);
- UAB „Jūrės medis“ – vienas didžiausių klijuotos medienos konstrukcijų gamintojų Pabaltijo šalyse (2019 m. gruodžio mėn. duomenimis įmonėje dirbo 103 darbuotojai).

Verslumo lygis yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą.

2019 m. Kazlų Rūdos sav. verslumo lygis (15,9 mažų ir vidutinių įmonių, tenkančių 1 000 gyventojų) buvo didesnis nei Švenčionių r. ir Vilkaviškio r. savivaldybėse (atitinkamai 11,9 ir 12,1), bet atsiliko nuo šalies (30,2) ir apskrities (16,9) rodiklių.

3.3.1.9. pav. Verslumo lygis (SVV įmonių sk./1 000 gyv.) ir jo dinamika 2013–2019 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

2013–2019 m. laikotarpiu verslumo lygis Kazlų Rūdos savivaldybėje augo ganėtinai sparčiu tempu – 37,0 proc. Šis rodiklio augimas viršijo Marijampolės sav. verslumo lygio augimą (32,5 proc.) ir tik labai nežymiai atsiliko nuo šalies verslumo lygio augimo tempo (37,3 proc.).

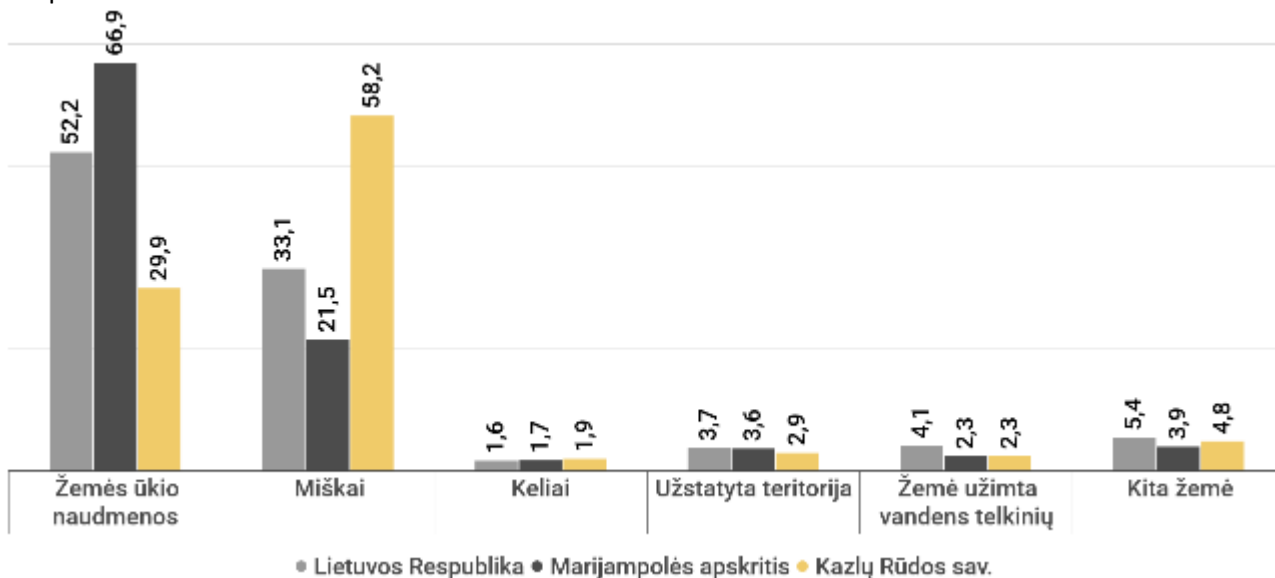
EKONOMIKOS IR VERSLO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
MI tenkančios 1-am gyventojui 2018 m. (Eur)	2 135	2 844	1 552

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
TUI tenkančios 1-am gyventojui 2018 m. (Eur)	5169	6095	1226
 SVV dalis bendroje įmonių struktūroje 2019 m. (proc.)	99,5	99,6	99,5
 Dominuojantys ūkio subjektai pagal EVRK 2019 m.	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Apdirbamoji gamyba; 3. Kita aptarnavimo veikla	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Profesinė, mokslinė ir techninė veikla; 3. Kita aptarnavimo veikla	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3. Transportas ir saugojimas
 Verslumo lygis (SVV įmonių sk./1 000 gyv.) 2019 m.	15,9	30,2	16,9

3.3.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ

Žemės fondas. Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) duomenimis, 2019 m. pradžioje **žemės ūkio naudmenos**²⁰ Kazlų Rūdos savivaldybėje sudarė 29,9 proc. viso savivaldybės žemės ploto ir buvo mažesnės nei vidutiniškai šalyje (52,2 proc.) ir Marijampolės apskrityje (66,9 proc.). Šie duomenys rodo, jog sąlygos verstis žemės ūkiu Kazlų Rūdos savivaldybėje nėra itin palankios.

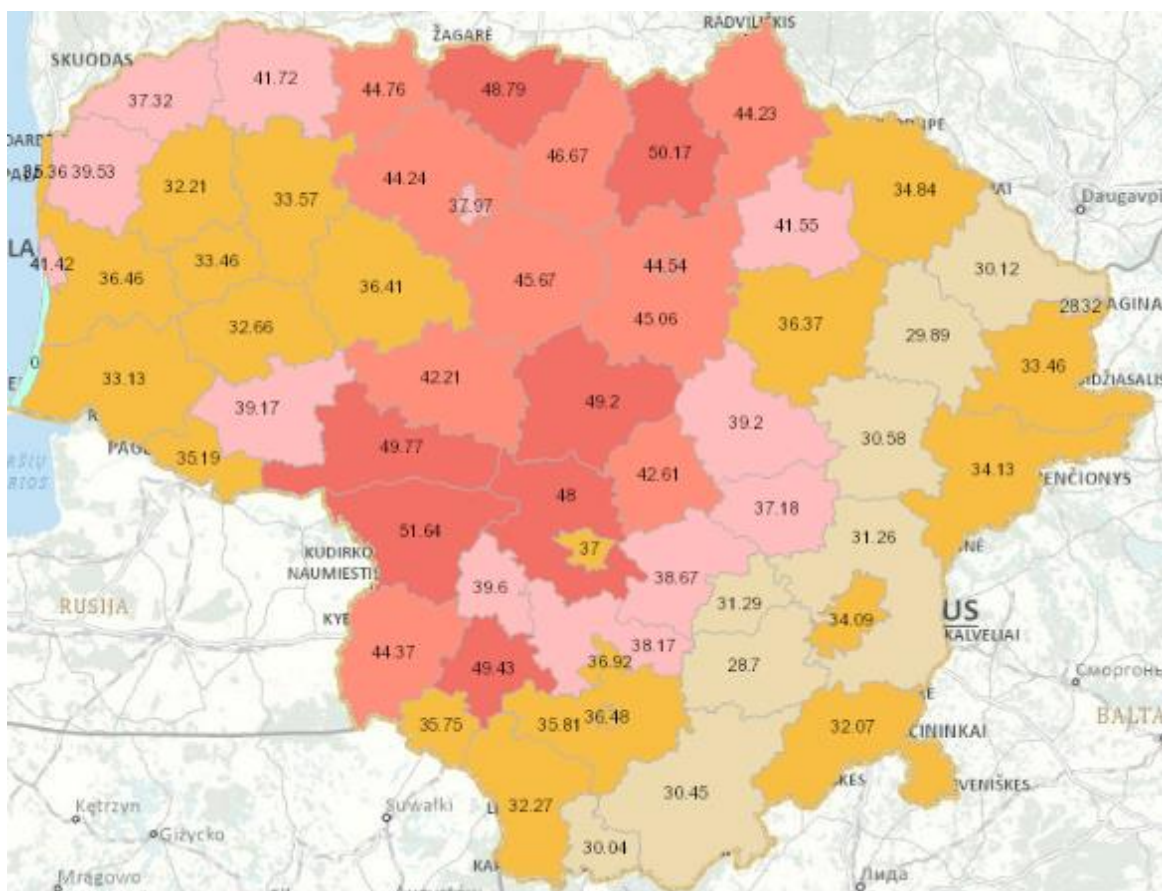
3.3.2.1. pav. Žemės fondo sudėtis šalyje, apskrityje ir KRS 2019 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal NŽT duomenis

²⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, **žemės ūkio naudmenos** – tai dirbamosios žemės plotas, kurį sudaro ariamoji žemė (įskaitant šiltnamių plotą), kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos, daugiamečių augalų plotai ir daržai, skirti naudoti asmeniškai.

Didžiąją žemės ūkio naudmenų dalį KRS sudarė ariama žemė (84,8 proc.) ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo šalies (88,0 proc.) bei Marijampolės apskrities (93,2 proc.) rodiklių. 14,9 proc. savivaldybės teritorijos sudarė pievos ir natūralios ganyklos ir 0,3 proc. – sodai.

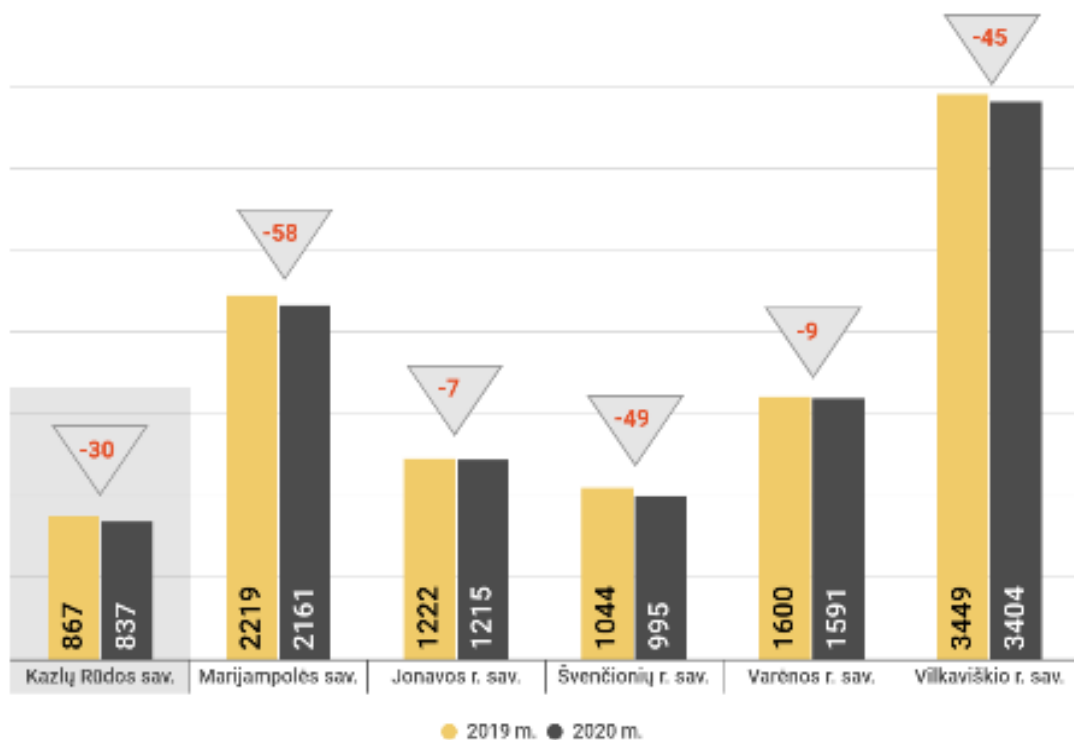
Žemės ūkis. Kazlų Rūdos savivaldybės žemės priskiriamos III dirvožemių grupei – vyrauja vidutiniškos ūkinės vertės (37,0–42,0 balai) dirvožemiai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 3D-359 „Dėl žemės našumo vertinimo atnaujinimo“, atliktas žemės našumo vertinimo atnaujinimas ir parengtas žemės našumo žemėlapis, pagal kurį KRS žemės našumo balas siekia 39,6. Jis yra šiek tiek žemesnis už vidutinį Lietuvos žemės našumo balą (39,8) ir aukštesnis už Varėnos r. (30,45) ir Švenčionių r. (34,13) savivaldybių žemės našumo balą.

3.3.2.2. pav. Žemės našumo žemėlapis 2018 m.

Šaltinis: sudaryta pagal www.geoportal.lt

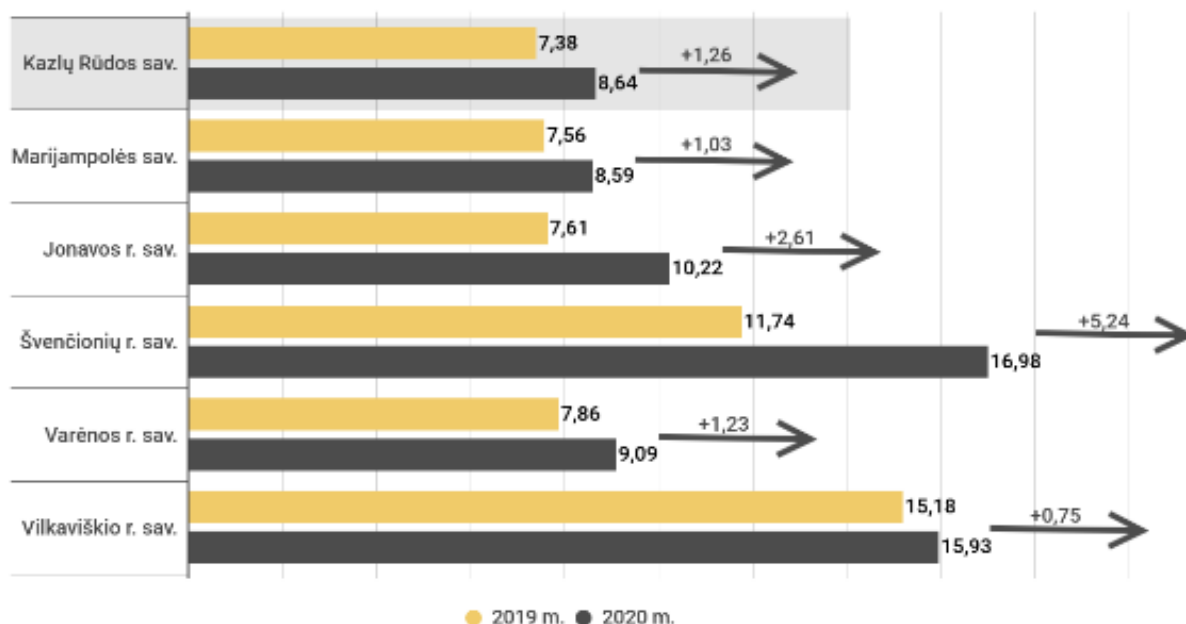
Vadovaujantis 2020 m. sausio 1 d. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, šalyje buvo 114 181 ūkininkų ūkių vienetas, iš kurių 10 584 vnt. – Marijampolės apskrityje. Kazlų Rūdos sav. buvo registruoti 837 ūkio vienetai (30-ia ūkių mažiau nei 2019 m. pradžiai). Tai buvo mažiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių. Ūkio vienetų skaičius mažėjo visose lyginamose teritorijose. Šalyje sumažėjo 1638-iais, apskrityje – 204-iais ūkio vienetais.

3.3.2.3. pav. Ūkininkų ūkių skaičius ir jo skirtumas 2019 m. pr. ir 2020 m. pr. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenis

Vidutinis vieno ūkio dydis 2020 m. pradžiai Kazlų Rūdos sav. (8,64 ha) atsiliko nuo šalies (12,06 ha) ir Marijampolės apskrities (12,62 ha) vidurkių, bet viršijo Marijampolės sav. vidurkį (8,59 ha).

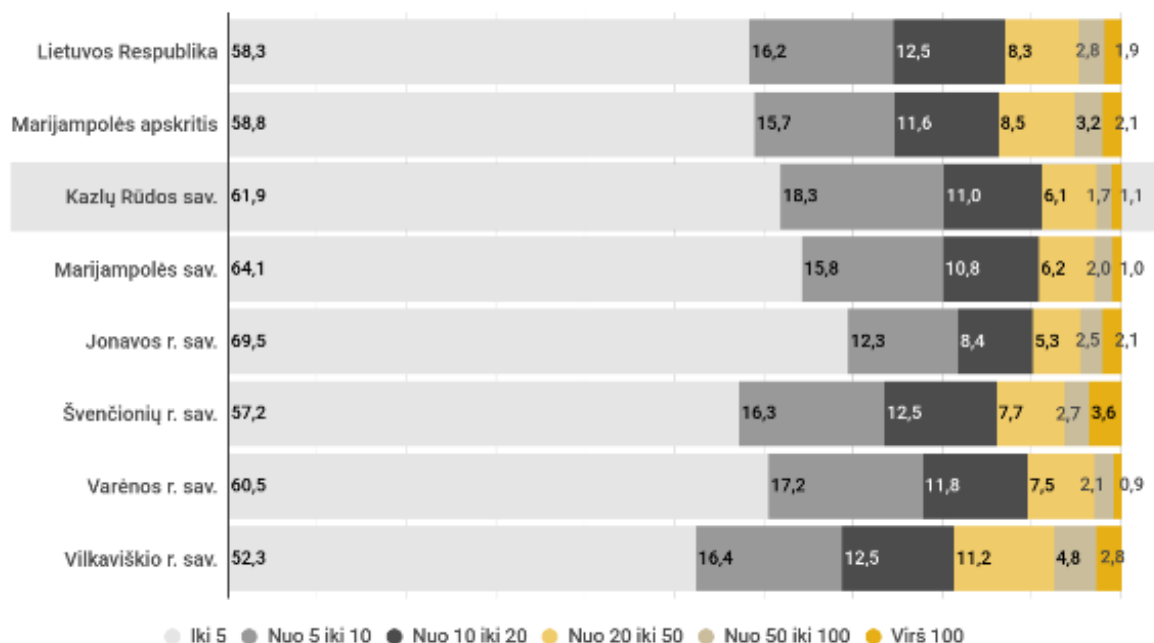

3.3.2.4. pav. Vidutinis ūkio dydis ir jo skirtumas 2019 m. pr. ir 2020 m. pr. (ha)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenis

Kazlų Rūdos sav., kaip ir visose lyginamose teritorijose, dominuoja smulkūs ūkiai (iki 5 ha). 2020 m. pradžiai jie sudarė 61,9 proc. visų ūkių, kai vidutiniškai šalyje – 58,3 proc., o apskrityje – 58,8 proc. Kazlų Rūdos sav. 2020 m. pradžioje buvo 8 ūkiai arba 1,1 proc. visų savivaldybės ūkių, kurių plotas viršijo 100 ha. Tarp

lyginamų teritorijų KRS išsiskyrė didesne 5-10 ha (18,3 proc.) ūkių dalimi bendroje struktūroje, kai šalyje tokio dydžio ūkių buvo 16,2 proc., o apskrityje – 15,7 proc.

3.3.2.5. pav. Ūkių pasiskirstymas pagal dydį 2020 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenis

Bendrosios žemės ūkio produkcijos²¹, kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, 2013–2018 m. apimtys Kazlų Rūdos sav. didėjo (7,8 proc.), kai kitose lyginamose teritorijose, išskyrus Varėnos r. sav., mažėjo (atitinkamai šalyje sumažėjo 7,5 proc., apskrityje – 9,1 proc.).

3.3.2.6. pav. Bendrosios žemės ūkio produkcijos to meto kainomis rodiklio dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

²¹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, bendrąją žemės ūkio produkciją sudaro kalendoriniais metais gautas žemės ūkio augalų derlius, daugiamečių sodinių, gyvulių ir paukščių išauginimo ir gyvulininkystės produkcija to meto kainomis. Žemės ūkio produkcijos vertės pokyčiai apskaičiuojami vadovaujantis produkcijos įvertinimu ankstesnių ir dabartiniu laikotarpiu analizuojamų metų gamintojų kainomis.

Bendrajai apimtimi iš nagrinėtų savivaldybių žemės ūkio produkcijos daugiausiai pagaminama Vilkaviškio r. sav. (už 77,2 mln. Eur) bei Marijampolės sav. (už 53 mln. Eur), kai Kazlų Rūdos sav. – už 11 mln. Eur, kas sudarė 0,5 proc. šalies ir 3,9 proc. Marijampolės apskrities bendrosios žemės ūkio produkcijos (vertinant 2018 m. duomenis).

Kazlų Rūdos sav., kaip ir šalyje bei Marijampolės apskrityje, labiau plėtojama augalininkystė. 2018 m. augalininkystės produkcija čia sudarė 64,5 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos. Rodiklis viršijo šalies vidurkį (60,4 proc.), bet buvo mažesnis už Marijampolės apskrities rodiklį (69,6 proc.). Visose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Varėnos r. sav., taip pat labiau plėtojama augalininkystės žemės ūkio šaka.

Augalininkystės apimtys Kazlų Rūdos r. sav. 2013–2018 m. laikotarpiu sparčiai augo (29,1 proc.), kai tuo pačiu laikotarpiu šalyje, apskrityje ir daugelyje lyginamų savivaldybių mažėjo.

Tuo pačiu laikotarpiu gyvulininkystės produkcijos apimtys mažėjo tiek Kazlų Rūdos sav. (17,0 proc.), tiek Marijampolės apskrityje (16,6 proc.), tiek šalyje (10,0 proc.).

Kazlų Rūdos sav., vadovaujantis Ekologinių ūkių žemėlapiu²², 2019 m. pradžioje buvo 9 ekologiniai ūkiai²³. Pažymėtina, kad ekologinių ūkių žemėlapyje atvaizduoti tik Lietuvos ekologiniai ūkiai, kurie turi išduotą VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatą. Kazlų Rūdos sav. registruotų ekologinių ūkių skaičius tarp lyginamų savivaldybių buvo mažiausias. Didžiausiu ekologinių ūkių skaičiumi išsiskyrė Švenčionių r. sav., kurioje registruota 90 ekologinių ūkių.

Lietuvos Respublika	60,4%	39,6%
Marijampolės apskritis	69,6%	30,4%
Kazlų Rūdos sav.	64,5%	35,5%
Marijampolės sav.	57,7%	42,3%
Jonavos r. sav.	64,6%	35,4%
Švenčionių r. sav.	64,2%	35,8%
Varėnos r. sav.	45,6%	54,4%
Vilkaviškio r. sav.	78,1%	21,9%

3.3.2.7. pav. Bendroji žemės ūkio produkcija pagal rūšį 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

3.3.2.8. pav. Kazlų Rūdos sav. ekologinių ūkių žemėlapis

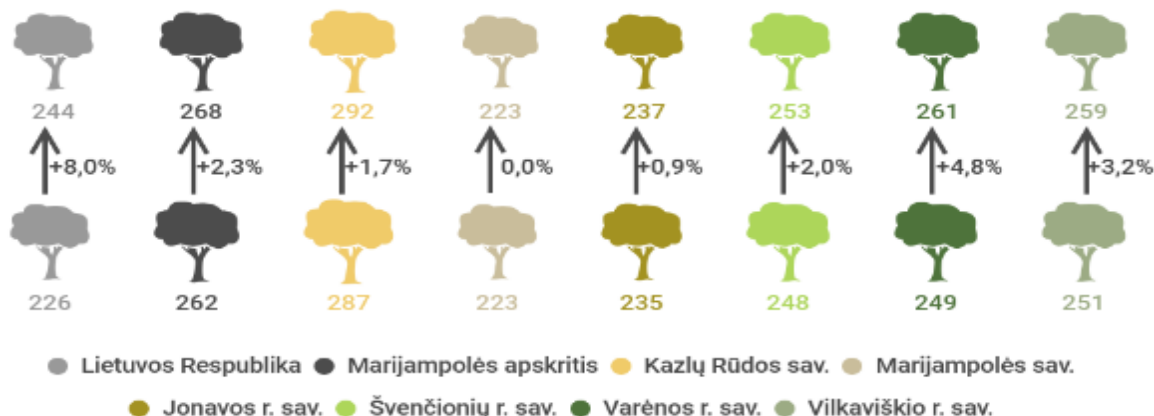
Šaltinis: sudaryta pagal <http://www.vartotojai.lt/tausoiantismaistas>

²² <http://www.vartotojai.lt/tausoiantismaistas>

²³ Vadovaujantis www.visalietuva.lt, ekologinis ūkininkavimas – tai žemdirbystės sritis, teikianti vartotojui ypač šviežią, labai skanų bei natūralų maistą, kuris yra pagamintas nepažeidžiant natūralaus gamtos raidos ciklo. Ekologinis ūkis išaugina ekologiškus produktus – aukštos kokybės maistą, pagaminantį darant mažiausią poveikį aplinkai.

Miškininkystė. Palyginti su kitomis teritorijomis, 2018 m. Kazlų Rūdos sav. medynų produktyvumas buvo didžiausias (292 ha kub. m).

2013–2018 m. laikotarpiu medynų produktyvumas Kazlų Rūdos sav. augo 1,7 proc. ir atsiliko nuo šalies (8,0 proc.) ir apskrities (2,3 proc.) rodiklio augimo tempų.

3.3.2.9. pav. Medynų produktyvumas (kub. m) ir rodiklio dinamika 2013–2018 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

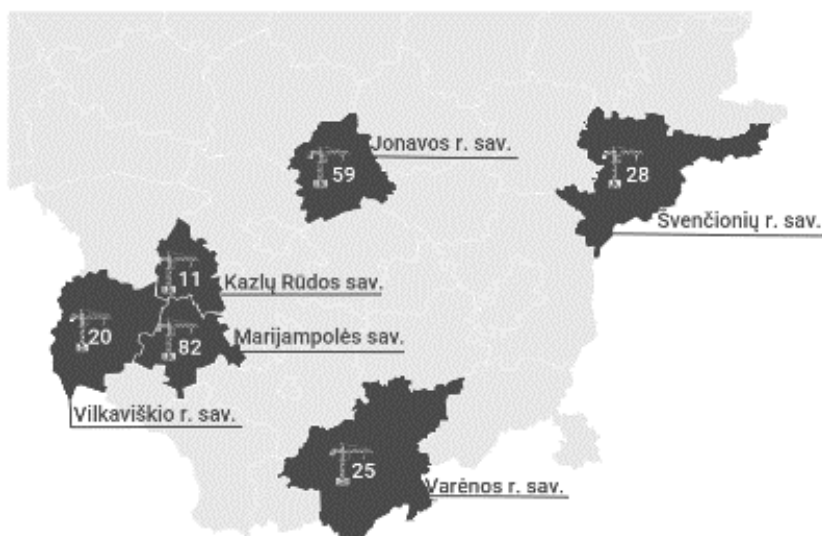
ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
Žemės ūkio naudmenų dalis 2019 m. pr. (proc.)	29,9	52,2	66,9
Žemės našumas 2018 m. (balas)	39,0	39,8	49,3
Vidutinis ūkio dydis 2020 m. pr. (ha)	8,64	12,06	12,62
Ekologinių ūkių skaičius 2019 m. (vnt.)	9	44 (vidurkis)	16 (vidurkis)
Medynų produktyvumas 2018 m. (m ³ /ha)	292	244	268

3.3.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Statybos sektorius – vienas ekonomikos variklių, kurio tendencijos veikia šalies ir atskirų savivaldybių ūkio augimą, įtakoja konkurencingumą, darbo rinką.

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. pradžioje Kazlų Rūdos sav. veikė 11 **statybos įmonių**. Tai buvo mažiausias statybos įmonių skaičius tarp lyginamų savivaldybių. Nepaisant to, analizuojant statybos įmonių skaičiaus dinamiką 2013–2019 m., didžiausias augimas užfiksuotas būtent Kazlų Rūdos sav. (120,0 proc.). Šio rodiklio augimo tempas daugiau kaip dvigubai viršijo Marijampolės sav. rodiklio (50,5 proc.) ir trigubai šalies rodiklio (39,5 proc.) augimo tempus.

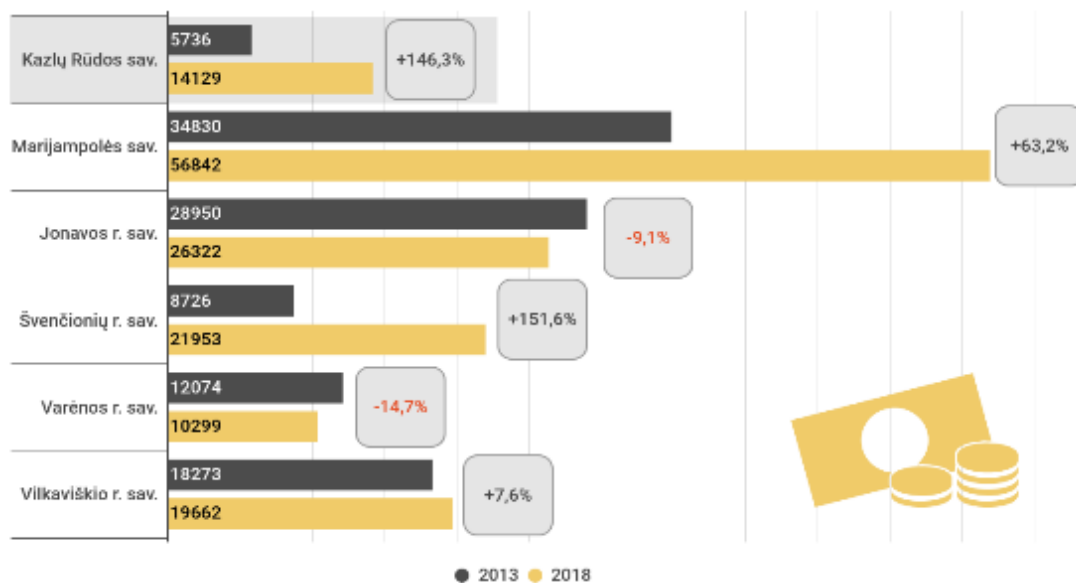

3.3.3.1. pav. Statybos įmonių skaičius 2019 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Statybos darbų apimtys daugumoje lyginamų teritorijų augo. 2013–2018 m. laikotarpiu Kazlų Rūdos sav. statybos darbų apimtys išaugo 146,3 proc., kai šalyje – 42,2 proc., o Marijampolės apskrityje – 25,8 proc. Statybos darbų apimčių augimo tendencijos KRS buvo artimos šalies ir apskrities tendencijoms: šešerių metų laikotarpiu augo, o nuo 2017 m. pastebimas statybos darbų apimčių mažėjimas.

2018 m. Kazlų Rūdos sav. statybos darbų apimtys sudarė 12,7 proc. Marijampolės apskrities darbų apimčių.

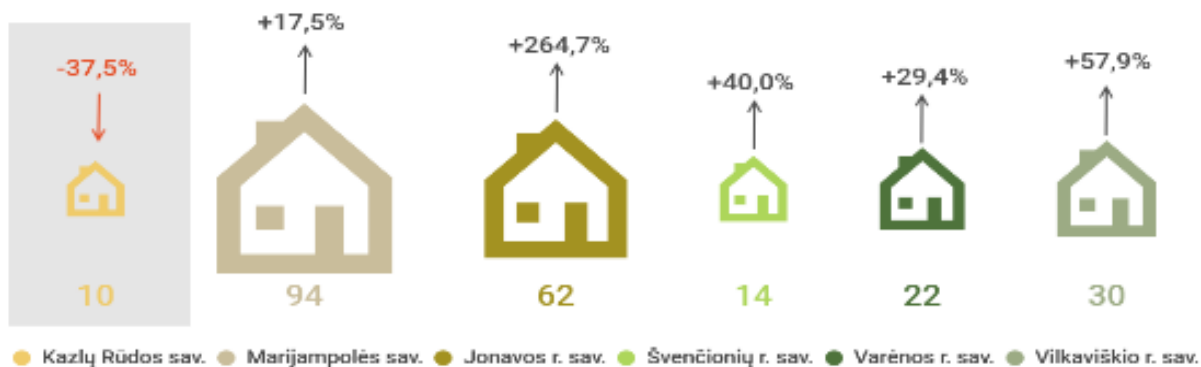

3.3.3.2. pav. Statybos darbų apimtys (tūkst. Eur.) ir jų dinamika 2013–2018 m. pr. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus²⁴.

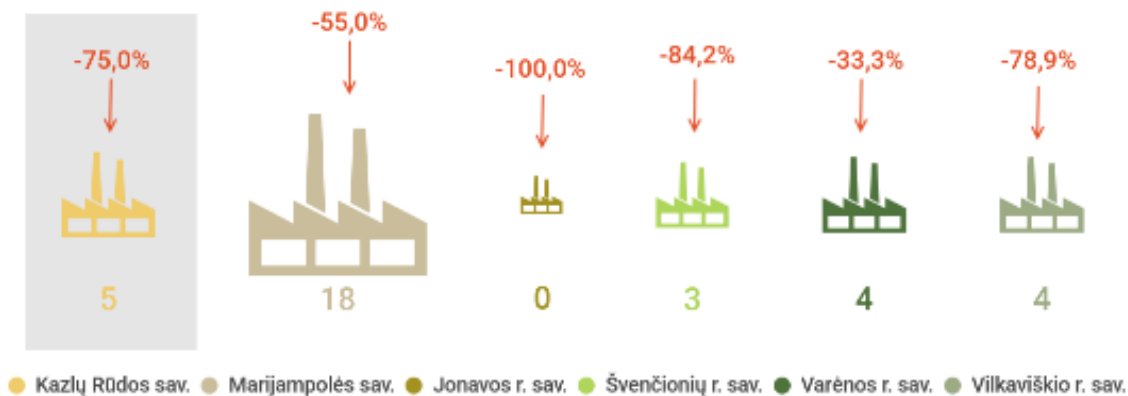
Kazlų Rūdos sav. gyvenamųjų namų statybos nebuvo tokios aktyvios ir per 2019 m. buvo pastatyta 10 gyvenamųjų namų – mažiausiai tarp lyginamų savivaldybių. Baigtų statyti gyvenamųjų pastatų skaičiaus dinamika 2013–2019 m. laikotarpiu rodo, kad tik Kazlų Rūdos sav. rodiklis mažėjo (37,5 proc.), kai tuo pačiu laikotarpiu visose kitose lyginamose teritorijose statomų gyvenamųjų pastatų skaičius augo.

3.3.3.3. pav. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2019 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013 m. ir 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Daugiausiai negyvenamųjų pastatų 2019 m. pastatyta Marijampolės sav. (18 pastatų), nei vieno negyvenamo pastato nepastatyta Jonavos r. sav. Kazlų Rūdos sav. 2019 m. pastatyti 5 negyvenamos paskirties pastatai, ir šis rodiklis viršijo visų lygintų savivaldybių teritorijose pastatytų negyvenamos paskirties pastatų, išskyrus Marijampolės sav., skaičių.

3.3.3.4. pav. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2019 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013–2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

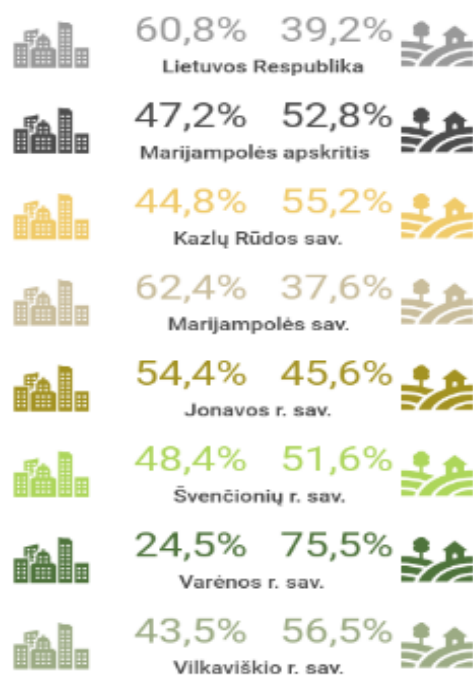
Skirtingai nei augančios gyvenamųjų pastatų statybos apimtys, visose lygintose teritorijose negyvenamųjų pastatų statybos apimtys mažėjo. KRS negyvenamųjų pastatų statyba 2013–2019 m. laikotarpiu sumažėjo 75,0 proc., kai šalyje – 24,9 proc., apskrityje – 58,2 proc.

²⁴ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, gyvenamosios paskirties pastatu laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). Negyvenamasis pastatas – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

Šiek tiek didesnė gyvenamojo būstų fondo²⁵ dalis Kazlų Rūdos savivaldybėje 2018 m. koncentravosi kaimiškose vietovėse (55,2 proc.). Ši tendencija beveik atitiko Marijampolės apskrities rodiklį (52,8 proc. gyvenamojo būstų fondo koncentravosi kaimiškose vietovėse) ir ženkliai skyrėsi nuo šalies rodiklio. Šalyje didesnė gyvenamojo būstų fondo dalis sukoncentruota miestuose (60,8 proc.).

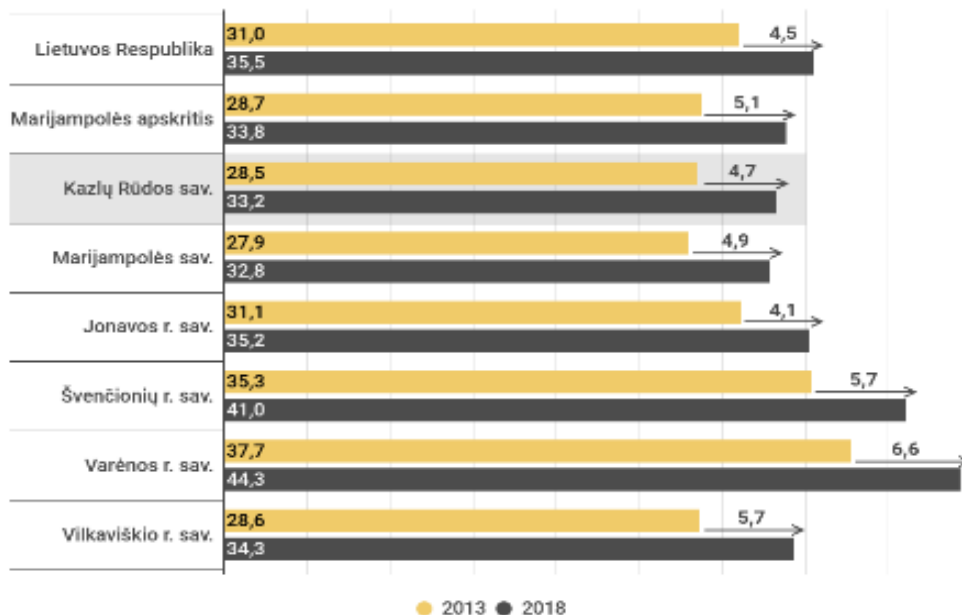
Gyvenamasis būstų fondas Kazlų Rūdos savivaldybėje 2018 metų pabaigoje sudarė 8,1 proc. Marijampolės apskrities rodiklio bei siekė 382,1 tūkst. m² ir buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių. 2013–2018 m. laikotarpiu Kazlų Rūdos savivaldybės gyvenamojo būstų fondo rodiklis augo (6,2 proc.) ir atitiko Marijampolės apskrities rodiklio augimo tempus bei atsiliko nuo šalies rodiklio augimo tempų (8,6 proc.).

Naudingas plotas²⁶, tenkantis vienam gyventojui, 2018 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje siekė 33,2 kv. m/gyventojui. Šis rodiklis atsiliko nuo šalies (35,5) ir Marijampolės apskrities (33,8) rodiklių. Naudingas plotas, tenkantis vienam Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojui, buvo vienas mažiausių tarp lyginamų savivaldybių ir viršijo tik Marijampolės savivaldybės (32,8) rodiklį.

3.3.3.5. pav. Gyvenamasis būstų fondas pagal vietovę 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

3.3.3.6. pav. Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui ir jo pokytis 2013 m. ir 2018 m. (kv. m)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

STATYBOS IR GYVENAMOJO FONDO APIBENDRINIMAS

²⁵ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, gyvenamasis būstų fondas – tai gyvenamosios patalpos namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose (įskaitant sodų namus, t. y., pastatus, esančius sodininkų bendrijose, mėgėjiškų sodų žemės sklypuose). Gyvenamajam butų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotųjų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

²⁶ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, naudingasis plotas – gyvenamųjų kambarių ir kitų buto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įstatytų spintų, lodžių ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) bendrasis grindų plotas. Į naudingąjį buto plotą neįeina balkonų, terasų, rūsių, nešildomų lodžių grindų plotas.

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Statybos darbų apimčių dinamika 2013–2018 m. (proc.)	146,3	42,2	25,8
 Pastatytų gyvenamųjų pastatų skaičiaus dinamika 2013–2019 m. (proc.)	-37,5	+87,9	+12,8
 Pastatytų negyvenamųjų pastatų skaičiaus dinamika 2013–2019 m. (proc.)	-75,0	-24,9	-58,2
 Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui 2018 m. (kv. m.)	33,2	35,5	33,8

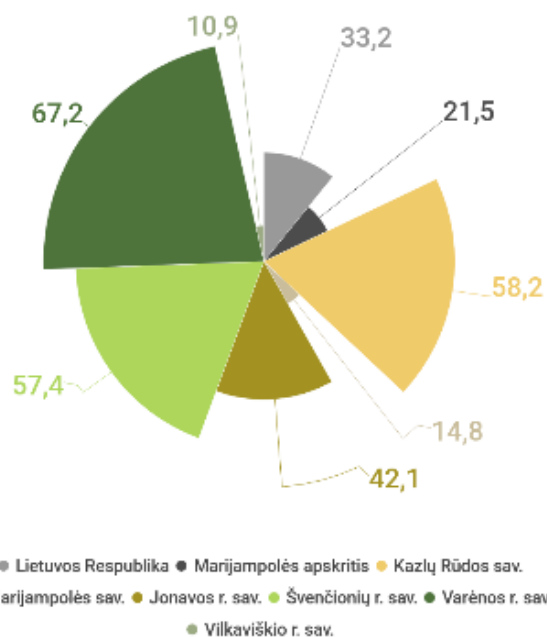
3.3.4. TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

Turizmas. Turizmo informacijos sklaidą Kazlų Rūdos sav. vykdo bei turizmo paslaugas koordinuoja biudžetinė įstaiga Kazlų Rūdos savivaldybė.

Turistų skaičius rajone priklauso nuo turimų rekreacinių išteklių įvairovės, turizmo paslaugų ir produktų pasiūlos, prieinamumo.

Rekreacinius išteklius sudaro tvenkiniai, upės, ežerai, parkai, miškai. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Kazlų Rūdos savivaldybės teritorija yra areale, turinčiame žemą rekreacinį potencialą. Pagrindiniai Kazlų Rūdos sav. gamtos ištekliai – miškai, kurie užima didelį savivaldybės plotą ir yra svarbiausias turizmo išteklius.

Kazlų Rūdos sav. yra 8 valstybinės reikšmės tvenkiniai, kuriuose vystoma pramoninė žuvininkystė bei organizuojama komercinė žvejyba. Kadangi vandens telkiniai užima tik 2,2 proc. savivaldybės teritorijos, jie yra mažiau dominuojantys turizmo ištekliai rekreacijai vystyti ir plėtoti.

3.3.4.1. pav. Miškų pasiskirstymas pagal savivaldybes 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal NŽT duomenis

Turistinius objektus ir lankytinas vietas²⁷ Kazlų Rūdos sav. sudaro architektūriniai kultūros paveldo objektai (bažnyčios, dvarai, kariniai objektai), istoriniai kultūros paveldo objektai (memorialinės vietos, paminklai, žymių žmonių gimtinės), muziejus, gamtinio turizmo objektai (parkai, piliakalniai, pažintiniai takai, apžvalgos vietos) ir kt. Savivaldybėje gausu istorinę vertę turinčių senųjų kapinių. Vandenių ir Rėkaviškio senkapiai piliakalniai paskelbti archeologijos paminklais. Kazlų Rūdos skvero centre stovi trijų deivių (teisingumo, meno ir kultūros bei miesto globėjos) skulptūra. Turistiniai objektai ir lankytinos vietos prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvaizdžio vietos ir tarptautiniu mastu gerinimo.

3.3.4.1. lentelė. Lankytini objektai ir vietos Kazlų Rūdos savivaldybėje

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
Architektūros ir archeologijos paminklai	<ul style="list-style-type: none"> – Antanavo dvaro fragmentai – „Kauno placdarmui“ priklausę objektai: karinis aerodromas, Brežnevo bunkeris, sovietų generolų vila bei kareivinės – Partizanų bunkeris – Vandenių ir Rėkaviškio senkapiai piliakalniai
Maldos namai, sakralinės vietovės	<ul style="list-style-type: none"> – Kazlų Rūdos Šv. Jėzaus širdies bažnyčia – Plutiškių šv. Juozapo bažnyčia – Antanavo koplyčia – Višakio Rūdos šv. Stanislovo bažnyčia – Višakio Rūdos stebuklingas šaltinėlis
Gamtos paminklai	<p><u>Pažintiniai takai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Kazlų Rūdos pažintinis miško takas <p><u>Apžvalgos vietos:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Apžvalgos bokštelis Kazlų Rūdos pažintiniame miško take – Apžvalgos aikštelė „Rezidencija“ – Gairiakalnis <p><u>Piliakalniai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Griešių piliakalnis <p><u>Parkai:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kazlų Rūdos parkas - Antanavo parkas
Muziejai	Kazlų Rūdos miško muziejus
Memorialiniai paminklai ir žymių žmonių gimtinės	<ul style="list-style-type: none"> – Lietuvos Respublikos Prezidento Kazio Griniaus paminklas Mondžgirėje – Lietuvos Respublikos Prezidento Kazio Griniaus gimtinė Selemoje – Prano Dovydaičio, nepriklausomybės akto signataro, gimtinė netoli Runkių

Šaltinis: Kazlų Rūdos savivaldybė, www.pamatyklietuvoje.lt

Kazlų Rūdos savivaldybėje dominuoja gamtos objektai, vienas muziejus, keli istorinio paveldo objektai.

Turizmo paslaugos²⁸ Kazlų Rūdos savivaldybėje nėra plačiai išvystytos. Pagrindinės turistinės paslaugas, kurias turistams siūlo KRS, yra pažintiniai pėsčiųjų ir dviračių takai:

- Kazlų Rūdos pažintinis miško takas – pažintiniam poilsiui skirta rekreacinė infrastruktūra tiek pėstiesiems, tiek keliaujantiems dviračiais;

- Dviračių trasa „Kviečia miško takai“ – 40 km ilgio trasa mėgstantiems keliaujant sportuoti ir sportuojant pailsėti. Didžiausia trasos dalį keliaujama miškų takais. Keliaudami šia trasa, keliautojai susipažįsta su visa Kazlų Rūdos savivaldybe;

- Dviračių trasa „Suvalkijos dviračių žiedas“ – trasa Marijampolės apskrityje, jungianti įdomiausius Sūduvos krašto istorijos, kultūros, gamtos paminklus, gražiausius kraštovaizdžius. Ši trasa jungiasi su Suvalkų krašto (Lenkija) dviračių turizmo trasa. 350 km ilgio trasa eina per Marijampolės, Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Vilkaviškio r. ir Šakių r. savivaldybes.

²⁷ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *objektai ar vietovės*, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms, apibrėžiami kaip turizmo išteklių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

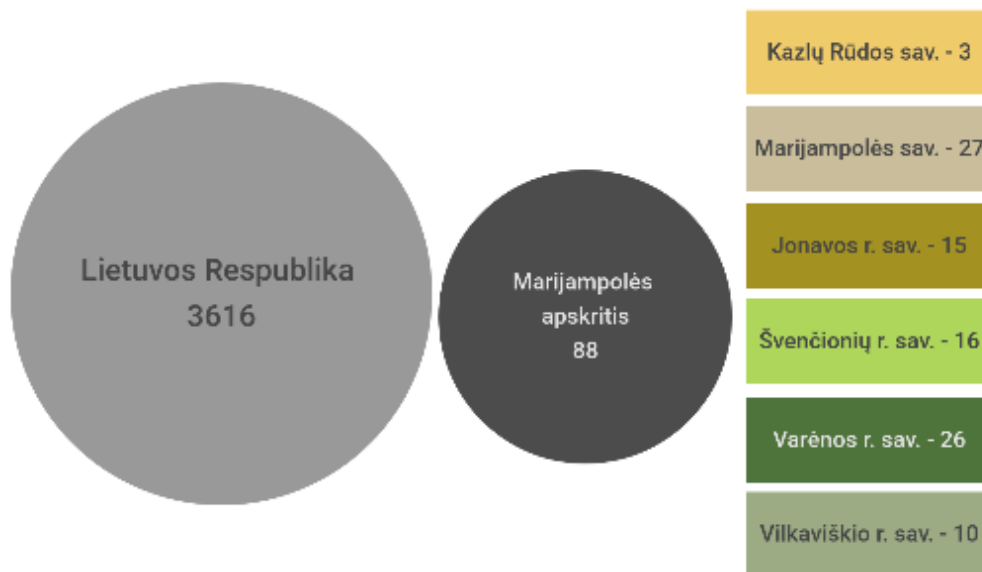
²⁸ Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Be kelionių dviračiais, Kazlų Rūdos sav. siūlomos aktyvios pramonės:

- WakeField vandenlenčių sporto parkas;
- Stihl virvių parkas.

Kazlų Rūdos savivaldybėje organizuojamos ir edukacinės programos: sveiko maisto gaminimo pamokėles, mandalų, laimės aitvarų pynimas, sakraliniai šokiai, medinių amuletų gaminimas, mokoma austi, rašyti žąsies plunksna, kalti talismanus ant žalvario ir pan.

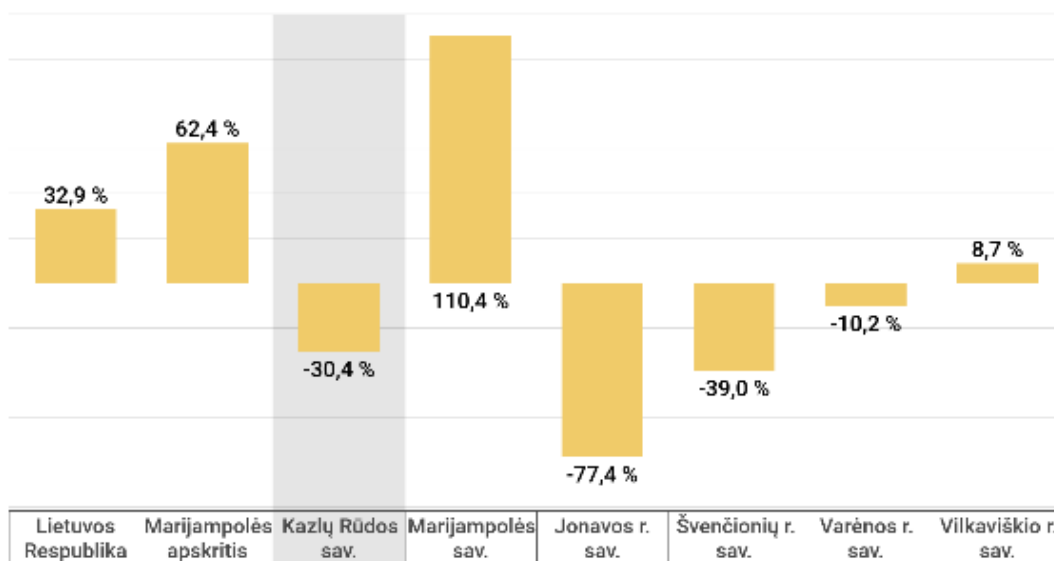
Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima **apgyvendinimo** bei **maitinimo paslaugos**, kurių pakankamas skaičius ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

3.3.4.2. pav. Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Vadovaujantis Kazlų Rūdos savivaldybės duomenimis, Kazlų Rūdos savivaldybėje svečius apgyvendina 9 kaimo turizmo sodybos. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Kazlų Rūdos sav. buvo 3 apgyvendinimo įstaigos (neskaitant kaimo turizmo sodybų), kai kitose savivaldybėse apgyvendinimo įstaigų skaičius buvos didesnis.

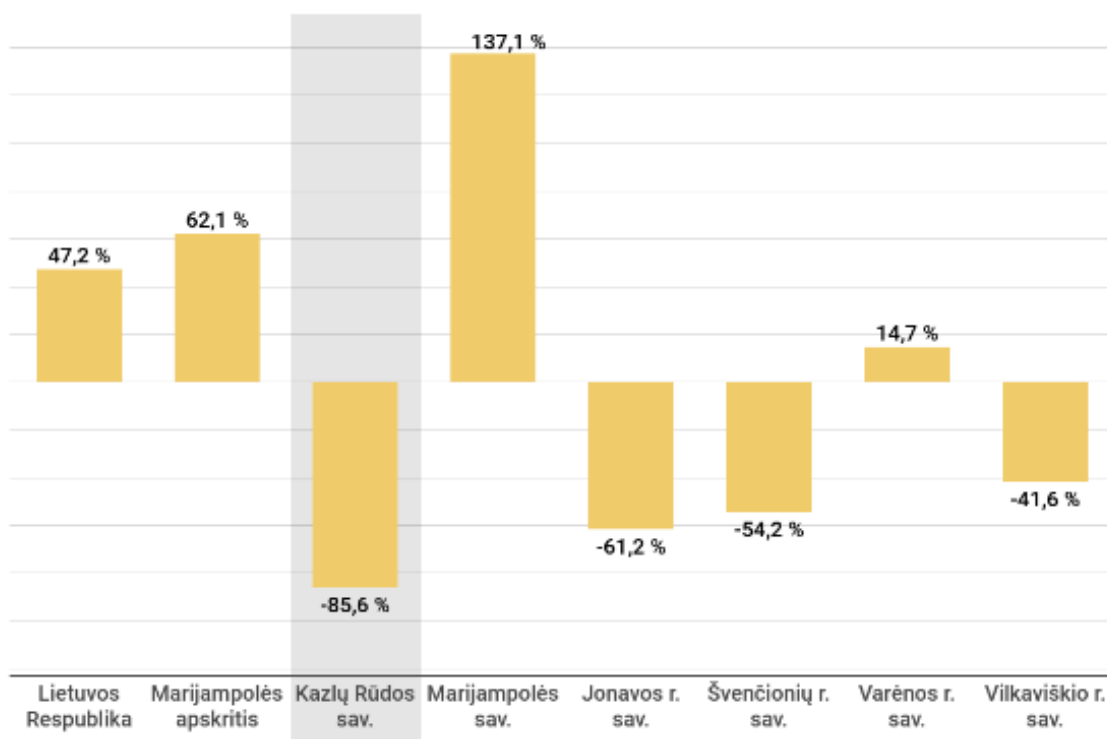

3.3.4.3. pav. Nakvynių skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

2013–2018 m. laikotarpiu Kazlų Rūdos sav. bendras suteiktų **nakvynių skaičius** apgyvendinimo įstaigose sumažėjo 30,4 proc., kai šalyje ir Marijampolės apskrityje augo (atitinkamai 32,9 proc. ir 62,4 proc.). Analizuojant Lietuvos ir užsienio gyventojams suteiktų nakvynių dinamiką pastebimos kitokios tendencijos. Kazlų Rūdos sav. beveik trečdaliu mažėjo Lietuvos gyventojams suteiktų nakvynių skaičius. Tuo tarpu užsienio piliečiams suteiktų nakvynių skaičius Kazlų Rūdos sav. išaugo. Kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Marijampolės sav. ir Vilkaviškio r. sav., pastebimas Lietuvos gyventojams suteiktų nakvynių skaičiaus mažėjimas. Tuo pačiu laikotarpiu užsienio piliečiams suteiktų nakvynių skaičius visose lyginamose sav., išskyrus Jonavos r. sav., didėjo.

Bendras **apgyvendintų turistų**²⁹ skaičius apgyvendinimo įstaigose (be kaimo turizmo sodybų) 2013–2018 m. Kazlų Rūdos sav., kaip ir daugelyje kitų lyginamų savivaldybių, mažėjo (85,6 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu apgyvendintų turistų skaičius šalyje ir Marijampolės apskrityje didėjo (atitinkamai 47,2 proc. ir 62,1 proc.) Analizuojant apgyvendintų šalies ir užsienio turistų dinamiką, pastebima tokia pat tendencija, kaip ir suteiktų nakvynių apgyvendinimo įstaigose atveju: apgyvendintų šalies turistų skaičius Kazlų Rūdos sav. sumažėjo beveik dvigubai (85,5 proc.), kai apgyvendintų užsienio turistų skaičius išaugo.

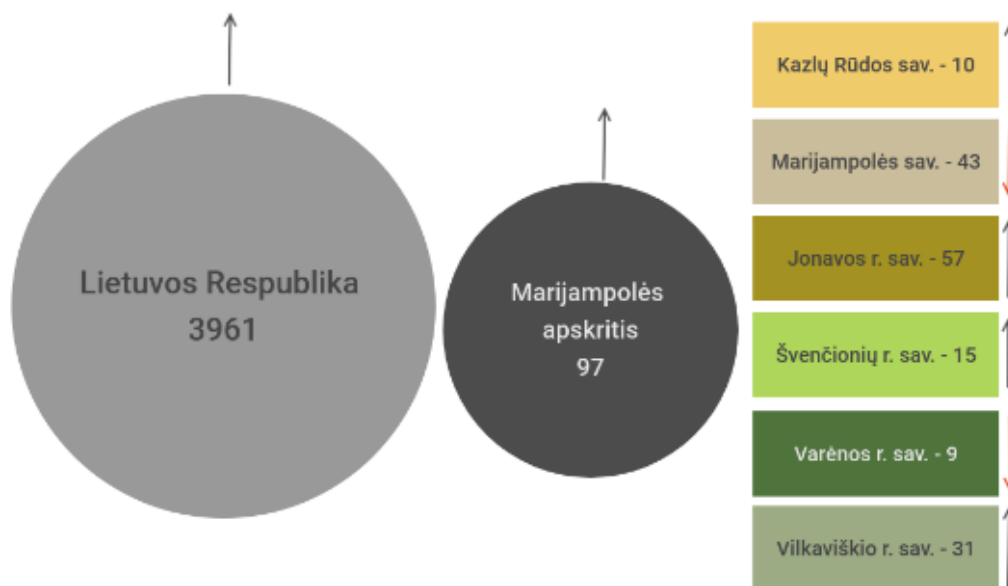
3.3.4.4. pav. Apgyvendintų turistų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Kazlų Rūdos sav. veikė 10 **maitinimo ir gėrimų teikimo veiklos įmonių**³⁰. Tai buvo vienas mažiausių maitinimo įstaigų skaičius tarp visų nagrinėjamų savivaldybių ir sudarė 10,3 proc. Marijampolės apskrities rodiklio, tačiau įstaigų skaičiaus augimo dinamika buvo sparčiausia tarp visų lyginamų teritorijų.

²⁹ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendintų turistų* skaičius apima Lietuvos gyventojus ir atvykusius užsieniečius, kurie bent vienai nakvynei apsistoja apgyvendinimo įstaigoje.

³⁰ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *maitinimo ir gėrimų teikimo veiklą* sudaro restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla, pagaminto valgio tiekimas renginiams, kitų maitinimo paslaugų teikimas, gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.

3.3.4.5. pav. Maitinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Įvertinus tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugas teikiančių įmonių bei klientų statistiką, darytina išvada, kad Kazlų Rūdos sav. vyksta maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų plėtra, tačiau šių paslaugų poreikis taip pat nėra didelis. Kazlų Rūdos savivaldybės turistinis potencialas yra menkas, vienas pagrindinių turistinių išteklių – miškai. Pastebint turistų skaičiaus mažėjimo tendencijas pastaruoju metu, atkreiptinas dėmesys į turizmo veiklų, didinančių savivaldybės patrauklumą ir konkurencingumą, plėtrą.

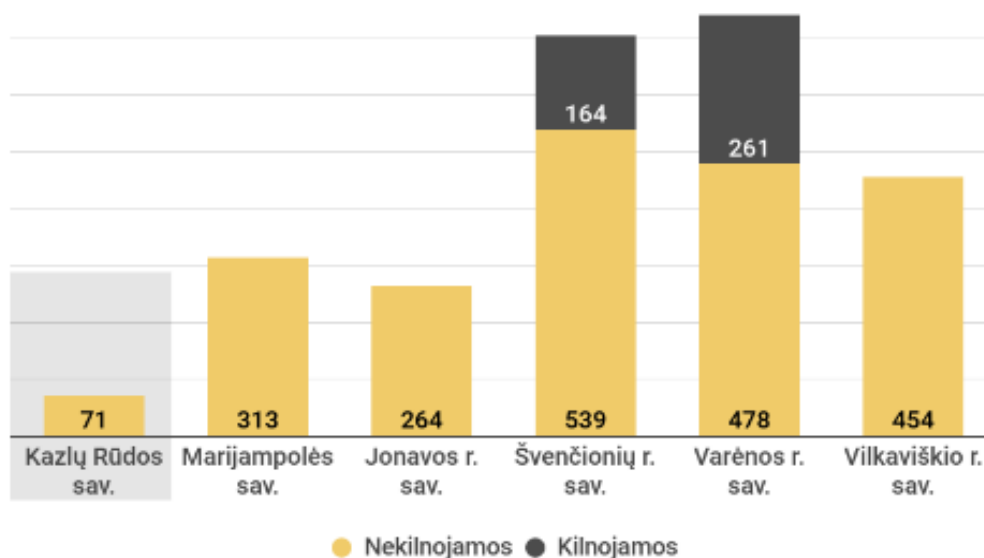
Kultūros paveldas³¹ skirstomas į **nekilnojamąsias kultūros vertybes** ir **kilnojamąsias kultūros vertybes**³². Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, šalies kultūros vertybių registre 2018 m. pabaigoje buvo įrašyta apie 25 700 nekilnojamųjų objektų. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklius, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo aktualizavimo prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams, kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (<https://kvr.kpd.lt/#/>) duomenimis, 2020 m. Kazlų Rūdos sav. buvo įregistruota 71 nekilnojamosios kultūros vertybė, iš kurių 27 – valstybės saugomi objektai. Kilnojamųjų kultūros vertybių Kazlų Rūdos sav. nėra užregistruota. Kitose vertintose savivaldybėse kultūros vertybių skaičius yra žymiai didesnis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, Kazlų Rūdos savivaldybė turi tiek regiono, tiek nacionaliniu mastu reikšmingų kultūros paveldo objektų: memorialiniai (38), inžineriniai (2), dailės (7), architektūriniai (13), sakraliniai (2), istoriniai (23), archeologiniai (2), želdynų (2) objektai.

³¹ Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *paveldas* – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms; kultūrinio turizmo pagrindas; *kultūros paveldo objektas* – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

³² Pagal LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka; *kilnojamiosios kultūros vertybės* – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą.

3.3.4.6. pav. Kultūros vertybių skaičius savivaldybėse 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenis

Gamtos paveldas. Atsižvelgiant į Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje yra 14 saugomų teritorijų³³. 8 iš saugomų teritorijų yra draustiniai. Taip pat išskiriamos 1 paukščių apsaugai bei 5 buveinių apsaugai svarbios *Natura 2000* teritorijos.

3.3.4.2. lentelė. Saugomos teritorijos Kazlų Rūdos savivaldybėje

Draustiniai (8)	<ul style="list-style-type: none"> - botaniniai-zoologiniai: Kazlų Rūdos botaninis-zoologinis draustinis; - botaniniai: Višakio slėnio botaninis draustinis; - genetinis: Braziūkų miško pušies III genetinis draustinis; - geomorfologiniai: Skriaudžių geomorfologinis draustinis; - pedologiniai: Varnabūdės pedologinis draustinis; - zoologiniai-ornitologiniai: Norvaisčio ornitologinis draustinis; - kraštovaizdžio: Kazlų Rūdos kraštovaizdžio draustinis, Raudonplynio kraštovaizdžio draustinis.
Natura 2000 teritorijos (6)	<ul style="list-style-type: none"> - Buveinių apsaugai svarbios teritorijos: Ažuolų Būdės miškas, Višakio upės slėnis, Kazlų Rūdos miškas; Skriaudžių kaimo apylinkės, Varnabūdės miškas; - Paukščių apsaugai svarbios teritorijos: Novaraistis.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Aplinkos ministerijos duomenis

TURIZMO, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)	3	60 (vidurkis)	18 (vidurkis)

³³ Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, saugomos teritorijos – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytais aiškiais ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Nakvynių skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamika 2013-2018 m. (proc.)	-30,4	32,9	62,4
 Apgyvendintų turistų skaičiaus dinamika 2013-2018 m. (proc.)	-85,9	47,2	62,1
 Maitinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)	10	66 (vidurkis)	19 (vidurkis)
 Kultūros paveldo (kilnojamų ir nekilnojamų) objektų skaičius 2019 m. (vnt.)	71	554 (vidurkis)	261 (vidurkis)

3.4. SOCIALINĖ APLINKA

3.4.1. ŠVIETIMAS

Švietimo užtikrinimas ir jo kokybė yra visuomenės gerovės kūrimo pagrindas. Tai ekonominės sėkmės, veiksmingo asmens kultūrinio ir socialinio dalyvavimo garantas, užtikrinantis visavertį Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų gyvenimą.

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra švietimo prieinamumas, kuris vertinamas pagal švietimo sistemų struktūrą ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio, neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

2019 m. KRS veikia šios švietimo paslaugas teikiančios įstaigos:

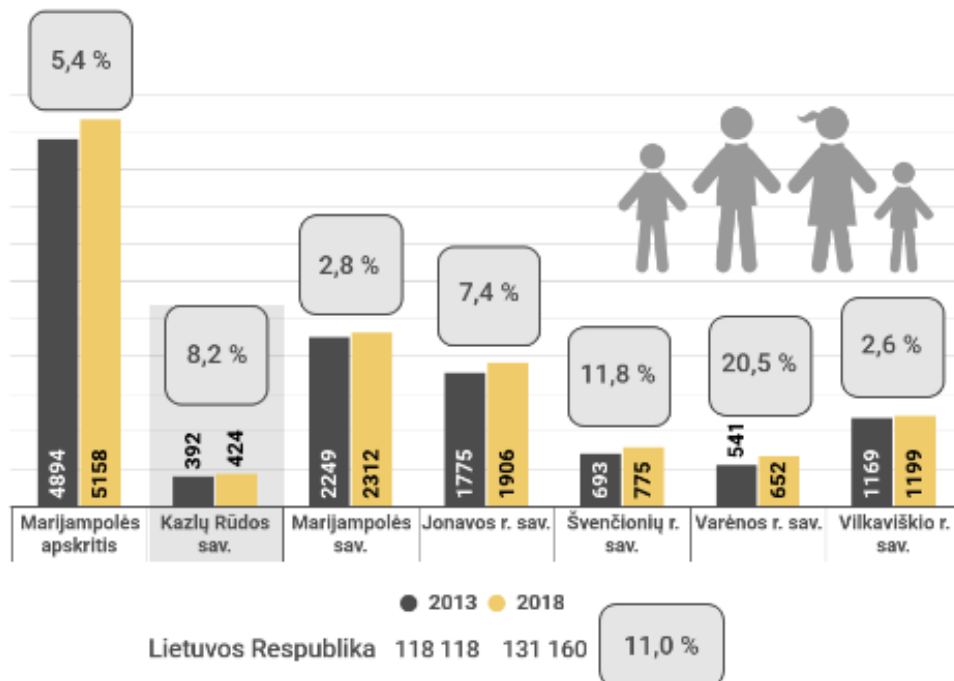
3.4.1.1. pav. Švietimo įstaigos KRS 2019 m.

Šaltinis: sudaryta autorių

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas. Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą³⁴, ikimokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui tenkinti prigimtinius, kultūros, taip pat ir etninės, socialinius, pažintinius poreikius; priešmokyklinio ugdymo paskirtis – padėti vaikui pasirengti sėkmingai mokytis pagal pradinio ugdymo programą. Ikimokyklinis ugdymas teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas; priešmokyklinis ugdymas pradedamas teikti vaikui, kai tais kalendoriniais metais jam sueina 6 metai.

³⁴ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 38-1804.

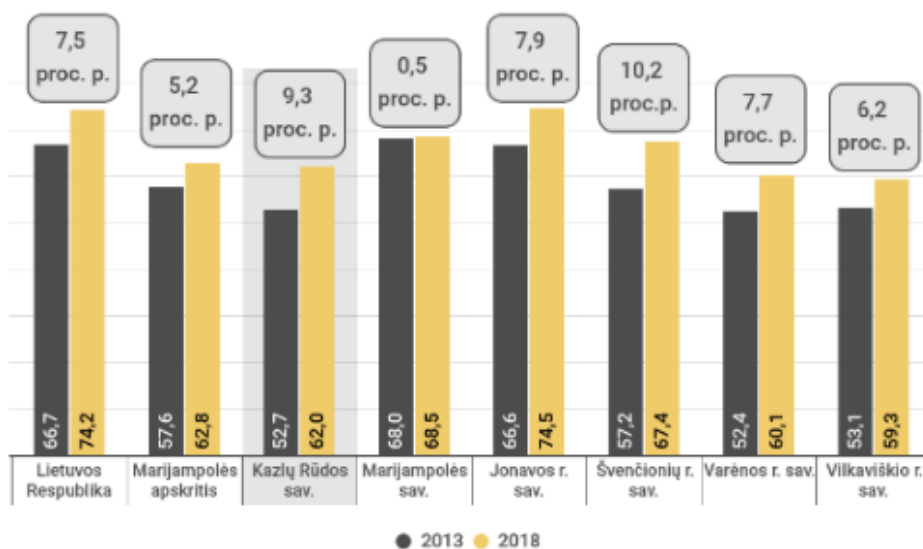
2018 m. KRS pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdomi 424 auklėtiniai (8,2 proc. Marijampolės apskrities ir 0,3 proc. šalies auklėtinių skaičiaus). 2013–2018 m. šalyje ir lyginamose savivaldybėse ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius didėjo. KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius padidėjo sparčiau (8,2 proc.) nei apskrityje (5,4 proc.), bet lėčiau nei šalyje (11,0 proc.).

3.4.1.2. pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

2018 m. KRS vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, procentinė dalis, lyginant su 1–6 metų vaikais, siekė 62,0 proc. Tuo tarpu šalyje šis procentinis dydis siekė 74,2 proc., Marijampolės apskrityje – 62,8 proc. Analizuojamu laikotarpiu ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ugdymo prieinamumas didėjo visose nagrinėtose teritorijose (KRS rodiklio augimas – vienas sparčiausių).

3.4.1.3. pav. 1–6 m. amžiaus vaikų dalis ikimokykliniame ugdyme (proc.) bei jos kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc. p.)

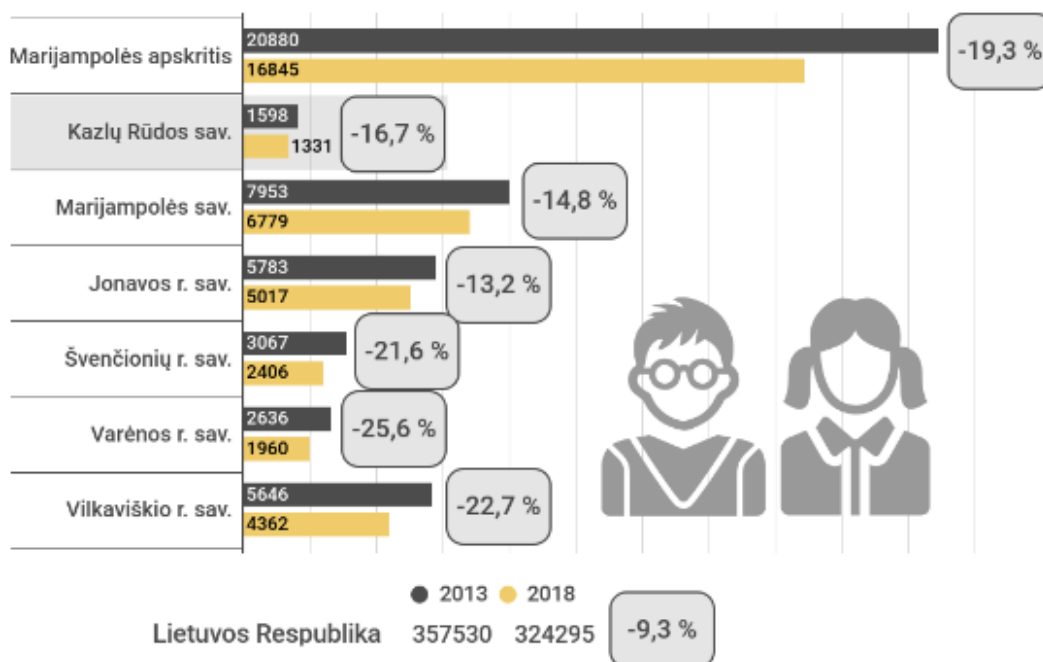
Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

Ankstyvasis ugdymas yra kelias į geresnius mokinių pasiekimus ir atitinkamai sėkmingesnę kiekvieno vaiko ateitį, todėl vadovaujantis šia mintimi, KRS didelis dėmesys skiriamas kokybiškam, šiuolaikiškam ir inovatyviam ankstyvajam ugdymui – pertvarkomos lopšelių–darželių, darželių–mokyklų ir priešmokyklinio ugdymo grupės, jos remontuojamos; ankstyvojo ugdymo švietimo įstaigų pastatai rekonstruojami taip, kad būtų galimybė padidinti grupių skaičių; atnaujinamas inventorių ir infrastruktūra. Kazlų Rūdos pedagoginės-psichologinės tarnybos 2019 m. rugsėjo mėn. duomenimis, ikimokyklinėse įstaigose buvo teikiama psichologinė pagalba (0,5 etatų skaičius), įvesti ikimokyklinio ugdymo mokytojo padėjėjo su neįgaliais vaikais etatai (4,5 etatų skaičius).

KRSA duomenimis, visos bendrojo ugdymo mokyklos, teikiančios pradinį ugdymą, teikia ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą. Tokiu būdu yra sudarytos sąlygos visiems vaikams ugdytis pagal ikimokyklinio arba priešmokyklinio ugdymo programas.

Bendrasis ugdymas. Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą³⁵, bendrasis ugdymas apima pradinį ugdymą (paskirtis – suteikti asmeniui dorinės ir socialinės brandos pradmenis, kultūros, taip pat ir etninės, pagrindus, elementarų raštingumą), pagrindinį ugdymą (paskirtis – suteikti asmeniui dorinės, sociokultūrinės ir pilietinės brandos pagrindus, bendrąjį raštingumą, technologinio raštingumo pradmenis, ugdyti tautinį sąmoningumą, išugdyti siekimą ir gebėjimą apsispręsti, pasirinkti ir mokytis toliau) ir vidurinį ugdymą (paskirtis – padėti asmeniui įgyti bendrąjį dalykinį, sociokultūrinį, technologinį raštingumą, dorinę, tautinę ir pilietinę brandą, profesinės kompetencijos pradmenis).

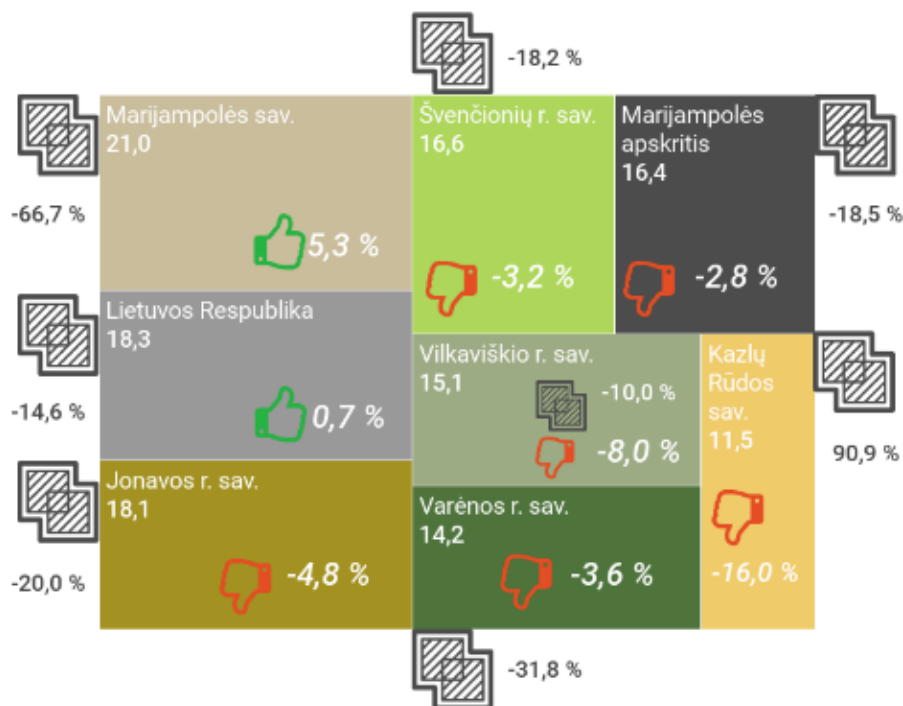
2018 m. **mokinių skaičius** KRS bendrojo ugdymo įstaigose siekė 1 331, tai sudarė 7,9 proc. Marijampolės apskrities ir 0,4 proc. šalies mokinių skaičiaus. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, KRS bendrojo ugdymo mokyklose (toliau – BUM) besimokančių mokinių skaičius buvo mažiausias. Per šešerius metus visų nagrinėjamų teritorijų BUM mokinių skaičius mažėjo. KRS jų skaičius sumažėjo sparčiau (16,7 proc.) nei šalyje (9,3 proc.), bet lėčiau nei apskrityje (19,3 proc.) ir kitose nagrinėtose savivaldybėse, išskyrus Jonavos r. sav.

3.4.1.4. pav. BUM mokinių skaičius (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

³⁵ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas. *Valstybės žinios*. 2011, Nr. 38-1804.

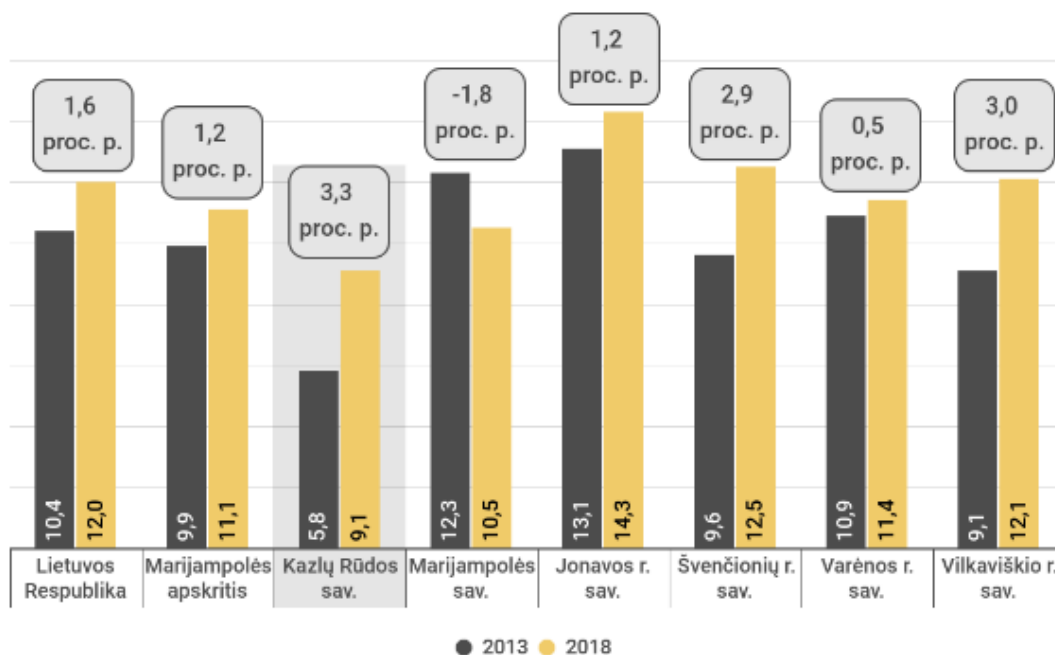
3.4.1.5. pav. BUM mokinių skaičius vienoje klasėje 2018 m. (asm.) bei jo kitimo dinamika (proc.) ir jungtinių klasių skaičiaus kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

2018 m. KRS BUM **mokinių skaičius vienoje klasėje** siekė 11,5 ir tai buvo mažiausias rodiklis tarp visų lyginamų savivaldybių (šalyje šis skaičius siekė 18,3, Marijampolės apskrityje – 16,4). Be to, 2013–2018 m. laikotarpiu KRS mokinių skaičius vienoje klasėje iš visų lyginamų savivaldybių mažėjo labiausiai (16,0 proc.). 2018 m. didžiausias mokinių skaičius vienoje klasėje buvo Marijampolės savivaldybėje (21,0) ir analizuojamu laikotarpiu šioje savivaldybėje fiksuojamas rodiklio augimas – 5,3 proc. Šalyje šis rodiklis augo ne taip sparčiai (0,7 proc.), o Marijampolės apskrityje – mažėjo (2,8 proc.).

KRS mokinių skaičiaus mažėjimo problemas sprendžia kurdama **jungtines klases**. 2018 m. KRS buvo įkurta 21 jungtinė klasė. Didesnį rodiklį turėjo tik Vilkaviškio rajono savivaldybė. 2013–2018 m. laikotarpiu KRS jungtinių klasių skaičius didėjo labiausiai iš visų lyginamų savivaldybių (90,9 proc.). Jungtinių klasių skaičiaus augimas būdingas visoms mažosioms šalies savivaldybėms.

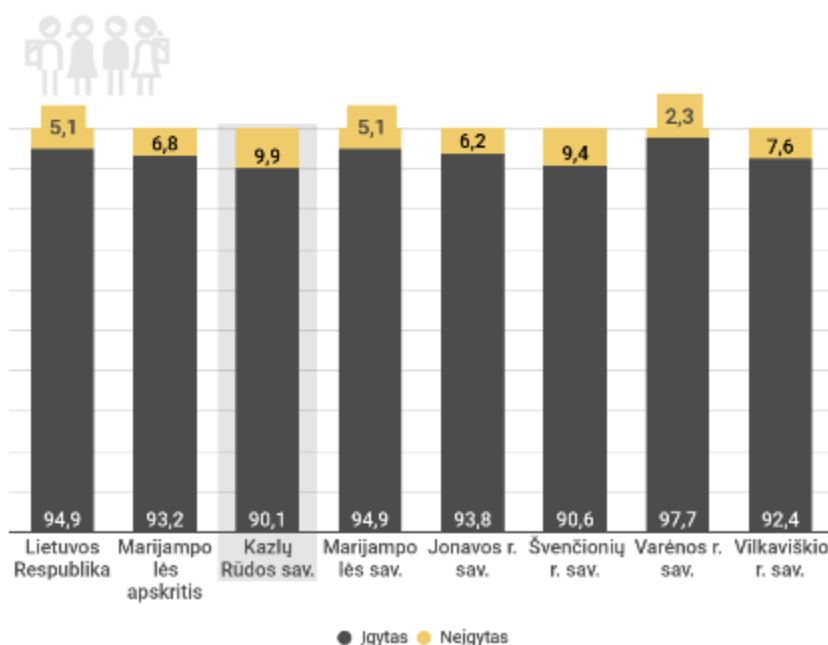
2013–2018 m. šalyje mažėjo BUM mokinių skaičius (9,3 proc.) bei klasių skaičius (9,5 proc.). Lyginamose savivaldybėse ir Marijampolės apskrityje mokinių skaičius ir klasių skaičius taip pat mažėjo (išskyrus KRS, kur klasių skaičius nepakito). Galima daryti prielaidas, kad tokios mokinių, klasių skaičiaus kaitos tendencijos kelia sunkumų lyginamose savivaldybėse ir apskrityje – susiduriama su problemomis dėl tuštėjančių mokyklų.

3.4.1.6. pav. Mokinių su specialiaisiais poreikiais skaičiaus dalis (proc.) bei jos kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc. p.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

KRS rūpinasi mokinių, turinčių **specialiųjų ugdymosi poreikių**³⁶, integracija į bendrojo ugdymo procesą. 2018 m. KRS tokių mokinių skaičius siekė 121, tai sudarė 9,1 proc. bendro KRS mokinių skaičiaus. 2013–

3.4.1.7. pav. BUM mokinių, įgijusių/neįgijusių pagrindinį išsilavinimą, dalis 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

2018 m. laikotarpiu specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių dalis padidėjo 3,3 proc. p. ir tai buvo didžiausias rodiklio padidėjimas tarp visų lyginamų savivaldybių, didesnis nei šalyje (1,6 proc. p.), apskrityje (1,2 proc. p.).

Siekiant sklandesnės mokinių, turinčių didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių, integracijos, KRS BUM veikė mokytojo padėjėjo etatai (2019 m. rugsėjo mėn. – 7,43 mokytojo padėjėjo etatai) bei psichologo etatai (2019 m. rugsėjo mėn. – 4,0 psichologo etatai).

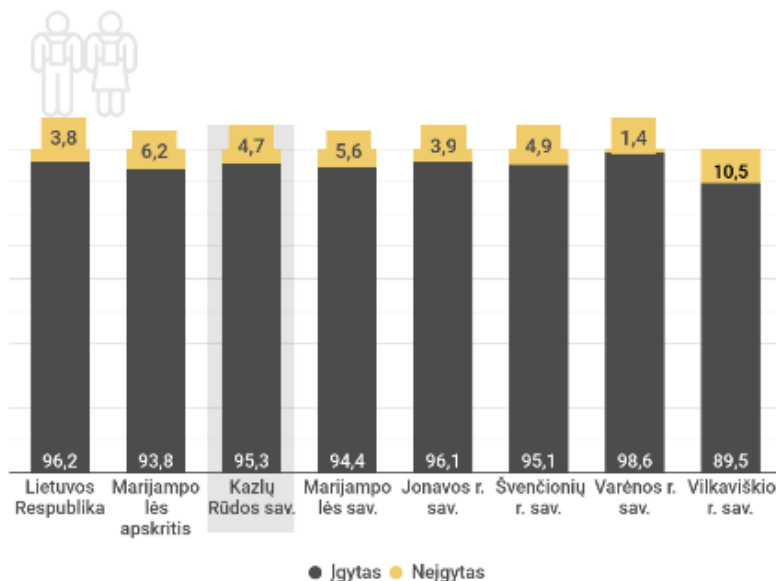
KRS mokinių, įgijusių **pagrindinį išsilavinimą**³⁷ bei **vidurinį išsilavinimą**³⁸, skaičius 2013–

³⁶ Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *specialieji ugdymosi poreikiai* – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių.

³⁷ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pagrindinis išsilavinimas* – tai išsilavinimas, įgytas baigus pagrindinio ugdymo programą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

³⁸ Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidurinis išsilavinimas* – išsilavinimas, įgytas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

2018 m. kito netolygiai, tačiau bendra kitimo tendencija – mažėjanti (per šešerius metus sumažėjo atitinkamai 32,0 proc. ir 18,2 proc.).

3.4.1.8. pav. BUM mokinių, įgijusių/neįgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

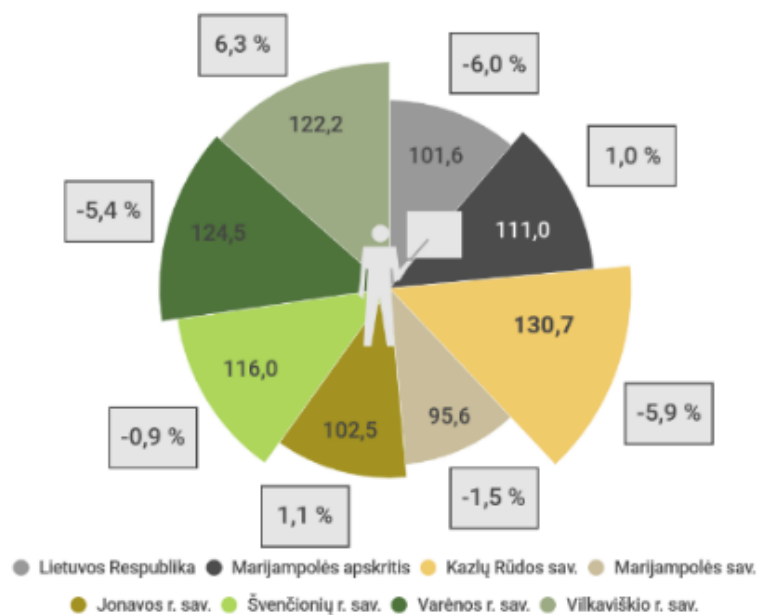
2018 m. KRS mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą, dalis sudarė 90,1 proc. ir buvo mažesnė nei šalyje (94,9 proc.), Marijampolės apskrityje (93,2 proc.) bei visose lyginamose savivaldybėse.

2018 m. KRS mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis sudarė 95,3 proc. ir buvo mažesnė nei šalyje (96,2 proc.), Jonavos rajono (96,1 proc.) ir Varėnos rajono (98,6 proc.) savivaldybėse. Marijampolės apskrityje (93,8 proc.), Marijampolės (94,4 proc.), Švenčionių rajono (95,1 proc.) bei Vilkaviškio rajono (89,5 proc.) savivaldybėse mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dalis buvo žemesnė nei KRS.

2018 m. pagrindinio išsilavinimo neįgijusių mokinių dalis KRS siekė 9,9 proc. ir buvo didžiausia, palyginti su kitomis vertintomis teritorijomis.

Vidurinio išsilavinimo neįgijusių mokinių dalis KRS siekė 4,7 proc. ir viršijo šalies (3,8 proc.) rodiklį, tačiau buvo žemesnis nei Marijampolės apskrityje (6,2 proc.).

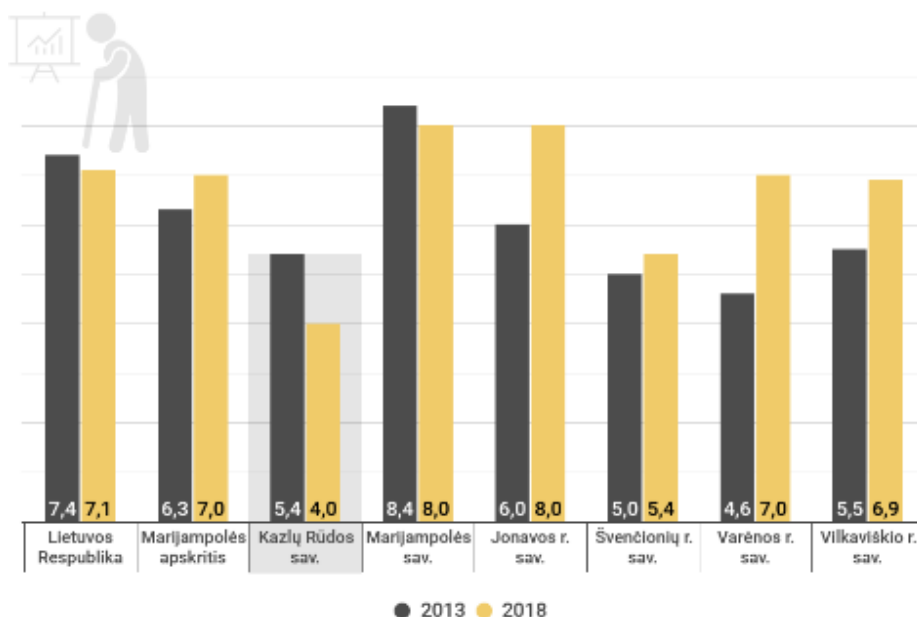
Analizuojamu laikotarpiu (2013–2018 m.) **pedagoginių darbuotojų skaičiaus** kitimo tendencija, kaip ir mokinių skaičiaus, kitimo tendencija buvo mažėjanti. 2018 m. KRS pedagoginių darbuotojų skaičius, tenkantis 1 000 mokinių, buvo didžiausias tarp visų lyginamų savivaldybių – 130,7, kai šalies – 101,6 bei Marijampolės apskrities – 111,0. Per šešerius metus KRS pedagoginių darbuotojų skaičius, tenkantis 1 000 mokinių, mažėjo sparčiausiu tempu (5,9 proc.) iš visų lygintų teritorijų.

3.4.1.9. pav. Pedagoginių darbuotojų skaičius, tenkantis 1 000 mokinių, 2018 m. (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

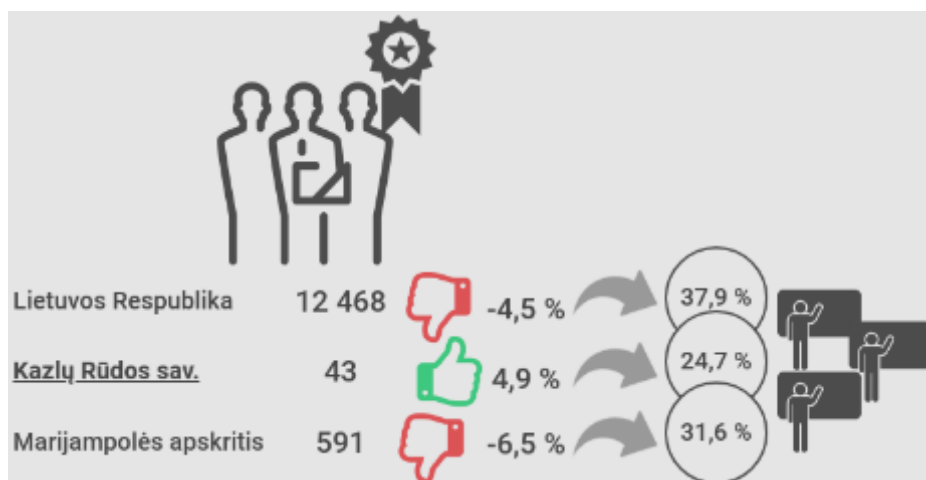
Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

2018 m. **pensinio amžiaus pedagogų** dalis KRS siekė 4,0 proc. ir buvo mažiausia tarp lyginamų savivaldybių, mažesnė nei šalies (7,1 proc.) bei Marijampolės apskrities (7,0 proc.) pensinio amžiaus pedagogų dalis.

3.4.1.10. pav. Pensinio amžiaus pedagogų dalis 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

3.4.1.11. pav. Aukštos kvalifikacijos (metodininkai ir ekspertai) mokytojų skaičius ir dalis 2018 m. (asm./proc.), jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

Iš visų pedagoginių darbuotojų 2018 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje 43 darbuotojai buvo **metodininkai ir ekspertai**. Tai sudarė beveik ketvirtadalį KRS pedagoginių darbuotojų (šalyje – beveik 38 proc., apskrityje – beveik 32 proc.).

Analizuojamu laikotarpiu aukštos kvalifikacijos pedagoginių darbuotojų skaičiaus didėjimas buvo didžiausias iš visų lyginamų savivaldybių (4,9 proc.), kai šalyje ir

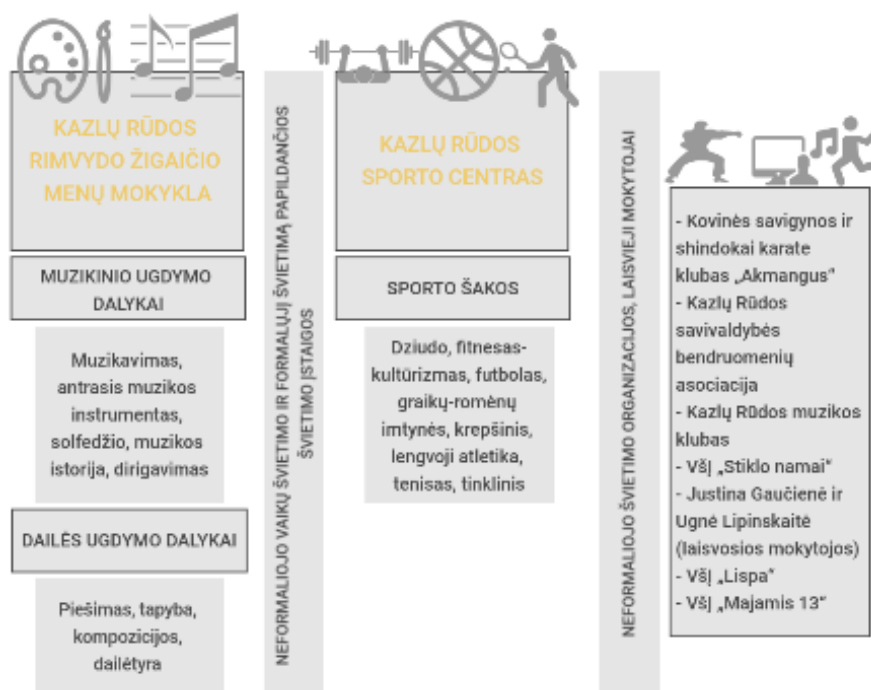
apskrityje rodiklis mažėjo.

KRS, kaip ir visoje Lietuvoje, vyrų dalyvavimas bendrojo ugdymo procese yra pakankamai žemas. KRS priešmokykliniame ugdyme vyrai nei 2013 m., nei 2018 m. visiškai nedalyvavo. Šalyje vyrų skaičiaus dalis priešmokykliniame ugdyme 2013 m. ir 2018 m. siekė po 0,5 proc. KRS 2013 m. 1–4 klasių vyrų mokytojų dalis siekė 2,3 proc. ir viršijo šalies rodiklį (2,1 proc.), tačiau 2018 m. šių klasių vyrų mokytojų nebeliko. Didžiausia dalis mokytojų vyrų tiek KRS, tiek šalyje dalyvauja vyresnių klasių ugdymo procese bei mokyklos vadovų pozicijose.

3.4.1.12. pav. Moterų ir vyrų (mokyklų mokytojai ir vadovai) dalis KRS ir šalyje 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

3.4.1.13. pav. Neformaliojo švietimo įstaigos ir organizacijos KRS 2018 m.

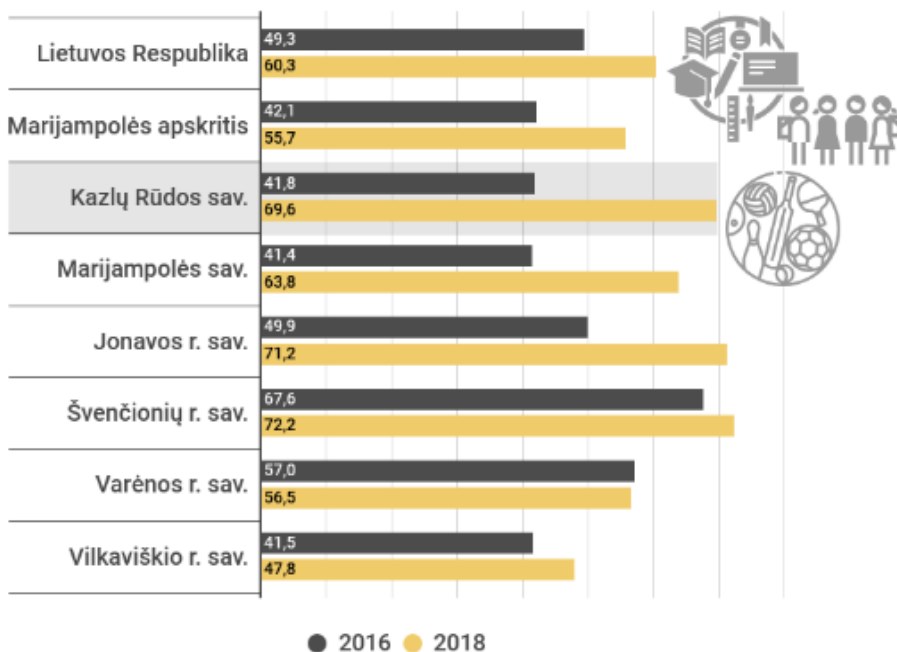
Šaltinis: sudaryta autorių

³⁹ Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2019. Mokinių pasiekimų atotrūkis. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Vilnius, 2019 m.

⁴⁰ Pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją, *apibendrintas VBE rodiklis* – vidutinio VBE balų skaičiaus, tenkančio vienam savivaldybėje besimokančiam abiturientui, ir VBE balų vidurkio suma.

Neformalusis vaikų švietimas yra neatsiejama ugdymo dalis, orientuota į kompetencijų ir sėkmingai veikiančios asmenybės formavimąsi. Dalyvavimas neformaliajame švietime gerina vaiko integraciją į visuomenės gyvenimą, o tai prisideda prie tolesnės jo sėkmės švietimo sistemoje.

Neformalųjį vaikų švietimą 2018 m. KRS vykdė 2 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios švietimo įstaigos – Kazlų Rūdos Rimvydo Žigaičio menų mokykla ir Kazlų Rūdos sporto centras.

Neformalųjį švietimą savivaldybėje vykdė ir 8 organizacijos (iš jų 2 laisvosios mokytojos).

2018 m. KRS neformaliojo švietimo galimybėmis naudojosi 69,6 proc. mokinių, tuo tarpu 2016 m. ši dalis siekė 41,8 proc. 2018 m. KRS rodiklis buvo geresnis nei šalyje (kur siekė 60,3 proc.) ir apskrityje (kur siekė 55,7 proc.).

Pastebima tendencija, kad beveik visose savivaldybėse (išskyrus Varėnos rajono savivaldybę) žymiai padidėjo mokinių dalis, kurie dalyvavo neformaliajame ugdyme. Galima teigti, kad tėvai,

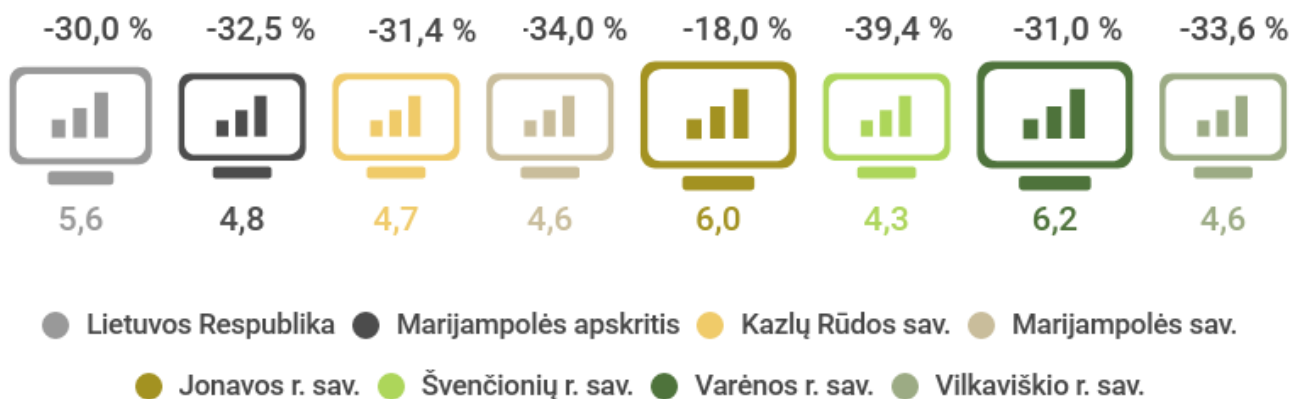
3.4.1.14. pav. Mokinių dalyvavimas neformaliajame švietime 2016 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

mokiniai, mokytojai pradėjo suprasti, jog neformalus vaikų švietimas turi didelės įtakos formuojant vaikų ir jaunimo pasaulėžiūrą bei gali sukurti palankias sąlygas, ugdant sąmoningą, pilietišką ir kūrybingą jauną žmogų, gebantį sėkmingai integruotis į visuomenę.

Trečiojo amžiaus universitetas. KRS veikia Trečiojo amžiaus universitetas (toliau – Kazlų Rūdos TAU), kurio pagrindinis tikslas – visokeriopas vyresnio amžiaus žmonių socialinės integracijos į visuomenę rėmimas, galimybių realizavimas ir jų aktyvus dalyvavimas visuomenės nuomonės formavimo ir sprendimo priėmimo procesuose. 2018 m. Kazlų Rūdos TAU buvo 93 lankytojai, veikė 5 fakultetai: Menų, Sveikos gyvensenos ir fizinio aktyvumo, Užsienio kalbų, Psichologijos ir dvasinio tobulėjimo, Namų ūkio.

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, KRS BUM 2018 m. buvo 284 kompiuteriai, skirti mokinių mokymui. Lyginant su 2013 m., kompiuterių skaičius KRS BUM padidėjo 21,4 proc., kai šalyje – 29,6 proc., Marijampolės apskrityje – 19,4 proc. 2018 m. KRS vienu kompiuteriu naudojosi 4,7 mokinio. Pagal šį rodiklį KRS atsiliko nuo Marijampolės apskrities rodiklio (4,8 mok./1-am komp.) bei šalies vidurkio (5,6 mok./1-am komp.), tačiau viršijo Marijampolės sav., Švenčionių r. sav. ir Vilkaviškio r. sav. rodiklius.

3.4.1.15. pav. Vienu kompiuteriu besinaudojančių mokinių skaičius BUM 2018 m. (asm.) ir jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal ŠVIS duomenis

ŠVIETIMO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
<p>Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)</p>	8,2	11,0	5,4
<p>Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1-6 metų amžiaus vaikais 2018 m. (proc.)</p>	62,0	74,2	62,8
<p>BUM mokinių skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)</p>	-16,7	-9,3	-19,3
<p>VBE rodiklis 2018 m.</p>	159,0	-	193,4
Jungtinių klasių skaičius (vnt.) ir BUM mokinių skaičius vienoje klasėje (asm.) 2018 m.	21/11,5	20/18,3	18/16,4

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 BUM pensinio amžiaus mokytojų dalis 2018 m. (proc.)	4,0	7,1	7,0
 Mokinių, dalyvavusių NVŠ veiklose, dalis 2018 m. (proc.)	69,6	60,3	55,7
 Vienu kompiuteriu besinaudojančių mokinių skaičius 2018 m. (asm.)	4,7	5,6	4,8

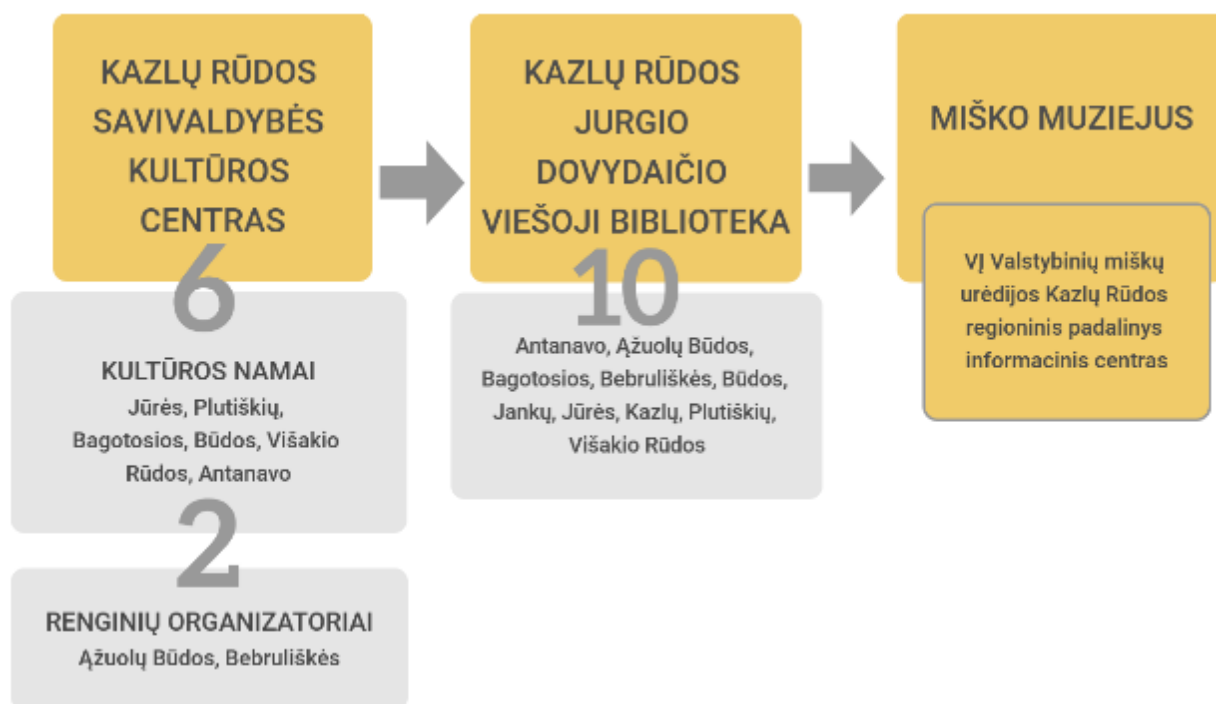
3.4.2. KULTŪRA IR MENAS

Kultūra dabartiniame pasaulyje tampa vis svarbesniu elementu ne tik telkiant bendruomenes, bet ir kaip reikšmingas ekonomikos augimo veiksnys. **Kultūros tiekėjai**. Kultūros centrai⁴¹, bibliotekos⁴², muziejai⁴³ ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. KRS kultūros politiką įgyvendina:

⁴¹ Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁴² Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdamas bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁴³ Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muzejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

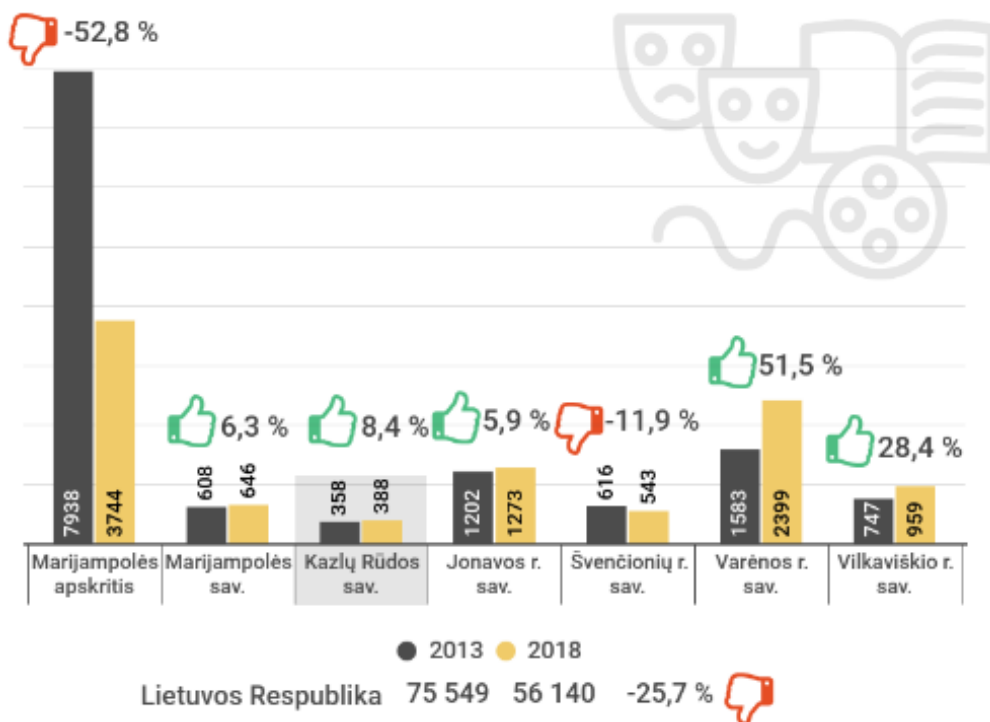
3.4.2.1. pav. Kultūros įstaigos KRS 2019 m.

Šaltinis: sudaryta autorių

Kultūros centrų veikla. Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centras (toliau – Kazlų Rūdos KC) pagrindinės veiklos kryptys yra kultūrinės veiklos savivaldybėje koordinavimas, meno mėgėjų veiklos skatinimas ir organizavimas, bendradarbiavimas su visuomeninėmis organizacijomis, valstybinių, atmintinų datų paminėjimas, profesionaliojo meno kolektyvų koncertų organizavimas, etnokultūrinė veikla, šokių vakarų rengimas, pramoginių renginių, masinių švenčių organizavimas.

2019 m. Kazlų Rūdos KC vykdė tradicinius renginius ir festivalius: Laisvės gynėjų dienos paminėjimas – Atminimo laužo įžiebimas, kareiviška košė; folkloro ansamblio „Sūduonia“ koncertinė programa „Ėjo brolelis į vainele“; menininkės V. Liaudenskienės darbų paroda; Poetinis-muzikinis spektaklis „Laisvės išėjė“; Lietuvos vaikų ir moksleivių lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų konkursas „Tramtatulis“; Irūnos ir M. Jampolskio koncertas; Erdvinės muzikos veiksmo SPENGLA turas Kazlų Rūdoje; tautodailininko V. Bepalovo darbų paroda „Keramikos akvariumas“; Užgavėnių persirengėlių eitynės Kazlų Rūdoje; Kudirkos Naumiesčio kultūros centro mėgėjų teatro spektaklis „Buvo buvo, kaip nebuvo“; Sūduvos krašto vokalinių ansamblių šventė „Svajonė skamba dainose“; Edukacinė programa „Velykinio stalo puošyba“; Šeimų šventė „Stipri, saugi, laiminga“; Žaidimų vakaras lauke jaunimui; Jaunimo gegužinė; Gedulo ir Vilties dienos paminėjimas kartu su šaulių sąjungos šimtmečiu; Valstybės dienos renginys „Kazlų Rūda – vėliavų miestas“ ir Tautinės giesmės giedojimas; Žodžio ir muzikos vakaras „Kad Lietuva neišsivaikščiotu“; V. Grigo tapybos paroda; Kazlų Rūdos savivaldybės šventė; J. Valasinavičienės ir Danguolės Majauskienės darbų paroda; Šventinis koncertas, skirtas Angelų sargų, socialinių darbuotojų ir Mokytojų dienai; Vilniaus kamerinio teatro spektaklis vaikams; G. Kalvaitienės mezzosopranų paroda; Kazlų Rūdos švietimo įstaigų vaikų Advento giesmių ir dainų šventė „Atskamba balsas“.

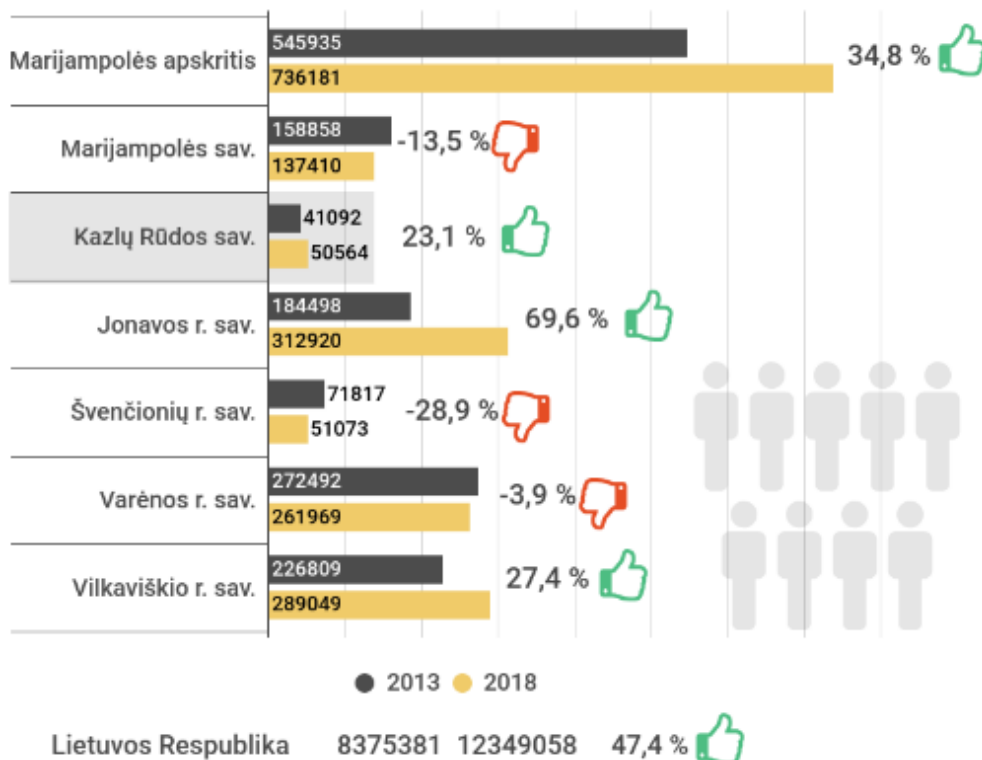
Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenimis, 2018 m. KRS vyko 388 kultūros renginiai (parodos, edukaciniai renginiai, spektakliai, koncertai ir kt.). 2013–2018 m. laikotarpiu kultūros renginių skaičius padidėjo 8,4 proc., kai šalyje bei Marijampolės apskrityje – sumažėjo (atitinkamai 25,7 proc. ir 52,8 proc.). KRS kultūros renginių skaičiaus augimas tarp lygintų savivaldybių buvo vidutinis, viršijo Marijampolės savivaldybės ir Jonavos rajono savivaldybės rodiklio augimo tempus, o Švenčionių rajono savivaldybėje šis rodiklis mažėjo.

3.4.2.2. pav. Kultūros renginių skaičius (vnt.) ir jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

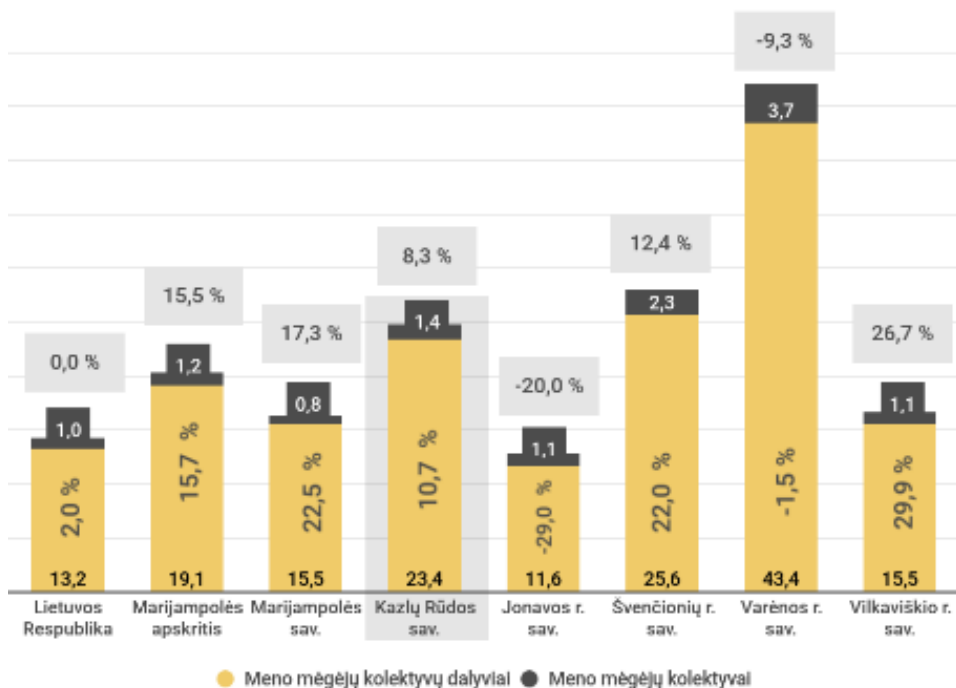
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenis

2018 m. KRS kultūros renginiuose apsilankė 50 564 lankytojai. Analizuojamu laikotarpiu lankytojų skaičius padidėjo 23,1 proc. – lėčiau nei šalyje (47,4 proc.) bei apskrityje (34,8 proc.), priešingai nei Marijampolės, Švenčionių rajono ir Varėnos rajono savivaldybių rodiklio augimo tempams.

3.4.2.3. pav. Kultūros renginių lankytojų skaičius (asm.) ir jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenis

3.4.2.4. pav. Meno mėgėjų kolektyvų ir dalyvių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (vnt./asm.) ir jų kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

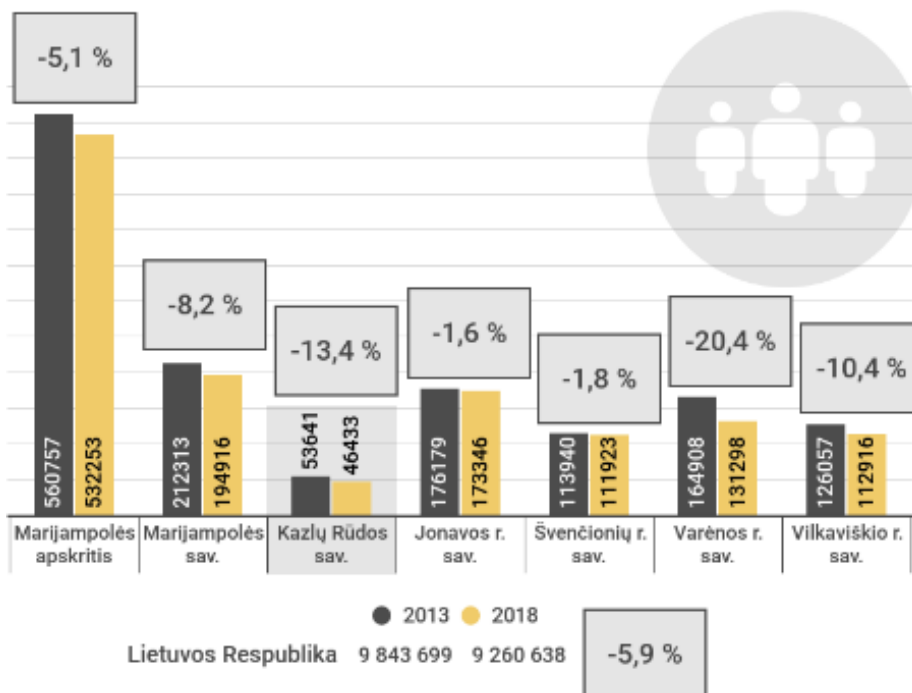
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenis

2018 m. KRS meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, siekė 23,4 ir viršijo šalies (13,2), Marijampolės apskrities (19,1), Marijampolės (15,5), Jonavos r. (11,6) ir Vilkaviškio r. (15,5) savivaldybių rodiklius.

Bibliotekų veikla. KRS teritorijoje veikia Kazlų Rūdos Jurgio Dovydaičio viešoji biblioteka⁴⁴ (toliau – Kazlų Rūdos VB) ir 10 struktūrinių padalinių (filialų) kaimuose.

2018 m. KRS VB apsilankė 46 433 fiziniai lankytojai, per šešerius metus šis skaičius sumažėjo 13,4 proc. – sparčiau nei šalyje (5,9 proc.) bei Marijampolės apskrityje (5,1 proc.). Fiziinių lankytojų skaičius mažėjo visose lyginamose savivaldybėse.

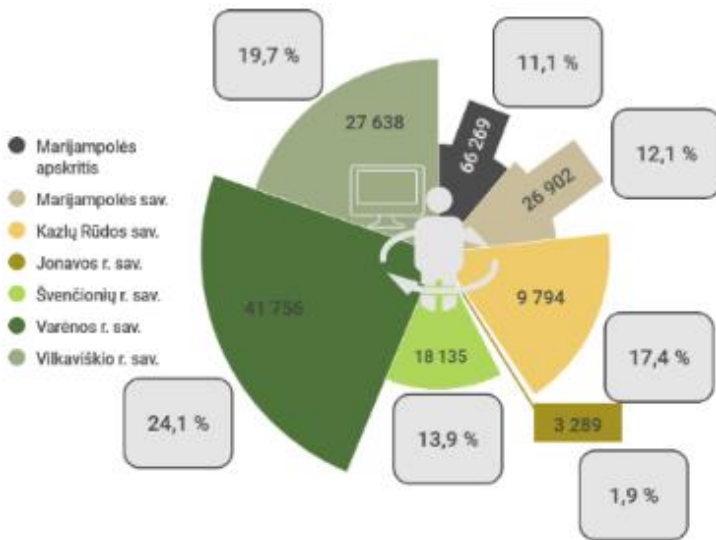
Keičiantis bibliotekų veiklos prioritetams, vienu svarbiausiu bibliotekos

3.4.2.5. pav. Fiziinių lankytojų skaičius (asm.) savivaldybių viešosiose bibliotekose bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Kultūros ministerijos bendrąsias 2013 m., 2018 m. bibliotekų ataskaitas

⁴⁴ 2018 m. birželio 1 d. KRS viešajai bibliotekai suteiktas garsaus tautosakininko, kraštotyrininko Jurgio Dovydaičio vardas.

3.4.2.6. pav. Virtualių lankytojų skaičius (asm.) bei dalis (proc.) savivaldybių viešosiose bibliotekose 2018 m.

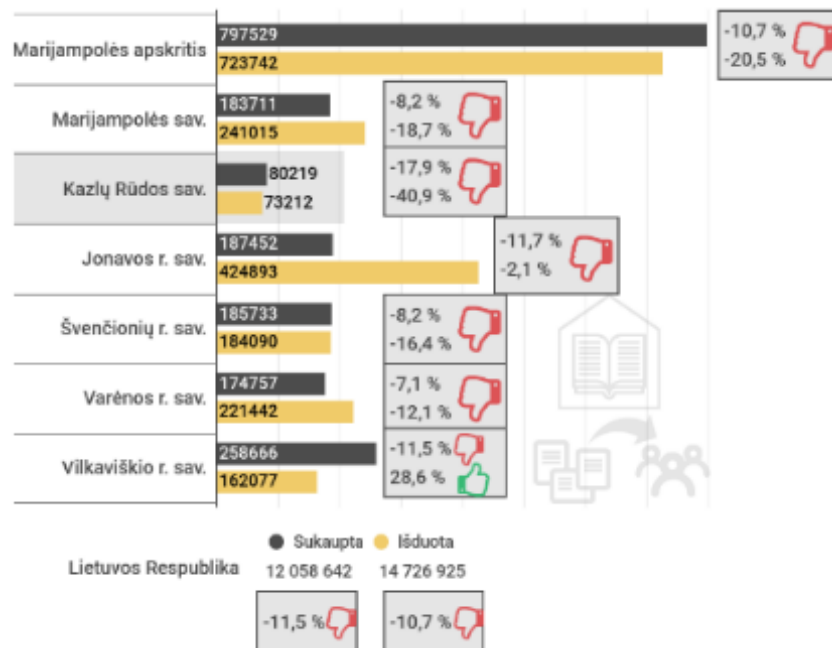
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos savivaldybių viešųjų bibliotekų veiklos ataskaitų duomenis

veiklos vertinimo rodikliu tampa skaitmeninių paslaugų prieinamumas. KRS, kaip ir didžiojoje dalyje šalies viešųjų bibliotekų, ryški tendencija, kad mažėjant fizinių lankytojų skaičiui žymiai išauga virtualių lankytojų skaičius. Analizuojamu laikotarpiu KRS virtualių lankytojų skaičius išaugo 3 kartus – žymiai sparčiau nei Marijampolės apskrityje (46,8 proc.), priešingai nei Marijampolės, Jonavos rajono, Švenčionių rajono ir Varėnos rajono savivaldybėse, kur šio rodiklio tempai mažėjo.

2018 m. KRS virtualių lankytojų skaičiaus dalis siekė 17,4 proc. ir viršijo Marijampolės apskrities (11,1 proc.), Marijampolės (12,1 proc.), Jonavos rajono (1,9 proc.) ir Švenčionių rajono (13,9 proc.) savivaldybių rodiklius.

KRS VB vykdomi mokymai, kultūriniai renginiai ir edukaciniai užsiėmimai, dailės,

taudodailės, kūrybinių darbų ir literatūros parodos bei ekspozicijos. KRS VB duomenimis, 2018 m. KRS VB organizavo 238 renginius (centrinėje bibliotekoje įvyko 75 renginiai, filialuose – 163 renginiai), iš jų 28 renginiai suorganizuoti vaikams. Palyginti su 2013 m., renginių skaičius sumažėjo 7,4 proc. arba 19 renginių. 2018 KRS VB buvo sukauptas 80 219 fizinių dokumentų fondas, o išduota 73 212 fizinių dokumentų. Analizuojamu laikotarpiu sukauptas fizinių dokumentų fondas sumažėjo 17,9 proc. Sukauptų fizinių dokumentų skaičiaus tendencija buvo mažėjanti visoje šalyje. Tuo pačiu laikotarpiu išduotų fizinių dokumentų fondas KRS sumažėjo 40,9 proc. Analizuojamu laikotarpiu išduotų fizinių dokumentų skaičiaus tendencija buvo mažėjanti visoje šalyje (išskyrus Vilkaviškio rajono savivaldybėje).

3.4.2.7. pav. Sukauptų ir išduotų dokumentų skaičius savivaldybių viešosiose bibliotekose 2018 m. (vnt.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Kultūros ministerijos bendrąsias 2013 m., 2018 m. bibliotekų ataskaitas

Neabejotina, kad fizinių lankytojų bei fizinių dokumentų fondo mažėjimas susijęs su išaugusia informacinių technologijų infrastruktūra viešosiose bibliotekose bei jų siekiamybe prisitaikyti prie nuolat kintančių išmanios visuomenės poreikių.

Muziejų veikla. KRS veikia vienas muziejus – VĮ Valstybinių miškų urėdija Kazlų Rūdos regioninis padalinys informacinis centras (miško muziejus). Tai nėra savivaldybės muziejus, todėl į LR kultūros ministerijos muziejų statistiką šis muziejus nėra įtrauktas.

Miško muziejus yra lankomas moksleivių, studentų, gamtininkų, svečių iš užsienio. Visiems lankytojams suteikiama kvalifikuota informacija apie miškų būklę, rekreaciją ir gamtosauką, miškininkų darbus. Miško muziejaus atstovų duomenimis, per metus apsilanko apie 1000–1500 lankytojų. 2013–2018 m. miško muziejaus lankytojų skaičius sumažėjo 23,2 proc. Miško muziejuje yra 500 eksponatų, jų skaičius per metus pakinta nežymiai, seni ir nusidėvėję eksponatai restauruojami arba pakeičiami naujais. Miško muziejuje edukacijos ir renginiai organizuojami pagal poreikį (5–10 renginių per metus). Moksleiviams organizuojami renginiai: inkilų kėlimas, miško sodinimas pavasarį ir rudenį, šiukšlių pamiškėse rinkimo akcijos, priešgaisrinė miškų apsauga, ekskursijos į medelyną ir lankytinas miško vietas, miškininko profesijos ir veiklos pristatymas. Taip pat vykdomos veiklos su Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijos miškų ir ekologijos fakulteto studentais.

KULTŪROS IR MENO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Kultūros centrų renginių skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	8,4	-25,7	-52,8
 Kultūros centrų renginių lankytojų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	23,1	47,4	34,8
 Meno mėgėjų kolektyvų, tenkančio 1 000 gyv., skaičius 2018 m. (vnt.)	1,4	1,0	1,2
 Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių, tenkančio 1 000 gyv., skaičius 2018 m. (asm.)	23,4	13,2	19,1
 Fizinių bibliotekos lankytojų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	-13,4	-5,9	-5,1

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Virtualių bibliotekos vartotojų dalis 2018 m. (proc.)	17,4	-	11,1

3.4.3. FIZINIS UGDYMAS IR SPORTAS

Fizinio aktyvumo ir sporto tiekėjai bei dalyviai. Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatyme⁴⁵ **sportas** apibrėžiamas kaip visos asmens fizinės veiklos formos, kuriomis siekiama ugdyti ir tobulinti fizinės ir psichinės jo savybes bei įgūdžius ar stiprinti sveikatą. **Fizinis aktyvumas** – asmens fizinė veikla, kuria siekiama stiprinti sveikatą, tobulinti fizinės ir psichinės savybes bei įgūdžius, neturint tikslo pasirengti aukšto meistriškumo sporto varžyboms ir (ar) dalyvauti jose, taip pat veikla šviečiant visuomenę sporto, fizinio aktyvumo ir jais pasiekiamo sveikatos stiprinimo klausimais.

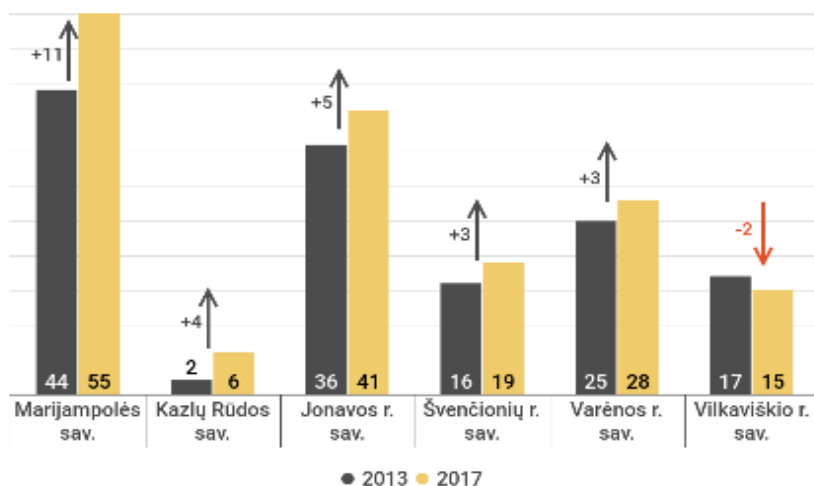

3.4.3.1. pav. Kazlų Rūdos sav. fizinio aktyvumo ir sporto situacija 2017 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kūno kultūros ir sporto departamento prie LR Vyriausybės sporto statistikos duomenis

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtu 2017 m. sporto statistikos metraščiu, 2017 m. Kazlų Rūdos sav. veikė 6 sporto organizacijos, iš jų 1 sporto centras, 2 viešosios įstaigos ir 3 sporto klubai. 2018 m. duomenys Kūno kultūros ir sporto departamente prie LR Vyriausybės administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu neteikiami. Vadovaujantis Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos duomenimis, 2018 m. KRS sporto organizacijų skaičius padidėjo 1 vnt.

⁴⁵ LR kūno kultūros ir sporto įstatymas. *Valstybės žinios*. 2018, Nr. 17451

3.4.3.2. pav. Sporto organizacijų skaičius bei jo dinamika 2013 m. ir 2017 m. (vnt.)

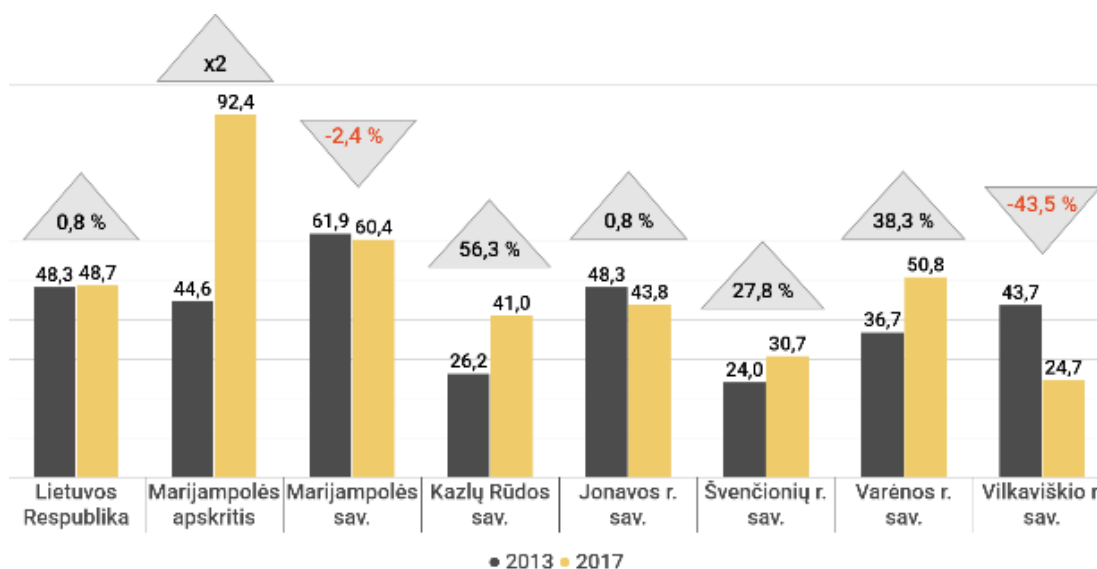
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos sporto metraščius (2013 m., 2017 m.)

Palyginti su kitomis savivaldybėmis, 2017 m. Kazlų Rūdos sav. sporto organizacijų skaičius buvo mažiausias (6) ir sudarė 5,4 proc. apskrities bei 0,4 proc. šalies sporto organizacijų skaičiaus.

2013–2017 m. sporto organizacijų skaičius KRS išaugo trigubai ir viršijo šalies ir Marijampolės apskrities rodiklio augimo tempus. Kitose savivaldybėse sporto organizacijų skaičiaus augimas nebuvo toks spartus, o Vilkaviškio r. sav. sumažėjo.

Sportuojančiųjų⁴⁶ skaičius sporto organizacijose KRS buvo vienas mažiausių iš vertintų savivaldybių (497), tačiau 2013–2017 m. laikotarpiu augo sparčiausiai (48,8 proc.), palyginti su kitomis savivaldybėmis. Tuo pačiu laikotarpiu sportuojančiųjų skaičius šalyje sumažėjo 3,4 proc., o apskrityje išaugo beveik dvigubai (92,4 proc.). Tikslus rodiklis – sportuojančiųjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų. Kazlų Rūdos sav. 1 000 gyventojų teko 41 sporto organizacijose sportuojantis asmuo. Pagal šį rodiklį KRS atsiliko nuo šalies bei Marijampolės apskrities vidurkių (atitinkamai 48,7 ir 92,4).

2013–2017 m. laikotarpiu, sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, Kazlų Rūdos sav. išaugo 56,3 proc., kai šalyje – 0,8 proc., o apskrityje – daugiau kaip dvigubai. Sportuojančiųjų skaičiaus, tenkančio 1 000 gyventojų, Kazlų Rūdos sav. augimo tempas viršijo kitų vertintų savivaldybių rodiklių augimo tempus (kai Marijampolės sav. bei Vilkaviškio r. sav. – mažėjo).

3.4.3.3. pav. Sporto organizacijose sportuojančiųjų asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (asm.), ir jo dinamika 2013 m. ir 2017 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos sporto metraščius

⁴⁶ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sportuojantysis* apibrėžiamas kaip asmuo, lavinantis savo fizinius gebėjimus, siekiantis fizinės sveikatos sporto institucijose – sporto klubuose.

Visose lygintose teritorijose vyrų dalis nuo visų sportuojančiųjų skaičiaus buvo didesnė nei moterų. 2017 m. šalies rodiklis siekė 75,5 proc., Marijampolės apskrities – 85,0 proc., KRS – 76,7 proc.

Marijampolės sav. 823 renginiai 22 958 dalyviai	Kazlų Rūdos sav. 462 renginiai 4 777 dalyviai	Švenčionių r. sav. 435 renginiai 4 850 dalyviai
Jonavos r. sav. 624 renginiai 15 638 dalyviai	Vilkaviškio r. sav. 236 renginiai 7 342 dalyviai	Varėnos r. sav. 180 renginiai 10 380 dalyviai

3.4.3.4. pav. Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius (vnt.) ir juose dalyvavusiųjų skaičius (asm.) 2017 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos sporto metraščius

2017 m. KRS sporto varžybų⁴⁷, sporto visiems renginių⁴⁸, sporto stovyklų⁴⁹ skaičius tarp lyginamų savivaldybių buvo vienas didžiausių (462 vnt.), nors 2013–2017 m. laikotarpiu jis sumažėjo penktadaliu. Dalyvių skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje vykusiuose sporto varžybose, sporto visiems renginiuose ir sporto stovyklose buvo mažiausias iš vertintų savivaldybių, tačiau per penkerius metus padidėjo.

Esama KRS sporto infrastruktūra nėra pakankama. KRS neturi

sporto kompleksų, baseinų, irklavimo bei buriavimo sporto bazių, teniso sporto aikštelių, automobilių bei motokroso trasų, golfo aikštynų, kartodromų ir pan.

3.4.3.1. lentelė. Sporto infrastruktūra

		Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
Sporto kompleksai		-	28	1
Stadionai		1	594	31
Baseinai (25m)		-	47	3
Sporto salės		5	1 633	98
Irklavimo sporto bazės		-	18	1
Buriavimo sporto bazės		-	8	2
Aerodromai		-	12	1

⁴⁷ Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – tai sportininkų, komandų, klubų varžymasis, rungtyniavimas pagal tam tikrus nuostatus; joms pasibaigus nustatomi nugalėtojai, prizininkai, skiriamos vietos.

⁴⁸ Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto visiems renginys* – mėgėjų sporto varžybos, sporto festivaliai, šventės, konkursai ir kitos visapusiško ugdymo priemonės.

⁴⁹ Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto stovyklos* – poilsio, sporto, sveikatinimo, mokomųjų treniruočių ir kitos stovyklos.

		Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
Krepšinio aikštelės		6	1 314	112
Tinklinio aikštelės		4	764	51
Futbolo aikštelės		3	632	48
Teniso aikštelės		-	279	9
Automobilių kroso trasos		-	11	-
Motokroso trasos		-	7	-
Slidžių ir riedučių trasos		-	14	-
Golfo aikštynai		-	6	-
Kartodromai		-	12	-
Hipodromai		-	6	1
Universalios sporto arenos		-	15	1
Universaliosios dirbtinės dangos sporto aikštelės		5	278	16
Dviračių takai (km)		4,46	1 152	16,46

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos sporto metraštį, 2017 m.

FIZINIO AKTYVUMO IR SPORTO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Sporto organizacijų skaičiaus dinamika 2013-2017 m. (proc.)	2 kartai	10,4 proc.	16,8 proc.

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Sportuojančių sporto organizacijose skaičiaus dinamika 2013-2017 m. (proc.)	48,8	-3,4	92,4
 Sportuojančių sporto organizacijos skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.) 2017 m.	41,0	48,7	92,4
 Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičiaus dinamika 2013-2017 m. (proc.)	-21,2	139,8	8,8
 Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičiaus dinamika 2013-2017 m. (proc.)	120,1	45,3	2,5
 Sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) 2017 m.	24	97 (vidurkis)	75 (vidurkis)

3.4.4. SOCIALINĖ APLINKA

	Patenkinti prašymai	Nepatenkinti prašymai
Ilgalaikė socialinė globa (be sunkios negalios)	10	4
Trumpalaikė socialinė globa	9	-
Dienos socialinė globa institucijoje	Paslauga neteikta	-
Dienos socialinė globa asmens namuose	8	-
Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	Paslauga neteikta	-
Pagalba į namus	38	10
Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje	6	-
Laikinas apnakvindinimas	-	-
Apgyvendinimas krizių centre	1	-
Kitos socialinės priežiūros paslaugos	-	-

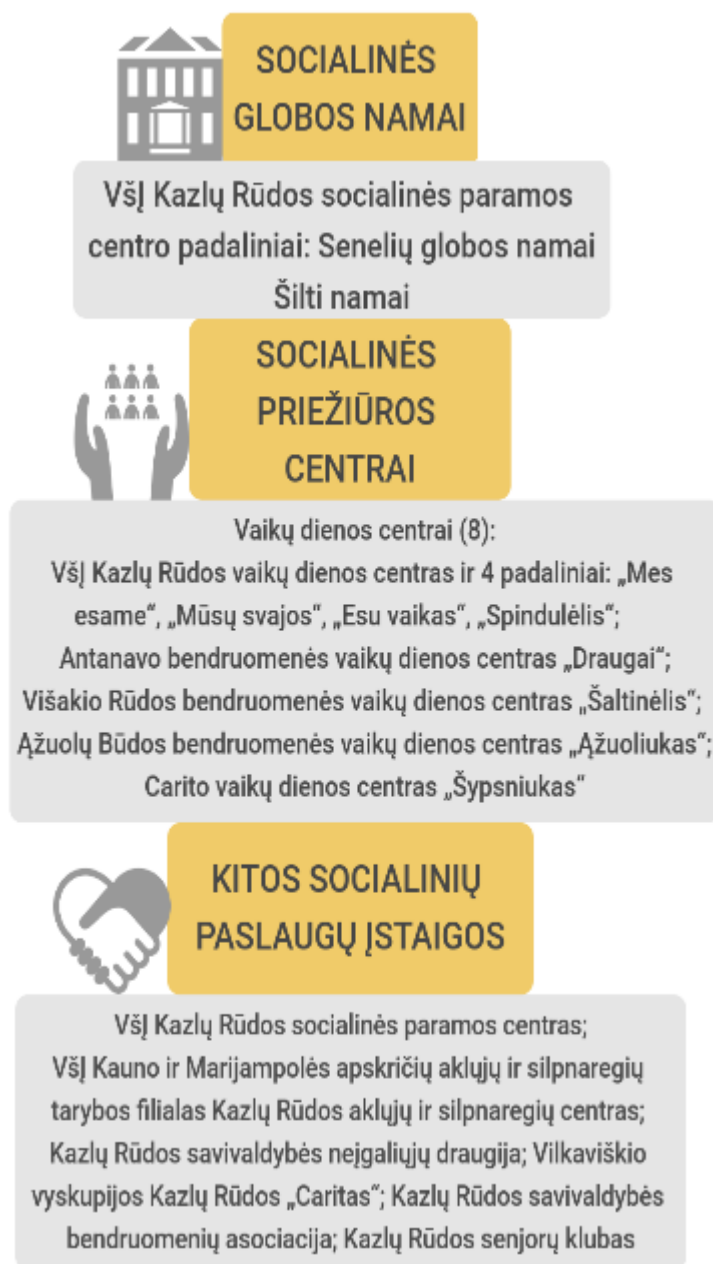
3.4.4.1. pav. Socialinių paslaugų rūšys ir poreikio patenkinimas KRS 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal KRS socialinių paslaugų plano 2019 m. duomenis

Socialinė apsauga – tai socialinių, ekonominių, organizacinių priemonių sistema, teikianti gyvenimui reikalingas lėšas ir paslaugas gyventojams, kurie įstatymų nustatytais atvejais dėl senatvės, negalios, mirties, ligos, motinystės (tėvystės), nedarbo ir kitų aplinkybių praranda savarankiškumą, pajamas ir negali pakankamai savimi pasirūpinti.

Socialinės paslaugos. Pagrindinė socialinių paslaugų organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Socialinės paslaugos KRS teikiamos asmeniui (šeimai) kuo arčiau jo gyvenamosios vietos. Dauguma savivaldybės socialinių įstaigų ar socialines paslaugas teikiančių organizacijų yra susitelkusios Kazlų Rūdoje. KRS vietovėse, kurios yra labiau nutolusios nuo savivaldybės centro dažniausiai veikia vaikų dienos centrai ar jų filialai, bendruomeninės organizacijos teikia tam tikras bendrąsias socialines paslaugas gyventojams. 2019 m. KRS socialinių paslaugų plano duomenimis,

2018 m. iš viso buvo nepatenkinta 14 asmenų (šeimų) socialinių paslaugų poreikio prašymų (tai sudarė 19,4 proc.).

3.4.4.2. pav. Socialines paslaugas teikiančios įstaigos KRS 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal KRS socialinių paslaugų plano 2019 m. duomenis

Per šešerius metus socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius KRS sumažėjo 35,3 proc. ir viršijo rodiklio mažėjimą šalyje (9,8 proc.), Marijampolės apskrityje (28,3 proc.) bei kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Vilkaviškio rajono savivaldybę, kur šio rodiklio mažėjimas buvo didžiausias (40,4 proc.). Tikslėnis ir labiau reprezentatyvus rodiklis – socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų. Šiuo atveju KRS rodiklis (4,7 šeimos/1 000 gyv.) buvo didesnis nei šalyje (3,3 šeimos/ 1 000 gyv.) ir Marijampolės apskrityje (3,9 šeimos/ 1 000 gyv.).

Socialinių paslaugų teikėjai.

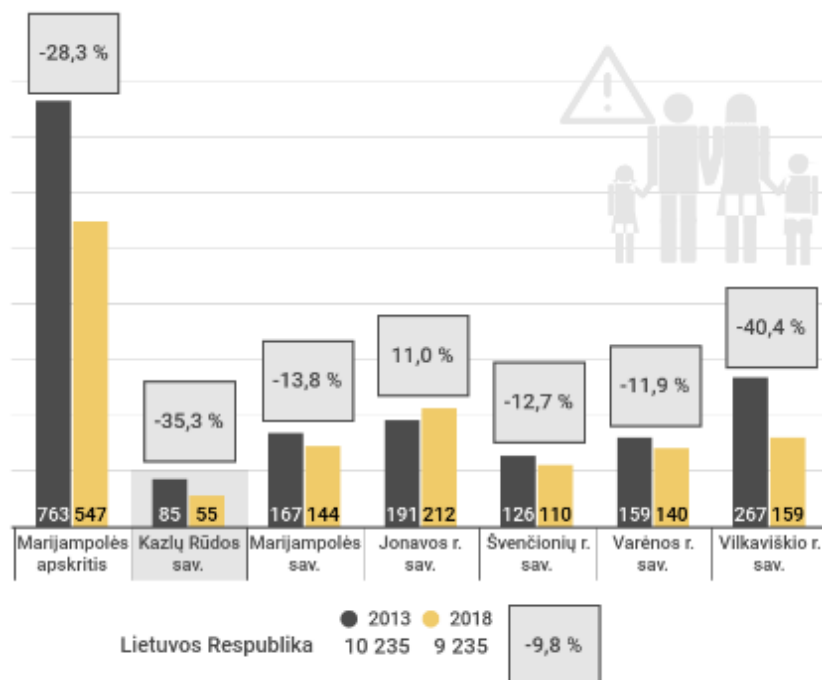
Organizuojant socialines paslaugas, vis daugiau funkcijų perduodama savivaldybėms, siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos. Kaip ir kitų savivaldybių, KRS gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia šie veiksniai: mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas, negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas, vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičius.

Socialinių paslaugų tinklą KRS sudaro socialinės paslaugų įstaigos⁵⁰ (Savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos), NVO, uždarnosios akcinės bendrovės bei savivaldybės finansuojamos vietos LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) pavaldumo įstaigose ir perkamos paslaugos iš kitų šalies savivaldybių įstaigų, asociacijų, nevyriausybių organizacijų ir kt.

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, KRS kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu vadovaujasi KRS socialinių paslaugų planu 2019 m.).

Socialinių paslaugų gavėjai. Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios KRS teritorijoje gyvenančių žmonių grupės (socialinių paslaugų gavėjai): **senyvo amžiaus asmenys; asmenys, turintys negalią; asmenys, turintys sunkią negalią; šeimos patiriančios socialinę riziką ir jose augantys vaikai; vaikai, likę be tėvų globos; kiti asmenys, turintys socialinių problemų.**

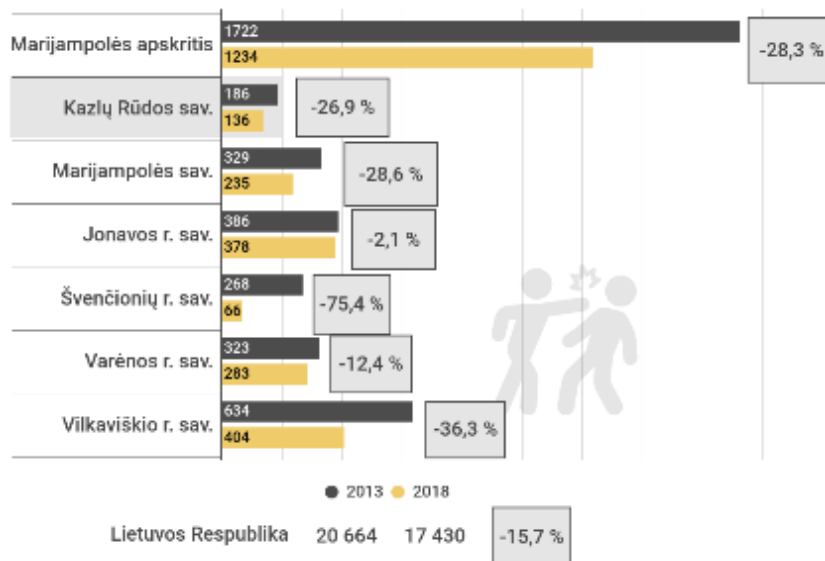
⁵⁰ Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – socialines paslaugas teikiantis LR ar kitoje ES valstybėje narėje arba kitoje EEE valstybėje įsisteigęs juridinis asmuo ar kita organizacija, jų padalinys, atitinkantys šiame įstatyme nustatytus reikalavimus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 str.).

3.4.4.3. pav. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius (vnt.) bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

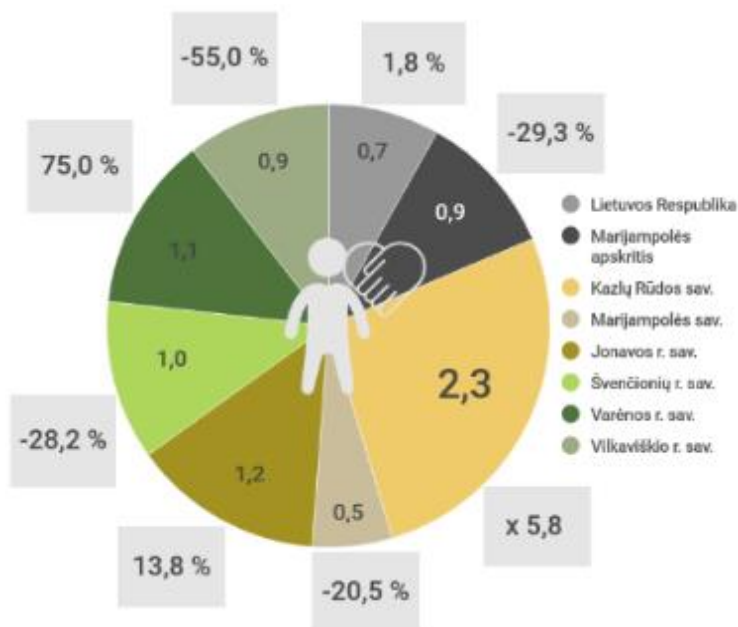
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Kaip ir socialinę riziką patiriančių šeimų, taip ir jose augančių vaikų skaičius 2013–2018 m. KRS sumažėjo 26,9 proc. ir viršijo rodiklio mažėjimą šalyje (15,7 proc.), tačiau nusileido Marijampolės apskrities (28,3 proc.), Marijampolės (28,6 proc.) ir Vilkaviškio rajono (36,3 proc.) savivaldybių rodiklio mažėjimo tempams. Kitokia tendencija pastebima vertinant 1 000 gyventojų tenkantį vaikų, augančių socialinę riziką patiriančiose šeimose, skaičių. Šiuo aspektu KRS rodiklis siekė 11,6 vaiko ir buvo blogesnis nei šalyje (6,2 vaiko), Marijampolės apskrityje (8,7 vaiko) bei kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Varėnos rajono savivaldybę. 2018 m. KRS vienai socialinės rizikos šeimai vidutiniškai tenka 2,5 vaiko, tuo tarpu šalyje (1,9 vaiko) bei Marijampolės apskrityje (2,3 vaiko) šio rodiklio reikšmės mažesnės.

3.4.4.4. pav. Vaikų, augančių socialinės rizikos šeimose, skaičius (asm.) ir jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento

3.4.4.5. pav. Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba) sk., tenkantis 1 000 gyv., 2018 m. (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

apskritis (1,5 vaiko) rodiklius.

2013–2018 m. laikotarpiu šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus skaičius Kazlų Rūdos sav. išaugo 4,7 proc., kai šalyje ir Marijampolės apskrityje – mažėjo (atitinkamai 6,6 proc. ir 11,2 proc.).

2018 m. KRS vaikų (0–15 m. amžiaus), galimai patyrusių smurtą (seksualinį, fizinį, psichologinį, vaikų nepriežiūrą), skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, siekė 19,7 ir viršijo šalies (10,8), Marijampolės apskrities (14,7) ir kitų lyginamų savivaldybių rodiklius.

Atsižvelgiant į daugiau nei prieš 3 metus visą šalį sukrėtusius įvykius, kuomet buvo naudojamas žiaurus smurtas prieš vaikus, bei dėl 2018 m. liepos 1 d. įvykusių vaiko teisių apsaugos sistemos pertvarkos esminių pokyčių, 2018 m. vaikų, patyrusių smurtą artimoje aplinkoje, skaičius išaugo kelis kartus daugelyje šalies savivaldybių, kai 2013 m. šie rodikliai buvo fiksuojami labai vangiai. Drąsiai galima teigti, kad visuomenė pradėjo kreipti dėmesį į smurto artimoje aplinkoje apraiškas, kurios anksčiau buvo laikomos privačiu gyvenimu. Paaikškėjo, kad smurtas artimoje aplinkoje – itin paplitęs ir labai žalojantis veiksnys, kuriam sustabdyti reikalingos ir visuomenės, ir teisėsaugos bendros pastangos.

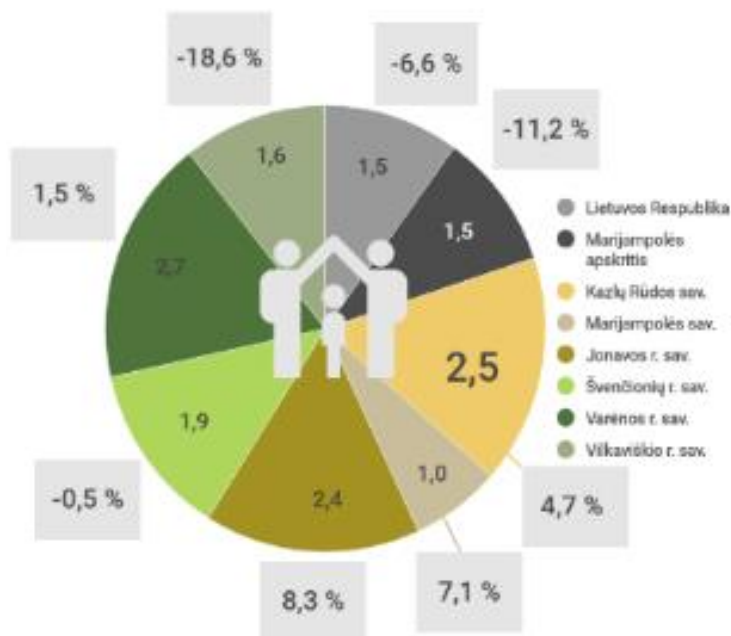
2018 m. KRS vaikų, kuriems buvo nustatyta globa (rūpyba), skaičius siekė 27 (2013 m. buvo 5 vaikai) – 22,1 proc. Marijampolės apskrities ir 1,3 proc. šalies globojamų vaikų skaičiaus.

2018 m. didžiausias vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, buvo KRS – 2,3 vaiko.

Analizuojamu laikotarpiu šio rodiklio reikšmė padidėjo 5,8 karto (labiausiai iš vertintų teritorijų), kai Marijampolės apskrityje, Marijampolės savivaldybėje, Švenčionių rajono ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse – mažėjo.

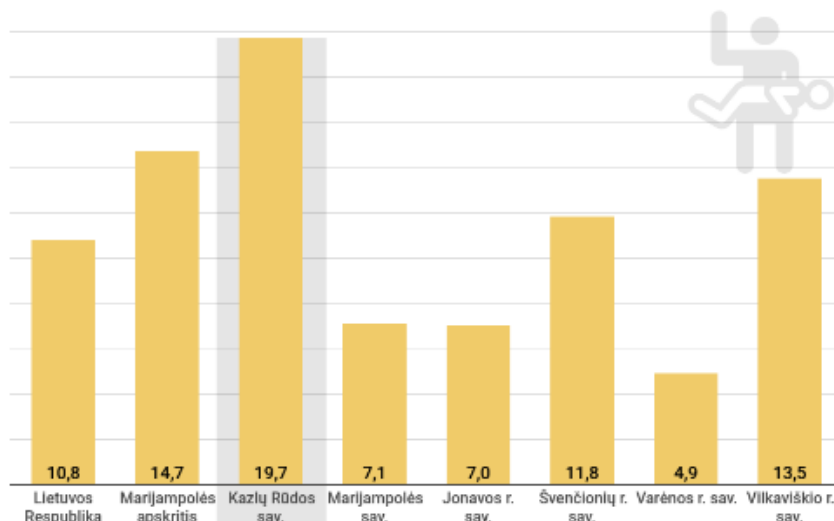
2018 m. KRS šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus, skaičius siekė 29 – 13,3 proc. Marijampolės apskrities ir 0,7 proc. šalies globojančių šeimų skaičiaus.

Atitinkamai šių šeimų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, KRS siekė 2,5 vaiko ir viršijo šalies (1,5 vaiko), Marijampolės

3.4.4.6. pav. Šeimų, globojančių (rūpinančių) vaikus sk., tenkantis 1 000 gyv., 2018 m. (vnt.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

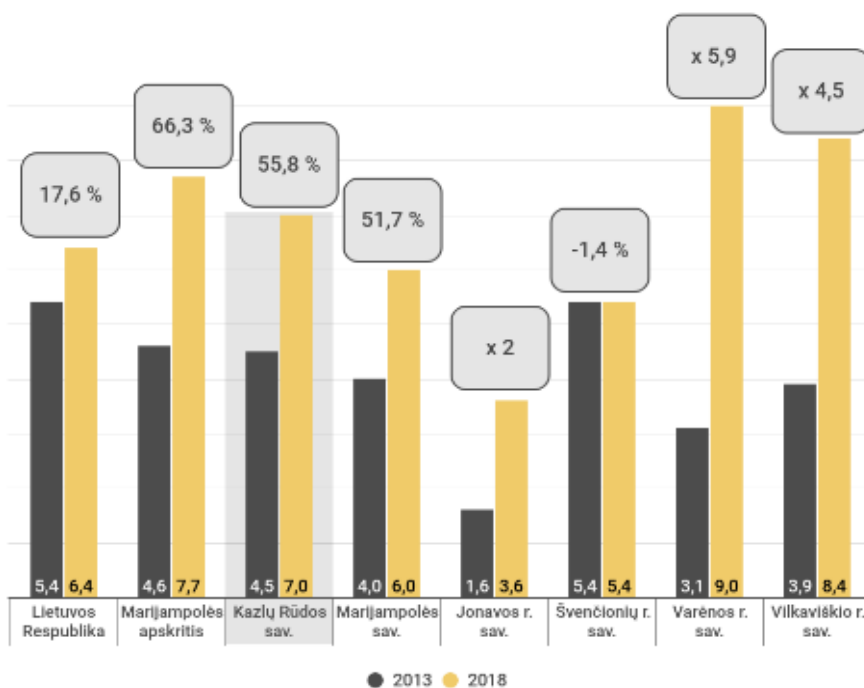
3.4.4.7. pav. Vaikų (0–15 m. amžiaus), galimai patyrusių smurtą, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal SPIS duomenų vitrinos modulio ataskaitų 2018 m. duomenis

2018 m. socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų (senyvo amžiaus ir žmonės su negalia) skaičius KRS siekė 82 asmenis (7,5 proc. Marijampolės apskrities ir 0,5 proc. šalies socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus). Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyv., KRS buvo 7,0 ir viršijo šalies (6,4), tačiau buvo mažesnis nei Marijampolės apskrities (7,7) rodiklis.

Per šešerius metus socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas KRS išaugo 55,8 proc. (sparčiau nei šalyje).

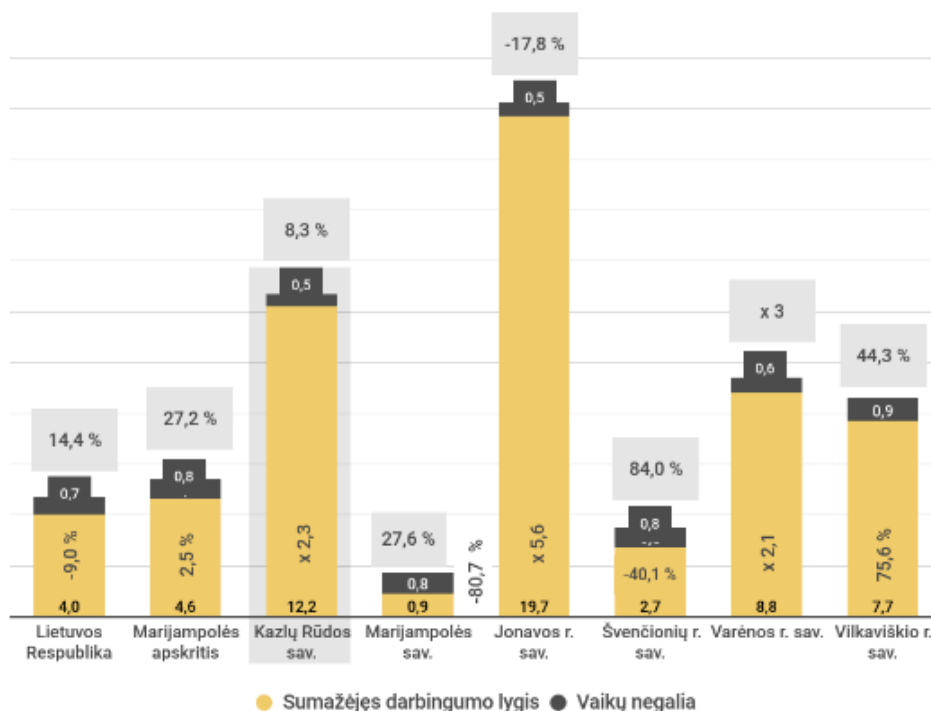
2018 m. vertinant lyginamas savivaldybes, didžiausias darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą pripažintas sumažėjęs darbingumas, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, buvo Jonavos rajono savivaldybėje (19,7), antroje vietoje atsidūrė Kazlų Rūdos savivaldybė (12,2), kai šalyje šio rodiklio reikšmė buvo 4,0, o Marijampolės apskrityje – 4,6. Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, KRS per šešerius metus išaugo 2,3 karto (kai šalyje mažėjo, o Marijampolės apskrityje – išaugo labai nežymiai).

3.4.4.8. pav. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius (asm.), tenkantis 1 000 gyv., bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

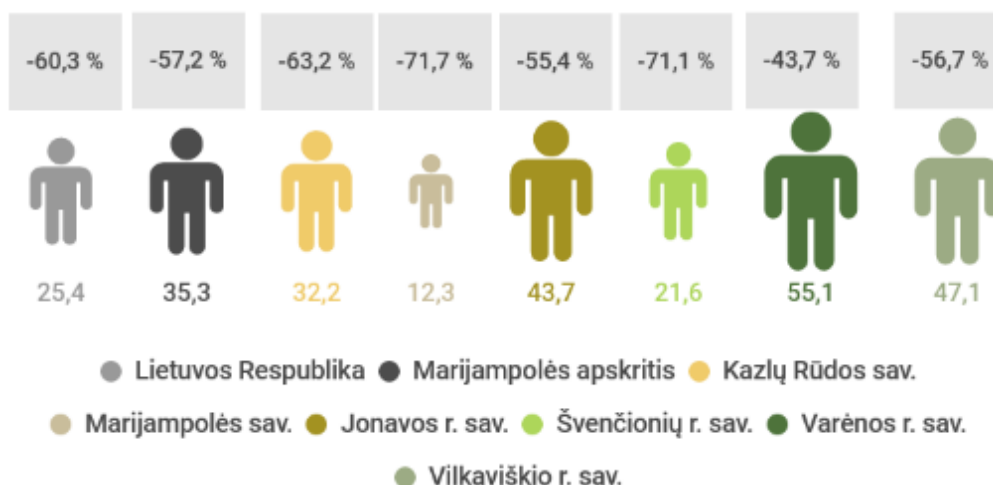
2018 m. vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, iš visų lyginamų savivaldybių mažiausiai buvo KRS. Šio rodiklio augimo tempai taip pat buvo vieni žemiausių (8,3 proc. 2013–2018 m. laikotarpiu).

3.4.4.9. pav. Darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumo lygis, bei vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius, tenkantis 1 000 gyv., 2018 m. (asm.) bei jų kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Socialinių pašalpų gavėjai. 2018 m. KRS socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo mažiausias iš visų lyginamų savivaldybių (379). Tai sudarė 7,6 proc. Marijampolės apskrities ir 0,5 šalies rodiklio. Vertinant socialinės pašalpos gavėjų skaičių, tenkanti 1 000 gyventojų, KRS yra vidutinėje pozicijoje (rodiklio reikšmė siekė 32,3).

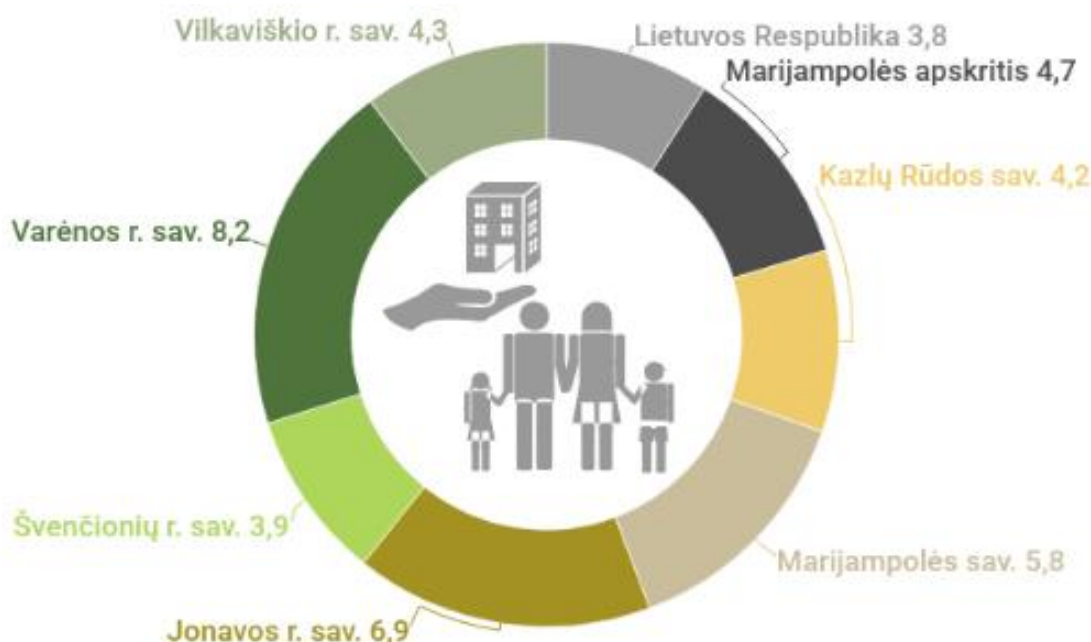

3.4.4.10. pav. Socialinių pašalpų gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyv., 2018 m. (asm.) bei jų kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Socialinis būstas. LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, KRS 2019 m. sausio-birželio mėn. asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius siekė 48 (2013–2019 m. laikotarpiu šis skaičius sumažėjo 42,9 proc. arba 36 asmenimis (šeimomis)). Asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, KRS siekė 4,2.

Rodiklis buvo mažesnis nei Marijampolės apskrities, Marijampolės, Jonavos rajono, Varėnos rajono, Vilkaviškio rajono savivaldybių rodikliai.

3.4.4.11. pav. Asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis

LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenimis, 2019 m. sausio-birželio mėn. KRS turėjo 81 socialinį būstą. 2013–2019 m. laikotarpiu šis skaičius sumažėjo 33,1 proc. arba 40 socialinių būstų (KRSA duomenimis, 2013 m. KRS buvo 121 socialinis būstas).

SOCIALINĖS APLINKOS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	-35,3	-9,8	-28,3
 Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	-26,9	-15,7	-28,3
 Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, bei šeimų globojančių	2,3/2,5	0,7/1,5	0,9/1,5

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
vaikus skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm./vnt.)			
 Socialinių pašalpų gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)	32,2	25,4	35,3
 Socialinių paslaugų gavėjų asmens namuose skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)	7,0	6,4	7,7
 Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)	12,2	4,0	4,6
 Vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, 2018 m. (asm.)	0,5	0,7	0,8

3.4.5. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

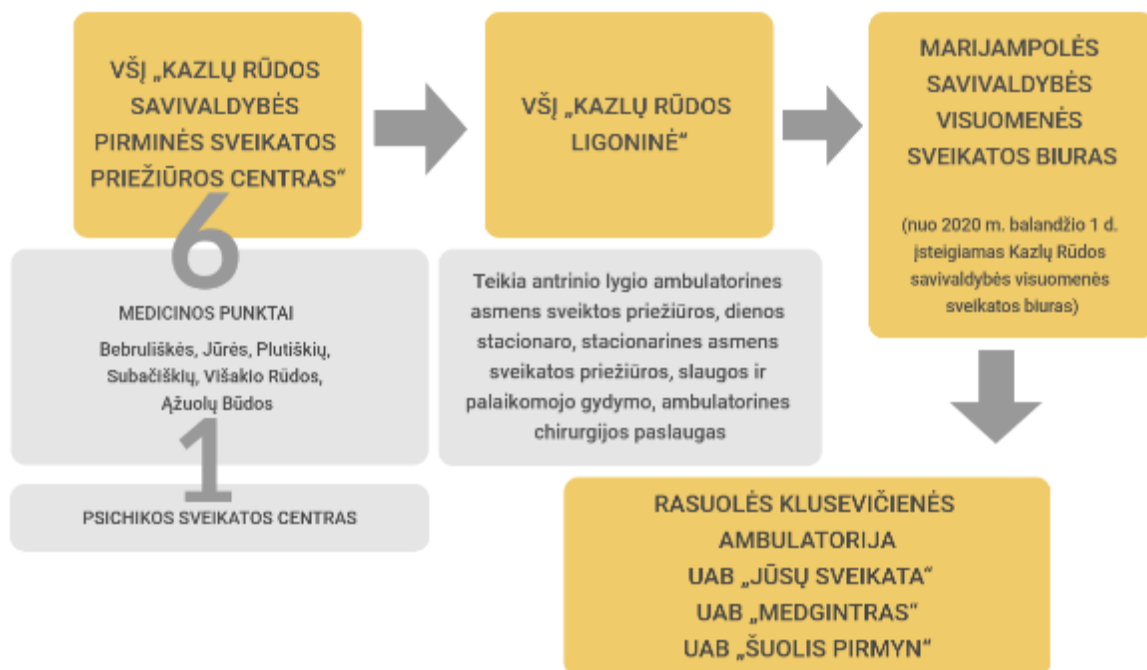
Sveikata – unikali vertybė, gamtos dovana žmogui. Sveikata yra visos tautos, valstybės turtas, kurį tinkamai prižiūrėdamas ir naudodamas žmogus kaupia socialines, kultūrinės vertybes, kuria visuomenės gerovę. Sveiki ir darbingi žmonės – šalies ekonomikos augimo ir tvaraus vystymosi garantas.

Sveikatos priežiūros įstaigos. Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra *pirminė asmens sveikatos priežiūra*⁵¹ ir *visuomenės sveikatos priežiūra*⁵².

Kauno teritorinės ligonių kasos duomenimis, Kazlų Rūdos sav. gyventojų sveikata rūpinasi:

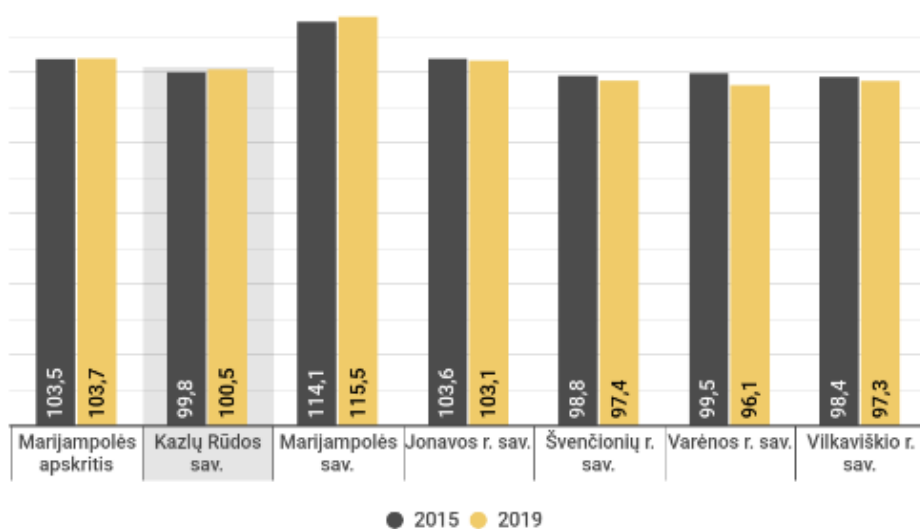
⁵¹ Vadovaujantis <http://www.vlk.lt>, *pirminė sveikatos priežiūra* – tai nespecializuotų, kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir bendrosios praktikos slaugytojo bei bendruomenės slaugytojo ir akušerio medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (t. y. įstaigoje, neteikiančioje stacionarinių asmens sveikatos priežiūros paslaugų), pacientų namuose ir globos įstaigose, kompleksas. Paslaugų teikimo pacientų namuose tvarką ir apimtį nustato įstaigos vadovas.

⁵² Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, *visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (1 skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

3.4.5.1. pav. Sveikatos įstaigos KRS 2019 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kauno teritorinės ligonių kasos duomenis

3.4.5.2. pav. Pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose prisirašiusių gyventojų dalis 2015 m. pr. ir 2019 m. pr. (proc.)

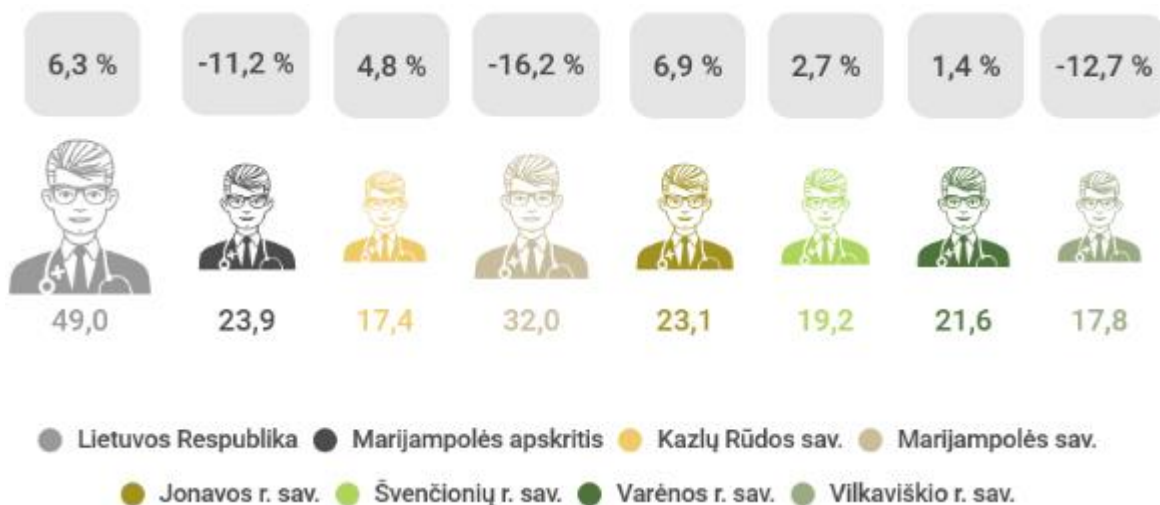
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kauno ir Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenis

prisirašiusių gyventojų dalis (100,5 proc.) viršijo Švenčionių rajono (97,4 proc.), Varėnos rajono (96,1 proc.) ir Vilkaviškio rajono (97,3 proc.) savivaldybių rodiklius. Kitose lyginamose savivaldybėse šis rodiklis buvo didesnis. Tai, kad prie Kazlų Rūdos PASPJ prisirašiusių gyventojų dalis 2019 m. pradžioje viršijo 100 proc. rodo, kad įstaigos yra patrauklios ir kitų aplinkinių teritorijų gyventojams.

Sveikatos būklė. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė⁵³ KRS 2018 m. siekė 75,4 m. ir viršijo Jonavos rajono (73,8 m.), Švenčionių rajono (71,7 m.), Vilkaviškio rajono (74,2 m.) savivaldybių rodiklius, tačiau nusileido šalies (75,9 m.), Marijampolės (77,2 m.) ir Varėnos rajono (75,8 m.) savivaldybių rodikliams. Rodiklis atitiko Marijampolės apskrities vidurkį ir buvo šiek tiek mažesnis nei šalyje.

Sergamumas ir ligotumas, sveikatos priežiūros paslaugos ir ištekliai. Vadovaujantis higienos instituto duomenimis (toliau – HI), KRS 10 000 gyventojų teko 17,4 aktyvių gydytojų. Pagal šį rodiklį KRS atsiliko nuo šalies (49,0), Marijampolės apskrities (23,9) ir kitų lyginamų savivaldybių vidurkio.

2013–2018 m. laikotarpiu aktyvių gydytojų skaičius KRS išaugo 4,8 proc., kai šalyje išaugo 6,3 proc., o apskrityje sumažėjo 11,2 proc.

3.4.5.4. pav. Aktyvių gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų, 2018 m. (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

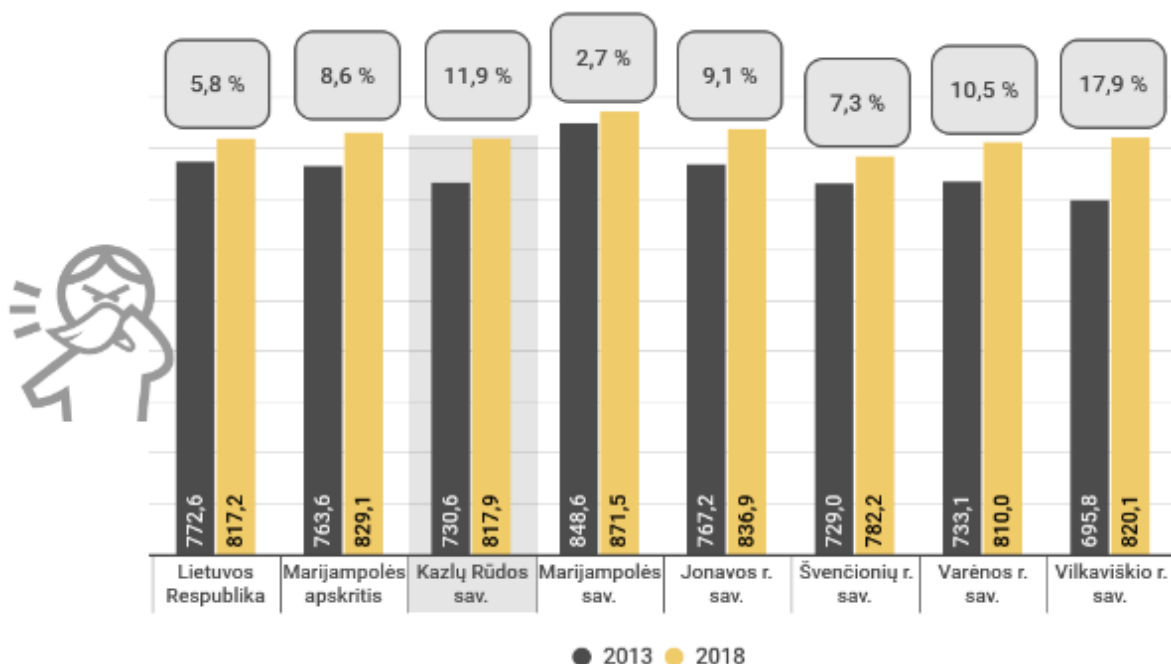
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

2018 m. KRS 1 000 gyventojų teko 817,9 **sergantys asmenys**. Pagal šį rodiklį KRS nežymiai viršijo šalies (817,2), Švenčionių rajono (782,2) bei Varėnos rajono (810,0) savivaldybių rodiklius. Kitose lyginamose teritorijose šis rodiklis buvo didesnis nei KRS.

Analizuojamu laikotarpiu KRS sergančių asmenų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, didėjo 11,9 proc. ir viršijo šalies (5,8 proc.), Marijampolės apskrities (8,6 proc.) bei kitų lyginamų savivaldybių rodiklio augimo tempus (išskyrus Vilkaviškio rajono savivaldybę, kur rodiklis išaugo sparčiau, t. y. 17,9 proc.).

⁵³ Pagal Lietuvos statistiko departamentą, *Vidutinė gyvenimo trukmė arba vidutinė numatomo gyvenimo trukmė* – tai vidutinis metų skaičius, liekantis gyventi asmenims nuo tam tikro amžiaus, esant dabarties mirtingumui.

Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų duomenimis, KRS 2018 m. didžiausias sergamumas buvo kvėpavimo sistemos ligomis (373,9/1 000 gyv.). Palyginti su 2013 m. (343,7/1 000 gyv.) rodiklis padidėjo 8,8 proc.

3.4.5.5. pav. Sergančių asmenų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (asm.), bei jo kitimo dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

3.4.5.6. pav. Slaugos ir palaikomojo gydymo lovų dalis (proc.) 2018 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

2018 M. KRS lovų skaičius stacionaruose (su slaugos ir palaikomojo gydymo lovomis), tenkantis 10 000 gyventojų, siekė 34,8 ir tai buvo mažiausia rodiklio reikšmė tarp visų lyginamų savivaldybių, mažesnė nei šalies (86,2) bei Marijampolės apskrities (54,7) rodiklių reikšmė. 2018 m. KRS slaugos ir palaikomojo gydymo lovų dalis, tenkanti 10 000 gyventojų, yra viena iš didžiausių tarp lyginamų teritorijų (75,0 proc.) ir nusileido tik Vilkaiviškio rajono savivaldybei (81,5 proc.).

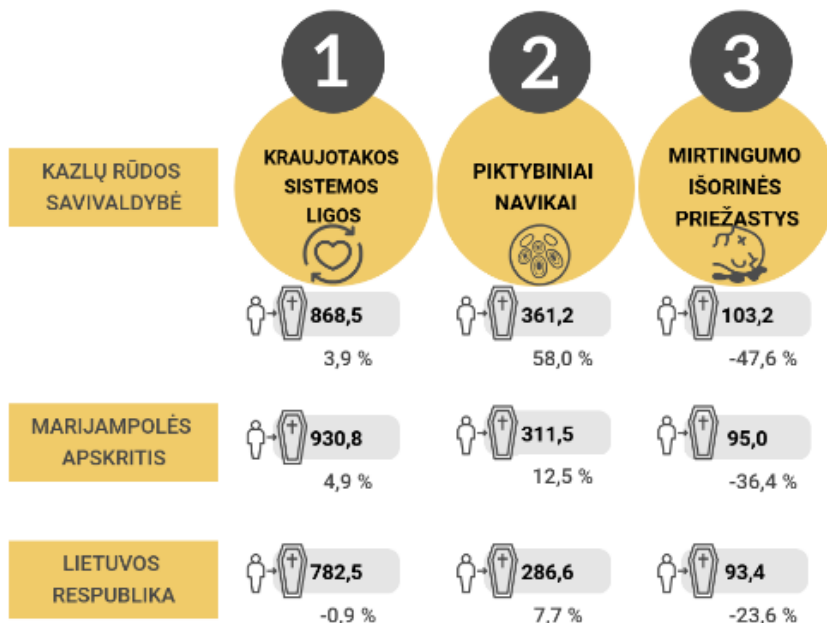
Greitoji medicinos pagalba (toliau – GMP) yra esminė sveikatos priežiūros sistemos sudėtinė dalis, nes nuolat didėja ūminių susirgimų, trauminių sužalojimų skaičius, todėl būtinas tinkamas GMP tarnybų darbas, užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir

prieinamumą.

KRS GMP paslaugų teikimą užtikrina VšĮ Marijampolės GMP stotis. Kazlų Rūdos sav. budi 1 GMP brigada.

Mirtingumas. Gyventojų sveikatos būklę tiksliai atspindi **mirtingumo pagal priežastis vertinimas**. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta.

KRS, kaip ir visoje šalyje bei apskrityje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. 2018 m. šis rodiklis, tenkantis 100 000 gyventojų, Kazlų Rūdos sav. (868,5) buvo didesnis nei vidutiniškai Lietuvoje

(782,5), tačiau mažesnis nei Marijampolės apskrityje (930,8). Per šešerius metus KRS rodiklis išaugo 3,9 proc., sparčiau nei Marijampolės apskrityje (4,9 proc.), o šalyje – sumažėjo (0,9 proc.).

Antroji priežastis, lemianti mirtingumą, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų. 2018 m. KRS 100 000 gyventojų teko 361,2 mirusieji nuo piktybinių navikų ir šis rodiklis buvo didesnis nei šalyje (286,6) bei Marijampolės apskrityje (311,5). KRS rodiklis per šešerius metus išaugo sparčiau (58,0 proc.) nei šalyje ir apskrityje bei kitose vertintose savivaldybėse.

Trečioji priežastis, lemianti mirtingumą, yra išorinės priežastys. 2018 m. KRS 100 000

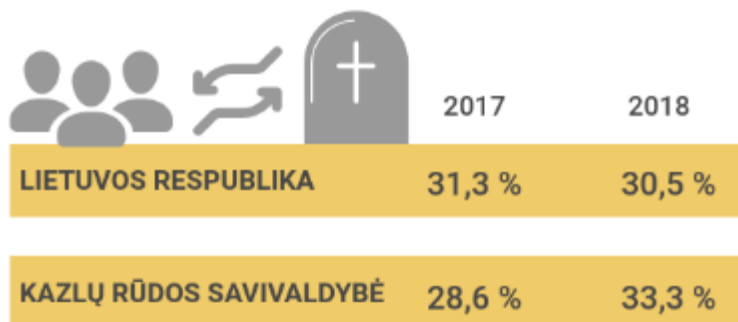
3.4.5.7. pav. Mirtingumas pagal priežastis, tenkantis 100 000 gyventojų, 2018 m. (asm.) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

gyventojų teko 103,2 mirusieji nuo išorinių priežasčių (daugiau nei šalyje ir apskrityje). KRS rodiklis per šešerius metus sumažėjo 47,6 proc. – sparčiau nei šalyje (23,6 proc.) bei Marijampolės apskrityje (36,4 proc.).

Išvengiamo mirtingumo⁵⁴ rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę, remiantis duomenimis apie išvengiamą mirtingumą, galima spręsti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis.

2018 m. KRS buvo galima išvengti 33,3 proc. visų mirčių, daugiau nei šalyje (30,5 proc.) ir Marijampolės savivaldybėje (25,7 proc.).

3.4.5.8. pav. Išvengiamas mirtingumas 2017 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Higienos instituto duomenis

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (m.) 2018 m.	75,4	75,9	75,4

⁵⁴ Išvengiamas mirtingumas – mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir/ar diagnostikos priemones ir/ar gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių (Higienos institutas).

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Aktyvių gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojui, 2018 m. (asm.)	17,4	49,0	23,9
 Sergančių asmenų skaičius, tenkančio 1 000 gyventojų, dinamika 2013–2018 m. (proc.)	11,9	5,8	8,6
 Mirusių nuo kraujotakos ligų skaičius (asm.), tenkantis 100 000 gyventojų, 2018 m.	868,5	782,5	930,8
 Mirusių nuo piktybinių navikų skaičius (asm.), tenkantis 100 000 gyventojų, 2018 m.	361,2	286,6	311,5
 Išvengiamas mirtingumas 2018 m. (proc.)	33,3	30,5	-

3.4.6. NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA

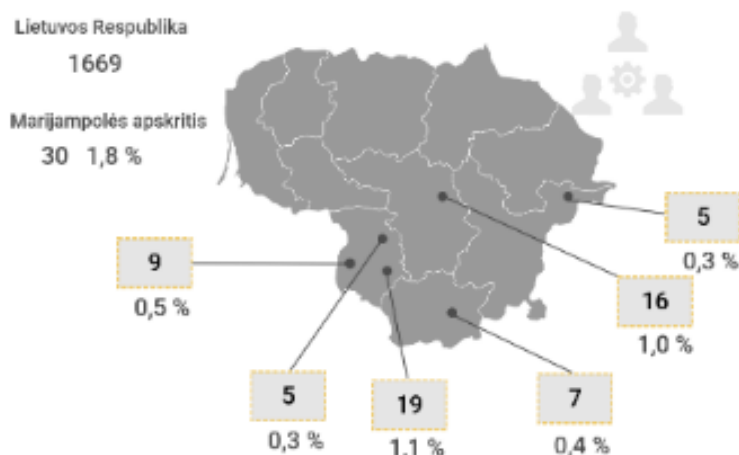
Nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) ir **bendruomenės**. Prie nevyriausybinių organizacijų priskiriamos **asociacijos**⁵⁵, **labdaros ir paramos fondai** bei dauguma **viešųjų organizacijų**.

KRS yra įsteigta Kazlų Rūdos savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba⁵⁶, kurios tikslas – užtikrinti NVO palankios aplinkos kūrimą, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme numatytų principų įgyvendinimą ir plėtros politikos formavimą savivaldybėje.

Pagal NVO atlasą, 2019 m. KRS aktyviai veikė 5 organizacijos: Vilkaviškio vyskupijos valančiųjų sąjūdis, VšĮ „Sprendimų ratas“, Kazlų Rūdos tėvų bendruomenė „Vėtrungė“, labdaros ir paramos fondas „Tetraspin“, Medžio meistrų draugija. Minėtos organizacijos užsiėmė šiomis veiklomis: sportas ir sveikatingumas, pagyvenusio amžiaus žmonių geresnė socialinė integracija į visuomenę, kultūrinė ir švietėjiška veikla, vaikų ir jaunų žmonių laisvalaikio užimtumas. Tikslus NVO skaičius Lietuvoje nėra žinomas, NVO informacijos ir paramos centro duomenų bazėje prisiregistravusių NVO skaičius siekė 1 669. Lyginamose savivaldybėse NVO skaičius pasiskirstė:

⁵⁵ Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, *asociacija* – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.

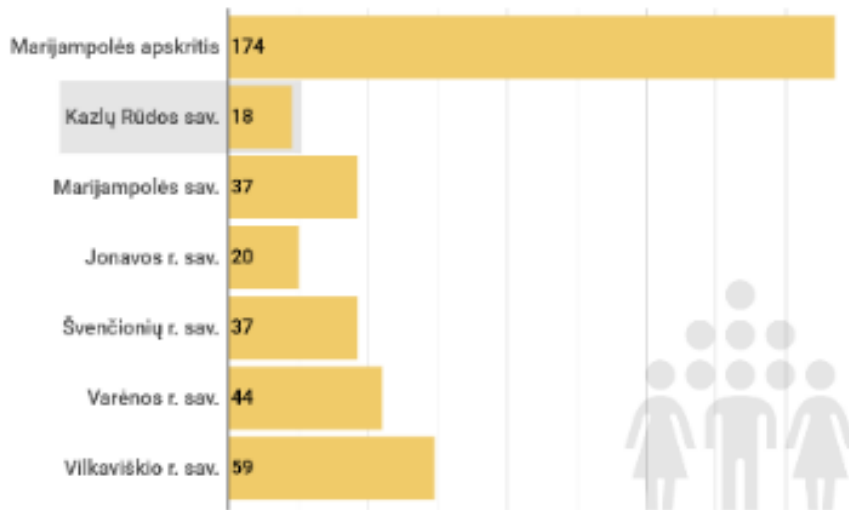
⁵⁶ Nuostatai patvirtinti KRS tarybos 2014 m. spalio 22 d. sprendimu Nr. TS IV(40)-2205.

3.4.6.1. pav. NVO skaičius (vnt.) bei dalis nuo visų NVO 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal NVO informacijos ir paramos centro duomenis

2019 m. KRS veikė 18 kaimo bendruomenių (10,3 proc. Marijampolės apskrities kaimo bendruomenių): Antanavo bendruomenė, Agurkiškės kaimo bendruomenė, Ažuolų Būdos kaimo bendruomenė, Bagotosios kaimo bendruomenė, Bebruliškės kaimo bendruomenė, Būdos kaimo bendruomenė, Gudelių kaimo bendruomenė, Jankų bendruomenė, Jūrės kaimo bendruomenė, Jūrės miestelio bendruomenė, Kardokų kaimo bendruomenė, Kazliškių bendruomenė, Krūvelių kaimo bendruomenė, Kvietiščio kaimo bendruomenė, Kvesupio kaimų bendruomenė, Plutiškių bendruomenė, Višakio Rūdos kaimo bendruomenė, Kazlų Rūdos savivaldybės bendruomenių asociacija. Daugiausia bendruomenių iš lyginamų savivaldybių veikė Vilkaviškio rajono savivaldybėje (59).

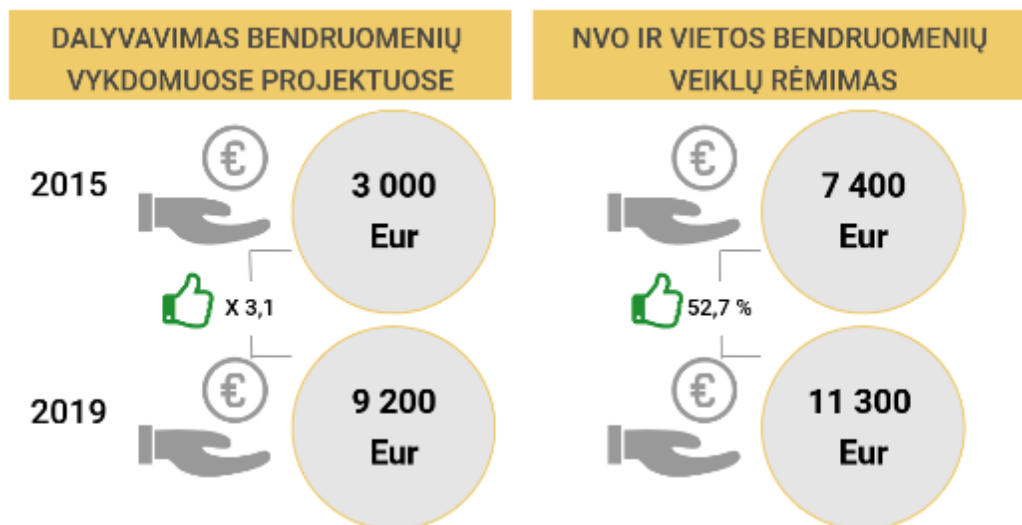

3.4.6.2. pav. Bendruomenių skaičius 2019 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Regionų naujienos internetinės svetainės, savivaldybių duomenis

padidėjo 52,7 proc.

KRS bendruomenės aktyviai dalyvauja miesto gyvenime, šventėse, įgyvendinami projektai prisideda prie vietos bendruomenių poreikių tenkinimo. Vykdydamos projektus ir įsitraukdamos į projektinę veiklą, NVO siekia visuomenei naudingų tikslų, skatinamas įsitraukimas į valdžios priimamus sprendimus, stiprinamas NVO vaidmuo. KRS duomenimis, 2015–2019 m. laikotarpiu finansavimas bendruomenių dalyvavimui vykdomuose projektuose padidėjo 3,1 karto, o NVO ir vietos bendruomenių veiklų rėmimo vykdymo finansavimas

3.4.6.3. pav. KRS NVO ir bendruomenių veiklų finansavimas (Eur) bei jo dinamika 2015 m. ir 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal KRS duomenis

KRS veikia 2 vietos veiklos grupės (toliau – VVG):

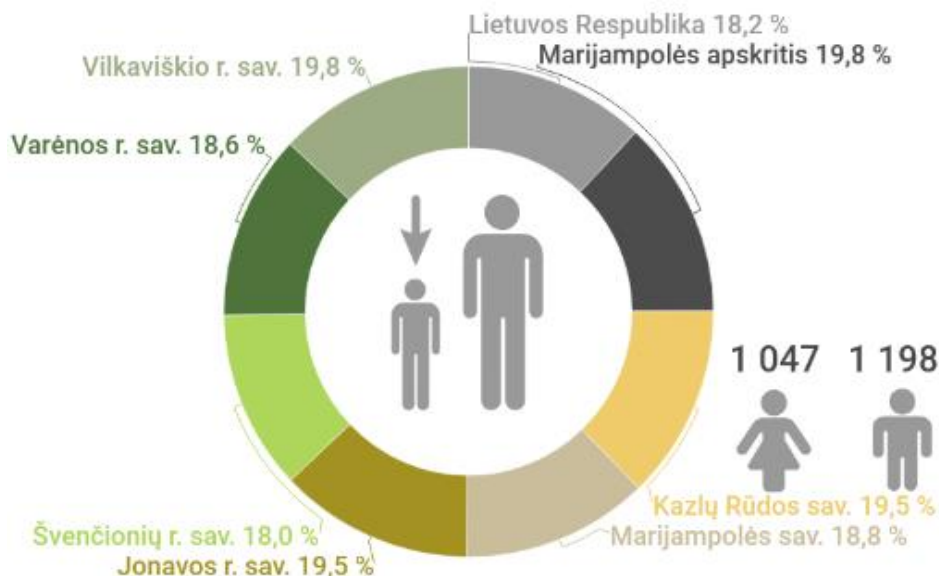
- Sūduvos vietos veiklos grupė (toliau – Sūduvos VVG). Sūduvos VVG sudaro 46 nariai. Sūduvos VVG yra parengusi 2014–2020 metų strategiją „Verslių, bendruomeniškių ir aktyvių Sūduvos krašto gyventojų telkimas 2014–2020 metais“. Pagrindinis Sūduvos VVG tikslas – skatinti ir palaikyti vietines kaimo žmonių iniciatyvas verslo, gamtos apsaugos, švietimo, kultūros, socialinės paramos ir kitose srityse bei vienyti narius bendrai veiklai, padėti jiems keistis informacija, stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą, skatinti bendrą veiklą, plėsti akiratį. Sūduvos VVG dalyvauja Kazlų Rūdos kaimiškojoje teritorijoje veikiančios bendruomenės bei Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnija su joje esančiomis 4 bendruomenėmis (Tautkaičių, Gavaltuvos, Sasnavos ir Puskelnių);
- Kazlų Rūdos miesto vietos veiklos grupė (toliau – Kazlų Rūdos VVG). Kazlų Rūdos VVG sudaro 6 nariai ir KRS taryba. Kazlų Rūdos VVG yra parengusi Kazlų Rūdos miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategiją. Pagrindinis Kazlų Rūdos VVG tikslas – pagerinti vietines įsidarbinimo galimybes ir didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant gyvenamosios vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Jaunimas (jaunas žmogus) – Lietuvos statistikos departamente jaunimo amžius apibrėžiamas nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).

2013–2019 m. laikotarpiu jaunimo skaičius mažėjo visose lyginamose savivaldybėse. KRS jaunimo skaičius sumažėjo 15,2 proc. ir mažėjo lėčiau nei šalyje (19,5 proc.), Marijampolės apskrityje (18,6 proc.) bei kitose lyginamose savivaldybėse (išskyrus Jonavos rajono savivaldybę).

2019 m. KRS jaunimo dalis sudarė 19,5 proc. visų gyventojų ir viršijo šalies (18,2 proc.), Marijampolės (18,8 proc.), Švenčionių rajono (18,0 proc.), Varėnos rajono (18,6 proc.) savivaldybių rodiklius.

3.4.6.4. pav. Jaunimo (14–29 m. amžiaus) dalis 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Organizacijos, dirbančios su jaunimu, skirstomos į jaunimo organizacijas⁵⁷ (toliau – JO), su jaunimu dirbančias organizacijas⁵⁸ bei neformalias jaunimo grupes⁵⁹.

Jaunimo politika⁶⁰ užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų. Įgyvendinant KRS jaunimo politiką, KRS jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoja savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

KRS veikia jaunimo reikalų taryba, kurią sudaro 12 narių. Jaunimo reikalų tarybos ilgalaikis tikslas yra užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą sprendžiant svarbius jaunimo klausimus.

KRS administracijoje įsteigta jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė, kurios funkcijos – rengti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoti savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdyti kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

KRS įkurta atvira jaunimo erdvė „Jėga“, tačiau šiuo metu ji neveikia, nes nėra darbuotojo, dirbančio su jaunimu.

KRS veikia 12 jaunimo organizacijų: KRS jaunimo organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“, Bagotosios jaunimo organizacija „Bigeris“, Antanavo jaunimo klubas „Draugai“, asociacija „Jaunoji Sūduva“, Plutiškių jaunųjų lyderių klubas, Jankų jaunimo klubas „Lašas“, jaunimo klubas „Largo“, Bebruliškės kaimo jaunimo grupė „Bebriukai“, Lietuvos skautijos Kazlų Rūdos Kazio Griniaus draugovė, Višakio Rūdos jaunimo

⁵⁷ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, jaunimo organizacija – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

⁵⁸ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, su jaunimu dirbanti organizacija – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

⁵⁹ Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, neformali jaunimo grupė – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektus, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrams, organizacijoms.

⁶⁰ Vadovaujantis <http://www.jrd.lt>, jaunimo politika – tai sistemų ir priemonių visuma, siekianti kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.

organizacija „Ažuolas“, jaunimo organizacija DARBAS (Kazlų Rūdos skyrius), Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga (Kazlų Rūdos skyrius).

KRS duomenimis, 2019 m. iš savivaldybės biudžeto jaunimo veikloms buvo skirta 2 120 Eur.

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ, BENDRUOMENIŲ IR JAUNIMO POLITIKOS APŽVALGA

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
NVO Nevyriausybinų organizacijų skaičius 2019 m.	5	28 (vidurkis)	6 (vidurkis)
 Kaimo bendruomeninių organizacijų skaičius, 2019 m.	18	-	35 (vidurkis)
 Jaunimo dalis 2019 m. (proc.)	19,5	18,2	19,8

3.4.7. VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA

Nusikaltimai. 2018 m. Kazlų Rūdos sav. buvo užregistruotos 162 nusikalstamos veikos⁶¹, ir tai buvo mažiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių. Kazlų Rūdos sav. nusikalstamumas 2018 m. siekė 6,0 proc. Marijampolės apskrities ir 0,3 proc. šalies rodiklio.

	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis	Kazlų Rūdos sav.	Marijampolės sav.	Jonavos r. sav.	Švenčionių r. sav.	Varenos r. sav.	Vilkaviškio r. sav.
	84 715	4 095	238	1 890	1 054	393	527	937
	-31,7%	-39,3%	-31,9%	-47,8%	-13,6%	-12,7%	-27,3%	-39,1%
	57 830	2 485	162	969	911	343	383	571

3.4.7.1. pav. Užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius (vnt.) bei jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

⁶¹ Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, *nusikalstama veika* – teisės pažeidimas; *veika*, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., bausmė, baudžiamoji ar auklėjamoji poveikio, priverčiamasis medicinos priemonės) (II ir III skyrius).

2013–2018 m. nusikalstamos veikos mažėjo visose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir Marijampolės apskrityje. 2018 m., palyginti su 2013 m., Kazlų Rūdos sav. rodiklis mažėjo sparčiau (39,3 proc.) nei šalyje (31,7 proc.), bet lėčiau nei apskrityje (39,3 proc.).

3.4.7.2. pav. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2018 m. (proc.) ir jų kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc. p.)

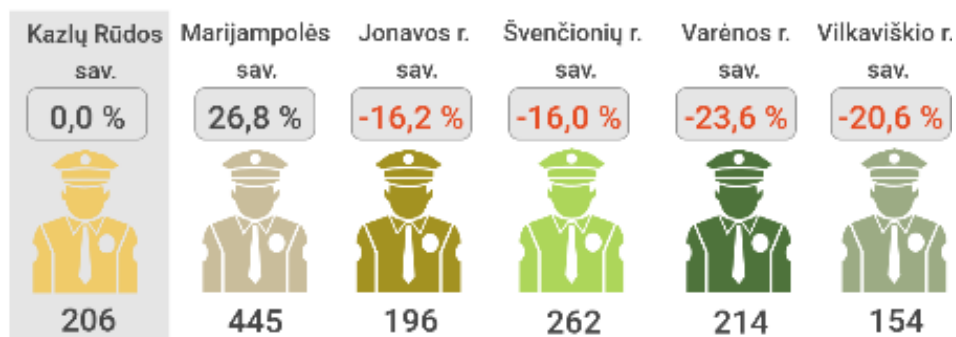
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Tarp visų nusikalstamų veikų Kazlų Rūdos sav. dominavo nusikaltimai – 97,0 proc., baudžiamieji nusižengimai sudarė 3,0 proc. Ši tendencija pastebima visose lyginamose teritorijose.

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis⁶² 2013–2018 m. šalyje sumažėjo 4,2 proc. punktais, kai tuo tarpu Marijampolės apskrityje gerėjo 6,9 proc. p. Kazlų Rūdos sav. ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2018 m. buvo didžiausia tarp lyginamų teritorijų (67,8 proc.).

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Kazlų Rūdos sav. dirbo 24 policijos pareigūnai (dviem asmenimis mažiau nei 2013 m.). Tai sudarė 6,0 proc. Marijampolės apskrities policijos pareigūnų skaičiaus.

2013–2018 m. laikotarpiu visose lyginamose teritorijose policijos pareigūnų skaičius mažėjo, išskyrus Marijampolės savivaldybę, kur policijos pareigūnų skaičius išaugo 17,5 proc. (36-iais policijos pareigūnais).

3.4.7.3. pav. Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų 2018 m. (asm.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Informatyvesnis rodiklis – policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų – rodo, kad išvertintų savivaldybių Kazlų Rūdos sav. rodiklis buvo vidutinis, tačiau atsiliekančio nuo apskrities ir šalies rodiklių. Nepaisant to, Kazlų Rūdos sav. policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų, išliko stabilus, kai tuo tarpu šalyje rodiklis mažėjo. Visose kitose lygintose savivaldybėse, išskyrus Marijampolės sav., pareigūnų skaičius taip pat mažėjo.

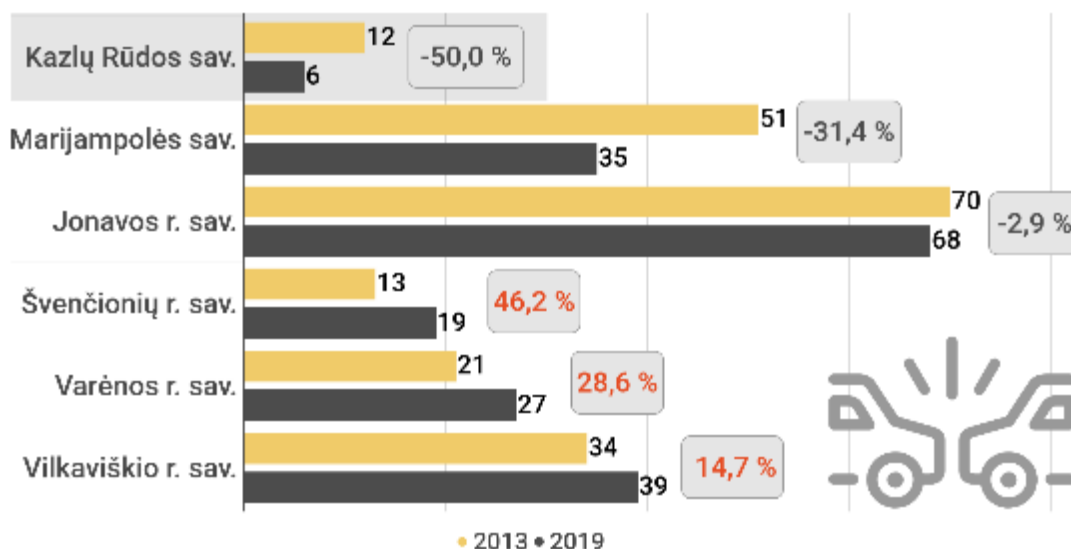
Šalyje įskaitinių kelių eismo įvykių⁶³ skaičius nuo 2013 m. iki 2018 m. sumažėjo 3,0 proc., o apskrityje – 9,4 proc. Kazlų Rūdos sav. tuo pačiu laikotarpiu eismo įvykių skaičius sumažėjo dvigubai ir viršijo visų lygintų savivaldybių 2013–2018 m. rodiklio dinamiką.

⁶² Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, ištirtų nusikalstamų veikų dalis – tai ištirtų ir atskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

⁶³ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, įskaitinis kelių eismo įvykis – įvykis kelyje, viešojoje arba privačiojoje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, kroviny, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

2018 m. Kazlų Rūdos sav. buvo užregistruota 6 įskaitiniai kelių eismo įvykiai, kurių metu buvo sužeisti 26 asmenys, žuvusiųjų nebuvo.

Įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius 2018 m. Kazlų Rūdos sav. buvo mažiausias tarp lygintų savivaldybių ir sudarė 4,8 proc. apskrities bei 0,2 proc. šalies rodiklio.

3.4.7.4. pav. Įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius (asm.) bei jų dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM duomenimis **gaisrų**⁶⁴ skaičius 2013–2019 m. išaugo visose lyginamose savivaldybėse. Šalyje ir apskrityje gaisrų skaičius didėjo atitinkamai 1,6 proc. ir 30,7 proc.

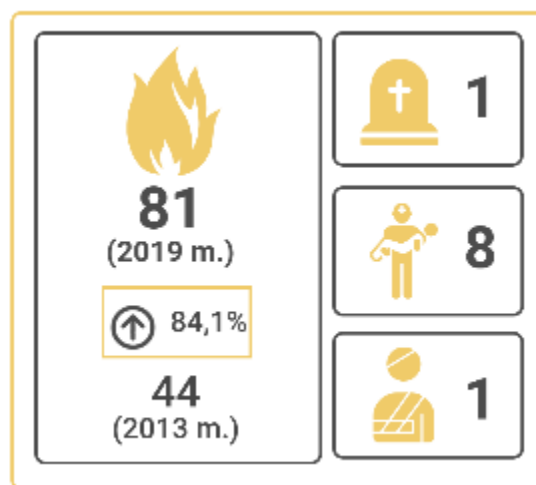
Iš viso 2019 m. Kazlų Rūdos sav. buvo užregistruotas 81 gaisras (84,1 proc. daugiau nei 2013 m.). Gaisruose 2019 m. Kazlų Rūdos sav. žuvo vienas žmogus.

Kazlų Rūdos savivaldybės priešgaisrinėje tarnyboje (toliau – Kazlų Rūdos PT) dirba 15 ugniagesių-gelbėtojų. Kazlų Rūdos PT nuo 2016 m. įkurta savanorių ugniagesių komanda, kurioje dirba 4 savanoriai prevencinėje veikloje ir 25 savanoriai ugniagesiai, kurie dalyvauja gaisrų gesinime.

Civilinė sauga. Kazlų Rūdos sav. veikia Ekstremalių situacijų komisija (toliau – Kazlų Rūdos ESK) ir Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras (toliau – Kazlų Rūdos ESOC). Gyventojams perspėti Kazlų Rūdos sav. yra įrengta:

- 1 įspėjamasis garsinis signalas;
- 7 įspėjamieji balsu skelbiami signalai.

Kazlų Rūdos sav. veikia 12 kolektyvinės apsaugos statinių (toliau – KAS).

3.4.7.5. pav. Gaisrų skaičius (vnt.), jų kitimo dinamika 2013 m. ir 2019 m. (proc.) bei gaisruose žuvusių, išgelbėtų ir sužeistų asmenų skaičius 2019 m. (asm.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM duomenimis

⁶⁴ Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, *gaisras* – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

3.4.7.6. pav. Lietuvos kariuomenės kariniai poligonai 2019 m.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos kariuomenės poligonų ir karinio mokymo teritorijų išplėtimo galimybių studiją

Karinis poligonas⁶⁵ – Krašto apsaugos ministerijai valdymo teise suteiktas žemės sklypas, kuriame įrengiama stacionarinė kovinio mokymo ir pratybų infrastruktūra, statomi gynybinės infrastruktūros objektai, vyksta kovinio šaudymo ir sunkiosios kovinės ginkluotės ir technikos naudojimo pratybos. Lietuvoje yra 6 kariniai poligonai, iš kurių Ruklos-Gaižiūnų poligonas Jonavos rajone ir Pabradės poligonas Švenčionių rajone.

Kazlų Rūdos sav. teritorijoje įrengtas brigados generolo Kazio Veverškio poligonas, kurio užduotis užtikrinti mokomųjų laukų ir šaudyklų paruošimą krašto apsaugos

karių koviniam rengimui. Poligone įrengta NATO standartus atitinkanti vienintelė Lietuvoje šaudykla „Oras – Žemė“, skirta šaudyti į antžeminius taikinius iš orlaivių. 2018 m. poligone dislokuotas sprogmenų neutralizavimo skyrius, kuris vykdo sprogmenų neutralizavimo darbus ne tik Lietuvos Respublikos teritorijoje, bet ir NATO vadovaujamos tarptautinėse organizacijose.

VIEŠOJO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS APIBENDRINIMAS

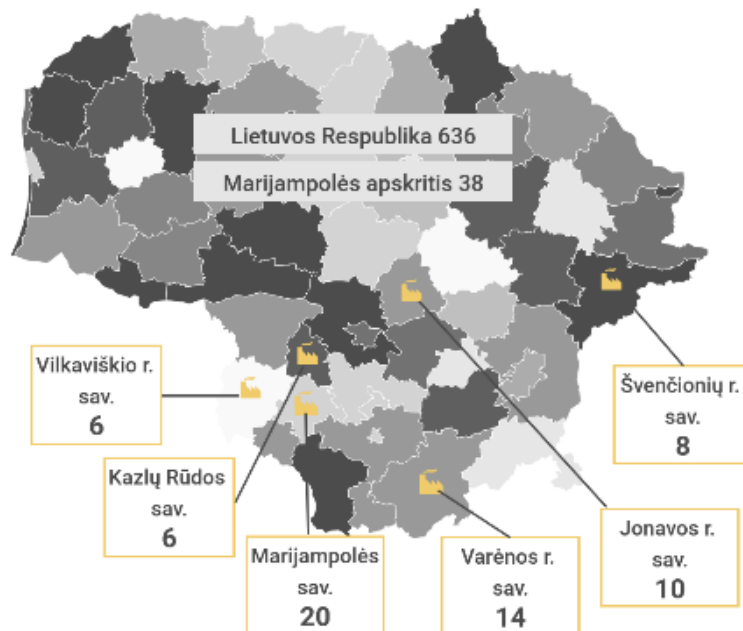
	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Užregistruotų nusikaltimų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	-31,9	-31,7	-39,3
 Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2018 m. (proc.)	67,8	52,4	60,2
 Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 000 gyventojų (asm.) 2018 m.	206	294	282
 (No text label for this row)	-50,0	-3,0	-9,4

⁶⁵ 2000 m. gegužės 12 d. LR nutarimas Nr.545 „Dėl Lietuvos kariuomenės karinių poligonų ir karinio mokymo teritorijų“.

Įskaitinių kelių eismo įvykių skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)			
 Žuvusiųjų kelių eismo įvykiuose skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)	0,0	-32,4	-83,3
 Gaisrų skaičiaus dinamika 2013–2019 m. (proc.)	84,1	1,6	30,7
 Karinis poligonas	1 „Oras – Žemė“	0,1 (6 Lietuvoje) (vidurkis)	0,2 (1 apskirtyje) (vidurkis)

3.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

3.5.1. APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

3.5.1.1. pav. Taršių įmonių skaičius 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

Aplinkos oro tarša. Lietuvos aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, 2018 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje veikė 6 taršios įmonės, kurios sudarė 0,9 proc. visų taršių šalies įmonių. 2014–2018 m. laikotarpiu (2013 m. duomenys pateikiami apskričių lygmeniu, todėl, siekiant turinio vientisumo, nelyginami) Kazlų Rūdos savivaldybėje taršių įmonių skaičius padidėjo 20,0 proc. ir viršijo šalies rodiklio augimo tempus (13,2 proc.), tačiau nusileido Marijampolės apskrities (35,7 proc.), Marijampolės (42,9 proc.), Varėnos rajono (2,3 kartus) savivaldybių rodiklių augimo tempams.

2013–2018 m. laikotarpiu Kazlų Rūdos savivaldybėje **stacionarių taršos šaltinių** ⁶⁶ išmetamų teršalų ⁶⁷ kiekis didėjo sparčiausiai iš visų lyginamų savivaldybių (44,7 proc.), kai šalyje (9,4 proc.) bei Marijampolės apskrityje (16,9 proc.) šio rodiklio

⁶⁶ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *stacionarus taršos šaltinis* – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. *Taršos šaltinis* – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁶⁷ Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *teršalai* – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

augimo tempai buvo lėtesni. Didelis išmetamų teršalų kiekis lemia ir KRS gyventojų sveikatos būklę (2018 m. KRS gyventojai dažniausiai sirgo kvėpavimo sistemos ligomis).

Informatyvesnis rodiklis yra **stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 gyventojui**, kuris KRS 2018 m. buvo (67,8 kg) – didesnis nei šalyje (23,6 kg) bei Marijampolės apskrityje (15,8 kg) ir kitose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Jonavos rajono savivaldybę, kur šis rodiklis buvo didžiausias (75,8 kg). Tai gali būti susiję su medienos pramonės įmonių vykdoma veikla savivaldybėje bei augančiais transporto srautais.

Šiuo metu oro aplinkos monitoringas savivaldybėje vykdomas tik Kazlų Rūdos miesto teritorijoje (pagal Kazlų Rūdos miesto aplinkos oro monitoringo 2016 – 2020 m. programą).

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, 2019 m. šalyje iš viso buvo 13 770 **potencialių taršos židinių**, KRS – 71. Šis rodiklis buvo vienas mažiausių, lyginant su kitomis savivaldybėmis. Potencialūs taršos židiniai pagal šaltinio tipus KRS pasiskirstė:

- gyvulininkystės objektai – 3;
- pramonės, energetikos, transporto ir paslaugų objektai – 49;
- teršiančių medžiagų kaupimo ir regeneravimo objektai – 14;
- užkrečiamųjų ligų židiniai – 1;
- kariniai objektai – 4.

Ypatingai didelį pavojų keliančių taršos židinių buvo 7, didelį pavojų – 31, kiti potencialūs taršos židiniai priskiriami kaip keliantys vidutinį ir nežymų pavojų.

3.5.1.3. pav. Potencialių taršos židinių skaičius 2019 m. (vnt.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos geologijos tarnybos duomenis

Pagal LR atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę **atliekų tvarkymo**⁶⁸ sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. KRS komunalinių atliekų tvarkymas yra Marijampolės regioninės atliekų tvarkymo sistemos dalis. Marijampolės regiono savivaldybės (Marijampolės, Kazlų Rūdos, Vilkaviškio rajono, Šakių rajono ir Kalvarijos) bendradarbiauja organizuodamos atliekų tvarkymo sistemą

⁶⁸ Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *atliekų tvarkymas* – atliekų prevencijos, apskaitos, deklaravimo, surinkimo, rūšiavimo, ženklinimo, gabenimo, saugojimo, naudojimo bei šalinimo veikla (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

ir kartu yra įsteigusios juridinį asmenį – komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratorių – UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centrą (toliau – Marijampolės AATC), kurio tikslai yra: diegti, administruoti, valdyti ir plėtoti Marijampolės regioninę atliekų tvarkymo sistemą, teikti viešąsias paslaugas atliekų naudojimo, perdirbimo ir tvarkymo srityse, administruoti vietinę rinkliavą. Marijampolės AATC nustatyti reikalavimai tvarkyti šias KRS teritorijoje susidarancias komunalines atliekas: biologiškai skaidžias (įskaitant žaliąsias) atliekas; pakuočių (įskaitant antrines žaliavas) atliekas; pavojingas buitines atliekas; elektros ir elektronines įrangos atliekas; didelių gabaritų atliekas; statybos ir griovimo atliekas; mišrias komunalines atliekas; gatvių, šaligatvių ir teritorijų valymo sąslavas; bešeimininkes atliekas.

Vadovaujantis Marijampolės AATC duomenimis, KRS yra 1 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė (M. Valančiaus g. 17a, Kazlų Rūda), 1 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė (Eglinčiškės k. 1, Kazlų Rūda).

Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą KRS teritorijoje reglamentuoja Kazlų Rūdos savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės⁶⁹ bei Kazlų Rūdos savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.⁷⁰

3.5.1.4. pav. Gyventojų ir ūkio subjektų dalis, kurie naudojami atliekų surinkimo paslauga, 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

savivaldybei (466,0 kg). Kitose lyginamose savivaldybėse, o taip pat šalyje ir apskrityje šis rodiklis buvo mažesnis. Analizuojamu laikotarpiu KRS surinktų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis 1 gyventojui, sumažėjo 1,4 proc. ir mažėjo lėčiau nei šalyje (8,4 proc.), Marijampolės (4,6 proc.) bei Jonavos rajono (2,5 proc.) savivaldybėse.

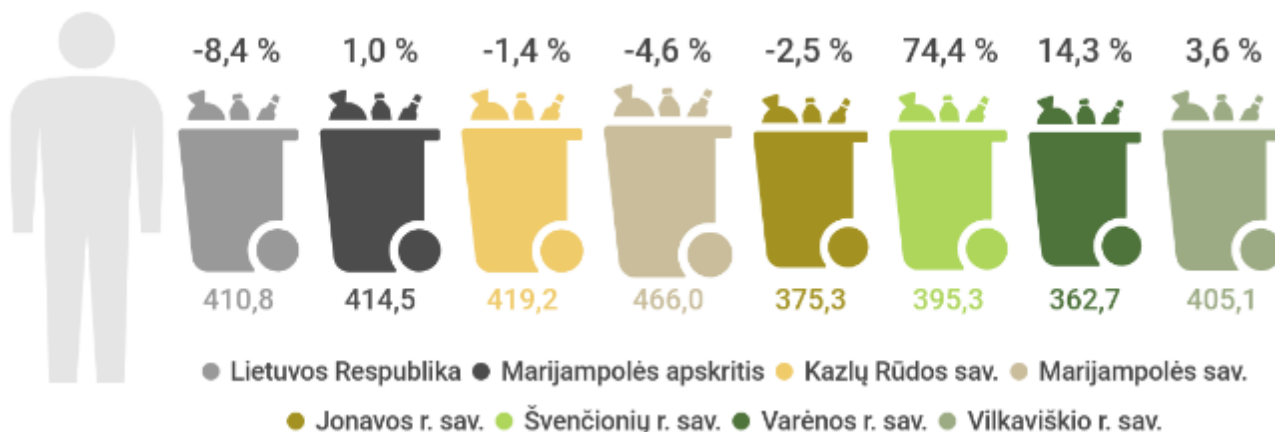
Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2018 m. KRS komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. gyventojų – tiek pat, kaip ir daugelyje lygintų savivaldybių, išskyrus Jonavos rajono (98,2 proc.) bei Varėnos rajono (98,6 proc.) savivaldybėse, kur šis rodiklis buvo šiek tiek mažesnis. Ūkio subjektai komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. visose lyginamose savivaldybėse.

2018 m. šalyje buvo surinkta 1 153 801,9 t komunalinių atliekų. KRS surinkta 4 931,6 t komunalinių atliekų – tai sudarė 0,4 proc. visų šalyje surinktų atliekų ir 8,4 proc. Marijampolės apskrityje surinktų atliekų. 2013–2018 m. laikotarpiu KRS surinktų atliekų kiekis sumažėjo 8,9 proc. ir mažėjo lėčiau nei šalyje (13,4 proc.), Marijampolės (12,4 proc.), Jonavos rajono (9,0 proc.) rajono savivaldybėse, tačiau šiek tiek sparčiau nei Marijampolės apskrityje (8,8 proc.), Vilkaviškio rajono savivaldybėje rodiklio mažėjimo tempas buvo toks pat kaip ir KRS.

Kitokią ir tikslesnę informaciją reprezentuoja surenkamas komunalinių atliekų kiekis, tenkantis 1 gyventojui. 2018 m. KRS šis rodiklis siekė 419,2 kg ir nusileido tik Marijampolės

⁶⁹ Patvirtintos KRS tarybos 2016 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. TS V(19)-2732.

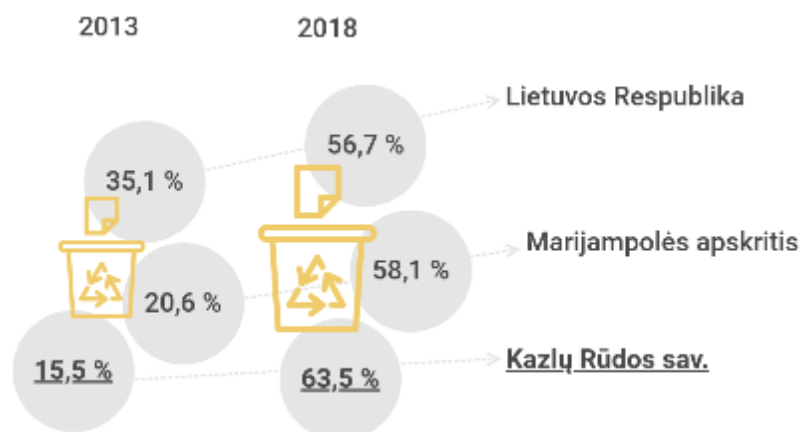
⁷⁰ Patvirtintas KRS tarybos 2014 m. spalio 22 d. sprendimu Nr. TS IV(40)-2228.

3.5.1.5. pav. Surinktų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis 1 gyventojui, 2018 m. (kg) bei jo kitimo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos aplinkos apsaugos duomenis

Surinktos komunalinės atliekos yra perdirbamos naujam jų panaudojimui arba yra pašalinamos. Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros informacija apie atliekų tvarkymą, 2018 m. KRS 63,5 proc. komunalinių atliekų buvo perdirbta/panaudota. Pagal šį rodiklį KRS viršijo šalies (56,7 proc.), Marijampolės apskrities (58,1 proc.) ir kitų lyginamų savivaldybių rodiklius, tačiau nusileido tik Jonavos rajono savivaldybei (71,1 proc.).

3.5.1.6. pav. Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Aplinkos apsaugos agentūros duomenis

2018 m. KRS veikiantys atliekų tvarkymo sistemos dalyviai:

- UAB „Ecoservice“ – atliekų surinkimo ir transportavimo operatorius;
- VŠĮ „Pakuočių tvarkymo organizacija, VŠĮ „Žalioji taškas“, VŠĮ „Gamtos ateitis“ – pakuočių atliekų rūšiuojamo surinkimo, vežimo bei paruošimo naudoti organizavimo paslaugos.

KRSA ir Marijampolės AATC (regioniniu mastu) vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų

tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą ir sistemos plėtros galimybes.

APLINKOS APSAUGOS IR ATLIEKŲ TVARKYMO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Taršių įmonių skaičius 2018 m. (vnt.)	6	11 (vidurkis)	8 (vidurkis)

 Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis, tenkantis 1 gyv. 2018 m. (kg)	67,8	23,6	15,8
 Potencialių taršos židinių skaičius 2018 m. (vnt.)	71	230 (vidurkis)	149 (vidurkis)
 Gyventojų ir ūkio subjektų, kurie naudojami atliekų surinkimo paslauga, dalis 2018 m. (proc.)	100/ 100	99,3/ 97,58	100/100
 Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis 2018 m. (proc.)	63,5	56,7	58,1

3.5.2. VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA

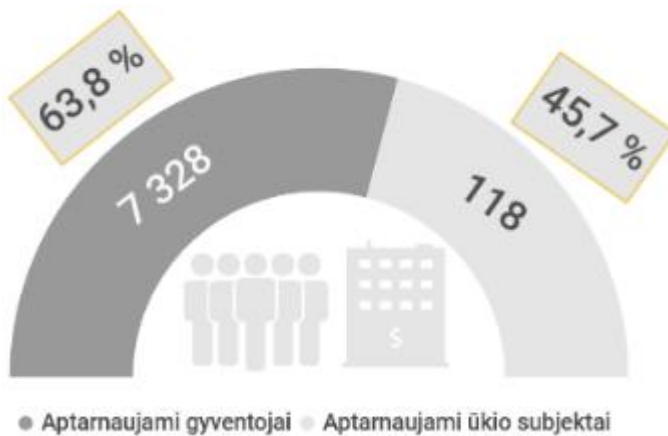
Geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą KRS reglamentuoja LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas⁷¹, kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Kazlų Rūdos savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą⁷² ir (arba) nuotekų tvarkymą⁷³ vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“.

⁷¹ Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X–764

⁷² Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, vandens tiekimas – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir parduoti abonentui (vartotojui). Vandens tiekimą vykdo vandens tiekėjas – juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę vykdyti geriamojo vandens tiekimą ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

⁷³ Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, nuotekų tvarkymas – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. Nuotekos – tai buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

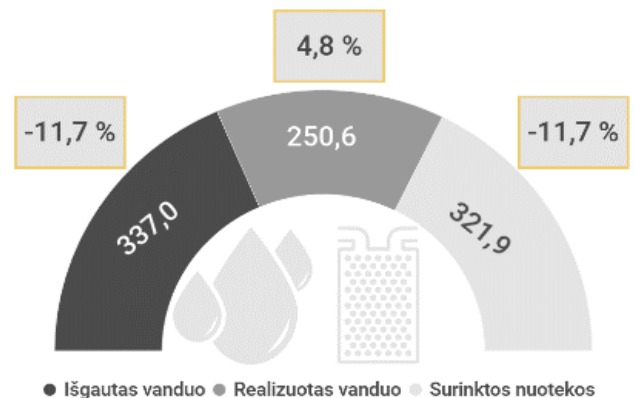

3.5.2.1. pav. Gyventojų ir ūkio subjektų, kurie naudojami UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ paslaugomis, skaičius 2019 m. (asm.) bei dalis (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ duomenis

komunalininkas“ duomenimis, 2019 m. KRS buvo išgauta 337,0 tūkst. kub. m. vandens, o realizuota – 250,6 tūkst. kub. m. vandens. Analizuojamu laikotarpiu vandens išgavimas sumažėjo 44,8 tūkst. kub. m. arba 11,7 proc., o realizuoto vandens kiekis padidėjo 11,5 tūkst. kub. m. arba 4,8 proc. 2019 m. KRS buvo surinkta 321,9 tūkst. kub. m. nuotekų, analizuojamu laikotarpiu surinktų nuotekų kiekis sumažėjo 11,7 proc.

Kazlų Rūdos miesto ir Ažuolų Būdos gyvenvietės valymo įrenginiuose nuotekos valomos mechaninio ir biologinio valymo grandyse, o Antanavo, Bebruliškės ir Plutiškių gyvenviečių valymo įrenginiuose įdiegtos biologinio valymo technologijos. Nuotekų kontrolė vykdoma pagal su Marijampolės regiono aplinkos apsaugos departamentu suderintą ūkio subjekto aplinkos

3.5.2.2. pav. Išgauto ir realizuoto vandens bei surinktų nuotekų kiekis 2019 m. (tūkst. kub. m.) bei jų kitimo dinamika 2013–2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ duomenis

	2013	2018
	4 644 36,5 %	4 763 40,5 %
	4 846 38,0 %	5 743 48,8 %

3.5.2.3. pav. Gyventojų, prisijungusių prie centralizuoto vandentiekio bei nuotekų tinklų, skaičius bei dalis 2013 m. ir 2018 m. (asm./proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ duomenis

monitoringo programą.

2018 m. KRS gyventojų, prisijungusių prie centralizuoto vandens tiekimo, skaičius siekė 4 763 (2013–2018 m. laikotarpiu padidėjo 2,6 proc.), o gyventojų, prisijungusių prie nuotekų tinklų – 5 743 (analizuojamu laikotarpiu padidėjo 18,5 proc.).

UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ kartu su KRS pastaruosius metus investavo į vandens tiekimo ir nuotekų tinklų infrastruktūros didinimą, paslaugų prieinamumą ir sistemos efektyvumą, siekiant užtikrinti aukštą paslaugų kokybę vartotojams, didinti vietos gyventojų pasitenkinimą

gyvenamąją aplinką. Investicijų projektų įgyvendinimo vykdymas planuojamas ir artimiausiais metais

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
Vartotojų dalis bendroje gyventojų struktūroje 2019 m. (proc.)	40,5 (VT) 48,8 (NT)	81,26 (VT) 73,67 (NT)	-

3.5.3. ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

Centralizuotas šilumos tiekimas. Valstybinės energetikos reguliavimo tarnybos (toliau – VERT) duomenimis Kazlų Rūdos sav. nuo 2018 m. balandžio mėn. centralizuotą šilumos tiekimą vykdo UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“.

2019 m. Kazlų Rūdos savivaldybėje buvo eksploatuojama 1 katilinė, kurios instaliuota bendra galia siekė 14,9 MW. Katilinėje veikia du 3 MW ir 5 MW biokuru kūrenami katilai (išgauta 9,6 MW bendros galios) ir 1,6 MW dūmų kondensacinis ekonomizeris (išgauta 5,3 MW bendros galios). Katilinėje naudojamas dyzelinis kuras ir biokuras.

VERT duomenimis 2019 m. laikotarpiu tiekiamos šilumos kaina svyravo nuo 8,45 iki 7,38 ct/kWh ir 2020 m. pradžia buvo didžiausia tarp lyginamų savivaldybių.

Daugiabučių atnaujinimas (modernizavimas). VšĮ Būsto energijos taupymo agentūros duomenimis, 2018 m. pabaigoje Kazlų Rūdos sav. buvo atnaujintas 1 daugiabutis gyvenamasis namas. Tai buvo mažiausias rodiklis tarp visų lyginamų savivaldybių. 2020 m. UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ duomenimis yra paruošti dar du daugiabučių namų atnaujinimo (modernizavimo) investicijų planai.

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Kazlų Rūdos savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Kazlų Rūdos savivaldybę **elektros energija**⁷⁴ tiekama iš bendros Lietuvoje elektros **energijos tiekimo sistemos**⁷⁵. Gatvių apšvietimo priežiūros darbus atlieka UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“.

ENERGETINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Atnaujintų daugiabučių namų skaičius 2018 m. (proc.)	1	3,7 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	4 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

3.5.4. TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

⁷⁴ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

⁷⁵ Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo* arba *energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

Gerai išplėtotą **kelių infrastruktūrą** yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į tris pagrindines kategorijas – oro, žemės ir vandens.

3.5.4.1. pav. Tarptautiniai transporto koridoriai Lietuvoje

Saltinis: sudaryta autorių pagal lt.wikipedia.org

Kazlų Rūdos savivaldybės teritoriją kerta du Europos transporto koridoriai: I Šiaurės-Pietų krypties koridorius Talinas-Ryga-Kaunas-Varšuva ir Rytų-Vakarų krypties IX koridoriaus atšaka IXD Kaunas-Kaliningradas.

Per Kazlų Rūdos sav. teritoriją eina **magistralinis kelias**⁷⁶ A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai, kuris yra tarptautinio greitkelio Via Baltica dalis ir I Europos koridoriaus atšaka.

Kazlų Rūdos savivaldybėje valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklą sudaro:

- 3 **krašto keliai**⁷⁷: KK136 Vinčai-Pilviškiai-Vilkaviškis, KK183 Ažuolų

Būda-Kazlų Rūda ir KK230 Mauručiai-Vinčai-Puskelniai.

- 14 **rajoninių kelių**⁷⁸: 1912 Rupiniai-Griškabūdis-Kudirkos Naumiestis, 2602 Kazlų Rūda-Višakio Rūda-Bliuviškiai, 2610 Kazlų Rūda-Pažerai, 2612 Višakio Rūda-Bagotoji-Antanavas, 2613 Kazlų Rūda-Bagotoji, 2617 Selema-Grigaliūnai, 2621 Smalinpetis-Bebruliškė, 2624 privažiuojamasis kelias prie Jūrės nuo kelio 230 Mauručiai-Vinčai-Puskelniai, 2630 Višakio Rūda-Kardokai-Agurkiškė, 2640 Karkliniai-Bagotoji, 3304 Balbieriškis-Jiestrakis-Plutiškės, 3816 Karčbūdė-Jankai-Baltrušiai, 3825 privažiuojamasis kelias prie Jankų nuo kelio Karčbūdė-Jankai-Baltrušiai ir 5121 Ramoniškiai-Antanavas.

Valstybės kelių priežiūros, tiesimo ir remonto darbus Kazlų Rūdos sav. vykdo VĮ „Marijampolės regiono keliai“.

Per Kazlų Rūdos sav. teritoriją taip pat eina dvi **geležinkelio atkarpos** Sankt Peterburgas (Rusija) – Varšuva (Lenkija) ir Vilnius-Karaliaučius (Rusija).

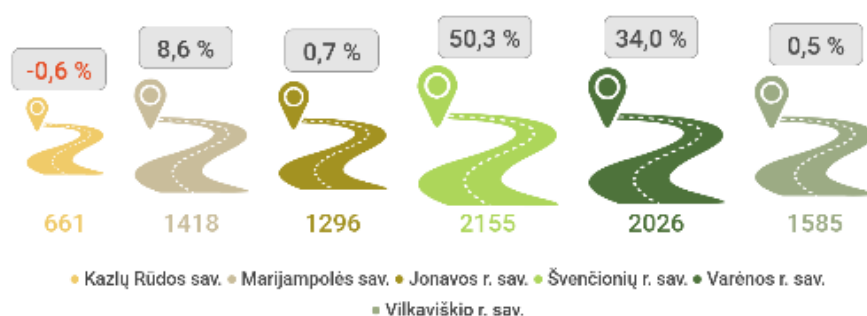
Kazlų Rūdos geležinkelio stotis įsikūrusi viename didžiausių ir svarbiausių geležinkelio mazgų Lietuvoje. Per parą Kazlų Rūdą kerta daugiau kaip 70 traukinių, jie pravažiuoja kas 20 minučių. Kasdien parduodama apie 300 bilietų. Per mėnesį stotis aptarnauja apie 30 000 žmonių.

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – **esama kelių dangą**. 2018 m. Kazlų Rūdos sav. automobilių kelių ilgis siekė 661 km ir buvo trumpiausias tarp lyginamų savivaldybių. Kazlų Rūdos sav. keliai sudarė 0,8 proc. šalies ir 11,3 proc. Marijampolės apskrities kelių ilgio. Bendras kelių ilgis Kazlų Rūdos sav. per šešerius metus šiek tiek sumažėjo 0,6 proc.

⁷⁶ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, magistraliniais keliais vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

⁷⁷ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, **krašto keliais** vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelių, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

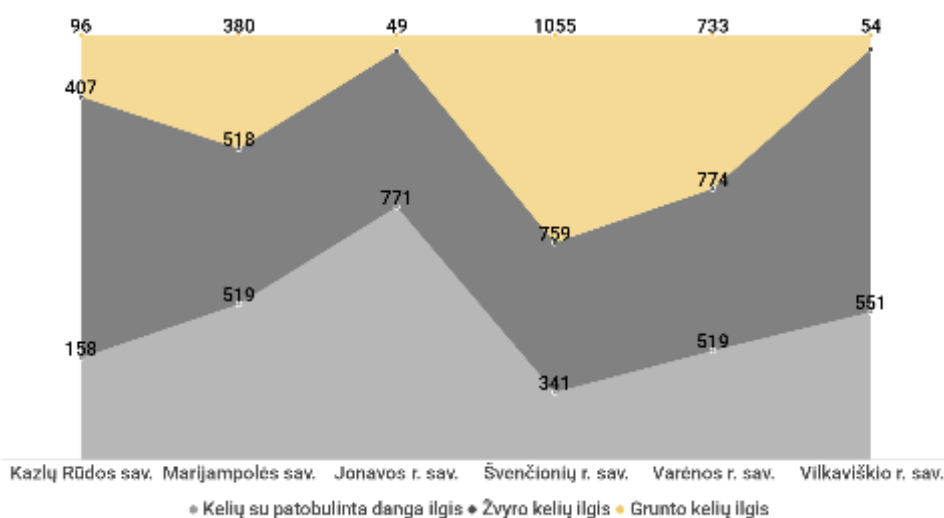
⁷⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, **rajoniniais keliais** vadinami keliai, jungiantys krašto kelių, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

3.5.4.2. pav. Kelių ilgis 2018 m. (km) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

(53,7 proc.) ir Marijampolės apskrityje (52,9 proc.). Palyginti su kitomis savivaldybėmis, didesnė žvyro kelių dalis buvo tik Vilkaviškio r. sav. (61,8 proc.). **Grunto keliai** Kazlų Rūdos sav. sudarė 14,5 proc. visų savivaldybės kelių ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo šalies ir Marijampolės apskrities rodiklių (atitinkamai 16,0 proc. ir 14,6 proc.). Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias susisiekimo infrastruktūros trūkumas Kazlų Rūdos savivaldybėje yra didelė žvyro kelių dalis.

3.5.4.3. pav. Kelių ilgis pagal kelio dangą 2018 m. (km)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Kazlų Rūdos sav. 2018 m. pabaigoje buvo registruotos 10 308 kelių **transporto priemonės**⁸¹, tai sudarė 11,4 proc. visų Marijampolės apskrityje ir 0,6 proc. visų šalyje registruotų transporto priemonių.

⁷⁹ Lietuvos automobilių kelių direkcija *kelių su patobulinta danga* skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.

⁸⁰ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.

⁸¹ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuoti stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeigės mašinos ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Palyginti su 2013 m., visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Kazlų Rūdos sav., kelių transporto priemonių skaičius sumažėjo. Tai įtakojo nuo 2014 m. visoje šalyje vykdoma griežtesnė politika nebenaudojamų, bet neišregistruotų automobilių atžvilgiu. Kazlų Rūdos sav. transporto priemonių padidėjo 9,0 proc. 2018 m., lyginant su 2013 m., transporto priemonių skaičius šalyje sumažėjo penktadaliu (20,4 proc.), apskrityje – beveik trečdaliu (28,3 proc.).

Didėjantis transporto priemonių skaičius rodo ne tik gerėjančią gyventojų ekonominę ir socialinę aplinką, tačiau ir priešingai, skelbia žinutę apie kylančią grėsmę saugesnei aplinkai, taupesniam ir atsakingesniam vartojimui.

2018 m. Kazlų Rūdos sav., kaip ir visoje Lietuvoje, didžiausią transporto priemonių dalį (91,0 proc.) sudarė lengvieji automobiliai⁸². Šalyje ir apskrityje lengvieji automobiliai sudarė didesnę procentinę dalį (atitinkamai 85,6 proc. ir 86,6 proc. visų transporto priemonių). Aukštas automobilizacijos lygis Kazlų Rūdos sav. rodo, kad gyventojai mažiau naudojami viešuoju transportu.

Kazlų Rūdos sav. 2018 m. krovininiai automobiliai⁸³ sudarė 3,5 proc., o motociklai⁸⁴ ir mopedai⁸⁵ – 1,8 proc. visų transporto priemonių. Tuo tarpu, šalyje krovininiai automobiliai sudarė didesnę dalį (5,4 proc.), kaip ir motociklai ir mopedai – apie 2,7 proc. visų transporto priemonių. Pagal 2020 m. Savivaldybių darnios energetikos plėtros pažangos vertinimą, KRS 1 000–iui gyventojų teko 0,088 elektromobilių. Šis rodiklis atsiliko nuo Marijampolės (0,148) ir Jonavos r. (0,121) savivaldybių (iš lygintų savivaldybių). Marijampolės apskrities rodiklis – 0,362 elektromobiliai 1 000–iui gyventojų.

2018 m. Kazlų Rūdos sav. 1 000–iui gyventojų tenkantis lengvųjų automobilių skaičius (456) buvo nei šalyje (439), bet didesnis nei apskrityje (488).

Lyginant su 2013 m., visose nagrinėjamose teritorijose 1 000–iui gyventojų tenkantis individualių lengvųjų automobilių kiekis sumažėjo. Kazlų Rūdos sav. 1 000–iui gyventojų tenkantis individualių lengvųjų automobilių skaičius sumažėjo 28,4 proc., kai šalyje mažėjimas siekė 21,9 proc., apskrityje – 27,9 proc.

3.5.4.4. pav. Kelių transporto priemonės pagal rūšį Kazlų Rūdos sav. 2018 m. (proc.)

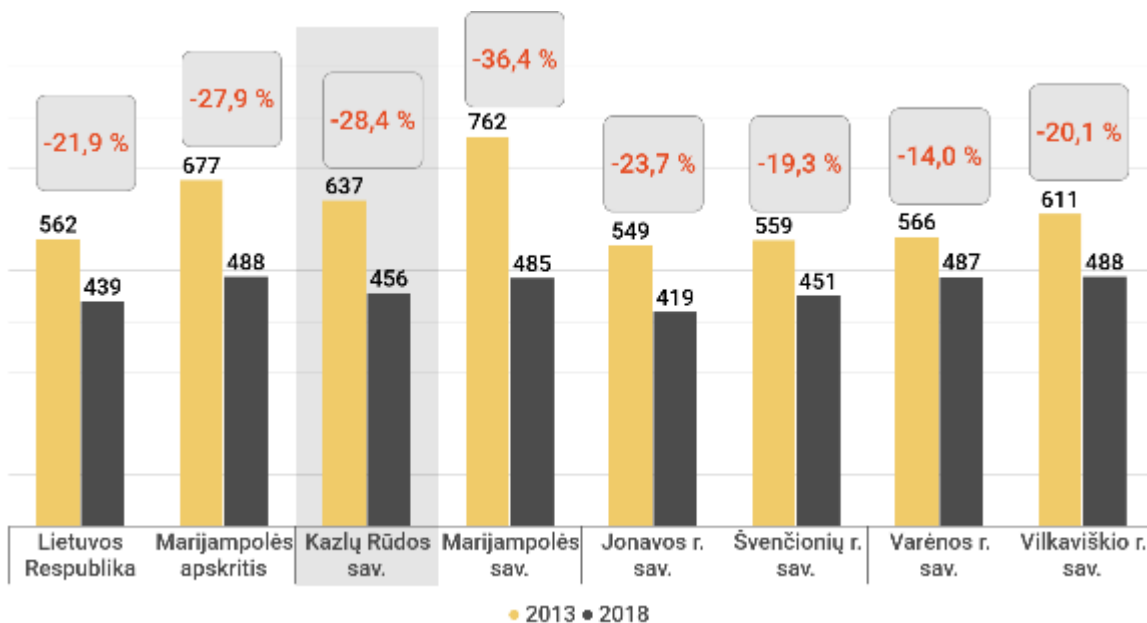
Šaltinis: Sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

⁸² Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *lengvasis automobilis* – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti. (2 straipsnis).

⁸³ Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *krovininis automobilis* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinius, vilkti priekabas ar puspriekabas. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais (2 straipsnis).

⁸⁴ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *motociklas* – dviratė motorinė transporto priemonė (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm³ ir (arba) didžiausias projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

⁸⁵ Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *mopedas* – dviratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui), ar triratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausias projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm³ (esant kibirkštinio (priverstinio) uždegimo varikliui), didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant kitokio tipo vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui).

3.5.4.5. pav. Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iai gyventojų (vnt.) bei rodiklio dinamika 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

Keleivių vežimo autobusais vietinio (priemiestinio), tarp miestinio susisiekimo kelių transporto maršrutais ir užsakomaisiais, specialiais reisais paslaugas Kazlų Rūdos sav. teikia UAB „Angelma“. Įmonės transporto priemonių parką sudarė 7 autobusai, kurių amžius siekė nuo 8 iki 28 metų.

2018 m. Kazlų Rūdos sav. duomenimis autobusais⁸⁶ buvo pervežta 53 136 keleivių. Į šį skaičių įskaičiuoti ir vežami mokiniai.

Kazlų Rūdos sav. teritorija yra Suvalkijos dviračių žiedo ir Marijampolės apskrities trasos, pristatančios Sūduvos kraštą, dalis. Tačiau dviračių takų infrastruktūra Kazlų Rūdos savivaldybėje yra neišplėtotą. Siekiant išvystyti bemotorių transporto priemonių infrastruktūrą Kazlų Rūdos sav. administracijos direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaita skelbia apie projekto „Pėsčiųjų ir dviračių takų rekonstrukcija ir plėtra“ įgyvendinimą, kurio metu buvo nutiestas 550 m ilgio pėsčiųjų ir dviračių takas maršrutu „Kazlų Rūda – naujosios miesto kapinės“. Šiuo projektu siekiama gerinti pėsčiųjų ir dviratinių susisiekimo sąlygas, taip prisidedant prie aplinkos taršos mažinimo.

TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Kelių su patobulinta danga dalis 2018 m. (proc.)	23,9	30,4	32,5
 Žvyro kelių dalis 2018 m. (proc.)	61,6	53,7	52,9

⁸⁶ Remiantis Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksu, *autobusas* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti žmonėms bei bagažui ir turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą (2 straipsnis)

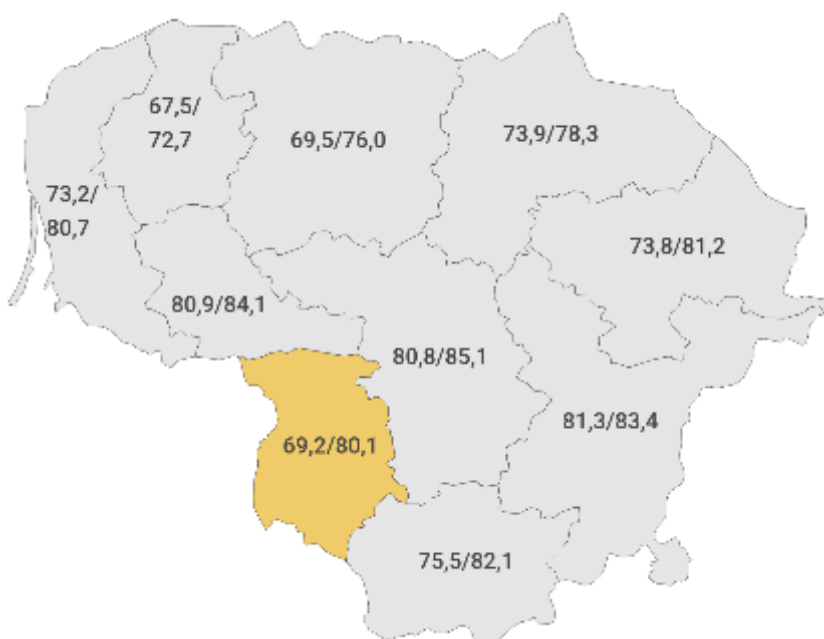
 Elektromobilių skaičius, tenkantis 1 000–iui gyv., 2020 m. (vnt.)	0,088	n/d	0,362
 Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000–iui gyventojų 2018 m. (vnt.)	456	439	488

3.5.5. TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Kazlų Rūdos sav., nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos kartos viešosios paslaugos, diegiami e. demokratijos⁸⁷ plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2013–2019 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 10,8 proc. p. ir 16,8 proc. p.).

Marijampolės apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per šešerius metus augo lėčiau (4,8 proc. p.) nei šalyje (10,8 proc. p.) ir 2019 m. sudarė 69,2 proc. Šis rodiklis 7,5 proc. p. atsiliko nuo šalies vidurkio ir taip pat kaip ir Šiaulių apskritis atsiliko nuo apskričių, turinčių didžiuosius miestus, rodiklių.

3.5.5.1. pav. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2019 m. (proc.)

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis

⁸⁷ Lietuvoje vieningo e. demokratijos apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu e. valdžia. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, e. valdžia yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškumą ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

Savo ruožtu, namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis Marijampolės apskrityje per šešerius metus išaugo 17,6 proc. Rodiklis čia augo sparčiau nei šalyje (16,8 proc. p.) ir kitose didžiuosius miestus turinčiose savivaldybėse, išskyrus Vilniaus apskritį.

Vadovaujantis KRSA duomenimis, 2019 m. įstaigoje buvo 91 kompiuterizuota darbo vieta. 2019 m. KRSA atnaujino 25 kompiuterizuotas darbo vietas, o 2013–2019 m. laikotarpiu kompiuterizuotų vietų atnaujinimas išaugo 32,0 proc.. KRSA taip pat skyrė dėmesį programinės įrangos atnaujinimui. 2019 m. KRSA atnaujino 1,5 karto daugiau programinės įrangos, palyginti su 2013 m. KRSA kuruoja ir administruoja vieną internetinę svetainę www.kazluruda.lt.

TECHNOLOGINĖS IR INFORMACINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kazlų Rūdos sav.	Lietuvos Respublika	Marijampolės apskritis
 Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis 2018 m. (proc.)	Nėra duomenų	76,7	69,2
 Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis 2018 m. (proc.)	Nėra duomenų	81,5	80,1

3.6. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Didžiausia vaikų dalis tarp lyginamų savivaldybių, didesnė nei šalyje ir apskrityje - Nuo 2017 m. sumažėjo iš savivaldybės išvykstančių (emigruojančių) asmenų skaičius - Didžiausias vidutinis darbo užmokestis tarp lyginamų savivaldybių ir didesnis nei apskrities vidurkis - Užimtumo lygis – didesnis nei apskrityje ir daugelyje lygintų savivaldybių 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažėjantis gyventojų skaičius - Neigiama ir auganti NGK - Didžiausias išvykusiųjų ir emigrantų skaičius tarp lyginamų teritorijų (didelė jų dalis – vidiniai migrantai) - Nedarbo lygis – aukščiausias tarp lyginamų teritorijų - Augantis demografinės senatvės koeficientas 	<ul style="list-style-type: none"> - Sąlygų mokytis, dirbti ir gyventi gerinimas, siekiant mažinti emigraciją ir išvykusiųjų skaičių - Darbo vietų kūrimas ir kūrimo skatinimas - Bendradarbiavimas su Kauno miesto aukštosiomis ir profesinėmis švietimo įstaigomis, siekiant „užsiauginti“ specialistus - Jaunų šeimų ir pensininkų iš didžiųjų miestų, aplink esančių savivaldybių pritraukimas į KRS - Lėto gyvenimo būdo savivaldybės koncepcija (mažesnis nusikalstamumas, patyčių fonas, švaresnė aplinka, mažesnės pragyvenimo išlaidos) - Iš didžiųjų miestų į Savivaldybę jaunų šeimų ir pensininkų pritraukimas, jiems reikalingos infrastruktūros ir paslaugų išpildymas 	<ul style="list-style-type: none"> - Demografinės senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų gavėjų skaičiaus augimui ateityje, tokios infrastruktūros poreikiui - Aukštas nedarbo lygis rodo ekonomikos lėtėjimą - Verslo poreikis atitinkančių žmogiškųjų išteklių nebuvimas (talentų „nutekėjimas“ į šalies sostinę, Kauną ar užsienį)

EKONOMIKA IR VERSLAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augančios materialinės investicijos - Tiesioginės užsienio ir materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, žymiai viršija apskrities vidurkius ir beveik visų lygintų savivaldybių rodiklius 	<ul style="list-style-type: none"> - Verslumo lygis atsilieka nuo šalies ir apskrities rodiklių - Savivaldybės vykdomuose viešuosiuose pirkimuose nedalyvauja vietinės įmonės, verslai - Vietinės vartojimo rinkos siaurėjimas, perkamosios galios ir poreikių mažėjimas 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensyvesnė parama SVV - Geografinė padėtis palanki transporto paslaugoms plėtoti, steigti logistikos įmones (centrus) - Tinkamas investicinio kapitalo panaudojimas bei ūkio vystymosi sparta gali įtakoti savivaldybės 	<ul style="list-style-type: none"> - Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies rodiklių ateityje gali lemti Savivaldybės ir šalies ekonominius skirtumus - Nepakankamas verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms gali stabdyti verslo plėtrą ir

<ul style="list-style-type: none"> - Viena dominuojančių ūkio subjektų veiklą – apdirbamoji gamyba - Veikia UAB „IKEA Industry Lietuva“, kitos stambios įmonės 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepakankama viešoji ir privačioji partnerystė - Laisvosios ekonominės zonos (LEZ), pramoninės ir gamybinės teritorijos trūkumas - SVV subjektams pritaikytos verslo vystymosi erdvės trūkumas 	<ul style="list-style-type: none"> - konkurencingumo augimą vietos bei tarptautiniu mastu - Alternatyvių veiklų kaimiškose teritorijose plėtojimas - Apdirbamosios gamybos sektoriaus plėtra - Palankios sąlygos su miškininkyste susijusiems verslams plėtoti - Aplinkos sukūrimas sudėtingesniai ir įdomesniai gamybiniam verslui - Medienos specializacijos plėtojimas (išskirtinumas, brangumas, paklausos kitų šalių rinkose turėjimas) 	<ul style="list-style-type: none"> - savivaldybės išsivystymo lygį ateityje
--	---	--	--

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis statybos įmonių skaičius - Sparčiausiai tarp lygintų savivaldybių augančios statybos darbų apimtys 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažėjantis baigtų statyti gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų skaičius - Mažesnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui 	<ul style="list-style-type: none"> - Augantis Kazlų Rūdos statybos įmonių skaičius ir statybos darbų apimčių augimas prisideda prie savivaldybės ekonominės plėtros stabilumo - Galimybė pritraukti gyventojus iš Kauno miesto ar rajono - Gyvenamosios aplinkos sudarymas ir pritaikymas kariams ir jų šeimoms 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažėjantis gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų poreikis ateityje dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo - Mažas gyvenamųjų namų statybos rodiklis rodo teritorijos nepatrauklumą gyventojams

TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Miškai tinkami pramoginei poilsinei rekreacijai ir turizmui plėtoti - Įsteigtas Turizmo ir verslo informavimo centras, atsakingas už 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepakankamas kultūros ir gamtos objektų įveiklinimas socialiniams, kultūrinims poreikiams - Savivaldybė neturi suformuoto vientiso 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensyvesnė informacijos apie Kazlų Rūdos sav. teritorijoje teikiamas turizmo paslaugas sklaida šalyje bei užsienyje, bendradarbiavimas ir jo 	<ul style="list-style-type: none"> - Geriau išvystyta kaimyninių savivaldybių turizmo ir kultūros paveldo strategija apsunkina Kazlų Rūdos savivaldybės krašto turizmo vystymą nuo pradinio taško

<p>vieningą turizmo strategijos formavimą</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unikalus karinis paveldas savivaldybės teritorijoje: karinis aerodromas, Brežnevo bunkeris, sovietų generolų vila bei kareivinės, partizanų bunkeris - Kazlų Rūda išsiskiria savo autentiška bei ramiu gyvenimo būdu, lyginant su didžiaisiais miestais: čia puikus kraštovaizdis, daug gamtos ramybės, unikalių amatų bei smulkiųjų verslininkų - Patogi geografinė padėtis turizmo plėtojimui - Vystomas kaimo turizmo sodybų tinklas - Covid–19 iš dalies teigiama įtaka turizmo sektoriui (nedidelės kaimo turizmo sodybos, nėra žmonių spūsčių) 	<p>įvaizdžio turizmo srityje, krašto sukūrimo legendos</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esama lankytinų vietų infrastruktūra prastos būklės, nusidėvėjusi, patogios privažiavimo infrastruktūros trūkumas - Integruotos komunikacijos stoka - Nepakanka patrauklių, išvaizdžių erdvių bažnytinėms ir civilinėms apeigoms organizuoti - TVIC veiklos nebuvimas 	<p>skatinimas su kaimyninėmis šalimis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kultūros ir gamtos paveldo objektų įveiklinimas turizmo paslaugų pasiūlos plėtrai - Galimybė kurti naujus, unikalius, tik šiam kraštui būdingus turizmo produktus, pasitelkiant lėto gyvenimo būdo strategiją - Miškų, kaip pagrindinio KRS rekreacinio išteklių, intensyvesnis panaudojimas turizmo paslaugoms ir infrastruktūros kūrimui - Palankios gamtinės, kultūrinės sąlygos plėtoti lėto gyvenimo būdo idėją, kuri paremta tvarumu, ekologiškumu ir vietos išteklių sutelktumu, pasitelkiant miško turizmą, penkis pojūčius ir kitas priemones, būdingas lėto gyvenimo būdo koncepcijai - Bendradarbiaujant su TVIC, vietos kultūros, švietimo įstaigomis, pasitelkti projektinę veiklą pritraukiant papildomą finansavimą iš valstybės ir ES biudžeto - Vienos didžiausių gamybos įmonių IKEA įtraukimas į vietos bendruomenės veiklą siūlant ekskursijas fabrike, gamybos procesų stebėjimą ir pan. - Turizmo ir kultūros kompleksinių paslaugų paketo sukūrimas, įtraukiant apgyvendinimo įstaigas, maitinimo įstaigas ir edukacines veiklas 	<p>- Valstybės politika gamtos apsaugos srityje gali ženkliai prisidėti prie miškų kirtimo</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Rail Baltica“ numatyti planai Kazlų Rūdoje (geležinkelio infrastruktūros plėtojimas) kels sunkumų vystant nišinio (lėtojo) turizmo koncepciją
--	---	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> - Bendradarbiauti kuriant turistinius maršrutus su kaimyninėmis savivaldybėmis pagal tematiką, pvz: partizaninė tematika, karinis paveldas ir kt. - Įsteigus Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centrą, turizmo tiekėjų plėtros galimybes - Žmonių pritraukimas į Savivaldybę ne vienkartiniam, o nišiam turizmui („reabilitacija“, atsitraukimas nuo išmaniųjų technologijų, pasitelkiant kulinarines edukacijas, amatų dirbtuves, bėmutorj transportą ir kt.)
--	---

ŠVIETIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Pensinio amžiaus mokytojų dalis mažesnė nei šalyje, apskrityje ir lyginamose savivaldybėse - Priešpensinio amžiaus (60–64 m.) mokytojų dalis mažesnė nei šalyje, apskrityje ir lyginamose savivaldybėse - Veikia Trečiojo amžiaus universitetas - Auga mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose, dalis – ji didesnė nei šalyje ir apskrityje - Augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius bei kuriama jiems palanki infrastruktūra BUM patalpose - Savivaldybėje yra netradicinio ugdymo pasiūla ir įvairovė (Elmos mokykla 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažiausias BUM mokinių skaičius vienoje klasėje - Jungtinių klasių problematika, dėl to neužtikrinama švietimo kokybė - Didėjanti mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis - Aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis (metodininkai ir ekspertai) mažesnė nei šalyje, apskrityje ir lyginamose savivaldybėse - Žemas VBE rodiklis - Neteikiamos profesinio ugdymo paslaugos - Pagalbos specialistų trūkumas ugdymo įstaigose 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunų kvalifikuotų pedagogų pritraukimas į savivaldybę - Švietimo įstaigų ugdymo aplinkos ir infrastruktūros kokybės gerinimas - Gerai besimokančių ir aukštus rezultatus pasiekusių mokinių skatinimas - Švietimo paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas - Švietimo įstaigų tinklo pertvarka 	<ul style="list-style-type: none"> - Lėšų poreikio augimas tuščioms mokymosi vietoms - Pedagogų darbo krūvio mažėjimas dėl mažėjančio mokinių skaičiaus - Lėšų trūkumas švietimo išteklių, ugdymo priemonių įsigijimui, ugdymo procesų modernizavimui - Mokinių vežimo problema, tolstant nuo labiausiai apgyvendintų teritorijų - Neaiški ir nuolat besikeičianti nacionalinė švietimo politika - Jaučiamas pavojus dėl pedagoginių darbuotojų mažėjimo, išvažiuojantys pedagogai

darželis, Kardokų
gamtos mokykla),
pritraukianti ugdytinius
ir iš gretimų
savivaldybių

KULTŪRA IR MENAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Auga Kazlų Rūdos KC renginių ir jų dalyvių, lankytojų skaičius - Meno mėgėjų kolektyvų bei dalyvių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, didesnis nei šalyje bei Marijampolės apskrityje ir daugelyje lygintų savivaldybių - Augantis virtualių KRS VB lankytojų skaičius ir jų dalis didesnė nei apskrities bei daugelio lygintų savivaldybių - Savivaldybėje skatinamas kultūros, sporto įstaigų veiklų mėcenavimas, taikant mokestines lengvatas mėcenatams - Aiškiai nustatytos bendros kultūros įstaigų, NVO, bendruomenių, jaunimo projektų teikimo ir vertinimo taisyklės, užtikrinama informacijos sklaida - Didėjantis pateikiamų kultūros projektų skaičius ir suteikto finansavimo dydis savivaldybės teritorijoje ir apskrityje - Aktyvus nevyriausybinų organizacijų dalyvavimas kultūriniame gyvenime 	<ul style="list-style-type: none"> - Nėra savivaldybės muziejaus (Miško muziejus veikia kaip VĮ Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos informacinis centras) - Prasta kultūros centro pastato būklė neužtikrina renginių kokybės bei tampa kliūtimi atvykti gastroliuojantiems kolektyvams - Nėra pasiūlos jaunimo užimtumui kultūros centro veikloje, trūksta veiklų įvairovės - Nepakankamai išvystytas bendradarbiavimas tarp kultūros įstaigų 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunų, motyvuotų kultūros ir meno darbuotojų pritraukimas - Kultūros infrastruktūros modernizavimas ir plėtra - Kultūros renginių ir kultūros paslaugų kokybės didinimas, profesionalaus meno sklaida - KRS VB dokumentų fondo bei veiklų įvairovės didinimas - Netrukus atsidadysiantis inovatyvus Amatų centras/muziejus padidins teikiamų paslaugų įvairovę ir įvairių amžiaus grupių įsitraukimą į kultūrines veiklas savivaldybėje per edukacijas, renginius, konferencijas, dirbtuves - Palanki valstybės politika siekiant apjungti neformalųjį švietimą ir kultūrą, skatinant kultūros paso veiklas savivaldybės teritorijoje - Mokymosi visą gyvenimą skatinimas, apjungiant bendrojo lavinimo įstaigas ir kultūros centrą, R. Žigaičio menų mokyklą bei kultūros srityje veikiančias NVO - Nuosekliai plėtojant ir įgyvendinant lėto gyvenimo būdo kultūros sektorius 	<ul style="list-style-type: none"> - Ateityje mažėsiantis gyventojų kultūrinis aktyvumas dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus - Dėl pasikeitusios valstybinės politikos neįgyvendinta kultūros centro rekonstrukcija - Geriau išvystyta profesionalaus, kokybiško meno ir kultūrinių renginių, šiuolaikinius poreikius atitinkančių meno mėgėjų kolektyvų pasiūla kaimyninėse savivaldybėse

	<p>idėjos plėtrą savivaldybėje, būtų užtikrinamas unikalumas ir patrauklumas kitų Lietuvos savivaldybių atžvilgiu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skatinti menininkų veiklos formų įvairovę, pritraukiant į kraštą žinomus savo srities profesionalus - Sudaryti galimybę kultūros sektoriaus darbuotojams nuolat kelti kvalifikaciją, įgyti naujų įgūdžių, siekiant atkurti kvalifikacijos tobulinimo kultūros sektoriuje sistemingumą, formuojant bendrus poreikius ir prioritetus
--	---

FIZINIS UGDYMAS IR SPORTAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Veikia Kazlų Rūdos sporto centras, viešosios sporto įstaigos, sporto klubai - Auga sporto organizacijų skaičius - Sparčiausiai iš visų lygintų savivaldybių ir sparčiau nei šalyje auga sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius - Didesnė nei šalyje sportuojančių moterų dalis - Auga sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepakankama sporto infrastruktūra šalies ir apskrities kontekste - Profesionalių sportininkų trūkumas - Sporto šakų įvairovės trūkumas - Vaikų fizinio pajėgumo problema 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunų, motyvuotų trenerių ir sporto specialistų pritraukimas į savivaldybę - Sporto infrastruktūros plėtra, jos kokybės ir prieinamumo gerinimas - Galimybė pritraukti verslo investicijas į sporto sektorių - Sporto šakų įvairovės plėtra 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažėjantis gyventojų ir vaikų fizinis aktyvumas bei mažėjanti motyvacija sportuoti - Sporto infrastruktūros stoka mažina gyventojų domėjimąsi sportu, mažina fizinį aktyvumą, neskatina profesionalių sportininkų rengimo

SOCIALINĖ APLINKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Mažėja socialinę riziką patiriančių šeimų ir vaikų skaičius jose - Mažas vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius, 	<ul style="list-style-type: none"> - Dalis socialinių paslaugų KRS nėra teikiamos (nėra teikiama laikino atokvėpio paslauga, paslaugos neįgaliesiems vaikams, nėra 	<ul style="list-style-type: none"> - Galimybė gauti reikiamas ir įvairiapuses socialines paslaugas kuo arčiau savo gyvenamosios vietos ar namuose 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepakankamas socialinių paslaugų prieinamumas skatins socialinės atskirties didėjimą ateityje

<p>tenkantis 1 000 gyventojų</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mažėja socialinių pašalpų gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų - Mažėja asmenų (šeimų), įrašytų į laukiančių paramos būstui išsinuomoti sąrašus, skaičius - Mažėja vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų - Mažėjančios išlaidos socialinėms pašalpoms, mažėjant socialinių paslaugų gavėjų skaičiui 	<p>psichiatrų ir psichoterapeutų)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Socialinių paslaugų teikėjų trūkumas, konkurencijos nebuvimas - Nėra savarankiškų gyvenimo namų, nėra šeimynų globojančių vaikus - Dėl itin mažo darbo užmokesčio pastebimas socialinių darbuotojų trūkumas bei jaunų socialinių specialistų trūkumas - Labai skurdi infrastruktūra neįgaliesiems - Per mažai išnaudojamas neįgaliųjų su specialiaisiais poreikiais įveiklinimo renginių potencialas 	<ul style="list-style-type: none"> - Savanorių, NVO, bendruomenių įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą. Bendruomeninio ir NVO socialinio verslo plėtra, paslaugų pardavimas - Tarpinstitucinio bendradarbiavimo plėtojimas - Gerai vykdomas perėjimas nuo institucinės prie bendruomeninės vaikų globos (didelis šeimų, globojančių vaikus skaičius) - Galimybė plėsti Kazlų Rūdos pagalbinės „Saulės“ mokyklos veiklą bei įsitvirtinti regione - Jaunų socialinių specialistų pritraukimas - Socialinių taksi paslaugų plėtojimas visoje savivaldybėje 	<ul style="list-style-type: none"> - KRS neturi galimybių sukurti pilną socialinių paslaugų paketą, todėl kyla grėsmė, kad tam tikras paslaugas teks pirkti iš kitų savivaldybių - Covid-19 neigiama įtaka socialinės paramos sektoriui (darbo netekę asmenys, socialinių išmokų poreikis)
--	--	---	--

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Auga slaugos ir palaikomojo gydymo lovų skaičius ir šių lovų dalis didesnė nei šalyje ir apskrityje - Nuo 2020 m. balandžio 1 d. įsteigiamas Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuras - Prisirašiusiųjų prie KRS pirminės sveikatos priežiūros centro įstaigų dalis didesnė nei gyventojų skaičius 	<ul style="list-style-type: none"> - Mažesnė nei šalyje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė - Mažas aktyvių gydytojų skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų, sveikatos srities specialistų (gydytojų ir slaugytojų) amžiaus vidurkis yra didesnis nei šalyje, didesnė dalis personalo yra priešpensinio arba pensinio amžiaus - Išvengiamo mirtingumo rodiklis blogesnis už šalies vidurkį - Netiksliai nustatomos mirties priežastys, dėl to yra iškreipiami apskrities mirtingumo priežasčių rodikliai - Neoptimalus sveikatos priežiūros įstaigų 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunų, kvalifikuotų sveikatos priežiūros specialistų pritraukimas į savivaldybę. Jaunų medicinos specialistų šeimų pritraukimas siūlant palankias būsto/gyvenimo sąlygas - Sveikatos priežiūros įstaigų aprūpinimas modernia, šiuolaikine medicinos technika bei įstaigų modernizavimas - Palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų plėtra - Gyventojų fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos skatinimas - Intensyvesnis visų amžiaus grupių gyventojų dalyvavimo sveikatos prevencinėse programose skatinimas 	<ul style="list-style-type: none"> - Žmogiškųjų išteklių ir infrastruktūros poreikis sveikatos apsaugai ateityje - Neaiški ir dažnai besikeičianti sveikatos priežiūros nacionalinė politika, sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, jų amžiaus vidurkio augimas - Covid-19 neigiama įtaka sveikatos sektoriui

<p>tinklas, neefektyvi PSPC medicinos punktų veikla</p> <ul style="list-style-type: none"> - NVO, veikiančių sveikatos paslaugų srityje, trūkumas - Sveikatos įstaigų paslaugų kokybės problema - Infrastruktūros ir darbo priemonių atnaujinimo poreikis sveikatos įstaigose 	<ul style="list-style-type: none"> - PSPC ir ligoninės perorganizavimas į vieną pilnavertę įstaigą - VSB veiklos plėtojimas, visuomenės sąmoningumo didinimas siekiant didinti tikėtiną gyvenimo trukmę - Trumpalaikės globos vykdymo licencijos gavimas ligoninei
--	---

NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Aktyviai veikiančios NVO, atstovaujančios kaimišką teritoriją. Kaimo NVO aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, pritraukiant lėšas kultūros puoselėjimui, viešosios infrastruktūros sutvarkymui bei socialinėms problemoms spręsti - Veikia VVG, atstovaujanti kaimiškąją KRS teritoriją - Auga jaunimo dalis bendroje gyventojų struktūroje bei ji didesnė nei šalyje - Įgyvendinama jaunimo politika 	<ul style="list-style-type: none"> - Jaunimo organizacijų ir jų aktyvumo trūkumas - JO ir NVO strategijos, politikos ir tradicijų trūkumas - Bendradarbiavimo tarp verslo, jaunimo ir viešojo sektoriaus trūkumas - Žmogiškųjų išteklių kompetencijos, kvalifikacijos trūkumas - Ribotas projektinių lėšų pritraukimas - Informacinės sklaidos apie jaunimo politiką trūkumas - Nėra atvirų ir uždarų jaunimo erdvių, nėra atskiro jaunimo centro - Nors KRS yra registruotos dvi VVG, atstovaujančios skirtingas teritorijas (miestą ir kaimą), iš jų veikia tik viena (kaimiškoji), o kita neįgyvendina vietos plėtros strategijos - Dėl jaunimo centro KRS nebuvimo prarandamos galimybės pretenduoti į projektinį finansavimą šioje srityje 	<ul style="list-style-type: none"> - NVO, jaunimo organizacijų, bendruomenių projektų vykdymas ir plėtra, savanoriškos veiklos skatinimas, mokymo bazės, skirtos pagalbai NVO rengiant projektines paraiškas, plėtra - Prie KRS ekonomikos plėtros prisidedantys VVG vykdomi projektai - Jaunimo verslumo bei užimtumo skatinimas - Jaunų asmenų pritraukimas į jaunimo organizacijas, su jaunimu dirbančias organizacijas bei neformalias jaunimo grupes - Jaunimo erdvių įrengimas, jų veiklų plėtra ir įtraukimas į projektines veiklas - Jaunimo centro įsteigimas 	<ul style="list-style-type: none"> - Sėkmingai įgyvendintų projektų stoka gali lemti jaunimo emigraciją, aktyvumo sumažėjimą - Informacinės sklaidos stoka apie jaunimui skirtas veiklas gali lemti jaunimo pasyvumą, mažėjantį jaunimo organizacijų skaičių, o kartu ir jaunimo organizacijų projektų skaičių

VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Mažėjantis užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius - Didesnė nei šalyje, apskrityje bei lyginamose savivaldybėse ištiriamų nusikalstamų veikų dalis - Sparčiausiai mažėjantis įskaitinių kelių eismo įvykių, neaugantis žuvusiųjų skaičius juose - Išlikęs stabilus policijos pareigūnų, tenkančių 100 000 gyventojų, rodiklis - Savivaldybėje įsteigtos ESK, ESOC, veikia KAS ir gyventojų perspėjimo sistemos 	<ul style="list-style-type: none"> - Augantis gaisrų skaičius - Dalis teritorijos aptarnaujama kaimyninių savivaldybių ugniagesių - Nekokybiškos vaizdo stebėjimo kameros (neefektyvios nusikaltimo padarymo atveju, nes neapima didelio ploto) - Nepakankamas viešųjų erdvių saugumo užtikrinimas - Karinių pratybų metu keliamas triukšmas 	<ul style="list-style-type: none"> - Piliетinių akcijų, prevencinių programų organizavimas ir vykdymas - Teisės pažeidimų prevencijos užtikrinimas - Saugios aplinkos formavimas, užtikrinant infrastruktūros plėtrą ir kūrimą - Savivaldybės patrauklumo didinimas naujakuriams - Bendruomenės savitarpio saugos ir bendradarbiavimo iniciatyvų skatinimas (saugi kaimynystė) - Ugniagesių savanorystės skatinimas - Vaizdo kamerų diegimas visoje Savivaldybėje - Finansinis skatinimas savanoriams 	<ul style="list-style-type: none"> - Priimami policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų perkelia į apskritis - Policija „nutolinta“ nuo gyventojų - Priešgaisrinės tarnybos struktūros atnaujinimo, infrastruktūros modernizavimo, savanorių veiklos skatinimo poreikis - Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas, per mažas vaikų bei jaunimo užimtumas

ŽĖMĖS ŪKIS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Auga bendrosios žemės ūkio produkcijos apimtys - Didžiausias iš lygintų savivaldybių, didesnis nei šalyje ir apskrityje medynų produktyvumas 	<ul style="list-style-type: none"> - Neišsilaiko smulkūs ūkiai ir jauni ūkininkai - Melioracijos sistemos, įrenginių problema - Melioracijos problemoms spręsti skiriamų lėšų ribotos panaudojimo galimybės - Nepakankamas finansavimas ūkininkams - Nepakankamos žemės ūkyje dirbančių asmenų žinios - Prasta pravažiuojamų kelių tarp žemių būklė (ypač esant prastoms oro sąlygoms) bei finansavimo trūkumas 	<ul style="list-style-type: none"> - Žemės ūkio produktų perdirbimo skatinimas, maisto pramonės plėtra - Kaimo kelių dangos atstatymo būklės gerinimas, stiprinimas ir atgaivinimas - Žemės ūkyje dirbančių asmenų technologinių žinių didinimas, siekiant sėkmingesnės veiklos žemės ūkio srityje - LR Aplinkos ministerijos lėšų skyrimas privatiems žemės sklypams, kurie siejasi su valstybinės žemės sklypais, invazinių augalų naikinimui, tvarkymui 	<ul style="list-style-type: none"> - Hidrometeorologinės sąlygos ir klimato kaitos problema prisideda prie mažėjančios bendrosios žemės ūkio produkcijos, ypač augalininkystės žemės ūkio šakoje - Nepakankamas ūkininkų dėmesys ekologiniam ūkininkavimui mažins jų konkurencingumą rinkoje - Sosnovskio barščių plitimas

tokiems atstatyti	keliams	<ul style="list-style-type: none"> - Kreipimasis į LR Vyriausybę, kitas atsakingas institucijas dėl tinkamų finansuoti melioracijos darbų aprašo pakeitimo - Finansavimo galimybių ieškojimas dėl buvusių kolūkinių pesticidų ir trąšų sandėlių vietose tyrimų atlikimo - Finansavimo galimybių ieškojimas juodligės židinio plitimui užkirsti - Viešinti su žemės ūkio sritimi susijusius projektus, jų metu atliekamus darbus - Privažiuojamųjų prie dirbamos žemės, sklypų kelių dangos stiprinimas arba atkūrimas gaunant paramą iš LR žemės ūkio ministerijos kuruojamų programų - Bendrų, pravažiuojamų, naudojamų kelių, kurie susiję su žemės naudmenų pasiekimu, stiprinimui, tvarkymui finansinės paramos skyrimas, ieškojimas
-------------------	---------	--

APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Visi gyventojai ir ūkio subjektai naudojami komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis - Veikia didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelė - Didesnė nei šalyje bei Marijampolės apskrityje perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis - Efektyvi nuolatinė oro kokybės stebėseną, taršių įmonių stebėseną 	<ul style="list-style-type: none"> - Didelis ir sparčiai augantis išmestų teršalų kiekis iš stacionarių taršos šaltinių - Įvairiais cheminiais junginiais užterštos teritorijos - Didesnis nei šalyje bei Marijampolės apskrityje surinktų komunalinių atliekų kiekis, tenkantis 1 gyventojui - Aplinkos oro monitoringas vykdomas tik Kazlų Rūdos mieste - Transporto keliama tarša (nuolat 	<ul style="list-style-type: none"> - Efektyvi taršių įmonių veiklos kontrolė ir stebėseną - Aplinkosauginio švietimo vykdymas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo, mažinimo ir gamtinės aplinkos tausojimo - Atliekų tvarkymo infrastruktūros gerinimas ir plėtra - Oro kokybės priemonių įvairovės stiprinimas - Siekimas, kad neliktų paprastų šiukšliadėžių mieste, viešose vietose atliekų šalinimas būtų su galimybe jas rūšiuoti 	<ul style="list-style-type: none"> - Ribotos galimybės numatyti ir šalinti žalingą aplinkos poveikį - Nepakankamas gyventojų sąmoningumas ir abejingumas rūšiuojant atliekas, tausojant gamtinę aplinką - Medienos pramonės įmonių tarši veikla

važiuojantys vilkikai mieste)	- Užterštos teritorijos, atliekomis	- Neatliekami buvusių pesticidų sandėlių vietose	- Apleisti pastatai, kurie traktuojami kaip bešeimininkiai, nes teisiškai nėra sutvarkyti	- Atliekų rūšiavimo vietų (aikštelių) priskyrimas konkrečioms daugiabučiams namams arba bendrijoms	- Vakarų, pietvakarių aplinkkelio būtinybė	- Kompostavimo priemonių plėtra	- Vaizdo kamerų išplėtimas (pamiškėse, kapinėse), siekiant aplinkos apsaugos stiprinimo
-------------------------------	-------------------------------------	--	---	--	--	---------------------------------	---

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra - Augant realizuoto vandens kiekiui mažėja vandens netektys - Vykdomas vandens tiekimo bei nuotekų kontrolės monitoringas - Auga centralizuoto vandens tiekimo bei buitinių nuotekų tvarkymo paslaugomis besinaudojančių gyventojų dalis 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedidelė gyventojų bei ūkio subjektų dalis naudojami centralizuoto vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis - Problematiška paviršinių lietaus nuotekų surinkimo sistema - Neinventorizuota paviršinių nuotekų surinkimo sistema 	<ul style="list-style-type: none"> - Centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų abonentų skaičiaus augimas ateityje dėl vykdomų infrastruktūrinių projektų - Gerėjanti vandens kokybė, mažesnė aplinkos tarša - Galimybė racionaliau naudoti vandens išteklius ir prisidėti prie aplinkos išsaugojimo - Savivaldybei, skatinant kitų institucijų dėmesį, pasiekti, kad ateityje kuo daugiau gyventojų būtų aprūpinti tiek geriamuoju vandeniu, tiek nuotekų šalinimo sistemomis individualiais įrenginiais - Paviršinių lietaus nuotekų sistemos plėtra Kazlų Rūdos savivaldybėje (parengiant galimybių studiją) - Gyventojų dalis prisijungusi prie centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų išaugtų iki 75% 	<ul style="list-style-type: none"> - Pasyvus gyventojų jungimasis prie centralizuotų VT ir NT tinklų, augantis atsilikimas nuo šalies rodiklių - Pasenusi centralizuoto vandentiekio vamzdynų sistema - Ribotos buitinių nuotekų surinkimo galimybės ateityje

(Kazlų Rūdos mieste iki 2026 m.)

- Gyventojų dalis prisijungusi prie centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų išaugtų iki 65% (Kazlų Rūdos gyvenvietėse, kurios jau turi centralizuotas vandentiekio ir nuotekų sistemas, iki 2026 m.)

ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Nauja, mažesnį anglies dvideginio kiekį išskirianti katilinė 	<ul style="list-style-type: none"> - Didžiausia šilumos energijos kaina, palyginti su kitomis savivaldybėmis - Pasyvus alternatyvios energetikos vystymas - Pasyvi daugiabučių gyvenamųjų namų modernizacija - Savivaldybės pavaldžių įstaigų ir organizacijų šilumos gamybos išteklių techniška pasenę - Neefektyvi apšvietimo tinklų sistema 	<ul style="list-style-type: none"> - Pastatų modernizavimas didinant energijos efektyvumą, šilumos tiekimo infrastruktūros atnaujinimas naudojant alternatyvius bei atsinaujinančius energijos šaltinius prisidės prie energijos taupymo - Konkurencingų sąlygų sudarymas šilumos energijos tiekėjams, siekiant sumažinti šilumos kainas - Siekiant efektyvesnės katilinės veiklos, karštas vanduo nebūtų ruošiamas centralizuotu būdu - Visas elektros suvartojimas viešiesiems poreikiams tenkinti, vystomas iš atsinaujinančių energetikos šaltinių (t. y. saulė, vėjas; iki 2030 m.) - Pasiiekti 1,5 MW instaliuotos galios saulės jėgainės arba kombinuoto vėjo pajėgumo (iki 2027 m.) - Savivaldybės pavaldžių įstaigų ir organizacijų šilumos gamybos išteklių atnaujinimas, pereinant prie atsinaujinančių išteklių 	<ul style="list-style-type: none"> - Nerenovuojamų ar nerenovotųjų gyvenamųjų namų nepatrauklumas naujakuriams - Pasyvus alternatyvios energetikos vystymas ilgainiui mažins konkurencingumą, sąlygos energijos išteklių kainų didėjimą

- panaudojimo bei automatizavimo
- Daugiabučių namų renovacija (per metus renovuoti po 3 daugiabučius namus, iki 2026 m.)
- Apšvietimo tinklų sistemos atnaujinimas su LED technologijomis
- Elektros kabelių tiesimas gyvenvietėse

TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Pakankamai išvystytas kelių tinklas - Per savivaldybės teritoriją eina du Europos kelių transporto koridoriai, magistralinis kelias, dvi geležinkelio atkarpos 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepakankamai išplėtoti bėgimo transporto priemonių infrastruktūra - Aukštas gyventojų automobilizacijos lygis - Savivaldybės kaimo kelių inventorizavimo problema - Rajoninių, krašto, vietinės reikšmės, servitutinių kelių infrastruktūros atnaujinimo poreikis - Pėsčiųjų, dviračių takų trūkumas - Prastėjanti gatvių, kelių ir kiemų būklė 	<ul style="list-style-type: none"> - Kelių infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra - Bėgimo infrastruktūros plėtojimas, siekiant mažinti automobilizavimą, taip užkertant kelią aplinkos taršai - Dviračių takų integracija į bendrą šalies ir apskrities dviračių sistemą, jungčių sukūrimas - Galimybė integruoti pažangias susisiekimo technologijas, išplėtoti bendrą su gretimomis savivaldybėmis viešojo transporto elektroninio bilieto sistemą - Greitas ir patogus susisiekimas su didžiais šalies miestais (Kaunu, Vilniumi) daro įtaką savivaldybės ekonominei plėtrai - Karinės infrastruktūros vystymas suteikia privalumų (tvarkomas susisiekimas) - Vietinės reikšmės ir servitutinių kelių tvarkymui finansavimo galimybių ieškojimas 	<ul style="list-style-type: none"> - Intensyvus kelių naudojimas, augantys priežiūros kaštai - Neužtikrinami gyventojų saugumo poreikiai dėl didelės žvyrkelių dalies - Ribotas alternatyvių transporto priemonių rinkimasis

TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA, VIEŠASIS VALDYMAS IR ADMINISTRAVIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Veikiančios informacinės sistemos: e-paslaugos, e-sprendimai - Vieninga savivaldybės ir pavaldžių įstaigų duomenų valdymo sistema - Nuotolinio komunikavimo priemonės - Jurgio Dovydaičio VB veikla IT srityje - Išplėtotas RAIN plačiajuostis internetas - Bendradarbiavimas su NVO, įtraukimas į sprendimų priėmimą - Teisės ir viešųjų pirkimų skyrius - Viešųjų pirkimų konsolidacija 	<ul style="list-style-type: none"> - Gyventojų IT raštingumas, įgūdžiai - Darbuotojų IT kompetencijos - Programinės įrangos licencijavimas - Administracijos specialistų išsidėstymas skirtinguose pastatuose - Poilsio patalpų darbuotojams nebuvimas - Ergonominių darbo priemonių nebuvimas - Nėra vieningos registracijos sistemos 	<ul style="list-style-type: none"> - IT saugumo politika - Rezervinis maitinimas Savivaldybės serveriams - Informatikos pedagogai - Darbo užmokesčio didėjimas - Naujų specialistų pritraukimas 	<ul style="list-style-type: none"> - Išplėtotas mobilus ryšio operatorių infrastruktūros tinklas - NVO projektų, skatinančių vaikų ir jaunimo IT raštingumą, finansavimas - Wi-Fi4 Eu - Išmaniosios savivaldybės projektas - Vieno langelio principas - Savivaldybės įmonių, įstaigų (komunalinis ūkis, sveikatos paslaugos, švietimas) pertvarka - Nuotolinio darbo tvarka - Nepilna darbo diena, nuotolinis darbas

SAVIVALDYBĖS ĮVAIZDIS IR VIEŠIEJI RYŠIAI

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> - Patrauklus atnaujintos svetainės dizainas ir funkcionalumas - Naujienlaiškio galimybė – aktuali informacija pasiekia gyventojus laiku - Informacijos skelbimas BNS - Video informacijos rengimas - Aktyvi savivaldybės vadovų komunikacija socialiniuose tinkluose - Visuomenės įtraukimas į sprendimų priėmimą - Atvira Kazlų Rūda - Įgyvendinami infrastruktūros projektai (parko tvarkymas, 	<ul style="list-style-type: none"> - Nėra vieningos viešųjų ryšių strategijos. - Silpna pavaldžių įstaigų komunikacija - Savivaldybė neturi sukūrusi savo prekės ženklą ir/ar šūkio, kurie didintų miesto žinomumą, sukurtų miesto identitetą, būtų atpažįstami ne tik Lietuvos, bet ir užsienio mastu (pvz.: Tauragė, Jonava, Kaunas) - Finansavimo trūkumas Savivaldybės išorinei komunikacijai - TVIC veiklos nevykdymas bei silpnas turizmo objektų žinomumas, 	<ul style="list-style-type: none"> - Neseniai įkurtas TVIC aktyviai vykdydamas veiklą didintų Savivaldybės žinomumą ir patrauklumą tiek gyventojams, tiek ir svečiams - Atnaujinta legenda apie Kazlų Rūdos įkūrėjus brolius Kazlus bei su jais susiję lankytni objektai prisidėtų prie bendro teigiamo savivaldybės įvaizdžio - Masinių renginių organizavimo grupės veikla - Naujai įrengtas Amatų centras (Atgimimo g. 5) didintų Kazlų Rūdos žinomumą Lietuvoje 	<ul style="list-style-type: none"> - Vykdomos pertvarkos (švietimas, sveikatos paslaugos, komunalinis ūkis) ne visuomet palieka teigiamą įspūdį visuomenėje - Aktyviau vykdoma greta esančių miestų komunikacija gali nustelbti Kazlų Rūdą (Šakiai, Marijampolė, Birštonas) - Pasaulinė COVID-19 krizė veikia ne tik ekonomiką, bet ir turizmą, kultūrą bei mažina Savivaldybių biudžetų surinkimus - Kazlų Rūdos verslininkai gali būti pasyvūs įvaizdžio kūrimo procese bei įsitraukime

<p>kraštovaizdžio projektas, tvenkinių pakrančių tvarkymas, kelių asfaltavimas)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Liudo Mikalausko žinomumas - Informacijos spausdinimas „Naujajame Gėlupyje“ - Šiemet pradėjęs veikti miesto reprezentacinis menų festivalis: R. Žigaičio menų festivalis - Atnaujintas tradicinės miesto šventės įvaizdis ir kviečiami žymiausi atlikėjai sutraukia tūkstančius lankytojų - Patogi geografinė padėtis bei susisiekimas traukiniais - Netradicinio ugdymo pasiūla didina savivaldybės teigiamą įvaizdį ir skatina keltis naujakurius (Valdorfo progimnazija, Kardokų gamtos mokykla) 	<p>įveiklinimas</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skurdi Savivaldybės reprezentacinė literatūra (lankstinukai, leidiniai, žemėlapiai, atvirukai, ekskursijų pasiūla) - Mažas publikacijų skaičius apie Kazlų Rūdą nacionalinėje žiniasklaidoje - Nėra galutinių produktų, iniciatyvų, ką būtų galima parodyti, ištransliuoti - Savivaldybės įvaizdį silpnina IKEA keliamo tarša, kvapas bei karinės infrastruktūros keliamas triukšmas - Menkai išnaudojamas Savivaldybės potencialas (miškingumas), silpnai įveikintas, maža su miškais susijusių paslaugų pasiūla 	<ul style="list-style-type: none"> - Savivaldybės teritorijoje esantis unikalus karinis paveldas (bunkeris, vila) gali būti įveikintas bei įtrauktas prie lankytinų objektų pasiūlos - Miesto pasirinkta lėto gyvenimo būdo (Slow City) filosofija darytų Kazlų Rūdą išskirtiniu miestu visoje Lietuvoje bei didintų žinomumą užsienyje - Kultūros centro rekonstrukcija prisidės prie teigiamo Savivaldybės įvaizdžio kūrimo per gastroliuojančius kolektyvus, platesnę paslaugų pasiūlą - Gerinti Savivaldybės įvaizdį pasitelkiant garsius krašto asmenis (Žigaitis, Grinius, Dovydaitis, Paltanavičius) - Karinės infrastruktūros vystymas suteikia privatumų (tvarkomas susisiekimas, didina žinomumą) - Kauno miegamas rajonas 	<ul style="list-style-type: none"> - Planuojami GGN - Planuojamas VLP projektas - Ekstremalių situacijų (Covid-19, gaisrai ir pan.) kylantis pavojus
--	---	--	---

4. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Pagrindiniame ir svarbiausiame ilgalaikiame strateginiame dokumente „Lietuva 2030“ išskiriamos trys esminės pažangos sritys: visuomenė, ekonomika ir valdymas. Kūrybingumą ugdančioje erdvėje užaugęs ir gyvenantis žmogus gebės kurti ir būti sumanios visuomenės dalis. Naudodamasi šios visuomenės kūrybinėmis galiomis, sumani ekonomika grindžiama žiniomis, verslumu ir atsakomybe, kurs aukštą pridėtinę vertę ir materialinį visuomenės pagrindą. Kokybinę visuomenės ir ekonomikos kaitą palengvins veiksmingas ir geros kokybės paslaugas užtikrinantis sumanus valdymas. Norint šiose srityse pasiekti pažangos ir garantuoti darnų šalies vystymąsi, būtina švari ir saugi aplinka bei integrali šių sričių tarpusavio sąveika. Kazlų Rūdos savivaldybė, siekdama sustiprinti savo konkurencinį bei teritorinį pranašumą ir atsižvelgdama į minėtos strategijos pagrindines gaires, dirbdama darbo grupėse, suformavo 2021–2027 metų strateginio plėtros plano viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius ir priemonių planą.

2012 metų rugpjūčio 29 dieną Kazlų Rūdos savivaldybės taryba, sprendimu Nr. TS IV(20)-1620, patvirtino Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 metų strateginį plėtros planą, kuriame buvo suformuota vizija: *Kazlų Rūdos savivaldybė 2020 m. – patraukli dirbti, gyventi ir ilsėtis savivaldybė*. Ši vizija suformuota 2013–2020 metams, vadinasi, jos galiojimas baigiasi.

2020 metų birželio 15 dienos Kazlų Rūdos savivaldybės mero potvarkiu Nr. MV-60 buvo sudarytos **Kazlų Rūdos savivaldybės strateginio plėtros plano 2021–2027 metams** rengimo 5 darbo grupės:

1. Ekonomikos, finansų ir verslo reikalų darbo grupė;
2. Švietimo, kultūros, sporto ir jaunimo reikalų darbo grupė;
3. Socialinių, sveikatos ir bendruomeninių reikalų darbo grupė;
4. Ūkio, turto, žemės ūkio, teisėsaugos ir aplinkosaugos reikalų darbo grupė;
5. Žmogiškųjų išteklių, IT technologijų ir Savivaldybės administracinių reikalų darbo grupė.

2020 metų birželio – spalio mėnesiais darbo grupėse bendradarbiaujant Kazlų Rūdos savivaldybės valdžios atstovams, Savivaldybės specialistams, Savivaldybės viešųjų įstaigų, verslo, bendruomeninių organizacijų atstovams, kitiems socialiniams–ekonominiams partneriams buvo suformuluoti trys nauji **Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų** variantai:

4.1. pav. Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų variantai

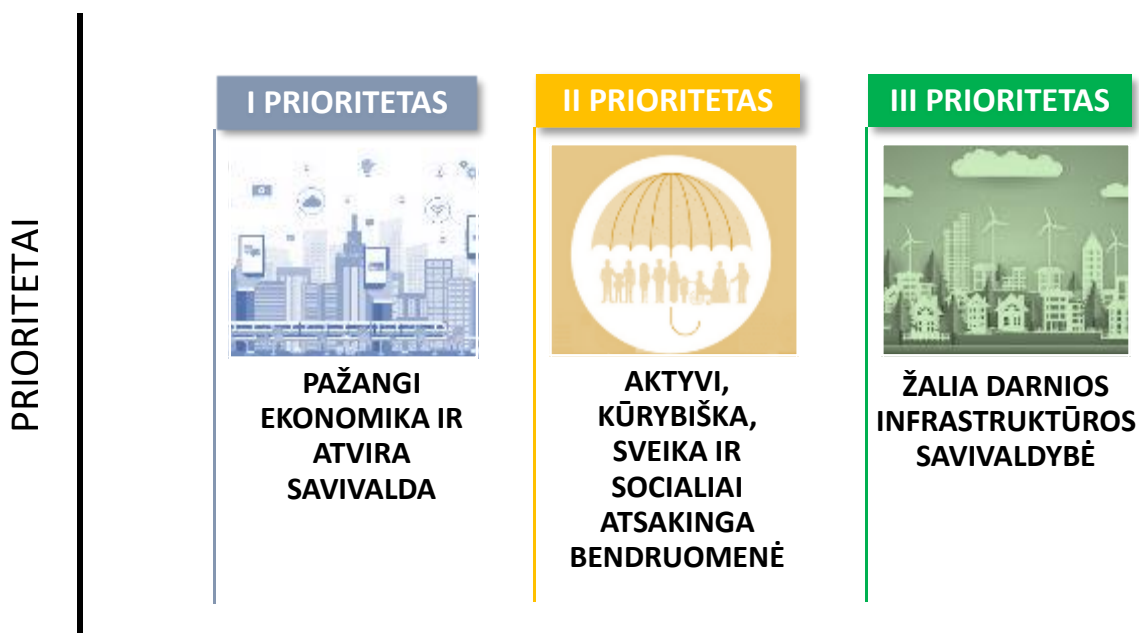
Šaltinis: sudaryta autorių

Tinkamiausias Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros vizijos iki 2027 metų variantas buvo išrinktas visų darbo grupių vadovų susitikimo metu. Kazlų Rūdos savivaldybės administracija siūlo šiuo vizijos variantu vadovautis iki 2027 metų:

*Kazlų Rūda –
moderni prabanga
būti gamtoje*

Įvertinus Kazlų Rūdos savivaldybės strateginę būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, nacionalinio, regioninio ir savivaldos lygmens strateginio planavimo dokumentų įtaką Kazlų Rūdos savivaldybės raidai ir ateities tendencijas, darbo grupėse buvo suformuoti 3 Kazlų Rūdos savivaldybės plėtros prioritetai (ilgalaikės strateginės kryptys), kurie apėmė patvirtintų darbo grupių sritis (pagal poreikį susitikimai buvo vykdomi ir jungtinėse darbo grupėse):

Įgyvendinant **Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano** prioritetus, bus siekiama pažangios ekonomikos ir atviros savivaldos, bus ugdoma aktyvi, kūrybiška, sveika ir socialiai atsakinga bendruomenė bei kuriama žalia darnios infrastruktūros savivaldybė. Kiekvieną suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai ir priemonės.

4.1. I PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė, parengta stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių matrica (SSGG), aktyvios diskusijos darbo grupėse – šių metodų pagalba buvo nustatytos pagrindinės Kazlų Rūdos savivaldybės spręstinos problemos. Atsižvelgiant į tai, kad I prioritetą apima ekonomikos, turizmo ir viešojo valdymo sektorius, buvo nustatytos problemos šiose srityse.

Nepakankamą ekonominės aplinkos patrauklumą Kazlų Rūdos savivaldybėje nulėmė vietinės vartojimo rinkos siaurėjimas, perkamosios galios ir poreikių mažėjimas, taip pat svarbūs faktoriai yra tai, kad Savivaldybės vykdomuose viešuosiuose pirkimuose dalyvauja labai maža dalis vietinių įmonių ir verslų, taip pat didžioji dalis verslo sukoncentruota žemą pridėtinę vertę kuriančiose veiklose, verslumo lygis žemesnis nei šalyje bei apskrityje, nepakankama viešoji ir privačioji partnerystė, trūksta SVV subjektams pritaikytos verslo vystymosi erdvės. Savivaldybėje taip pat labai jaučiamas laisvosios ekonominės zonos (LEZ), pramoninės ir gamybinės teritorijos trūkumas, tai trukdo ekonomikos konkurencingumui, naujų investicijų pritraukimui, naujų darbo vietų atsiradimui.

Kazlų Rūdos savivaldybėje turizmo srityje iškelta problema – ***silpnai išvystytas turizmo sektorius*** – susideda iš esamos lankytinų vietų infrastruktūros prastos būklės, nusidėvėjusios, patogios privažiavimo infrastruktūros trūkumo; išvaizdžių, patrauklių erdvių bažnytinėms ir civilinėms apieigoms organizuoti trūkumo; nepakankamo kultūros ir gamtos objektų įveiklinimo socialiniams, kultūriniais poreikiais; integruotos komunikacijos stokos. Savivaldybėje turizmo sektorius yra nekonkurencingas dėl nesuformuoto vientiso įvaizdžio turizmo srityje, veiklą nevykdantis turizmo ir verslo informacijos centras nepersideda prie Savivaldybės žinomumo gerinimo.

Nepaisant to, kad Savivaldybėje daug dėmesio skiriama informacinių technologijų kūrimui, atnaujinimui (internetinė svetainė, video informacijos rengimas ir kt.), vadovai aktyviai komunikuoja socialiniuose tinkluose, visuomenė yra įtraukiama į sprendimų priėmimą, tačiau vieningos viešųjų ryšių strategijos, prekės ženklo ar šūkio, kurie didintų Savivaldybės žinomumą, nebuvimas; finansavimo trūkumas Savivaldybės išorinei komunikacijai (skurdi Savivaldybės reprezentacinė literatūra: lankstinukai, leidiniai, atvirukai ir t.t.); mažas publikacijų skaičius apie Kazlų Rūdą nacionalinėje žiniasklaidoje lemia ***mažėjantį savivaldos patrauklumą, silpną įvaizdį***. Savivaldybės įvaizdį taip pat silpnina IKEA, karinės infrastruktūros keliama tarša, triukšmas; menkai išnaudojamas Savivaldybės potencialas (miškingumas); silpna pavaldžių įstaigų komunikacija; Savivaldybėje nėra galutinių produktų, iniciatyvų, ką būtų galima parodyti, ištransliuoti.

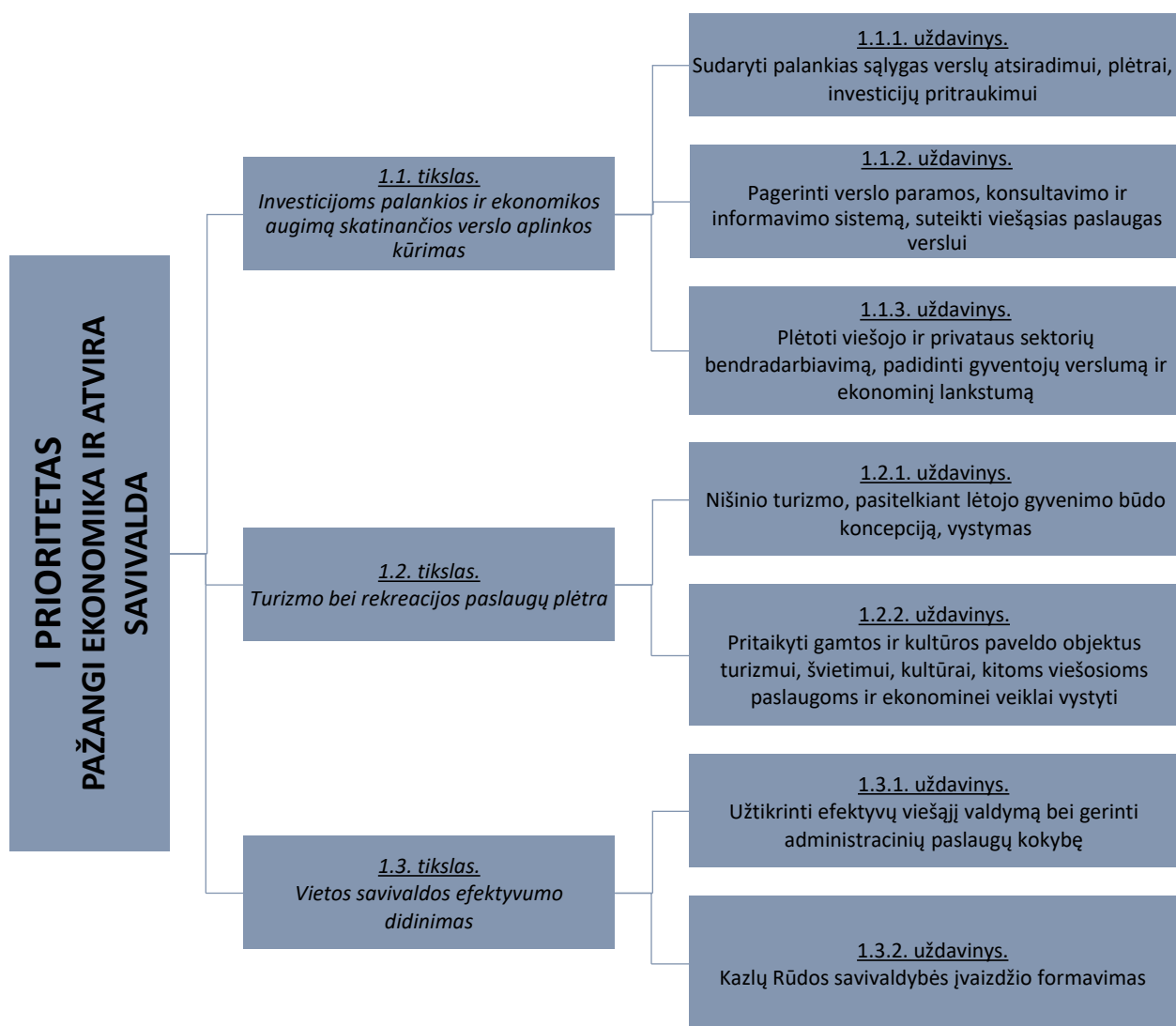
Siekiant pažangios ekonomikos ir atviros savivaldos, pirmiausia reikėtų pasirengti investicijų pritraukimo galimybių studiją ir (arba) planą. Kazlų Rūdos savivaldybė turėtų taikyti mokesčių lengvatas ir kitas finansines skatinimo priemones verslui už įdedamą indėlį į infrastruktūrą, nevyriausybinį sektorių, sukurti verslo informacinę sistemą bei teikti betarpiškas konsultacijas, informacijos teikimo paslaugas, skatinti profesinio ugdymo, verslo ir savivaldos bendradarbiavimą, skatinti ir įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės projektus. Siekiant ekonominio proveržio, Kazlų Rūdos savivaldybei reikėtų esamas ar apleistas buvusias pramonės teritorijas pritaikyti verslo veiklai, ieškoti galimybių laisvosios ekonominės zonos (LEZ), pramoninės ar gamybinės teritorijos įsigijimui, kurti arba plėsti verslo inkubatorių, verslo centrų paslaugas, skatinti valstybinės žemės panaudojimą.

Siekiant plėtoti turizmo srityje, pirmiausiai reikėtų pasirengti Kazlų Rūdos savivaldybės turizmo strategiją, sukurti turizmo ir kultūros kompleksinių paslaugų paketą (apgyvendinimo, maitinimo įstaigos, edukacinės veiklos). Vystant turizmo veiklas, reikėtų plėtoti aktyvaus poilsio, vandens, pažintinio ir kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą; kurti unikalius, naujus nišinio turizmo produktus, pasitelkiant lėto gyvenimo būdo koncepciją („slow city“); kurti tematinius turistinius maršrutus su kaimyninėmis savivaldybėmis, bendradarbiaujant su kariuomene, LR krašto apsaugos ministerija vystyti karinį turizmą. Kazlų Rūdos savivaldybėje taip pat svarbu sutvarkyti ir pritaikyti kultūros bei gamtos paveldo objektus turizmui, kultūrai, švietimui (edukacinėms programoms), kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti.

Siekiant atviros ir efektyvios savivaldos Kazlų Rūdos savivaldybėje reikėtų vykdyti Savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų, Savivaldybės įstaigų darbuotojų ir vadovų mokymus, stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, gerinti informacinių technologijų bazę, diegti įvairias programas, nuotolinio darbo sistemas, atnaujinti Savivaldybės ir įstaigų interneto tinklalapius, gerinti teikiamas elektronines paslaugas, siekti lygių teisių įgyvendinimo, korupcijos mažinimo, administracinės naštos mažinimo, vykdyti

teritorinį, finansinį bei strateginį planavimą. Prie efektyvaus viešojo valdymo prisidėtų kokybiško interneto tinklo plėtra, informacijos pateikimo elektroniniais kanalais didinimas, naudojant socialinius tinklus, tiesiogines transliacijas, vieno langeliu principu teikiamų viešųjų paslaugų sukūrimas, ekstremalių situacijų (Covid–19, gaisrai ir pan.) valdymas ir pan. Formuojant Kazlų Rūdos savivaldybės įvaizdį, pirmiausia reikėtų pasirengti įvaizdžio formavimo, vieningą viešųjų ryšių strategiją, vėliau taikyti integruotas komunikacijos priemones, populiarinti, pristatyti ir įgyvendinti Savivaldybės pasirinktos lėto gyvenimo būdo koncepciją, skatinti naujakurystę.

Tam, kad minėtų problemų poveikis mažėtų ir būtų įgyvendintas I prioritetas, buvo suformuoti I prioriteto tikslai (3), jų įgyvendinimui 7 uždaviniai ir parengtas priemonių planas (3 priedas).

4.2. II PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė, parengta stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių matrica (SSGG), aktyvios diskusijos darbo grupėse – šių metodų pagalba buvo nustatytos pagrindinės Kazlų Rūdos savivaldybės sprendžiamos problemos. Atsižvelgiant į tai, kad II prioritetas apima švietimo, kultūros, socialinės aplinkos, sveikatos, sporto ir nevyriausybinį organizacijų sektorius, buvo nustatytos problemos šiose srityse.

Švietimo aplinkos netolygumas Kazlų Rūdos savivaldybėje nulėmė švietimo pagalbos specialistų trūkumas, mažėjantis bendrojo ugdymo mokyklose mokinių skaičius, didėjantis mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, dalis; jungtinių klasių problematika, dėl to neužtikrinama švietimo kokybė; žemas VBE rodiklis. Kazlų Rūdos savivaldybėje neteikiamos profesinio ugdymo paslaugos – svarbus veiksmingos užimtumo ir socialinės politikos elementas, kurio pagrindu galėtų gerėti įmonių veiklos rezultatai, didėti konkurencingumas, todėl asmenys negali įgyti kvalifikacijos, tobulinti kompetencijas; taip pat Savivaldybėje jaučiamas pavojus dėl pedagoginių darbuotojų mažėjimo, išvažiuojančių pedagogų, trūksta lėšų švietimo įstaigų infrastruktūros atnaujinimui.

Kazlų Rūdos savivaldybėje kultūros srityje suformuota problema – **kultūros sektoriaus produktų įvairovės bei infrastruktūros trūkumas** – apima naujų, patrauklių, šiuolaikinius poreikius atitinkančius kultūros produktų, veiklų, profesionalaus meno renginių trūkumą; taip pat nepatraukli kultūros įstaigų virtuali aplinka, kuri kenkia įstaigų įvaizdžiui, vartotojas nesusidomi įstaigos teikiamomis paslaugomis. Savivaldybėje nėra muziejaus (veikia tik VĮ Valstybinių miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys informacinis centras (miško muziejus)); pastebima nusidėvėjusi ir prastos būklės kultūros įstaigų infrastruktūra; jaučiamas nepakankamai išvystytas bendradarbiavimas tarp kultūros įstaigų.

Socialinės aplinkos kokybės ir atskirų socialinių grupių integracijos trūkumas – dar viena problema nustatyta Kazlų Rūdos savivaldybėje analizuojant socialinės aplinkos sritį. Tai nulėmė socialinių paslaugų teikėjų trūkumas, konkurencijos nebuvimas; nėra teikiama dalis socialinių paslaugų (laikino atokvėpio paslauga, paslaugos neįgaliesiems vaikams, nėra psichiatrų ir psichoterapeutų); pastebima skurdi infrastruktūra neįgaliesiems; neabejotina Covid-19 neigiama įtaka socialinės paramos sektoriui (darbo netekę asmenys, didesnis socialinių išmokų poreikis); žmoniškųjų išteklių nepakankamas motyvavimas finansinėmis priemonėmis. Socialinės aplinkos netolygumus nulėmė ir savarankiškų gyvenimo namų bei šeimynų globojančių vaikus nebuvimas; per mažai išnaudojamas neįgalųjų su specialiaisiais poreikiais įveiklinimo renginių potencialas.

Nepakankamą sveikatos sektoriaus veiklos kokybę Kazlų Rūdos savivaldybėje lėmė mažas aktyvių gydytojų skaičius (10 000 gyv.), sveikatos srities specialistų vyresnis amžius, neoptimalus sveikatos priežiūros įstaigų tinklas, neefektyvi PSPC medicinos punktų veikla, sveikatos įstaigų nepakankama paslaugų kokybė, infrastruktūros ir darbo priemonių atnaujinimo poreikis. Prie jau minėtų faktorių prisideda ir NVO, veikiančių sveikatos paslaugų srityje, trūkumas; Covid-19 neigiama įtaka sveikatos sektoriui.

Sportas ir aktyvus laisvalaikis yra svarbi žmogaus gyvenimo veiklos dalis, kuris taip pat prisideda prie žmogaus fizinės ir dvasinės būklės gerėjimo. Kazlų Rūdos savivaldybėje pastebimas išaugęs sporto organizacijų, sportuojančiųjų skaičius bei sporto varžybų, sporto visiems renginių, stovyklų skaičius. Nepaisant šių stiprybių, Kazlų Rūdos savivaldybėje **sudarytos nepakankamos sąlygos sportuoti**. Tai lėmė kokybiškos sporto infrastruktūros stoka, sporto infrastruktūros atnaujinimo poreikis, profesionalaus sporto ugdymo ir plėtojimo trūkumas, bendruomeninės sporto infrastruktūros trūkumas, sporto šakų įvairovės trūkumas bei pastebima vaikų fizinio pajėgumo problematika.

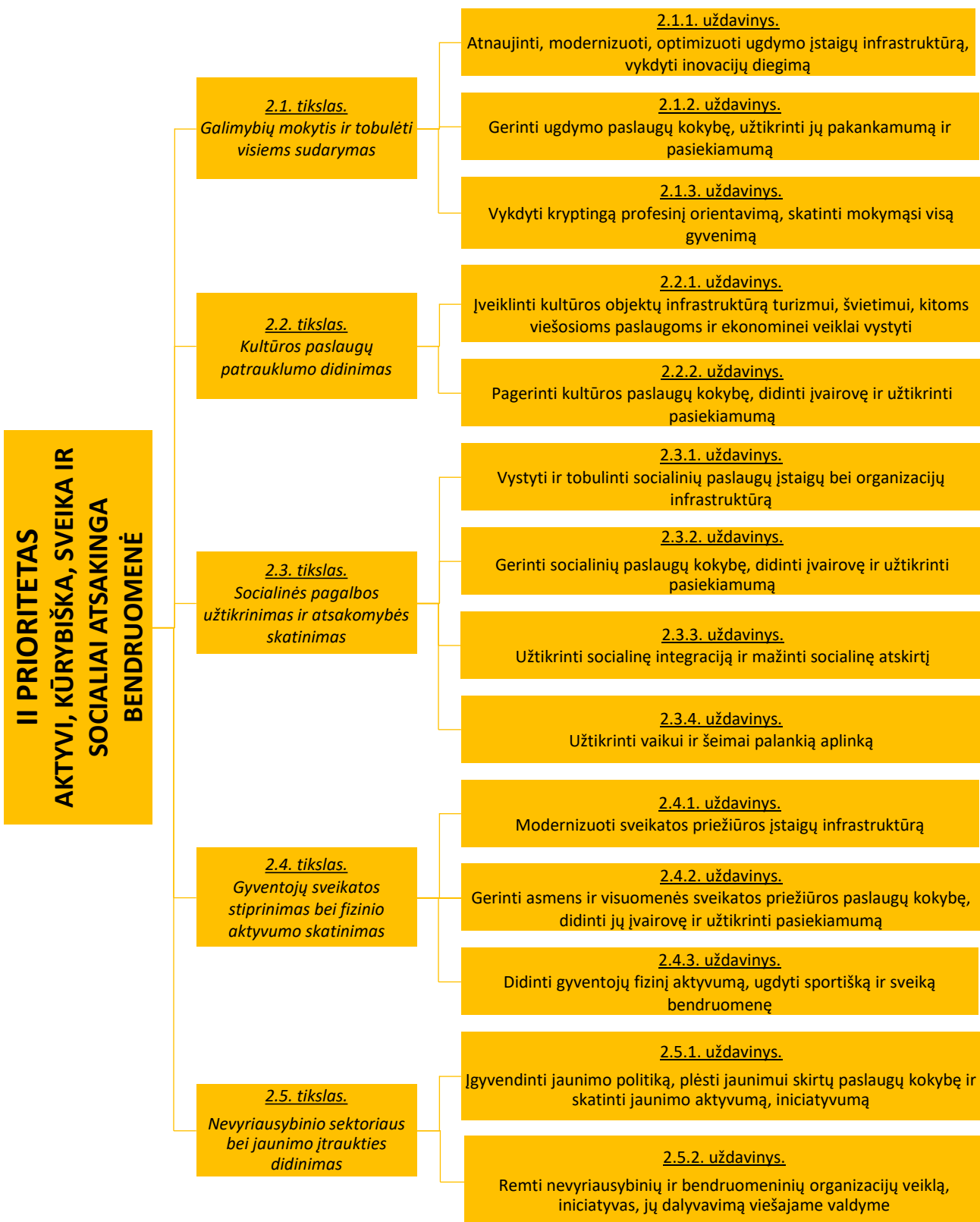
Nepaisant to, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje aktyviai veikia NVO, atstovaujančios kaimišką teritoriją, dalyvauja projektinėje veikloje, pritraukiant lėšas kultūros puoselėjimui, viešosios infrastruktūros sutvarkymui, socialinėms problemoms spręsti, tačiau išryškėjo šio sektoriaus problema – **nepakankamas nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo skatinimas**. Tai lėmė JO ir jų aktyvumo trūkumas, JO

ir NVO strategijos, politikos ir tradicijų trūkumas; bendradarbiavimo tarp verslo, jaunimo ir viešojo sektoriaus trūkumas; žmogiškųjų išteklių kompetencijos, kvalifikacijos trūkumas; ribotas projektinių lėšų pritraukimas. Taip pat pastebimas informacinės sklaidos apie jaunimo politiką trūkumas, nėra atvirų ir uždarų jaunimo erdvių, nėra atskiro jaunimo centro (prarandama galimybė pretenduoti į projektinį finansavimą šioje srityje); neveikia VVG, atstovaujanti miesto teritoriją.

*Siekiant **aktyvios, kūrybiškos, sveikos ir socialiai atsakingos bendruomenės**, Kazlų Rūdos savivaldybė turėtų pasinaudoti galimybėmis modernizuoti, pagal poreikį optimizuoti, atnaujinti švietimo, sporto, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, kultūros įstaigų infrastruktūrą, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines sistemas bei elektronines paslaugas, pritraukti dirbti kvalifikuotus specialistus į savivaldybę, gerinti švietimo paslaugų kokybę, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, skatinti gyventojų sveiką gyvenimą bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms labiausiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką.*

Kūrybingumą, sveikatingumą ugdančioje erdvėje užaugęs ir gyvenantis žmogus gebės kurti ir būti sumanios visuomenės dalis, o aukšta gyvenimo kokybė bus pasiekta tuomet, kai stabilizuosis arba ims didėti natūralus gyventojų prieaugis, žmonės bus linkę atvykti gyventi ir dirbti į Kazlų Rūdos savivaldybę. To pasiekti padės Kazlų Rūdos savivaldybės švietimo įstaigose taikomas kryptingas profesinis orientavimas, perkvalifikavimas ir aktyvios darbo rinkos priemonės, suaugusiųjų neformaliojo švietimo veiklų plėtojimas, skatinimas mokytis visą gyvenimą. Kultūros srityje Kazlų Rūdos savivaldybė plėtos ir įgyvendins lėto gyvenimo būdo („slow city“) koncepciją, įveiklins kultūros objektų infrastruktūrą turizmui, švietimui (edukacinėms programoms), kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti; socialinės apsaugos srityje – teiks stacionarias, bendruomenines socialines paslaugas ar socialines paslaugas jų gavėjų namuose ar bendruomenėse, socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ar švietimo sistemą paslaugas, kurs ir pritaikys specializuotas programas skirtas institucinę patirtį turinčių grupių integracijai į visuomenę, imigrantų integracijos programas; sveikatos srityje didžiausią dėmesį derėtų skirti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemoms spręsti bei gyventojų sveikai gyvenimui ir fiziniam aktyvumui skatinti. Taip pat Kazlų Rūdos savivaldybėje reikėtų didinti vaikų ir jaunimo užimtumą, skatinti savanorystę, kurti ir vystyti jaunimo, jaunimo organizacijų politiką, infrastruktūrą, skatinti ir remti jaunimo, bendruomeninių ir nevyriausybinių organizacijų veiklos projektus, iniciatyvas, vystyti bendradarbiavimą tarp verslo, nevyriausybinių ir viešojo sektoriaus.

Tam, kad minėtų problemų poveikis mažėtų ir būtų įgyvendintas II prioritetas, buvo suformuoti II prioriteto tikslai (5), jų įgyvendinimui 14 uždavinių ir parengtas priemonių planas (3 priedas).

4.3. III PRIORITETO VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė, parengta stiprybių, silpnybių, galimybių, grėsmių matrica (SSGG), aktyvios diskusijos darbo grupėse – šių metodų pagalba buvo nustatytos pagrindinės Kazlų Rūdos savivaldybės sprendžiamos problemos. Atsižvelgiant į tai, kad III prioritetas apima žemės ūkio, susisiekimo, inžinerinės infrastruktūros, aplinkos apsaugos bei saugumo sektorius, buvo nustatytos problemos šiose srityse.

Kazlų Rūdos savivaldybėje melioracijos sistemos, įrenginių problema bei skiriamų lėšų ribotos panaudojimo galimybės; smulkių ūkių ir jaunų ūkininkų veiklos neišsilaikymas, nepakankamai jiems skiriamas finansavimas bei nepakankamos žemės ūkyje dirbančių asmenų žinios – tai pagrindiniai faktoriai, kurie nulėmė suformuotą problemą – **mažas žemės ūkio veiklos efektyvumas**. Prie jos prisidėjo ir tai, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje yra prasta pravažiuojamų kelių tarp žemių būklė (ypač esant prastoms oro sąlygoms) bei finansavimo trūkumas tokiems keliams atstatyti.

Nepaisant to, kad Kazlų Rūdos savivaldybėje yra pakankamai išvystytas kelių tinklas, per teritoriją eina du Europos kelių transporto koridoriai, magistralinis kelias, dvi geležinkelio atkapos, tačiau nustatyta **nepakankamos susisiekimo infrastruktūros kokybės** problema. Ji susideda iš šių elementų: aukštas gyventojų automobilizacijos lygis, Savivaldybės kaimo kelių inventorizavimo problema; rajoninių, krašto, vietinės reikšmės, servitutinių kelių infrastruktūros atnaujinimo poreikis; pėsčiųjų, dviračio takų trūkumas; prastėjanti gatvių, kelių ir kiemų būklė.

Kazlų Rūdos savivaldybėje aplinkos apsaugos, atliekų tvarkymo, vandens tiekimo srityje išryškėjo **nepakankama aplinkos apsaugos sektoriaus užtikrinimo** problema. Tai nulėmė didelis ir sparčiai augantis išmestų teršalų kiekis; įvairiais cheminiais junginiais, atliekomis užterštos teritorijos, pamiškės; didesnis nei šalyje bei apskrityje surinktų komunalinių atliekų kiekis; transporto keliamas tarša; vaizdo stebėjimo kamerų trūkumas aplinkos apsaugos tikslams; aplinkos oro monitoringas vykdomas ne visoje Savivaldybės teritorijoje; neinventorizuota, problematiška paviršinių lietaus nuotekų surinkimo sistema; neatliekami tyrimai buvusių kolūkinių pesticidų ir trąšų sandėlių vietose, apleisti kolūkiniai pastatai.

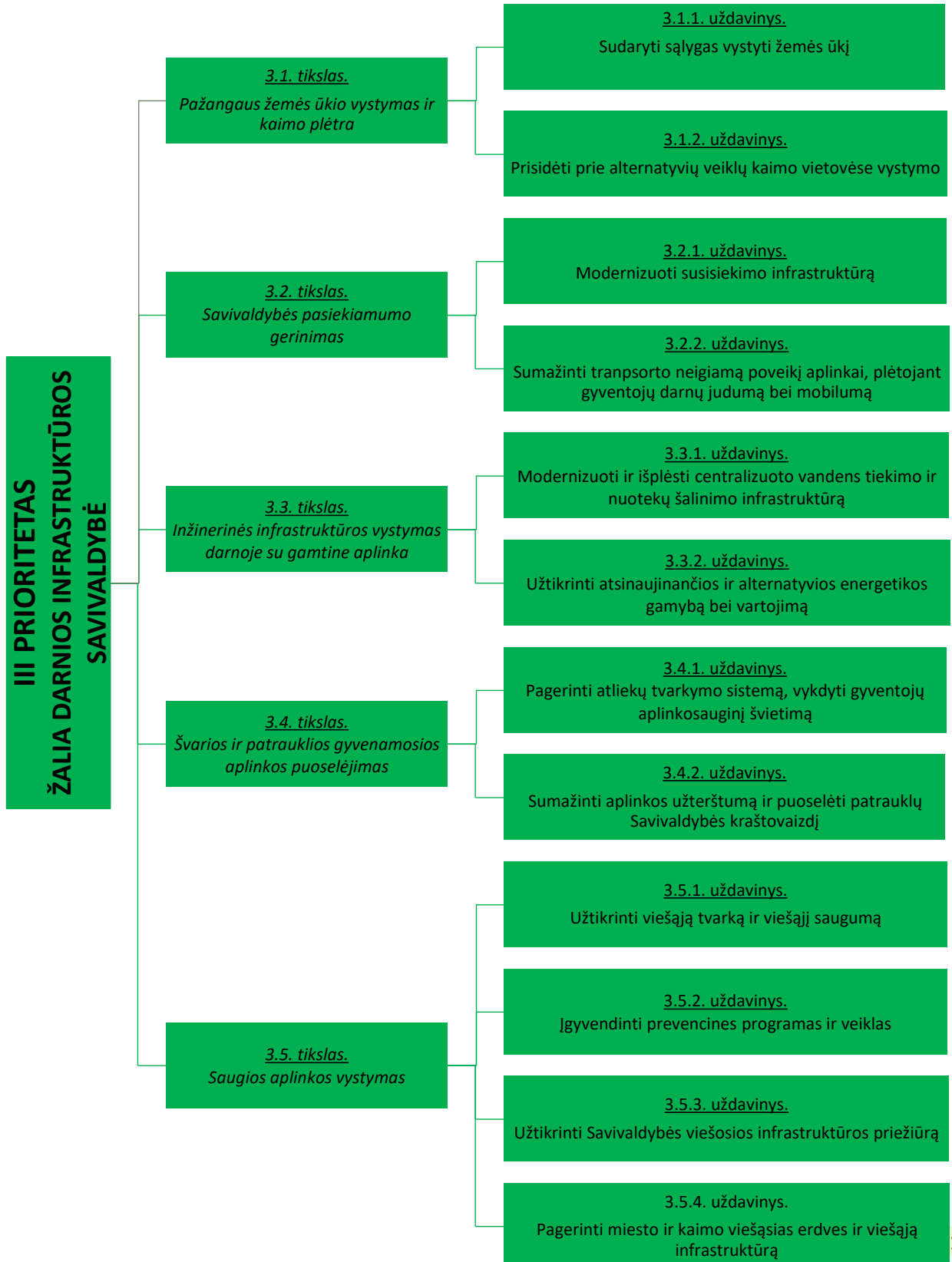
Nors Kazlų Rūdos savivaldybėje eksploatuojama nauja, mažesnį anglies dvideginio kiekį išskirianti katilinė, tačiau suformuota šio sektoriaus problema kaip **nepakankamai efektyvus energetikos sektoriaus vystymas**. Dėl pasyvios daugiabučių gyvenamųjų namų modernizacijos auga energijos išteklių kaštai, Kazlų Rūdos savivaldybėje pastebima didžiausia šilumos energijos kaina. Taip pat Savivaldybėje pasyviai naudojami atsinaujinantys ir alternatyvūs energijos ištekliai, neefektyvi apšvietimo tinklų sistema, įstaigų ir organizacijų šilumos gamybos ištekliai techniškai pasenę.

Kazlų Rūdos savivaldybėje mažėja užregistruotų nusikalstamų veikų, sparčiai mažėja įskaitinių kelių eismo įvykių, tačiau Savivaldybėje išlieka aukštas gaisringumo lygis, dalis teritorijos aptarnaujama kaimyninių savivaldybių ugniagesių, policija nutolinta nuo gyventojų dėl nacionaliniu lygmeniu priimamų policijos optimizavimo sprendinių. Aukščiau minėti rodikliai bei nekokybiškos vaizdo stebėjimo kameros, nepakankamas viešųjų erdvių saugumo užtikrinimas, karinių pratybų metu keliamas triukšmas išryškino pagrindinę šio sektoriaus problemą – **nepakankamą viešojo saugumo bei viešosios tvarkos užtikrinimą**.

*Siekiant, kad Kazlų Rūda būtų **žalia darnios infrastruktūros savivaldybė**, reikalinga skatinti alternatyvias žemės ūkiui veiklas, vystyti smulkių ūkių kooperaciją ir kitas inovatyvias bendradarbiavimo formas (klasteriai), skatinti vietinio maisto sistemų (konkrečioje vietovėje gaminamų, perdirbamų ir vartojamų) atsiradimą. Savivaldybė taip pat turėtų mažinti taršą, didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas, vykdyti aplinkosauginį gyventojų švietimą, plėsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą. Savivaldybė turėtų gerinti kelių infrastruktūros būklę bei didinti eismo saugumą, sudaryti galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, investuoti į dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą, įrengti privataus ir viešojo transporto jungties*

aikšteles, diegti dviračių dalijimosi sistemą. Vystant savivaldybės viešąją infrastruktūrą, reikėtų plėsti bei atnaujinti apšvietimo infrastruktūrą, plėtoti energijos efektyvumą didinančius pastatų modernizavimo projektus, vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros projektus. Taip pat Kazlų Rūdos savivaldybė turėtų vykdyti nusikalstamumo, smurto ir patyčių, ekstremalių situacijų, savižudybių prevencijos ir kitas prevencines programas bei veiklas, formuoti saugią aplinką

Tam, kad minėtų problemų poveikis mažėtų ir būtų įgyvendintas III prioritetas, buvo suformuoti III prioriteto tikslai (5), jų įgyvendinimui 12 uždavinių ir parengtas priemonių planas (3 priedas).

5. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS

Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginiame plėtros plane yra numatyti 3 prioritetai, 13 tikslų, 33 uždaviniai ir 244 priemonės:

5.1. pav. Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių skaičius

Šaltinis: sudaryta autorių

Daugiausiai priemonių numatyta II prioritetui įgyvendinti (115 priemonių), mažiausiai I prioritetui įgyvendinti – 59 priemonės, III prioritetui įgyvendinti – 70 priemonių.

5.1. lentelė. Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė pagal prioritetus

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA	3	7	59
II PRIORITETAS. AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ	5	14	115
III PRIORITETAS. ŽALIA DARNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ	5	12	70
IŠ VISO:	13	33	244

Šaltinis: sudaryta autorių

Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginiam plėtros planui įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

ES	SB	VB	KT
<ul style="list-style-type: none"> • Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos 	<ul style="list-style-type: none"> • Kazlų Rūdos savivaldybės biudžeto lėšos 	<ul style="list-style-type: none"> • Valstybės biudžeto lėšos 	<ul style="list-style-type: none"> • Kitos lėšos: privačios lėšos, kitų finansavimo mechanizmų lėšos ir t. t.

4.2. pav. Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano finansavimo šaltiniai

Šaltinis: sudaryta autorių

Už Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimą yra atsakingi Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos struktūriniai ir teritoriniai padaliniai, specialistai, Kazlų Rūdos savivaldybės švietimo įstaigos, Kazlų Rūdos pedagoginė psichologinė tarnyba, Kazlų Rūdos Trečiojo amžiaus universitetas, Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros įstaigos, Kazlų Rūdos savivaldybės socialinių paslaugų

įstaigos ir organizacijos, Kazlų Rūdos savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos, Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, Kazlų Rūdos savivaldybės nevyriausybines organizacijos, bendruomeninės organizacijos, jaunimo organizacijos, Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės, asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, Kazlų Rūdos savivaldybės verslo įmonės, verslininkai, investuotojai, Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centras, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kazlų Rūdos savivaldybės konsultavimo biuras, Lietuvos ūkininkų sąjungos Kazlų Rūdos savivaldybės skyrius, Kazlų Rūdos savivaldybės ūkininkai, Kazlų Rūdos savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos, UAB „Kazlų Rūdos šilumos ūkis“, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje, Kazlų Rūdos savivaldybės šilumos tiekėjai, Marijampolės aps. vyriausiojo policijos komisariato Kazlų Rūdos policijos komisariatas, Marijampolės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos Kazlų Rūdos komanda, kitos Kazlų Rūdos savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas bei privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys.

Priemonių planas yra pateikiamas 3 priede.

6. KAZLŲ RŪDOS SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS SISTEMA

Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos sistemą sudarys dviejų lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo rodiklių sistema:

- 1) *rezultato arba prioriteto/ tikslų vertinimo rodikliai* rodo ilgalaikius **Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimo rezultatus bei naudą, kurią gauna prioriteto/ tikslo įgyvendinimo naudos gavėjai (4 priedas);
- 2) *produkto arba uždavinių vertinimo rodikliai* rodo, kokie materialiniai ar intelektualiniai produktai ir (ar) paslaugos bus sukurtos/ atsiradusios, įgyvendinus uždavinį (4 priedas).

Sudarant vertinimo kriterijų sistemą, atskaitos tašku imami 2019 m. duomenys. Jei pildymo metu duomenys skelbiami už 2020 m., tuomet vertinami 2020 m. duomenys, jei pildymo metu už 2019 m. duomenys dar neskelbiami, vertinami 2018 m. arba 2017 m. duomenys. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodomas duomenų šaltinis, atskaitos taškas ir, jei kriterijus yra kiekybinis (apskaičiuojamas), nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodoma siektina reikšmė 2027 m.

Rekomenduojama **Kazlų Rūdos savivaldybės 2021–2027 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimą, vertinant nurodytų rodiklių pasiekiamumą, tikrinti 2 kartus per laikotarpį – pirmą kartą 2025 m. (rengiant tarpinę įgyvendinimo ataskaitą) ir antrą kartą 2028 m. (rengiant galutinę įgyvendinimo ataskaitą). Nepaisant to, kad strateginio plėtros plano atsiskaitymo periodiškumas rekomenduojamas 2 kartus per laikotarpį, strateginio plėtros plano duomenys turi būti sistemingai renkami, analizuojami, vertinamos rizikos ir laiku pateikiami pasiūlymai sprendimų priėmėjams.

PRIEDAI

1 PRIEDAS. VIZIJOS RODIKLIŲ REIKŠMIŲ SUVESTINĖ

VIZIJOS RODIKLIAI																															
Kazlų Rūdos savivaldybės vizija 2030 m. – patraukti dirbti, gyventi ir ilsėtis savivaldybė.																															
Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas 2011 m.			2012 m.			2013 m.			2014 m.			2015 m.			2016 m.			2017 m.			2018 m.			2019 m.			Siekiamybė	IŠVADA
			Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis		
1.	Gyventojų skaičiaus pokytis, proc.	Statistikos departamentas prie LRV	-2,1	-2,1	-2	-1,7	-1,6	-1,2	-1,5	-1,7	-1,0	-0,9	-1,4	-0,8	-1,1	-1,7	-0,9	-1,3	-2,0	-1,2	-2,7	-3,1	-1,6	-2,5	-2,0	-0,8	-1,9	-1,8	-0,3	0	
2.	Vidutinis mėnesinis (neto) darbo užmokestis Lt; (Eur)*	Statistikos departamentas prie LRV	466,38	405,99	476,98	462,8	394,2	478,3	495,0	417,9	501,1	504,9	443,2	527,2	519,7	461,7	553,9	573,4	505,5	602,3	636,3	554,9	660,2	693,4	603,6	720,0	n.d.	n.d.	n.d.	aukštesnis	
3.	Vidutinė būsimųjų gyventojų trukmė, metais	Statistikos departamentas prie LRV	73,59	73,59	73,45	n.d.	73,5	73,98	n.d.	73,35	74,02	74,1	74,04	74,59	74,73	74,14	74,47	74,2	74,75	74,83	75,0	75,86	75,69	75,41	75,41	75,91	n.d.	n.d.	n.d.	aukštesnė už šalies vidurkį	

* - Vidutinis mėnesinis (neto) darbo užmokestis, nuo 2012 m. patikslinti ir perskaičiuoti duomenys Eur. 2019 m. gruodžio 2 d.

2 PRIEDAS. TIKSLŲ RODIKLIŲ IR UŽDAVINIŲ RODIKLIŲ VERTINIMAS

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltiniai	Atskaitos taškas 2011 m.			2012 m.			2013 m.			2014 m.			2015 m.			2016 m.			2017 m.			2018 m.			2019 m.			Siekiamybė 2020 m.	IŠVADA
			Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis	Kazlų Rūdos sav.	Apskritis vidurkis	Šalis vidurkis					
I prioritetas. Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė																															
1.1 tikslas. Optimuojant ugdymo įstaigų tinklą siekti, kad švietimo paslaugos būtų visiems prieinamos ir kokybiškos																															
1.	Tuščių mokymosi vietų skaičius mokyklose (skaičiuojant pagal Mokinio krepšelio metodiką)	Švietimo skyrius	5	Nelyginama	Nelyginama	159	Nelyginama	Nelyginama	269	Nelyginama	Nelyginama	21	Nelyginama	Nelyginama	30	Nelyginama	Nelyginama	81	Nelyginama	Nelyginama	108	Nelyginama	Nelyginama	neskaičiuojama	Nelyginama	Nelyginama	neskaičiuojama	Nelyginama	Nelyginama	0	NEVERTINAMA
2.	Gyventojų, kurie savivaldybės teikiama švietimo paslaugas vertina palankiai, dalis, proc.	Apklausos duomenys	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	n. d.	Nelyginama	Nelyginama	didėję	NEVERTINAMA
1.1.1 uždavinys. Didinti ugdymo paslaugų prieinamumą																															
3.	Būsimųjų pirmokų, lankančių priešmokyklinio ugdymo grupes, dalis, proc.	Švietimo skyrius	92,5	Nelyginama	Nelyginama	90,3	Nelyginama	Nelyginama	90	Nelyginama	Nelyginama	96,55	Nelyginama	Nelyginama	95,54	Nelyginama	Nelyginama	100	Nelyginama	Nelyginama	100	Nelyginama	Nelyginama	100	Nelyginama	Nelyginama	100	Nelyginama	Nelyginama	100	
4.	Sudarytos galimybės neįgaliam mokiniui integruotai ugdytis mokykloje nuo 1 iki 12 klasės.	Švietimo skyrius	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	nėra	Nelyginama	Nelyginama	yra	
5.	Vaikų, dalyvaujančių ikimokyklin	Statistikos departamentas	31,8	43,5	54,6	39,2	43,5	54,6	52,7	57,6	66,7	55	58,6	68,4	54,3	56,4	69,6	52,5	58,8	70,7	55,3	59,3	72,2	62,0	62,8	74,2	45,7	58,9	69,0	atitinka apskritis	

	iamė ugdyme, dalis (lyginant su visais 1-6 metų vaikais), proc.	prie LRV																										vidur kį	
1.1.2 uždavinys. Kurti patogias ir sveikas ugdymosi sąlygas																													
6	Mokyklų pastatų ar jų dalių, kurioms atliktas kapitalinis arba paprastas remontas dalis, proc.	Švietimo skyrius	22,6	Nelygina	Nelygina	60	Nelygina	Nelygina	60	Nelygina	Nelygina	60	Nelygina	Nelygina	70	Nelygina	Nelygina	88,9	Nelygina	Nelygina	88,9	Nelygina	Nelygina	88,9	Nelygina	Nelygina	88,9	Nelygina	70
7	Mokyklų, kurių kiemai yra kompleksiški sutvarkyti, dalis nuo visų mokyklų, proc.	Švietimo skyrius	36,3	Nelygina	Nelygina	36,3	Nelygina	Nelygina	36,3	Nelygina	Nelygina	36,3	Nelygina	Nelygina	36,3	Nelygina	Nelygina	36,3	Nelygina	Nelygina	44,4	Nelygina	Nelygina	44,4	Nelygina	Nelygina	44,4	Nelygina	50
8	Mokyklų, kurių sporto bazės yra kapitališkai suremontuotos, dalis, proc.	Švietimo skyrius	22,2	Nelygina	Nelygina	60	Nelygina	Nelygina	60	Nelygina	Nelygina	18,2	Nelygina	Nelygina	18,2	Nelygina	Nelygina	22,2	Nelygina	Nelygina	22,2	Nelygina	Nelygina	33,3	Nelygina	Nelygina	33,3	Nelygina	40
1.1.3 uždavinys. Plėsti ugdymo paslaugų spektrą ir didinti paslaugų kokybę																													
9	Mokinių, dalyvaujančių vasaros atostogų užimtumo priemonėse, dalis iš visų mokinių, proc.	Švietimo skyrius	7	Nelygina	Nelygina	9,9	Nelygina	Nelygina	8,7	Nelygina	Nelygina	13,3	Nelygina	Nelygina	11,9	Nelygina	Nelygina	20,5	Nelygina	Nelygina	18,4	Nelygina	Nelygina	23	Nelygina	Nelygina	26,5	Nelygina	12
10	Mokyklų, kuriose teikiamos profesinio orientavimo paslaugos, dalis, proc.	Švietimo skyrius	0	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	Nelygina	100	Nelygina	100
11	Mokinių, dalyvaujančių	Švietimo skyrius	92,4	Nelygina	Nelygina	92,5	Nelygina	Nelygina	92,4	Nelygina	Nelygina	91	Nelygina	Nelygina	90	Nelygina	Nelygina	41,8	Nelygina	Nelygina	58,8	Nelygina	Nelygina	69,6	Nelygina	Nelygina	41,0	Nelygina	100

	neformaliąja me ugdyme, dalis, proc.																													
1.2 tikslas. Sudaryti gyventojams sąlygas tenkinti sporto, kultūros ir sveikatingumo poreikius																														
12	Gyventojų, kurie savivaldybės teikiama kultūrinės paslaugos vertina palankiai, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	NEVERTINAMA		
13	Gyventojų, kurie sąlygoms aktyviam poilsiui vertina palankiai, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	NEVERTINAMA		
1.2.1 uždavinys. Skatinti bendruomenės kultūrinį ir kūrybinį aktyvumą																														
14	Gyventojų, dalyvaujančių mėgėjiškoje meno kolektyvų veikloje, dalis nuo visų gyventojų, proc.	Kazlų Rūdos kultūros centras	1,34	Nelygina	Nelygina	1,37	Nelygina	Nelygina	1,4	Nelygina	Nelygina	2,2	Nelygina	Nelygina	2,4	Nelygina	Nelygina	2,6	Nelygina	Nelygina	2,8	Nelygina	Nelygina	2,6	Nelygina	Nelygina	2,3	Nelygina	Nelygina	2
15	Kultūros centro renginių lankytojų skaičiaus metinis pokytis, proc.	Kazlų Rūdos kultūros centras	0,6	Nelygina	Nelygina	0,8	Nelygina	Nelygina	0,7	Nelygina	Nelygina	-19,0	Nelygina	Nelygina	8,1	Nelygina	Nelygina	5,4	Nelygina	Nelygina	7,0	Nelygina	Nelygina	6,6	Nelygina	Nelygina	1,7	Nelygina	Nelygina	1
1.2.2 uždavinys. Išlaikyti ir puoselėti materialų ir nematerialų krašto kultūros paveldą																														
16	Suskaitmeninto kultūros paveldo dalis, proc.	Švietimo skyrius	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	2%	Nelygina	Nelygina	2%	Nelygina	Nelygina	2%	Nelygina	Nelygina	2%	Nelygina	Nelygina	5
17	Muziejaus (ekspozicijos) lankytojų skaičius, tūkst. žm.	Švietimo skyrius	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	1000	Nelygina	Nelygina	1200	Nelygina	Nelygina	1100	Nelygina	Nelygina	1150	Nelygina	Nelygina	augantis
1.2.3 uždavinys. Ugdyti sportišką bendruomenę																														
18	Organizuota sportuojančių gyventojų dalis, proc.	Bj Kazlų Rūdos sporto centras	2,3	Nelygina	Nelygina	2,3	Nelygina	Nelygina	2,2	Nelygina	Nelygina	2,7	Nelygina	Nelygina	2,7	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4,2	Nelygina	Nelygina	4,3	Nelygina	Nelygina	5,17	Nelygina	Nelygina	6
19	10 tūkst. gyventojų tenka sporto infrastruktūros objektų, vnt.	Bj Kazlų Rūdos sporto centras	10,1	Nelygina	Nelygina	10,1	Nelygina	Nelygina	11	Nelygina	Nelygina	11	Nelygina	Nelygina	12,7	Nelygina	Nelygina	15	Nelygina	Nelygina	20,4	Nelygina	Nelygina	19	Nelygina	Nelygina	19	Nelygina	Nelygina	19

20	Sporto infrastruktūros objektų, kurių būklė yra gera, dalis, proc.	BI Kazlų Rūdos sporto centras	57,2	Nelygina	Nelygina	57,2	Nelygina	Nelygina	57,2	Nelygina	Nelygina	57,2	Nelygina	Nelygina	76,5	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	45	Nelygina	Nelygina	45	Nelygina	Nelygina	50	Nelygina	Nelygina	55	
1.3 tikslas. Plėtoti bendradarbiavimą įvairiais lygiais, skatinti bendruomenės ir jaunimo veiklas																															
21	Gyventojų, kurie yra bendruomenių nariai, dalis, proc.	Ekonominės plėtros skyrius	6,3	Nelygina	Nelygina	6,5	Nelygina	Nelygina	6,6	Nelygina	Nelygina	8,5	Nelygina	Nelygina	8,4	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	7,6	Nelygina	Nelygina	15	
22	Gyventojų, kurie savivaldybės institucijų darba vertina palankiai, dalis, proc.	Apklausos duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	7,6	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	NEVERTINAMA
23	Jaunuolių (14-29 m.), kad Kazlų Rūdos savivaldybė yra patraukli vieta gyventi, dalis, proc.	Apklausos duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	NEVERTINAMA
1.3.1 uždavinys. Suaktyvinti tarpinstitucinį ir tarpsektorinį bendradarbiavimą																															
24	Infrastruktūros projektų, kuriuos parėmė verslo subjektai, skaičius, tūčio sk.	Visi savivaldybės administracijos padaliniai	1	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	didesnis	
25	Paslaugų, kurios teikiamos bendradarbiaujant dviem ir daugiau sektorių, skaičius	Visi savivaldybės administracijos padaliniai	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnis	NEVERTINAMA
1.3.2. Sudaryti sąlygas bendruomenių veiklai																															
26	Aktyviai veikiančių bendruomenių skaičius	Ekonominės plėtros skyrius	14	Nelygina	Nelygina	15	Nelygina	Nelygina	16	Nelygina	Nelygina	13	Nelygina	Nelygina	13	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	18	Nelygina	Nelygina	didesnis	
27	18-44 metų amžiaus gyventojų dalis, proc.	Sveikatos informacijos centras	37	37,6	38,9	35,0	36,8	38,3	34,3	37	37,6	34,2	34,1	35,6	33,5	33,7	35,3	32,2	32,2	34,2	31,1	31,3	33,6	30,3	30,9	33,3	30,0	30,4	33,2	tokia pati arba didesnė	
1.3.2 uždavinys. Sukurti palankią aplinką jauno žmogaus vertingam gyvenimui ir saviraiškai																															
28	Jaunuolių (14-29 m.), įtrauktų į savanoriškas	Jaunimo reikalų koord.	n.d.	Nelygina	Nelygina	200	Nelygina	Nelygina	165	Nelygina	Nelygina	39	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	

29.	Jaunuolių (14-29 m.), dalyvaujanti o jaunimo organizacijų veiklose, dalis, proc.	Jaunimo reikalų koordinatorius	10	Nelygina ma	Nelygina ma	10	Nelygina ma	Nelygina ma	8	Nelygina ma	Nelygina ma	7,5	Nelygina ma	Nelygina ma	7,5	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	20	
1.3.3 uždavinys. Tobulinti savivaldybės administracijos teikiamų paslaugų valdymą																															
30.	Teikiamų elektroninių III-IV brandos lygių paslaugų skaičius	Bendras skyrius	3	Nelygina ma	Nelygina ma	18	Nelygina ma	Nelygina ma	19	Nelygina ma	Nelygina ma	19	Nelygina ma	Nelygina ma	66	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	didesnis	
31.	Paslaugų vartotojų, besinaudojančių elektroninėmis paslaugomis, dalis nuosavų vartotojų, proc.	Bendras skyrius	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	0	Nelygina ma	Nelygina ma	0	Nelygina ma	Nelygina ma	0	Nelygina ma	Nelygina ma	0	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	didesnis	NEVERTINAMA
32.	Kvalifikaciją kelusių savivaldybės administracijos ir savivaldybės biudžetinių įstaigų darbuotojų dalis, proc.	Personalo skyrius	54,5	Nelygina ma	Nelygina ma	69,5	Nelygina ma	Nelygina ma	71	Nelygina ma	Nelygina ma	64	Nelygina ma	Nelygina ma	69	Nelygina ma	Nelygina ma	62	Nelygina ma	Nelygina ma	59	Nelygina ma	Nelygina ma	63	Nelygina ma	Nelygina ma	64	Nelygina ma	Nelygina ma	tokia pati arba didesnė	
33.	Savivaldybės biudžeto pajamos, tenkančios vienam gyventojui, tūkst. Lt	Finansų skyrius	2,3	2,2	2,1	2,4	2,3	2,2	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,9	0,8	0,8	0,9	n.d.	n.d.	0,9	n.d.	n.d.	1	n.d.	n.d.	1,1	n.d.	n.d.	didesnės	
1.4 tikslas. Išvystyti stacionarių ir nestacionarių socialinių paslaugų prieinamumą																															
34.	Gyventojų, kurie savivaldybės teikiamų socialinių paslaugų prieinamumą vertina palankiai, dalis, proc.	Apklausos duomenys	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	n.d.	Nelygina ma	Nelygina ma	didesnė	NEVERTINAMA
1.4.1 uždavinys. Didinti socialinių paslaugų įvairovę																															

35	Teikiamų socialinių paslaugų rūšių skaičius	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	10	Nelyginama	Nelyginama	13	Nelyginama	Nelyginama	14	Nelyginama	Nelyginama	13	Nelyginama	Nelyginama	16	Nelyginama	Nelyginama	6	Nelyginama	Nelyginama	8	Nelyginama	Nelyginama	10	Nelyginama	Nelyginama	11	Nelyginama	Nelyginama	11	
1.4.2 uždavinys. Didinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir aprėptį.																															
36	Socialinę riziką patiriančių šeimų, su kuriomis dirbama vaikų dienos centruose, dalis iš viso socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiaus, proc.	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	55	Nelyginama	Nelyginama	56	Nelyginama	Nelyginama	56	Nelyginama	Nelyginama	59	Nelyginama	Nelyginama	36,5	Nelyginama	Nelyginama	33	Nelyginama	Nelyginama	36,5	Nelyginama	Nelyginama	38	Nelyginama	Nelyginama	36	Nelyginama	Nelyginama	40	
37	Vidutinė laukimo eilėje nuo socialinės globos paskyrimo iki jos gavimo socialinės globos paslaugų įstaigoje trukmė, mėn.	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	12	Nelyginama	Nelyginama	10	Nelyginama	Nelyginama	7	Nelyginama	Nelyginama	3	Nelyginama	Nelyginama	3	Nelyginama	Nelyginama	6	Nelyginama	Nelyginama	7	Nelyginama	Nelyginama	8	Nelyginama	Nelyginama	9	Nelyginama	Nelyginama	8	
38	Vidutinė laukimo eilėje nuo socialinės priežiūros paskyrimo iki jos gavimo trukmė, mėn.	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	12	Nelyginama	Nelyginama	2	Nelyginama	Nelyginama	2	Nelyginama	Nelyginama	1	Nelyginama	Nelyginama	1	Nelyginama	Nelyginama	0,2	Nelyginama	Nelyginama	0,2	Nelyginama	Nelyginama	0,1	Nelyginama	Nelyginama	0,1	Nelyginama	Nelyginama	0,1	
39	Apsilankymų vienoje socialinę riziką patiriančioje šeimoje	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	35	Nelyginama	Nelyginama	30	Nelyginama	Nelyginama	24	Nelyginama	Nelyginama	27	Nelyginama	Nelyginama	34	Nelyginama	Nelyginama	35	Nelyginama	Nelyginama	30	Nelyginama	Nelyginama	38	Nelyginama	Nelyginama	36	Nelyginama	Nelyginama	50	
40	Socialinių paslaugų gavėjų, kuriems paslaugas teikia NVO ir	Socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius	20	Nelyginama	Nelyginama	22	Nelyginama	Nelyginama	30	Nelyginama	Nelyginama	60	Nelyginama	Nelyginama	60	Nelyginama	Nelyginama	60	Nelyginama	Nelyginama	80	Nelyginama	Nelyginama	80	Nelyginama	Nelyginama	80	Nelyginama	Nelyginama	80	

II prioritetas. Saugi, švari ir patogiai aplinka																															
2.1 tikslas. Siekti, kad inžinerinė infrastruktūra būtų vystoma racionaliai, tenkinant patogumo ir saugumo reikalavimus																															
47	Gyventojų, kurie savivaldybės teikiamas komunalines paslaugas vertina palankiai, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnė	NEVERTINAMA			
2.1 uždavinys. Didinti kelių tinklo pralaidumą, kelių dangų kokybę ir saugumą																															
48	Vietinės reikšmės kelių su asfalto danga dalis, proc.	Statistikos departamentas prie LRV	7,6	18,6	16,8	7,6	16,73	17,75	7,6	13,25	17,75	8,0	16,4	18	8,0	16,9	18,1	23,3	31,4	30,1	23,8	32,5	30,6	23,9	32,5	30,4	n.d.	n.d.	n.d.	10	
49	Apšviestų vietinės reikšmės kelių ilgis, km	Ūkio skyrius	17	Nelygina	Nelygina	17	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	17,7	Nelygina	Nelygina	18,4	Nelygina	Nelygina	20	
50	Kelių eismo įvykių skaičius, tenkantis 1000 gyv.	Statistikos departamentas prie LRV	1,6	1,5	1,2	1,5	1,5	1,1	0,9	1	1,1	1,3	1,2	1,1	0,8	0,8	1	0,9	0,7	1,1	1,2	0,8	1,1	1,8	0,8	1,0	0,5	0,7	1,2	mažesnis	
2.2 uždavinys. Vystyti vandentiekio ir nuotekų tinklus																															
51	Gyventojų, kurie naudojami centralizuoto nuotekų surinkimo paslauga, dalis, proc.	Ūkio skyrius	37,2	Nelygina	Nelygina	60,1	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	43,5	Nelygina	Nelygina	48,5	Nelygina	Nelygina	48,7	Nelygina	Nelygina	49,8	Nelygina	Nelygina	51	Nelygina	Nelygina	50	
52	Gyventojų, kurie naudojami centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu, dalis, proc.	Ūkio skyrius	43,5	Nelygina	Nelygina	67,2	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	40	Nelygina	Nelygina	43,5	Nelygina	Nelygina	45,9	Nelygina	Nelygina	45,7	Nelygina	Nelygina	46,3	Nelygina	Nelygina	47,2	Nelygina	Nelygina	50	
53	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo tinklų dalis, kurie yra susidėvėję, dalis, proc.	Ūkio skyrius	20	Nelygina	Nelygina	49,2	Nelygina	Nelygina	44,4	Nelygina	Nelygina	36,7	Nelygina	Nelygina	32,8	Nelygina	Nelygina	29	Nelygina	Nelygina	26	Nelygina	Nelygina	23	Nelygina	Nelygina	20	Nelygina	Nelygina	10	
54	Vandenviečių, kuriose vandens tarša cheminiais ir organiniais elementais viršija nustatytas	Ūkio skyrius	33,3	Nelygina	Nelygina	42	Nelygina	Nelygina	42	Nelygina	Nelygina	43	Nelygina	Nelygina	71	Nelygina	Nelygina	71	Nelygina	Nelygina	85,7	Nelygina	Nelygina	57	Nelygina	Nelygina	85,7	Nelygina	Nelygina	0	

	normas, dalis nuo visų eksploatuojamų vandenviečių, proc.																														
2.3 uždavinys. Mažinti šiluminės energijos suvartojimo apimtį ir gamybos kaštus																															
55	Savivaldybei centralizuotai tiekiamos kainų reitinge užimama vieta	Valstybinė kainų kontrolės ir energetikos komisija	27	Nelygina	Nelygina	32	Nelygina	Nelygina	35	Nelygina	Nelygina	44	Nelygina	Nelygina	37	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	55	Nelygina	Nelygina	Nelygina	aukštesnė
56	Energijos suvartojimas pastatų (centralizuotam) šildymui, kwh/m ²	Ūkio skyrius	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	duomenų neturim	Nelygina	Nelygina	duomenų neturim	Nelygina	Nelygina	12,5025(duomenys už3 mėn.)	Nelygina	Nelygina	12,9611	Nelygina	Nelygina	mažesnis	
57	Energijos suvartojimas daugiabučių namų (centralizuotam) šildymui, kwh/m ²	Ūkio skyrius	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	duomenų neturim	Nelygina	Nelygina	duomenų neturim	Nelygina	Nelygina	14,574(duomenys už3 mėn.)	Nelygina	Nelygina	15,3211	Nelygina	Nelygina	mažesnis	
2.2 tikslas. Sudaryti palankias sąlygas plėtoti patrauklioms viešosioms erdvėms ir gyvenamiesiems kvartalam																															
58	Gyventojų, kurie viešųjų erdvių estetinį vaizdą vertina palankiai, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	didėnė	NEVERTINAMA
59	Gyventojų, kurie viešųjų erdvių pritaikymą neįgaliesiems ir šeimos su vaikais vertina palankiai, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	n. d.	Nelygina	Nelygina	didėnė	NEVERTINAMA
2.2.1 uždavinys. Parengti teritorijų planavimo dokumentus.																															
60	Parengtų teisės aktuose įvardintų privalomų ilgalaikio teritorijų planavimo	Teritorijų planavimo skyrius	35	Nelygina	Nelygina	70	Nelygina	Nelygina	70	Nelygina	Nelygina	17	Nelygina	Nelygina	8	Nelygina	Nelygina	52	Nelygina	Nelygina	34	Nelygina	Nelygina	32	Nelygina	Nelygina	49	Nelygina	Nelygina	45	

	dokumentų skaičius																																	
2.2.2 uždavinys. Didinti teritorijų patrauklumą																																		
61	Kompleksiškai atnaujintų (per pastaruosius 10 metų) viešųjų erdvių teritorijų plotas, ha	Ūkio skyrius	2	Nelygina	Nelygina	2	Nelygina	Nelygina	2	Nelygina	Nelygina	2	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	5			NEVERTINAMA	
2.2.3 uždavinys. Pritaikyti aplinką neigaliųjų ir šeimų, auginančių vaikus, poreikiams																																		
62	Savivaldybės pastatų, kuriuose teikiamos viešosios paslaugos, ir kurie yra pritaikyti neigaliųjų poreikiams, dalis, proc.	Ūkio skyrius	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didėnė			NEVERTINAMA	
2.3 tikslas. Užtikrinti ekologišką aplinką ir išsaugoti natūralią gamtą																																		
63	Gyventojų, kurie gyvenamąją aplinką laiko ekologiška, dalis, proc.	Apklauso duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didėnė			NEVERTINAMA	
2.3.1 uždavinys. Sumažinti taršos poveikį aplinkai																																		
64	Teršalų išmetimas į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių, tenkantis 1 km², kg (bendras išmetamų medžiagų kiekis t/metus)***	Statistikos departamentas prie LR V	854***	432***	978***	1152	461,0	993	551	383	1012	641	386	942	621	360	1099	730	452	1174	693	441	1117	797	448	1106	n.d.	n.d.	n.d.	mažėsnis				
65	Rekreacinių vandens telkinių, kurių vandens kokybė neatitiko higienos normų, skaičius per metus	Teritorijų planavimo skyrius	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0				

66	Apleistų pastatų, keliančių grėsmę žmonių saugumui ir bjaurojančių estetinį vaizdą, skaičius	Teritorijų planavimo skyrius	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	0				
2.3.2 uždavinys. Tobulinti atliekų tvarkymo sistemą																															
67	Užfiksuotų nelegalių švartynų skaičius per metus	Teritorijų planavimo skyrius	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	2	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	0				
68	Surinkta perdirbimui/panaudojimui komunalinių atliekų nuo bendro komunalinių atliekų kiekio, proc.	Teritorijų planavimo skyrius	8	Nelygina	Nelygina	14,2	Nelygina	Nelygina	15,5	Nelygina	Nelygina	21	Nelygina	Nelygina	27	Nelygina	Nelygina	63	Nelygina	Nelygina	70	Nelygina	Nelygina	63,5	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	10	
2.3.3 uždavinys. Vykdyti aplinkos kokybės stebėseną ir taršos prevenciją																															
69	Teikiamų aplinkos monitoringo paslaugų skaičius	Teritorijų planavimo skyrius	2	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	3	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	4	
70	Švietėjiškos aplinkosaugos renginiuose dalyvavusių gyventojų dalis, proc.	Teritorijų planavimo skyrius	7	Nelygina	Nelygina	5	Nelygina	Nelygina	7	Nelygina	Nelygina	5	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	5	Nelygina	Nelygina	3	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	7	Nelygina	Nelygina	20	
III prioritetas. Verslui palankios aplinkos kūrimas																															
3.1 tikslas. Plėtoti turizmą																															
71	Turistų, apsilankiusių turizmo informacijos taške, skaičiaus metinis pokytis, proc.	Ekonominės plėtros skyrius	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	augantis	NEVERTINAMA			
72	Metinis vietų užimtumas apgyvendinimo įstaigose	Statistikos departamentas prie LR V	18,8	14,8	28,1	21,7	23,9	35,0	23,1	23,5	36,8	53,3	24,3	37,4	n.d.	22,0	37,4	n.d.	18,8	39,0	n.d.	26,1	40,8	n.d.	29,1	42,7	6,8	29,5	44	didesnis	
3.1.1 uždavinys. Suformuoti turizmo institucinę struktūrą																															
73	Veikiantis fizinis turizmo informacijos taskas	Ekonominės plėtros skyrius	nėra	n.d.	n.d.	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	nėra	Nelygina	Nelygina	yra	

3.1.2 uždavinys. Sukurti turistų traukos objektus																															
74	Turizmo produktais (maršrutais, paslaugomis) pasinaudojusių turistų skaičius (pagal rūšis)	Tyrimų duomenys	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	5271	Nelygina	Nelygina	5000	Nelygina	Nelygina	6632	Nelygina	Nelygina	4308	Nelygina	Nelygina	augantis	
3.2 tikslas. Ugdyti gyventojų verslumą.																															
75	Veikiančių SVV skaičius, tenkantis 1000 gyventojų	Statistikos departamentas prie LRV	12,2	12,8	20,7	11,3	11,9	20,8	11,6	12,1	22	11,9	12,7	23,1	13,4	13,8	26	13,9	14,6	27,7	14,9	16,0	29,3	15,2	16,2	29,7	15,9	16,9	30,2	atitinkamas	
76	Išduotų verslo liudijimų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų	Valstybinė mokesčių inspekcija	21,6	n.d.	n.d.	24,9	24,2	27,2	18,7	24,9	28,6	20,2	28,0	32,3	18,9	30,0	34,5	25,2	33,0	37,7	25,8	34,1	38,7	30,3	27,1	37,0	n.d.	n.d.	n.d.	didesnis	
77	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.	Lietuvos darbo birža	11,9	11,5	11,8	14,0	12,3	11,7	15,4	12,3	10,9	12,7	11,0	9,5	11,4	10,3	8,7	11,4	9,6	8,1	11,2	8,7	7,9	11,2	8,9	8,5	11,4	8,9	8,4	4	
3.2.1 uždavinys. Didinti gyventojų kompetencijas, reikalingas šiuolaikiškam verslo organizavimui																															
78	Asmenų, pradėjusių savo verslą, skaičius/asmens, dalyvavusių verslumo skatinimo mokymuose ar projektuose, skaičius	Verslo inkubatoriai	12/126	Nelygina	Nelygina	27/66	Nelygina	Nelygina	29/80	Nelygina	Nelygina	21/181	Nelygina	Nelygina	10/249	Nelygina	Nelygina	16/93	Nelygina	Nelygina	31/27	Nelygina	Nelygina	33/74	Nelygina	Nelygina	28/10	Nelygina	Nelygina	didesnis	
79	Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus metinis pokytis	Statistikos departamentas prie LRV	-6,7	-4,3	-3,9	-1,6	-1,3	-3,4	0,0	-0,3	-3,3	5,4	3,7	4,4	-2,1	-9,7	2,5	5,6	7,5	6,6	4,5	8,5	4,9	-1,6	-0,4	0,04	3,2	4,1	0,9	teigiamas	
3.2.2 uždavinys. Plėtoti verslui reikalingą infrastruktūrą																															
80	Gyventojų prašymų dėl valstybei priklausantių melioracijos statinių remonto skaičius	Žemės ūkio skyrius	3	Nelygina	Nelygina	3	Nelygina	Nelygina	20	Nelygina	Nelygina	13	Nelygina	Nelygina	17	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	9	Nelygina	Nelygina	11	Nelygina	Nelygina	7	Nelygina	Nelygina	didesnis	

81	Inkubuojamų (patalpas nuomojančių) SVV subjektų skaičius/ inkubuojamų (patalpas nuomojančių ir virtualių biurų turinčių) SVV subjektų skaičius	Verslo inkubatorius	13/21	Nelygina	Nelygina	13/22	Nelygina	Nelygina	20/21	Nelygina	Nelygina	9/10	Nelygina	Nelygina	5/1	Nelygina	Nelygina	/6/11	Nelygina	Nelygina	/9/27	Nelygina	Nelygina	/8/23	Nelygina	Nelygina	/8/15	Nelygina	Nelygina	didesnis	
3.2.3 uždavinys. Vystyti alternatyvius verslus kaimo vietovėse																															
82	Kaimo vietovėse įsikūrusių naujų SVV įmonių skaičius	Verslo inkubatorius	2	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	4	Nelygina	Nelygina	1	Nelygina	Nelygina	7	Nelygina	Nelygina	6	Nelygina	Nelygina	6	Nelygina	Nelygina	16	Nelygina	Nelygina	9	Nelygina	Nelygina	didesnis	
3.2 tikslas. Pritraukti vietas ir užsienio investicijas																															
83	Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, tūkst. Lt; (Eur)**	Statistikos departamentas prie LRV	18,3	2,1	10,9	23,9	2,9	14,0	6,9	0,8	4,3	7,5	0,9	4,3	8,1	0,9	4,6	7,4	0,9	5,3	7,3	1,1	5,8	5,2	1,2	6,1	n.d.	n.d.	n.d.	atitinka šalies vidurkį	
84	Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, tūkst. Lt; (Eur)***	Statistikos departamentas prie LRV	4,4	3,8	5,7	4,4	3,5	6,1	1,4	1,1	2,0	1,4	1,0	2,1	0,9	1,1	2,0	1,3	1,3	2,4	1,0	1,2	2,6	2,1	1,6	2,8	n.d.	n.d.	n.d.	atitinka šalies vidurkį	
3.3.1 uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas investuotojų įsikūrimui																															
85	Investuotojams parengtų objektų skaičius	Verslo inkubatorius	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	suformuotas pasiūlymų paketas	NEVERTINAMA
3.3.2 uždavinys. Skleisti informaciją apie investicinę aplinką Kazlų Rūdoje																															
86	Pritrauktų investuotojų skaičius	Verslo inkubatorius	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	0	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	n.d.	Nelygina	Nelygina	didesnis	NEVERTINAMA

*n.d. – apie šio rodiklio reikšmę 2011 m. nėra duomenų.

** -nuo 2012 m. Tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, patikslinti ir perskaičiuoti duomenys, Eur. 2019 m. gruodžio 2 d.

*** - nuo 2012 m. Materialinės investicijos, tenkančios vienam gyventojui, patikslinti ir perskaičiuoti duomenys, Eur. 2019 m. gruodžio 2 d.

****-nuo 2012 m. bendras išmetamų medžiagų kiekis (t/metus), patikslinti ir perskaičiuoti duomenys. 2019 m. gruodžio 3d.

3 PRIEDAS. PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA			
<i>1.1. tikslas. Investicijoms palankios ir ekonomikos augimą skatinančios verslo aplinkos kūrimas</i>			
<i>1.1.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas verslų atsiradimui, plėtrai, investicijų pritraukimui</i>			
1.1.1.1.	Parengti ekonominės plėtros/ investicijų pritraukimo galimybių studiją/ planą	2021–2027	KRSA
1.1.1.2.	Esamas ar apleistas buvusias pramonės teritorijas, kitas viešąsias erdves ar kitos paskirties teritorijas pritaikyti verslo veiklai	2021–2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.3.	Laisvosios ekonominės zonos (LEZ), pramoninės ar gamybinės teritorijos įsigijimas, sukūrimas	2021–2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.	Savivaldybėje veikiančių/ veikiančių įmonių iniciatyvų, susijusių su nacionalinės ir regioninės politikos įgyvendinimo priemonėmis, palaikymas ir rėmimas	2021–2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.5.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti verslo inkubatorių, akseleratorių ir verslo centrų paslaugas	2021–2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS NVO, KRS BO, KRS teritorijoje veikiančios VVG, Kazlų Rūdos turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Kazlų Rūdos TVIC)
1.1.1.6.	Skatinti valstybinės žemės panaudojimą	2021–2027	KRSA, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, Kazlų Rūdos konsultavimo biuras (toliau – LŽŪKT Kazlų Rūdos biuras)
<i>1.1.2. Pagerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą, suteikti viešąsias paslaugas verslui</i>			
1.1.2.1.	Mokesčių lengvatos bei kitos finansinės skatinimo priemonės verslui už įdedamą indėlį į infrastruktūrą, nevyriausybinių sektorių (win-win principo laikymasis)	2021–2027	KRSA
1.1.2.2.	Stambiaiems investiciniams projektams taikyti „žaliojo koridoriaus“ investuotojo įsikūrimo principo procedūras (spartesnės procedūros teritorijų planavimo, statybos, žemėtvarkos, žemės nuosavybės, migracijos ir kitose srityse)	2021–2027	KRSA, verslo skatinimo institucijos, verslo įmonės, verslininkai
1.1.2.3.	Verslo informacinės sistemos sukūrimas su aiškiai išreikšta įstaiga (TVIC)	2021–2022	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC
1.1.2.4.	Betarpiškas konsultavimas, informacijos teikimas pradedantiesiems verslininkams, veikiančioms įmonėms, dalyvavimas atitinkamuose projektuose	2022–2027	Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO
1.1.2.5.	Informuoti ir konsultuoti Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje esančias įmones, verslininkus dalyvauti Savivaldybės vykdomuose viešuosiuose pirkimuose	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC
<i>1.1.3. uždavinys. Plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, padidinti gyventojų verslumą ir ekonominį lankstumą</i>			
1.1.3.1.	Skatinti profesinio ugdymo, verslo ir savivaldos bendradarbiavimą	2021–2027	KRSA, KRS švietimo įstaigos, KRS verslo įmonės, verslininkai, šalies

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
			mokslo ir mokymo institucijos, Kazlų Rūdos TVIC
1.1.3.2.	Organizuoti ir viešinti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį propaguojančius renginius, konkursus	2021–2027	KRSA, KRS švietimo įstaigos, KRS asocijuotos verslo struktūros, KRS verslo įmonės, verslininkai, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, Kazlų Rūdos TVIC
1.1.3.3.	Palaikyti ir skatinti namų ūkių ekonominį lankstumą bei racionalumą, padedant įsivairinti valstybės paramos finansines priemones	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC
1.1.3.4.	Skatinti, remti, įgyvendinti viešosios ir privačios partnerystės projektus	2021–2027	KRSA, KRS verslo įmonės, KRS įstaigos ir organizacijos, Kazlų Rūdos TVIC
1.2. tikslas. Turizmo bei rekreacijos paslaugų plėtra			
1.2.1. uždavinys. Nišinio turizmo, pasitelkiant lėtojo gyvenimo būdo koncepciją, vystymas			
1.2.1.1.	Parengti ir įgyvendinti turizmo strategiją	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO, KRS įstaigos ir organizacijos, užsiimančios turizmo veikla
1.2.1.2.	Turizmo ir kultūros kompleksinių paslaugų paketo sukūrimas (apgyvendinimo, maitinimo įstaigų ir edukacinių veiklų įtraukimas)	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos savivaldybės kultūros centras (toliau – Kazlų Rūdos KC), KRS įstaigos ir įmonės
1.2.1.3.	Kurti, plėsti ir (arba) atnaujinti aktyvaus poilsio, vandens, pažintinio ir kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai bei regioniniai parkai, Valstybinės miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys
1.2.1.4.	Miškų, kaip pagrindinio rekreacinio išteklių, panaudojimas turizmo ir infrastruktūros kūrimui	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS NVO, KRS JO, KRS BO, Valstybinės miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys
1.2.1.5.	Patrauklių, išvaizdžių erdvių bažnytinėms ir civilinėms apeigoms organizuoti kūrimas	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.6.	Naujų, unikalų nišinio turizmo produktų kūrimas, pasitelkiant lėto gyvenimo būdo koncepciją	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos TVIC
1.2.1.7.	UAB „IKEA Industry Lietuva“ ir kitų veikiančių pramoninių objektų įtraukimas į pažintinius turistinius maršrutus (ekskursijos fabrikuose, gamybos procesų stebėjimas ir kt.)	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.8.	Įrengti ir (arba) atnaujinti stovyklavietes, kempingus, apžvalgos aikštes	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Valstybinė miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys
1.2.1.9.	Tvarkyti ir prižiūrėti esančius turizmo bei rekreacijos objektus, pritaikyti juos asmenims su negalia	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Valstybinės miškų urėdijos Kazlų Rūdos regioninis padalinys
1.2.1.10.	Gerinti ir plėsti turizmo informacinę ir turistinių, rekreacinių objektų, kultūros bei gamtos paveldo objektų ženklavimo sistemas	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, Kazlų Rūdos KC
1.2.1.11.	Tematinių turistinių maršrutų su kaimyninėmis savivaldybėmis kūrimas, plėtojimas	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.2.1.12.	Kurti, plėsti ir įgyvendinti turizmo paslaugų bei produktų rinkodaros, integruotos komunikacijos priemonės	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO, KRS įstaigos ir organizacijos, užsiimančios turizmo veikla
1.2.1.13.	Turizmo srities darbuotojų administracinių gebėjimų stiprinimas	2021-2027	KRSA
1.2.1.14.	Skatinti ir remti projektinę veiklą	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS JO
1.2.1.15.	Karinio turizmo vystymas ir bendradarbiavimas su kariuomene, LR krašto apsaugos ministerija	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, LR krašto apsaugos ministerija
1.2.1.16.	Bendradarbiavimas su privačiu verslu, kurie valdo karinių objektų infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
1.2.2.1.	Sutvarkyti kultūros paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos KC
1.2.2.2.	Sutvarkyti gamtos paveldo objektus ir pritaikyti juos turizmui, kultūrai, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos KC
1.2.2.3.	Vykdyti informacijos apie gamtos ir kultūros paveldo objektus sklaidą šalyje ir užsienyje	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos KC
1.3. tikslas. Vietos savivaldos efektyvumo didinimas			
1.3.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą bei gerinti administracinių paslaugų kokybę			
1.3.1.1.	Diegti ir (arba) palaikyti kokybės vadybos sistemas Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.2.	Tobulinti ir įgyvendinti vidaus kontrolės politikos sistemą	2021-2027	KRSA
1.3.1.3.	Organizuoti Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos, jos įstaigų ir organizacijų darbuotojų ir politikų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.4.	Užtikrinti nuolatinį viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą, atlikti gyventojų poreikių ir paslaugų kokybės tyrimus, apklausas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.5.	Plėsti viešųjų interneto prieigos taškų tinklą ir skatinti viešosios interneto infrastruktūros naudojimą, informacinių technologijų saugumo politikos įgyvendinimas	2021-2027	KRSA
1.3.1.6.	Sukurti vieno langelio principu veikiančią viešųjų paslaugų teikimo gyventojams aptarnavimo sistemą	2021-2027	KRSA
1.3.1.7.	Skatinti gyventojus naudotis Kazlų Rūdos savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.8.	Įgyvendinti korupcijos prevencijos priemonės, numatytas korupcijos prevencijos programoje, Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
1.3.1.9.	Sukurti ir įgyvendinti lygias galimybes užtikrinančią programą Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.10.	Įgyvendinti administracinės naštos mažinimo priemonės Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	2020–2027	KRS Kontrolės ir audito tarnyba, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.11.	Diegti ir tobulinti nuotolinio darbo sistemas, gerinti darbo aplinką ir užtikrinti darbo saugą Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje, įstaigose bei organizacijose	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.12.	Nuolat informuoti ir konsultuoti gyventojus, bendruomenę ir socialinius-ekonominius partnerius Savivaldybės valdymo klausimais, didinant jų įtrauktį	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
1.3.1.13.	Rengti ir (arba) atnaujinti teritorijų planavimo dokumentus	2021-2027	KRSA
1.3.1.14.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų strateginio planavimo dokumentus	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.15.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų finansinio planavimo dokumentus	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.16.	Konsultuoti ir dalyvauti rengiant Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų investicijų projektus, galimybių studijas, sektorines studijas, techninius projektus, ekspertizes ir statybos leidimus	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.17.	Plėtoti Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų tarptautinį, tarpsektorinį, NVO, BO, JO bendradarbiavimą	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, šalies ir užsienio JO, Kazlų Rūdos KC
1.3.1.18.	Nuolat teikti informaciją, duomenis apie Kazlų Rūdos savivaldybę regioninio, nacionalinio lygmens institucijoms, prisidėti prie visuotinių atvirų duomenų platformų kūrimo	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.19.	Aktyviai viešinti Savivaldybės institucijų veiklą, užtikrinti informacijos prieinamumą	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.1.20.	Ekstremalių situacijų (Covid–19, gaisrai ir pan.) kylančio pavojaus valdymas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.2. uždavinys. Kazlų Rūdos savivaldybės įvaizdžio formavimas			
1.3.2.1.	Parengti ir įgyvendinti įvaizdžio formavimo/vieningą viešųjų ryšių strategiją	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.2.2.	Integruotos komunikacijos priemonių įgyvendinimas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.2.3.	Savivaldybės pasirinktos lėto gyvenimo būdo filosofijos, koncepcijos populiarinimas, pristatymas, įgyvendinimas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.2.4.	Naujakurstės skatinimas Kazlų Rūdos savivaldybėje	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
1.3.2.5.	Informacijos sklaida apie Savivaldybę šalyje ir užsienyje	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
II PRIORITETAS. AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ			
<i>2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems sudarymas</i>			
<i>2.1.1. uždavinys. Atnaujinti, modernizuoti, optimizuoti ugdymo įstaigų infrastruktūrą, vykdyti inovacijų diegimą</i>			
2.1.1.1.	Švietimo įstaigų tinklo pertvarkos, optimizavimo įgyvendinimas	2021-2027	KRSA, KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, KRS BUM
2.1.1.2.	Atnaujinti (pagerinti iš esmės) ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigų infrastruktūrą, aplinką bei materialiąsias ir edukacines aplinkas	2021-2027	KRSA, KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos
2.1.1.3.	Atnaujinti (pagerinti iš esmės) bendrojo ugdymo mokyklų infrastruktūrą, aplinką bei materialiąsias ir edukacines aplinkas	2021-2027	KRSA, KRS BUM
2.1.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti neformaliojo vaikų švietimo įstaigų infrastruktūrą bei aplinką	2021-2027	KRSA, KRS neformaliojo vaikų švietimo įstaigos
2.1.1.5.	Skatinti netradicinio ugdymo švietimo įstaigų plėtros iniciatyvas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) plėsti materialiąsias bei edukacines aplinkas neformalaus vaikų švietimo įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS neformaliojo vaikų švietimo įstaigos
2.1.1.7.	Atnaujinti ir (arba) plėsti elektronines paslaugas bei kurti skaitmenines mokymosi aplinkas ugdymo įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.1.8.	Palaikyti informacinių technologijų ir interneto ryšio infrastruktūrą ugdymo įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
<i>2.1.2. uždavinys. Gerinti ugdymo paslaugų kokybę, užtikrinti jų pakankamumą ir pasiekiamumą</i>			
2.1.2.1.	Steigti ikimokyklinio ugdymo grupes	2021-2027	KRSA
2.1.2.2.	Plėtoti švietimo specialiosios pedagoginės, socialinės, psichologinės pagalbos teikimą ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams (globėjams)	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos pedagoginė psichologinė tarnyba (toliau – Kazlų Rūdos PPT), KRS ugdymo įstaigos, Kazlų Rūdos VSB
2.1.2.3.	Tobulinti ugdymo įstaigose dirbančių pedagogų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų profesines kompetencijas, kvalifikaciją bei skatinti perkvalifikavimą	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos PPT, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.4.	Pritraukti pedagogus, švietimo pagalbos specialistus dirbti ugdymo įstaigose, švietimo pagalbos įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.5.	Sukurti ir vykdyti pedagogų skatinimo (motyvacijos) sistemą	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.6.	Pagerinti mokinių mokymosi rezultatus	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.7.	Plėtoti ir vykdyti gerai besimokančių ir aukštus rezultatus pasiekusių mokinių skatinimą	2021–2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.8.	Sudaryti sąlygas ugdymo įstaigų ugdytiniams popamokiniam užimtumui, didinti vaikų neformaliojo švietimo prieinamumą	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.2.9.	Visos dienos mokyklos organizavimas	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.10.	Skatinti ugdymo įstaigų vykdomus projektus	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.1.2.11.	Informuoti visuomenę apie ugdymo ir švietimo pagalbos teikimo galimybes	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos PPT, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.12.	Plėsti ir skatinti vaikų ir jaunimo vasaros poilsio stovyklų, vasaros edukacinių programų organizavimą	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos VSB
2.1.2.13.	Tobulinti mokinių pavėžėjimą	2021-2027	KRSA, KRS ugdymo įstaigos, Kazlų Rūdos PPT
2.1.3. uždavinys. Vykdyti kryptingą profesinį orientavimą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą			
2.1.3.1.	Diegti neformaliojo vaikų švietimo programas ikimokyklinio, priešmokyklinio ugdymo įstaigose bei BUM	2021-2027	KRSA, KRS ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigos, KRS BUM
2.1.3.2.	Taikyti kryptingą profesinį orientavimą, perkvalifikavimą ir aktyvios darbo rinkos politikos priemones, bendradarbiaujant su šalies mokslo ir mokymo įstaigomis	2021-2027	KRSA, šalies mokslo ir mokymo įstaigos, UT KKAD Kazlų Rūdos sk.
2.1.3.3.	Plėtoti suaugusiųjų neformaliojo švietimo veiklas	2021-2027	KRSA, UT KKAD Kazlų Rūdos sk., KRS įstaigos
2.1.3.4.	Skatinti ir įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą projektus, veiklas ir iniciatyvas	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos, Kazlų Rūdos trečiojo amžiaus universitetas (toliau – Kazlų Rūdos TAU), KRS NVO, KRS VVG, KRS BO
2.2. tikslas. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas			
2.2.1. uždavinys. Įveikinti kultūros objektų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
2.2.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti kultūros įstaigų infrastruktūrą, aplinką bei materialinę ir edukacinę aplinkas	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.1.2.	Atnaujinti ir prižiūrėti kultūros įstaigų informacinių technologijų aplinką bei elektronines paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.1.3.	Kultūrinių erdvių formavimas, kultūros objektų sutvarkymas	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2. uždavinys. Pagerinti kultūros paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą			
2.2.2.1.	Organizuoti, kofinansuoti ir skatinti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius, programas ir projektus bei dalyvauti juose	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.2.	Plėtoti ir įgyvendinti lėtojo gyvenimo būdo kultūros sektoriuje idėją („slow city“ koncepcija)	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.3.	Skatinti bei sudaryti sąlygas kultūros organizacijų, meno mėgėjų kolektyvų, atskirų menininkų veiklai	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.4.	Įgyvendinti įvairias rinkodaros priemones, skirtas kultūros, kultūros paslaugų bei organizuojamų renginių informacijos sklaidai, vykdyti nuoseklią kultūros renginių auditorijos plėtrą	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.5.	Tobulinti kultūros įstaigų vadovų, kultūros ir meno darbuotojų kvalifikaciją, plėtoti jų kompetencijas	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.2.2.6.	Skatinti kultūros specialistų pritraukimą į kultūros įstaigas	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.7.	Sukurti ir vykdyti kultūros ir meno darbuotojų skatinimo (motyvacijos) sistemą	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.8.	Skatinti ir vystyti kultūros įstaigų tarpusavio bendradarbiavimą	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.9.	Skatinti kultūros paso veiklų įvairovę Savivaldybės teritorijoje	2021-2027	KRSA, KRS kultūros įstaigos
2.3. tikslas. Socialinės pagalbos užtikrinimas ir atsakomybės skatinimas			
2.3.1. uždavinys. Vystyti ir tobulinti socialinių paslaugų įstaigų bei organizacijų infrastruktūrą			
2.3.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų infrastruktūrą bei aplinką, gerinti materialinę bazę, steigti naujas socialines paslaugas teikiančias įstaigas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų informacinių technologijų aplinką bei elektronines paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą			
2.3.2.1.	Gerinti stacionarių socialinių paslaugų kokybę	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.2.	Plėsti nestacionarias socialines paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.3.	Plėsti ir gerinti socialines paslaugas ir jų prieinamumą asmens namuose	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.4.	Plėsti vaikų dienos centrų teikiamas paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.5.	Akredituoti socialinės priežiūros paslaugos teikėjus	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.6.	Plėtoti socialines paslaugas besilaukiančioms ir vaikus auginančioms šeimoms	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.7.	Plėtoti integralios pagalbos, socialinės globos ir priežiūros paslaugas senyvo amžiaus, neįgaliems asmenims bendruomenėje, siekiant mažinti institucinės globos poreikį	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.8.	Kurti ir plėtoti bendruomenines socialines paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.2.9.	Teikti laikino atokvėpio, asmeninio asistento, aktyvinti psichoterapeuto, psichologo ir kitas paslaugas	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, Kazlų Rūdos VSB
2.3.2.10.	Didinti budinčių globotojų, socialinių globėjų skaičių, siekiant išlaikyti likusį be tėvų globos vaiką šeimos aplinkoje	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2.11.	Tobulinti socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kompetencijas bei kvalifikaciją	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2.12.	Skatinti ir plėtoti savanorystę socialinių paslaugų teikimo srityje	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.3.2.13.	Skatinti NVO, bendruomeninių organizacijų, savanorių įsitraukimą į socialinių paslaugų teikimą	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.2.14.	Pritraukti socialines paslaugas teikiančius specialistus dirbti Kazlų Rūdos savivaldybėje	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.2.15.	Sukurti ir vykdyti socialines paslaugas teikiančių specialistų skatinimo (motyvacijos) sistemą	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.2.16.	Skatinti ir plėtoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.2.17.	Skatinti socialinių paslaugų teikėjų kūrimąsi, atsiradimą	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.3. uždavinys. Užtikrinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį			
2.3.3.1.	Atnaujinti socialinio būsto fondą	2021-2027	KRSA
2.3.3.2.	Gyvenamųjų būstų ir gyvenamosios aplinkos pritaikymo vykdymas specialiųjų poreikių turintiems asmenims	2021-2027	KRSA, KRS daugiabučių gyvenamųjų namų valdytojai
2.3.3.3.	Viešųjų pastatų ir aplinkos pritaikymo vykdymas specialiųjų poreikių turintiems asmenims	2021-2027	KRSA, KRS VVG
2.3.3.4.	Remti ir skatinti bendruomeninius socialinių inovacijų projektus, skirtus socialinei integracijai ir socialinės atskirties mažinimui	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.3.3.5.	Teikti socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ir (arba) švietimo sistemą, visuomeninį gyvenimą paslaugas, plečiant atvirų jaunimo centrų, jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių veiklą	2021-2027	KRSA, KRS įstaigos, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, UT KKAD Kazlų Rūdos sk.
2.3.3.6.	Kurti ir (arba) pritaikyti specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių (vaikų globos namų auklėtinių, laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų, neįgalųjų, priklausomybes besigydančių asmenų ir kt.) integracijai į visuomenę, darbo rinką	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, UT KKAD Kazlų Rūdos sk.
2.3.3.7.	Užtikrinti neįgalųjų, socialinę riziką patiriančių šeimų, senyvo amžiaus asmenų pavėžėjimą (transporto arba socialinio taksi paslaugos)	2021-2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.3.4. uždavinys. Užtikrinti vaikui ir šeimai palankią aplinką			
2.3.4.1.	Išlaikyti vaikų dienos centrus	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS privatūs fiziniai asmenys
2.3.4.2.	Įsteigti bendruomeninius gyvenimo namus	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS privatūs fiziniai asmenys
2.3.4.3.	Organizuoti globėjų (rūpintojų), tėvių paiešką, atranką, mokymus, skatinti ir stiprinti pagalbą globėjams	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos socialinių paslaugų centras (toliau – Kazlų Rūdos SPC)
2.3.4.4.	Plėtoti socialinių paslaugų įvairovę ir apimtį dirbant su šeimomis ir vaikais, skatinti šeimynų, budinčių globotojų, globėjų (rūpintojų) atsiradimą	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos SPC
2.3.4.5.	Koordinuotai teikiama švietimo pagalba, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų plėtra ir užtikrinimas vaikams nuo gimimo iki 18 m. ir asmenims, turintiems didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių iki 21 metų ir jų tėvams (fiziniams globėjams, rūpintojams)	2021–2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, KRS ugdymo įstaigos
2.3.4.6.	Organizuoti ir vykdyti prevencines priemones, mažinančias smurtą artimoje aplinkoje	2021–2027	KRSA, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos stiprinimas bei fizinio aktyvumo skatinimas			

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą			
2.4.1.1.	Atnaujinti, plėsti ir (arba) pagal poreikį optimizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti sveikatos priežiūros įstaigų medicininę įrangą, materialinę bazę	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.3.	Skatinti ir diegti elektronines sveikatos priežiūros paslaugas bei atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes sveikatos priežiūros įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.4.	Skatinti privačių sveikatos priežiūros įstaigų kūrimąsi	2021-2027	KRSA, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.2. uždavinys. Gerinti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, didinti jų įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą			
2.4.2.1.	Gerinti sveikatos priežiūros paslaugas, diegti naujas bei didinti jų prieinamumą	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.2.	Gerinti palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų kokybę ir jų prieinamumą	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.3.	Spręsti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemas, diegiant/pritaikant kompleksinį sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelį	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.4.	Rengti ir kurti motyvacijos sistemą, siekiant pritraukti bei išlaikyti sveikatos priežiūros specialistus sveikatos priežiūros įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti visuomenės sveikatos biuro infrastruktūrą, materialinę bazę	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos visuomenės sveikatos biuras (toliau – Kazlų Rūdos VSB)
2.4.2.6.	Organizuoti ir vykdyti su visuomenės sveikatinimu ir sveikatos stiprinimu susijusias prevencines priemones ir programas, propaguoti sveiką gyvenseną, skatinti bendruomenės sveikatinimo iniciatyvas	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos VSB
2.4.2.7.	Užtikrinti ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikų visuomenės sveikatos priežiūros prieinamumą ugdymo įstaigose	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.8.	Organizuoti ir vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną ir sveikos gyvensenos tyrimus	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos VSB, Kazlų Rūdos savivaldybės ASPĮ, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.9.	Kelti sveikatos priežiūros specialistų kvalifikaciją ir tobulinti jų kompetencijas	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos VSB, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.10.	Skatinti savanorių, NVO, bendruomenių įsitraukimą į sveikatos stiprinimo paslaugų teikimą	2021-2027	KRSA, Kazlų Rūdos VSB, Kazlų Rūdos savivaldybės ASPĮ, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.4.2.11.	Organizuoti ir vykdyti psichikos sveikatos stiprinimo ir savižudybių prevencijos priemones	2021-2027	Kazlų Rūdos VSB
2.4.3. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką ir sveiką bendruomenę			
2.4.3.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti viešąją infrastruktūrą, skirtą bendruomenės fiziniam aktyvumui didinti (vaikų žaidimo aikštelės, bendruomenines sporto aikštelės, lauko treniruoklius ir kt.)	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.3.2.	Skatinti ir plėtoti asmenų su negalia bei senjorų fizinį aktyvumą, pritaikant sporto bazes bei infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, Kazlų Rūdos VSB

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
2.4.3.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vidaus ir išorės sporto infrastruktūrą, bei tokią infrastruktūrą prie ugdymo įstaigų, ir pritaikyti ją viešajam interesui	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS ugdymo įstaigos
2.4.3.4.	Atnaujinti ir gerinti sporto inventorių ugdymo įstaigose	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos
2.4.3.5.	Rengti, skatinti ir įgyvendinti fizinio aktyvumo veiklos projektus, programas, skatinti fizinį gyventojų aktyvumą mieste ir kaimiškose teritorijose	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, Kazlų Rūdos VSB
2.4.3.6.	Skleisti informaciją apie visuomenės sveikatinimo bei fizinio aktyvumo veikas	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.3.7.	Organizuoti bei skatinti organizuoti sporto ir sveikatingumo renginius, stovyklas bei dalyvauti juose	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.3.8.	Skatinti sporto organizacijas, sportininkus, komandas, ugdyti aukšto meistriškumo sportininkus	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos
2.4.3.9.	Remti ir skatinti sporto srityje veikiančius juridinius ir fizinius asmenis	2021-2027	KRSA
2.4.3.10.	Plėtoti sporto įstaigų bei organizacijų paslaugas, išlaikyti esamas ir vystyti naujas sporto šakas	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos
2.4.3.11.	Tobulinti trenerių ir sporto mokytojų, specialistų kvalifikaciją ir kompetencijas	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos
2.4.3.12.	Sukurti ir vykdyti trenerių, sporto mokytojų bei specialistų skatinimo (motyvacijos) sistemą	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos
2.4.3.13.	Skatinti sporto savanorystę, įtraukti NVO, bendruomenines organizacijas į sportinę veiklą	2021-2027	KRSA, KRS sporto įstaigos ir organizacijos, KRS ugdymo įstaigos
2.5. tikslas. Nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo įtraukties didinimas			
2.5.1. Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jaunimo aktyvumą, iniciatyvumą			
2.5.1.1.	Kurti ir vystyti jaunimo, jaunimo organizacijų politiką, strategiją, tradicijas	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS jaunimo reikalų taryba
2.5.1.2.	Kurti ir (arba) plėsti jaunimui palankią infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS įstaigos
2.5.1.3.	Steigti atvirus jaunimo centrus (AJC), atvirus jaunimo erdves (AJE)	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
			jstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS VVG
2.5.1.4.	Skatinti ir remti jaunimo veiklos projektus, iniciatyvas, programas	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS jaunimo reikalų taryba
2.5.1.5.	Plėtoti mobilų darbą su jaunimu	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS jstaigos ir organizacijos
2.5.1.6.	Didinti jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų skaičių, tobulinti jų kompetencijas ir gebėjimus	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos
2.5.1.7.	Skatinti ir plėtoti jaunimo savanorystę	2021-2027	KRSA, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS jaunimo reikalų taryba
2.5.1.8.	Gerinti jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą	2021-2027	KRSA, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS jstaigos, KRS jaunimo reikalų taryba
2.5.1.9.	Jaunimo verslumo skatinimas, profesinio orientavimo bei jaunimo praktinių įgūdžių ugdymo vystymas	2021-2027	KRSA, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.1.10.	Bendradarbiavimo tarp verslo, jaunimo ir viešojo sektoriaus vystymas ir skatinimas	2021-2027	KRSA, KRS verslo įmonės, jstaigos, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS jaunimo reikalų taryba
2.5.2. uždavinys. Remti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme			
2.5.2.1.	Kurti ir (arba) plėsti NVO, BO palankią infrastruktūrą	2021-2027	KRSA, KRS JO, KRS NVO, KRS BO, KRS jstaigos ir organizacijos
2.5.2.2.	Skatinti NVO, BO plėtrą, jų aktyvumą ir vietos partnerystę, bei organizuoti ir skatinti NVO, BO skirtus renginius	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.2.3.	Organizuoti ir skatinti NVO, BO lyderių, narių, savanorių mokymus, tobulinti jų kvalifikaciją ir kompetencijas, teikti konsultavimo paslaugas NVO, BO	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS VVG
2.5.2.4.	Skatinti bei inicijuoti NVO, BO vykdomus projektus ir programas	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.2.5.	Rengti ir įgyvendinti NVO, BO, VVG strategijas/strateginius planus/ politiką	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.2.6.	Kurti/ pritaikyti motyvacijos sistemą, užtikrinančią nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų kokybės gerėjimą bei naujų mišrių viešųjų paslaugų atsiradimą	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.2.7.	Skleisti visuomenei informaciją apie nevyriausybinių sektorių, jo vykdomas veiklas, savanorystę, bendruomenėms platformos sukūrimas ir palaikymas	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
2.5.2.8.	Bendradarbiavimo tarp verslo, nevyriausybinių ir viešojo sektoriaus vystymas ir skatinimas	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs ir juridiniai asmenys, KRS jstaigos
2.5.2.9.	NVO ir BO verslumo skatinimas	2021-2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs ir juridiniai asmenys, KRS jstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
III PRIORITETAS. ŽALIA DARNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ			
3.1. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas ir kaimo plėtra			
3.1.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį			
3.1.1.1.	Rekonstruoti, remontuoti ir prižiūrėti melioracijos ir hidrotechninių statinių infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.1.2.	Siekti, kad būtų pakeistas tinkamų finansuoti melioracijos darbų aprašas (kreipiantis į LR Vyriausybę, kitas atsakingas institucijas)	2021–2027	KRSA
3.1.1.3.	Žemės ūkyje dirbančių asmenų technologinių žinių didinimas, siekiant sėkmingesnės veiklos žemės ūkio srityje	2021–2027	KRSA, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba, LŽŪKT Kazlų Rūdos biuras, Lietuvos ūkininkų sąjungos Kazlų Rūdos savivaldybės skyrius (toliau – KRS Ūkininkų sąjunga)
3.1.1.4.	Skatinti smulkių ūkių ir jaunų ūkininkų veiklų gyvybingumą	2021–2027	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.1.5.	Skatinti smulkių ūkių kooperaciją ir kitas inovatyvias bendradarbiavimo formas	2021–2027	KRSA, KRS Ūkininkų sąjunga
3.1.1.6.	Skatinti ekologinių, netradicinių bei specializuotų žemės ūkių vystymąsi bei plėtrą	2021–2027	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.1.7.	Siekti ir ieškoti finansinių galimybių bendrų, pravažiuojamų, naudojamų kelių stiprinimui, kurie susiję su žemės naudmenų pasiekimu	2021–2027	KRS ūkininkai, KRSA
3.1.1.8.	Viešinti su žemės ūkio sritimi susijusius projektus, jų metu atliekamus darbus	2021–2027	KRSA
3.1.2. uždavinys. Prisidėti prie alternatyvių veiklų kaimo vietovėse vystymo			
3.1.2.1.	Skatinti alternatyvias žemės ūkiui veiklas	2021–2027	KRSA, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.2.	Skatinti amatų centrų plėtrą	2021–2027	KRSA, KRS NVO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.3.	Skatinti vietinio maisto sistemų (konkrečioje vietovėje gaminamų, perdirbamų ir vartojamų) atsiradimą ir plėtojimą	2021–2027	KRSA, KRS BO, KRS VVG, KRS ūkininkai, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS viešojo maitinimo įmonės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2. tikslas. Savivaldybės pasiekiamumo gerinimas			
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą			
3.2.1.1.	Atlikti vietinės reikšmės kelių ir gatvių, kaimo kelių inventorizaciją	2021–2027	KRSA
3.2.1.2.	Siekti, kad būtų įrengta dviejų lygių pervaža per geležinkelį Kazlų Rūdoje	2021–2027	KRSA
3.2.1.3.	Siekti, kad būtų įrengtas Kazlų Rūdos vakarų, pietvakarių aplinkkelis	2021–2027	KRSA
3.2.1.4.	Atnaujinti ir (arba) įrengti gatves, vietinės, krašto reikšmės kelius, privažiavimo kelius, asfaltuoti žvyrkelius, tvarkyti servitutinius kelius	2021–2027	KRSA
3.2.1.5.	Atnaujinti ir (arba) įrengti automobilių stovėjimo ir laikymo aikštelių infrastruktūrą	2021–2027	KRSA
3.2.1.6.	Atnaujinti ir (arba) įrengti įstaigų, įmonių ir organizacijų kiemų infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės
3.2.1.7.	Pritaikyti neįgaliesiems esamą gatvių, vietinės reikšmės kelių, privažiavimo kelių, automobilių stovėjimo aikštelių infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir įmonės, KRS daugiabučių gyvenamųjų namų valdytojai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.2.1.8.	Kaimo kelių dangos atstatymo būklės gerinimas, stiprinimas ir atgaivinimas	2021–2027	KRSA
3.2.2. uždavinys. Sumažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, plėtojant gyventojų darnų judumą bei mobilumą			
3.2.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti pėsčiųjų, dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūrą	2021–2027	KRSA
3.2.2.2.	Įsigyti ekologiškas transporto priemones	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.2.2.3.	Įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikšteles (<i>Park and Ride, Bike and Ride</i>) bei diegti dviračių dalijimosi sistemas (<i>Bike sharing</i>)	2021–2027	KRSA, KRS NVO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.2.4.	Atnaujinti, tobulinti ir (arba) diegti saugaus eismo priemones	2021–2027	KRSA
3.2.2.5.	Įrengti elektromobilių bei elektrinių paspirtukų įkrovimo infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, KRS įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslauga
3.3. tikslas. Inžinerinės infrastruktūros vystymas darnoje su gamtine aplinka			
3.3.1. uždavinys. Modernizuoti ir išplėsti centralizuotą vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą			
3.3.1.1.	Parengti galimybių studiją dėl paviršinių lietaus nuotekų sistemos plėtros Kazlų Rūdos savivaldybėje	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.2.	Inventorizuoti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo tinklus	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.3.	Inventorizuoti paviršinių nuotekų surinkimo tinklus ir valymo įrenginius	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.6.	Siekti, kad ateityje kuo daugiau gyventojų būtų aprūpinti geriamuoju vandeniu bei nuotekų šalinimo sistemomis individualiais įrenginiais	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.1.7.	Konservuoti bešeimininkius ir nenaudojamus vandens gręžinius	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.2. uždavinys. Užtikrinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą			
3.3.2.1.	Modernizuoti viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos
3.3.2.2.	Modernizuoti, renovuoti daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus	2021–2027	KRSA, KRS daugiabučių gyvenamųjų namų valdytojai, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.2.3.	Siekti efektyvesnės katilinės veiklos, kad karštas vanduo nebūtų ruošiamas centralizuotu būdu	2023–2024	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.2.4.	Siekti, kad elektros suvartojimas viešiesiems poreikiams būtų tiekiamas iš atsinaujinančių energijos šaltinių	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.2.5.	Atnaujinti Savivaldybės pavaldžių įstaigų ir organizacijų šilumos gamybos išteklius	2021–2025	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.3.2.6.	Atnaujinti ir (arba) plėsti gatvių, kelių, viešųjų teritorijų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones	2021–2027	KRSA
3.3.2.7.	Rengti ir (arba) atnaujinti ir įgyvendinti atsinaujinančių ar alternatyvių energijos šaltinių	2021–2027	KRSA, KRS įstaigos ir organizacijos, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS ugdymo įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
	plėtros planus ir programas, įgyvendinti informacijos sklaidos priemonės		
3.4. tikslas. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos puoselėjimas			
3.4.1. uždavinys. Pagerinti atliekų tvarkymo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą			
3.4.1.1.	Modernizuoti atliekų tvarkymo sistemą, tobulinti ir plėsti atliekų tvarkymo infrastruktūrą	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.4.1.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo infrastruktūrą, siekiant, kad viešose vietose atliekų šalinimas būtų su galimybe jas rūšiuoti, neliktų paprastų šiukšliadėžių	2020–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.4.1.3.	Stiprinti atliekų tvarkymo kontrolę, priskiriant atliekų rūšiavimo vietas konkreitiems daugiabučiams namams arba bendrijoms		KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.4.1.4.	Kompostavimo priemonių plėtra	2020–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“
3.4.1.5.	Atnaujinti ir įgyvendinti aplinkosauginio švietimo, ugdymo ir visuomenės informavimo programas, skatinti ir remti aplinkos apsaugos iniciatyvas, organizuoti įvairius renginius, skatinančius tausoti aplinką ir rūšiuoti atliekas	2021–2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS ugdymo įstaigos, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2. uždavinys. Sumažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų Savivaldybės kraštovaizdį			
3.4.2.1.	Vykdyti efektyvią taršių įmonių ir oro kokybės stebėseną	2021–2027	KRSA
3.4.2.2.	Stiprinti oro kokybės priemonių įvairovę	2021–2027	KRSA
3.4.2.3.	Atnaujinti ir (arba) rengti ir įgyvendinti savivaldybės aplinkos kokybės gerinimo ir apsaugos priemones/ programą	2021–2027	KRSA
3.4.2.4.	Inventorizuoti parkus, žaliuosius plotus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus ir kitus kraštovaizdžio elementus	2021–2027	KRSA
3.4.2.5.	Tvarkyti ir (arba) kurti parkus, žaliuosius plotus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus	2021–2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.6.	Naikinti invazinius augalus ir gyvūnus, ieškoti finansinių galimybių juodligės židinio plitimui užkirsti	2021–2027	KRSA
3.4.2.7.	Identifikuoti, valyti ir sutvarkyti užterštas teritorijas, daryti tyrimus buvusių kolūkinų pesticidų ir trąšų sandėlių vietose	2021–2027	KRSA, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.8.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti bešeimininkius, apleistus pastatus ir statinius bei aplink juos esančias teritorijas	2021–2027	KRSA, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.9.	Valyti užterštus vandens telkinius bei gerinti jų vandens kokybę	2021–2027	KRSA
3.5. tikslas. Saugios aplinkos vystymas ir gyvenamosios aplinkos gerinimas			
3.5.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą			
3.5.1.1.	Įsteigti viešosios tvarkos specialisto etatą Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje	2021–2027	KRSA
3.5.1.2.	Išplėtoti išmaniųjų vaizdo stebėjimo kamerų tinklą visoje Savivaldybės teritorijoje, įskaitant pamiškes, kapinių teritorijas (nusikaltimų stebėjimas, greičio matavimas, gaisro pavojaus bei žmogaus atpažinimo funkcijos, aplinkos apsaugos stiprinimas)	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos policijos komisariatas (toliau – Kazlų Rūdos PK), KRS įstaigos ir organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (-os) institucija (-os)
3.5.1.3.	Organizuoti priešgaisrinių vandens telkinių priežiūrą ir užtikrinti kitas gaisrui gesinti būtinas priemones	2021–2027	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“, Marijampolės priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba, Kazlų Rūdos komanda (toliau – Marijampolės PGT)
3.5.1.4.	Organizuoti ir remti ugniagesių savanorystę	2021–2027	KRSA, Marijampolės PGT
3.5.1.5.	Organizuoti ir remti policijos rėmėjų veiklą	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos PK
3.5.2. uždavinys. Įgyvendinti prevencines programas ir veiklas			
3.5.2.1.	Vykdyti ir skatinti nusikalstamumo, prekybos žmonėmis, savižudybių, smurto ir patyčių, priklausomybių mažinimo prevencines priemones, programas	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos PK, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS JO, KRS VVG, KRS švietimo įstaigos
3.5.2.2.	Kurti, plėsti ir įgyvendinti saugios kaimynystės iniciatyvas	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos PK, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG
3.5.2.3.	Atnaujinti/ rengti ir įgyvendinti ekstremalių situacijų prevencijos priemonių planus	2021–2027	KRSA
3.5.2.4.	Šviesti, mokyti ir skleisti informaciją priešgaisrinės saugos, civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais	2021–2027	KRSA, Kazlų Rūdos PK, Marijampolės PGT, Kazlų Rūdos VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS švietimo įstaigos
3.5.2.5.	Vykdyti priešgaisrinės saugos prevencines priemones socialiniuose būstuose, kultūros, švietimo ir kitose įstaigose	2021–2027	KRSA, Marijampolės PGT, KRS įstaigos ir organizacijos
3.5.3. uždavinys. Užtikrinti Savivaldybės viešosios infrastruktūros priežiūrą			
3.5.3.1.	Užtikrinti tinkamą viešosios infrastruktūros paslaugų teikimą	2021–2027	KRSA
3.5.3.2.	Įsigyti ir tinkamai naudoti viešosios infrastruktūros tvarkymo įrangą, inventorių, įrankius	2021–2027	KRSA
3.5.3.3.	Užtikrinti ir plėtoti gyvūnų priežiūros infrastruktūrą	2021–2027	KRSA
3.5.3.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti kapinių teritorijas ir jų teikiamas paslaugas, įrengti kolumbariumus kapinių teritorijoje	2021–2027	KRSA
3.5.4. uždavinys. Pagerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą			
3.5.4.1.	Kompleksiškai vystyti miesto gyvenamąsias teritorijas	2021–2027	KRSA
3.5.4.2.	Kompleksiškai vystyti kaimo gyvenamąsias teritorijas	2021–2027	KRSA
3.5.4.3.	Atnaujinti ir sutvarkyti viešąsias erdves, jas pritaikant gyventojų poreikiams, rekreacijai	2021–2027	KRSA, KRS NVO, KRS BO, KRS VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.5.4.4.	Atnaujinti daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalus, sutvarkant gyvenamąją aplinką	2021–2027	KRSA

4 PRIEDAS. REZULTATO (PRIORITETŲ/ TIKSLŲ) IR PRODUKTO (UŽDAVINIŲ) VERTINIMO RODIKLIAI

I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR ATVIRA SAVIVALDA

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
1.1. tikslas. Investicijoms palankios ir ekonomikos augimą skatinančios verslo aplinkos kūrimas					
R-1.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybės materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(2138 \text{ EUR}/2883 \text{ EUR}) * 100 = \mathbf{74\%}$ (2018 m. duomenys)	87% (2027 m.)	MI 1-am gyventojui Kazlų Rūdos sav., padalintos iš MI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
R-1.1-2	Kazlų Rūdos savivaldybės tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(2645 \text{ EUR}/6644 \text{ EUR}) * 100 = \mathbf{40\%}$ (2019 m. duomenys)	55% (2027 m.)	TUI 1-am gyventojui Kazlų Rūdos sav., padalintos iš TUI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
R-1.1-3	Kazlų Rūdos savivaldybėje vidutinio darbo užmokesčio (bruto) santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(1182,1 \text{ Eur}/1317,6) * 100 = \mathbf{89,7\%}$ (2019 m. (III ketvirčio) duomenys)	95% (2027 m.)	Vidutinis darbo užmokestis (bruto) Kazlų Rūdos sav., padalinta iš vidutinio darbo užmokesčio (bruto) šalyje ir padauginta iš 100
1.1.1. uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas verslų atsiradimui, plėtrai, investicijų pritraukimui					
P-1.1.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų* (pagal ekonomines veiklos rūšių klasifikatoriaus 2 redakciją) dalies santykis su šalies rodikliu (%) *Verslo liudijimai, patentai neįtraukiami	Lietuvos statistikos departamentas	$(269 \text{ vnt.}/107444 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{0,3\%}$ (2020 m. pradžios duomenys)	0,6% (2027 m.)	Veikiantys ūkio subjektai Kazlų Rūdos sav., padalinta iš veikiančių ūkio subjektų šalyje ir padauginta iš 100
1.1.2. uždavinys. Pagerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą, suteikti viešąsias paslaugas verslui					
P-1.1.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybės verslumo lygio ⁸⁸ rodiklio santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(16 \text{ vnt.}/30 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{53\%}$ (2019 m. duomenys)	62% (2027 m.)	Verslumo lygio rodiklis Kazlų Rūdos sav., padalintas iš šalies verslumo lygio rodiklio ir padaugintas iš 100
P-1.1.2-2	Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių dalyvavimas Savivaldybės vykdomuose viešuosiuose pirkimuose	KRSA	5–10% (2019 m. duomenys)	35–40% (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
1.1.3. uždavinys. Plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, padidinti gyventojų verslumą ir ekonominį lankstumą					

⁸⁸ Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamentu, verslumo lygis – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaškinimas (kaip apskaičiuota)
P-1.1.3-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje įregistruotų ūkio subjektų* (pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus 2 redakciją) skaičiaus pasikeitimas (%) *Verslo liudijimai, patentai neįtraukiami	Lietuvos statistikos departamentas	(526 vnt.–485 vnt.)/485 vnt.*100= 8% (2020 m. pradžios duomenys palyginti su 2018 m. pradžios duomenimis)	11% (2027 m. palyginus su 2020 m.)	Kazlų Rūdos sav. įregistruotų ūkio subjektų skaičiaus pasikeitimas 2020 m. pr. ir 2018 m. pr., padalinta iš įregistruotų ūkio subjektų skaičiaus 2018 m. pr. ir padauginta iš 100
P-1.1.3-2	Bendrų vykdomų projektų vertė (vieša ir privati partnerystė) (Eur)	KRSA	-	>500 000 Eur (pakopiškai kiekvienais metais) (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-1.1.3-3	Privačių lėšų dalis bendrai vykdomuose projektuose (vieša ir privati partnerystė) (Eur)	KRSA	-	>100 000 Eur (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
1.2. tikslas. Turizmo bei rekreacijos paslaugų plėtra					
R-1.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje apgyvendinimo įstaigose apsilankiusių turistų skaičius (asm.)	Lietuvos statistikos departamentas, Kazlų Rūdos TVIC	785 asm. (2019 m. duomenys)	1500 asm. (2027 m.)	Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
1.2.1. uždavinys. Nišinio turizmo, pasitelkiant lėtojo gyvenimo būdo koncepciją, vystymas					
P-1.2.1-1	Sukurti, išvystyti nišinio turizmo produktai Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt.) (numatomi nišinio turizmo objektai: 1) lėtojo miesto erdvės; 2) virvių parkas, velo trasos; 3) karinis paveldas; 4) Brežnevo vila, bunkerių sistema.	KRSA, Kazlų Rūdos TVIC	-	Mažiausiai po 2 nišinio turizmo produktus iš kiekvienos numatomos srities (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys (numatomi nišinio turizmo objektai: 1) lėtojo miesto erdvės; 2) virvių parkas, velo trasos; 3) karinis paveldas; 4) Brežnevo vila, bunkerių sistema)
1.2.2. uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti					
P-1.2.2-1	Pasinaudojant išorinio finansavimo galimybėmis bei plėtojant bendros infrastruktūros kontekste – naujai sutvarkytos, įrengtos ir pritaikytos lankymui savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektai bei teritorijos (vnt.)	KRSA	2 vnt. (2019 m. duomenys)	Ne mažiau kaip 3 objektai/teritorijos per laikotarpį (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
1.3. tikslas. Vietos savivaldos efektyvumo didinimas					

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
R-1.3-1	Kazlų Rūdos savivaldybės indeksas mažųjų savivaldybių tarpe pagal rodiklius (geriausia savivaldybė gyventojui, investuotojui, savivaldybės valdymas) (balai)	Lietuvos laisvosios rinkos tyrimų institutas	56 balai (2019 m. duomenys)	63 balai (2027 m.)	Lietuvos laisvosios rinkos tyrimų instituto duomenys
1.3.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą bei gerinti administracinių paslaugų kokybę					
P-1.3.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos darbuotojai, dalyvavę kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose, dalis nuo bendro darbuotojų skaičiaus (%)	KRSA	(58 asm./101 asm.)*100= 57% (2019 m. duomenys)	75% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. administracijos darbuotojų, dalyvavę seminaruose, skaičius, padalinta iš visų darbuotojų skaičiaus ir padauginta iš 100
P-1.3.1-2	Kazlų Rūdos savivaldybės politikai, dalyvavę kvalifikacijos kėlimo kursuose, seminaruose, dalis nuo bendro politikų skaičiaus (%)	KRSA	(9 asm./21 asm.)*100= 43% (2019 m. duomenys)	60% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. politikai, dalyvavę seminaruose, skaičius, padalinta iš visų politikų skaičiaus ir padauginta iš 100
P-1.3.1-3	Kazlų Rūdos savivaldybėje elektroniniu parašu pasirašytų dokumentų skaičiaus dalis nuo visų siunčiamų dokumentų skaičiaus per metus (%)	KRSA	(18 vnt./5123 vnt.)*100= 0,4% (2019 m. duomenys)	30% (2027 m.)	Elektroniniu parašu pasirašytų dokumentų skaičius, padalinta iš visų gaunamų dokumentų skaičiaus ir padauginta iš 100
1.3.2. uždavinys. Kazlų Rūdos savivaldybės įvaizdžio formavimas					
P-1.3.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybės gerovės indekso santykis su šalies savivaldybių vidurkiu (mažosios savivaldybės) (%)	Vilniaus politikos analizės institutas	(3,2/3,1)*100= 103% (2019 m. duomenys)	115% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. gerovės indeksas, padalintas iš šalies mažųjų savivaldybių indekso vidurkiu ir padaugintas iš 100
P-1.3.2-2	Gyventojų skaičiaus dalis, kuri dalyvautų Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos darbo vertinime (%) (apklausa)	KRSA	-	50% (2027 m.)	KRSA rengiamos apklausos duomenys

II PRIORITETAS. AKTYVI, KŪRYBIŠKA, SVEIKA IR SOCIALIAI ATSAKINGA BENDRUOMENĖ

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems sudarymas					
R-2.1-1	Mokinių, dalyvavusių Kazlų Rūdos savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų ugdymo veikloje, dalis nuo bendro vaikų (7-19 metų) skaičiaus (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(1253 \text{ mokiniai} * 100) / 1596 \text{ (7-19 metų vaikų)} = 78,5\%$ (2019-2020 m. duomenys)	85% (2027 m.)	BUM mokinių skaičius padaugintas iš 100 ir padalintas iš bendro vaikų (7-19 metų) skaičiaus
R-2.1-2	Neformaliojo švietimo užsiėmimus mokykloje ir kitur lankančių mokinių dalis (%)	ŠVIS	60,9% (2019 m. duomenys)	80% (2027 m.)	ŠVIS pateikiami duomenys
2.1.1. uždavinys. Atnaujinti, modernizuoti, optimizuoti ugdymo įstaigų infrastruktūrą, vykdyti inovacijų diegimą					
P-2.1.1-1	Juridinių asmenų skaičius įgyvendinus mokyklų tinklo pertvarkos planą (vnt.)	KRSA	12 vnt. (2020 m. duomenys)	Ne daugiau 6 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.1.1-2	Atnaujintų (pagerintų iš esmės) švietimo įstaigų ir/ar padalinių skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (%)	KRSA	10 vnt. (2014-2020 m. duomenys)	Ne mažiau 50% tuo metu esančių švietimo įstaigų (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.1.1-3	Kompiuterių, naudojamų mokinių mokymui, skaičius 100-ui mokinių Kazlų Rūdos savivaldybės BUM (vnt.)	ŠVIS	$(298 \text{ kompiuteriai} * 100) / 1272 \text{ mokinių} = 23 \text{ vnt.}$ (2019 m. duomenys)	40 vnt. (2027 m.)	Kompiuterių, naudojamų mokinių mokymui, skaičius padauginta iš 100 ir padalinta iš BUM mokinių skaičiaus
2.1.2. uždavinys. Gerinti ugdymo paslaugų kokybę, užtikrinti jų pakankumą ir pasiekiamumą					
P-2.1.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje vaikų ikimokykliniame ugdyme (0-5 m.) dalis, palyginti su atitinkamo amžiaus vaikais (%)	ŠVIS pateikiami duomenys	48,1% (2019 m. duomenys)	58 % (2027 m.)	ŠVIS pateikiami duomenys
P-2.1.2-2	Švietimo pagalbos specialistų, tenkančių 100-ui mokinių, skaičius (asm.)	LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2020. Finansavimas“	0,79 asm. (2019 m. duomenys)	1,2 asm. (2027 m.)	LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos pateikiami duomenys
2.1.3. uždavinys. Vykdyti kryptingą profesinį orientavimą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą					

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
P-2.1.3-1	Dalyvių skaičius Kazlų Rūdos trečiojo amžiaus universiteto (toliau – Kazlų Rūdos TAU) veiklose (asm.)	Kazlų Rūdos TAU	112 asm. (2019–2020 m. duomenys)	150 asm. (2027 m.)	Kazlų Rūdos TAU pateikiami duomenys
P-2.1.3-2	Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir mokymosi visą gyvenimą renginiai, projektai, veiklos (vnt.)	Kazlų Rūdos TAU Kazlų Rūdos VB	24 vnt. (2019 m. duomenys)	35 vnt. (2027 m.)	Kazlų Rūdos TAU, Kazlų Rūdos VB pateikiami duomenys
2.2. tikslas. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas					
R-2.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	(22,7 dalyviai/13,2 dalyviai)*100= 172% (2019 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičius (1000 gyv.), padalinta iš meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičiaus šalyje (1000 gyv.) ir padauginta iš 100
R-2.2-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių skaičius (vnt.)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	371 vnt. (2019 m. duomenys)	400-450 vnt. (2027 m.)	Lietuvos nacionalinio kultūros centro pateikiami duomenys
2.2.1. uždavinys. Įveikinti kultūros objektų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti					
P-2.2.1-1	Atnaujintų ir įveiktų kultūros objektų skaičius (%)	KRSA	Nėra duomenų	5% nuo tuo metu esančių kultūros objektų skaičiaus (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.2.2. uždavinys. Pagerinti kultūros paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą					
P-2.2.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių dalyvių, tenkančių 1 000-iui gyventojų, skaičiaus santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras	(4472,5 dalyviai/4401,7 dalyviai)* 100= 101,6% (2019 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. kultūros renginių dalyvių skaičius (1000 gyv.), padalinta iš kultūros renginių dalyvių skaičiaus šalyje (1000 gyv.) ir padauginta iš 100
2.3. tikslas. Socialinės pagalbos užtikrinimas ir atsakomybės skatinimas					
R-2.3-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius (asm.)	Lietuvos statistikos departamentas	78 asm. (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
R-2.3-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius (šeimos)	KRSA	72 šeimos (2019 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaikškinimas (kaip apskaičiuota)
R-2.3-3	Vaikų, likusių be tėvų globos, skaičius (vaikai)	KRSA	40 vaikų (2018 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.3.1. uždavinys. Vystyti ir tobulinti socialinių paslaugų įstaigų bei organizacijų infrastruktūrą					
P-2.3.1-1	Atnaujintų (remontuotų, rekonstruotų), naujai įsteigtų socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir/ar padalinių skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (%)	KRSA	0 vnt. (2019 m. duomenys)	40% nuo tuo metu esančių socialines paslaugas teikiančių įstaigų (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.3.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę, didinti įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą					
P-2.3.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje socialinių paslaugų poreikio patenkinimas (%)	KRSA	80 % (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.3.3. uždavinys. Užtikrinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį					
P-2.3.3-1	Didinti neįgaliųjų integraciją bendruomenėje skatinančias paslaugas ir jų kokybę (paslaugos)	KRSA	6 paslaugos (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-2	Teikti piniginę, socialinę paramą atskirtį ir skurdą patiriantiems asmenims (šeimoms) (asm.)	KRSA	1160 asm. (2019 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-3	Steigti grupinius gyvenimo namus asmenimis su proto ir psichikos negalia (vnt./asm.)	KRSA	0 vnt./0 asm. (2020 m. duomenys)	2 vnt./20 asm. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-4	Įsteigti apsaugotą būstą asmenims su negalia ar asmenims išėjusiems iš globos įstaigų (vnt.)	KRSA	1 vnt. (2020 m. duomenys)	3 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-5	Įsteigti savarankiškus gyvenimo namus senyvo amžiaus, vienišiams, socialinę riziką patiriantiems asmenims (vnt./asm.)	KRSA	0 vnt./0 asm. (2020 m. duomenys)	1 vnt./10 asm. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-6	Pritaikyti būstus neįgaliesiems (vnt.)	KRSA	3 vnt. (2020 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.3-7	Teikti pavėžėjimo paslaugą jautrioms tikslinėms grupėms (neįgalieji, atskirtį patiriančios šeimos, asmenys ir kt.) (asm.)	KRSA	200 asm. (2020 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaškinimas (kaip apskaičiuota)
P-2.3.3-8	Socialinio būsto fondo plėtra (vnt.)	LR socialinės apsaugos ir darbo ministerija KRSA	81 vnt. (2020 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	LR socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikiami duomenys, KRSA pateikiami duomenys
2.3.4. uždavinys. Užtikrinti vaikui ir šeimai palankią aplinką					
P-2.3.4-1	Koordinuotai teikiama pagalba vaikui ir šeimai Kazlų Rūdos savivaldybėje (šeimoms)	KRSA	61 šeima (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.4-2	Kazlų Rūdos savivaldybės dienos centruose socialines paslaugas gavę vaikai (asm.)	KRSA	120 asm. (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.4-3	Kompleksinės paslaugos šeimai (paslaugos)	KRSA	10 paslaugų (2019 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.4-4	Įsteigti bendruomeniniai vaikų globos namai, vaikų skaičius juose (vnt./asm.)	KRSA	1 vnt./8 asm. (2020 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.3.4-5	Didinti budinčių globotojų, socialinių globėjų skaičių, siekiant išlaikyti likusį be tėvų globos vaikų šeimos aplinkoje (asm.)	KRSA	2 asm. (2020 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos stiprinimas bei fizinio aktyvumo skatinimas					
R-2.4-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje sergančių asmenų skaičius 1000-iai gyventojų, santykis su šalies rodikliu (%)	Higienos institutas	(799,6 asm./815,6 asm.)*100 = 98% (2019 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. sergančių asmenų skaičius 1000-iai gyventojui, padalinta iš rodiklio šalyje ir padauginta iš 100
R-2.4-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje apsilankymų pas gydytojus skaičius 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (%)	Higienos institutas	(9,5 karto/8,7 karto)*100 = 109,2% (2019 m. duomenys)	100% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. apsilankymų pas gydytojus skaičius 1-am gyventojui, padalinta iš rodiklio šalyje ir padauginta iš 100
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą					
P-2.4.1-1	Atnaujintų (remontuotų, rekonstruotų) sveikatos priežiūros įstaigų ir /ar padalinių skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt.)	ESA	0 vnt. (2019 m. duomenys)	3 vnt. (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.4.2. uždavinys. Gerinti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, didinti jų įvairovę ir užtikrinti pasiekiamumą					

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaikškinimas (kaip apskaičiuota)
P-2.4.2-1	Prisirašiusių asmenų prie Kazlų Rūdos savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičiaus dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (%)	Kauno teritorinė ligonių kasa	$(11546 \text{ asm.}/11493 \text{ gyv.}) * 100 = \mathbf{100,5\%}$ (2019 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. prisirašiusių asmenų prie asmens sveikatos priežiūros įstaigų skaičius, padalinta iš gyventojų skaičiaus Kazlų Rūdos sav. ir padauginta iš 100
P-2.4.2-2	Greitosios medicinos pagalbos (GMP) kvietimo aptarnavimo rodiklis Kazlų Rūdos savivaldybėje mieste ir kaime (iki 15 min. mieste ir iki 25 min. kaime) (%)	VšĮ Marijampolės greitosios medicinos pagalbos stoties veiklos ataskaitos duomenys	94,7% mieste ir 89,5% kaime (2019 m. duomenys)	95% mieste ir 95% kaime (2027 m.)	VšĮ Marijampolės greitosios medicinos pagalbos stoties veiklos ataskaitos duomenys
P-2.4.2-3	Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo priemonės ir projektai (vnt.)	Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, KRSA	24 vnt. (2019 m. duomenys)	15 vnt. (2027 m.)	Kazlų Rūdos savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, KRSA pateikiami duomenys
P-2.4.2-4	Nusižudžusių asmenų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (asm.)	Higienos instituto duomenys	3 asm. (2019 m. duomenys)	0 asm. (2027 m.)	Higienos instituto pateikiami duomenys

2.4.3. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką ir sveiką bendruomenę

P-2.4.3-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje atnaujintų, naujai įrengtų sporto/ sveikatingumo infrastruktūros objektų skaičius (%)	KRSA	11 vnt. (2011–2019 metų laikotarpiu)	20% nuo tuo metu esančių sporto objektų (2021–2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.4.3-2	Kazlų Rūdos savivaldybės sporto organizacijose sportuojančių gyventojų skaičiaus dalis, lyginant su Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų skaičiumi (%)	KRSA	$(476/11493) * 100 = \mathbf{4\%}$ (2019 m. duomenys)	7% (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-2.4.3-3	Kazlų Rūdos savivaldybėje suorganizuotų sporto varžybų, sporto ir sveikatinimo renginių skaičius/ dalyvių juose skaičius (vnt./ asm.)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	462 vnt./ 4777 asm. (2017 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	Lietuvos sporto statistikos metraščio pateikiami duomenys

2.5. tikslas. Nevyriausybinių sektoriaus bei jaunimo įtraukties didinimas

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaikškinimas (kaip apskaičiuota)
R-2.5-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių, nevyriausybinių, bendruomeninių ir jaunimo organizacijų įgyvendintų projektų skaičius (vnt.)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupės, KRSA	27 vnt. (2019 metais)	Ne mažiau 35 vnt. (2021-2027 metais)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupių, KRSA pateikiama informacija
2.5.1. uždavinys. Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jaunimo aktyvumą, iniciatyvumą					
P-2.5.1-1	Jaunimo (16-29 m.) nedarbo lygis Kazlų Rūdos savivaldybėje (%)	Jaunimo reikalų departamento duomenų bazė	9,6% (2020 m. duomenys)	8,5% (2027 m.)	Jaunimo reikalų departamento pateikiami duomenys
P-2.5.1-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių vykdytų projektų skaičius (vnt.)	KRSA	2 vnt. (2019 m. duomenys)	6 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
2.5.2. uždavinys. Remti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme					
P-2.5.2.-1	Parengtų ir įgyvendintų vietos veiklos grupių, veikiančių Kazlų Rūdos savivaldybėje, strategijų skaičius (vnt.)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupės	1 vnt. (2019 m. duomenys)	1-2 vnt. (2021-2027 m.)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupių pateikiama informacija
P-2.5.2.-2	NVO įgyvendintų projektų pagal Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas skaičius (vnt.)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupės	5 vnt. (2016–2019 metų laikotarpiu)	10-15 vnt. (2021–2027 m.)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupių pateikiama informacija
P-2.5.2.-3	NVO, bendruomeninių organizacijų įgyvendintų projektų skaičius (finansuota iš Savivaldybės biudžeto) (vnt.)	KRSA	20 vnt. (2019 m. duomenys)	Ne mažiau 35 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys

III PRIORITETAS. ŽALIA DARNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
3.1. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra					
R-3.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių ūkininkų ūkių dalies santykis su šalies rodikliu (%)	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	$(642 \text{ vnt.}/85228 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{0,8\%}$ (2020 m. liepos 1 d. duomenys)	1% (2027 m.)	Veikiantys ūkininkų ūkiai Kazlų Rūdos sav., padalinta iš veikiančių ūkininkų ūkių šalyje ir padauginta iš 100
R-3.1-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių ūkininkų ūkių (iki 10 ha) dalies santykis su šalies (iki 10 ha) rodikliu (%)	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	$(487 \text{ vnt.}/57455 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{0,8\%}$ (2020 m. liepos 1 d. duomenys)	1,2% (2027 m.)	Veikiantys ūkininkų ūkiai (iki 10 ha) Kazlų Rūdos sav., padalinta iš veikiančių ūkininkų ūkių šalyje (iki 10 ha) ir padauginta iš 100
R-3.1-3	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių ūkininkų ūkių (virš 10 ha) dalies santykis su šalies (virš 10 ha) rodikliu (%)	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	$(155 \text{ vnt.}/27773 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{0,6\%}$ (2020 m. liepos 1 d. duomenys)	0,8% (2027 m.)	Veikiantys ūkininkų ūkiai (virš 10 ha) Kazlų Rūdos sav., padalinta iš veikiančių ūkininkų ūkių šalyje (virš 10 ha) ir padauginta iš 100
3.1.1. uždavinys. Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį					
P-3.1.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$((11000 \text{ tūkst. EUR}/11764 \text{ gyv.}) / (2358400 \text{ tūkst. EUR}/2808901 \text{ gyv.})) * 100 = \mathbf{111\%}$ (11 proc. viršija šalies vidurkį) (2018 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	Bendrosios žemės ūkio produkcija Kazlų Rūdos sav. santykis su gyventojų skaičiumi, padalintas iš bendrosios žemės ūkio produkcijos šalyje santykio su gyventojų skaičiumi ir padauginta iš 100
3.1.2. uždavinys. Prisidėti prie alternatyvių veiklų kaimo vietovėse vystymo					
P-3.1.2-1	Naujai įkurtų alternatyvių žemės ūkio veiklų verslų Kazlų Rūdos savivaldybės kaimo teritorijose skaičius (vnt. per laikotarpį)	Kazlų Rūdos savivaldybės vietos veiklos grupės, KRSA	4 vnt. (2019 m. duomenys)	8 vnt. (2021-2027 metais)	Kazlų Rūdos savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių, KRSA pateikiami duomenys
3.2. tikslas. Savivaldybės pasiekiamumo gerinimas					
R-3.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje įvykusių įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius (vnt.)	Lietuvos statistikos departamentas	6 vnt. (2019 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	Lietuvos statistikos departamento duomenys
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą					

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaikškinimas (kaip apskaičiuota)
P-3.2.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybės vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(43 \text{ km}/493 \text{ km}) * 100 = \mathbf{8,7\%}$ (2019 m. duomenys)	13% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis, padalintas iš visų vietinės reikšmės kelių ilgio ir padauginta iš 100
3.2.2. uždavinys. Sumažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, plėtojant gyventojų darnų judumą bei mobilumą					
P-3.2.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybės dviračių takų ilgis (km)	KRSA	5,01 km (2019 m. duomenys)	km (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-3.2.2-2	Įsigytos naujos ir (arba) naudojamos ekologiškos transporto priemonės (hibridinės, mažiau taršios, elektra varomos) Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje ir (arba) įstaigose (vnt. per laikotarpį)	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“*	0 vnt. (2019 m. duomenys)	Iki 7 vnt. (2021-2027 metais)	KRSA, UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ pateikiami duomenys
3.3. tikslas. Inžinerinės infrastruktūros vystymas daroje su gamtine aplinka					
R-3.3-1	Įrengtų atsinaujinančių bei alternatyvių išteklių energijos gamybos įrenginių skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt. per laikotarpį)	KRSA	-	20 vnt. (2021-2027 metais)	KRSA pateikiami duomenys
3.3.1. uždavinys. Modernizuoti ir išplėsti centralizuotą vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą					
P-3.3.1-1	Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (%)	UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“	48,6% (2020 m. rugsėjo mėn. duomenys)	70% (2027 m.)	UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ pateikiami duomenys
P-3.3.1-2	Kazlų Rūdos savivaldybės gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (%)	UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“	52,7% (2020 m. rugsėjo mėn. duomenys)	70% (2027 m.)	UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ pateikiami duomenys
3.3.2. uždavinys. Užtikrinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą					
P-3.3.2-1	Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje įrengtų energiją taupančių šviestuvų dalis nuo bendro šviestuvų skaičiaus (%)	KRSA	1,4% (2019 m. duomenys)	100 % (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-3.3.2-2	Kazlų Rūdos savivaldybėje renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (užbaigta renovacija) (vnt.)	VŠĮ „Būsto energijos taupymo agentūra“	1 vnt. (2018 m. duomenys)	18 vnt. (2021-2027 m.)	VŠĮ „Būsto energijos taupymo agentūra“ pateikiami duomenys

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
3.4. tikslas. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos puoselėjimas					
R-3.4-1	Kazlų Rūdos savivaldybėje iš stacionarių šaltinių į atmosferą išmestų teršalų kiekio, tenkančio vienam gyventojui, santykis su šalies rodikliu (%)	Aplinkos apsaugos agentūra	$(797 \text{ t}/11764 \text{ gyv.})/(66371 \text{ t}/2808901 \text{ gyv.}) * 100 = \mathbf{287\%}$ (2018 m. duomenys)	150% (2027 m.)	Iš stacionarių šaltinių į atmosferą išmestų teršalų kiekio Kazlų Rūdos sav. santykis su gyventojų skaičiumi, padalintas iš teršalų kiekio santykio su gyventojų skaičiumi šalyje ir padauginta iš 100
3.4.1. uždavinys. Pagerinti atliekų tvarkymo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą					
P-3.4.1-1	Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų kiekio dalis Kazlų Rūdos savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus (%)	Aplinkos apsaugos agentūra	77% (2019 m. duomenys)	84% (2027 m.)	Aplinkos apsaugos agentūros pateikiami duomenys
3.4.2. uždavinys. Sumažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų Savivaldybės kraštovaizdį					
P-3.4.2-1	Įgyvendintų kraštovaizdžio apsaugos ir patrauklumo didinimo projektų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt. per laikotarpį)	KRSA	-	3 vnt. (2021-2027 metais)	KRSA pateikiami duomenys
3.5. tikslas. Saugios aplinkos vystymas ir gyvenamosios aplinkos gerinimas					
R-3.5-1	Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijoje užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 1000 gyventojų, santykis su šalies rodikliu (%)	Lietuvos statistikos departamentas	$(18,0 \text{ vnt.}/18,4 \text{ vnt.}) * 100 = \mathbf{97,8\%}$ (2019 m. duomenys)	80% (2027 m.)	Kazlų Rūdos sav. užregistruotos nusikalstamos veikos, tenkančios 1000 gyventojų, padalinta iš šalies rodiklio ir padauginta iš 100
3.5.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą					
P-3.5.1-1	Įsteigtas viešosios tvarkos specialisto etatas Kazlų Rūdos savivaldybės administracijoje (etatai)	KRSA	0 etatų (2020 m. duomenys)	1 etatas (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
P-3.5.1-2	Stebėjimo kamerų Kazlų Rūdos savivaldybės viešosiose erdvėse skaičius (vnt.)	KRSA	24 vnt. (2020 m. duomenys)	50 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys

Rodiklio numeris	Rodiklio pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atskaitos taškas ir formulė	Siektina reikšmė	Paiškinimas (kaip apskaičiuota)
P-3.5.1-3	Kazlų Rūdos savivaldybėje vykusių gaisrų skaičius (vnt.)	Lietuvos statistikos departamentas	81 vnt. (2019 m. duomenys)	Mažėjantis (2027 m.)	Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
P-3.5.1-4	Saugios kaimynystės grupių Kazlų Rūdos savivaldybės viešosiose erdvėse skaičius (vnt.)	KRSA	11 vnt. (2019 m. duomenys)	16 vnt. (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
3.5.2. uždavinys. Įgyvendinti prevencines programas ir veiklas					
P-3.5.2-1	Įgyvendintų prevencinių programų ir veiklų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt.)	KRSA	19 vnt. (2018 m. duomenys)	Didėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
3.5.3. uždavinys. Užtikrinti Savivaldybės viešosios infrastruktūros priežiūrą					
P-3.5.3-1	Sutvarkytų ir prižiūrimų teritorijų plotas Kazlų Rūdos savivaldybės seniūnijose (ha)	KRSA	2440,6 ha (2020 m. duomenys)	Nemažėjantis (2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys
3.5.4. uždavinys. Pagerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą					
P-3.5.4-1	Įgyvendintų kompleksinės plėtros ir atnaujinimo projektų skaičius Kazlų Rūdos savivaldybėje (vnt. per laikotarpį)	KRSA	0 vnt. (2020 m. duomenys)	5 vnt. (2021-2027 m.)	KRSA pateikiami duomenys

*Nuo 2020 m. gruodžio 1 d. dėl įvykusios reorganizacijos UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“ teises ir pareigas perėmė UAB „Kazlų Rūdos šilumos tinklai“